

בראשית לא: לב ויצא

וישבע יעקב בפחד אביו יצחק. שלא להזכיר מכל מה שאמר לבן, שלא לשתוף
 (ליברמן, עמ' 12) חול' עם קודש: (ט' ע' 12) ויזבח יעקב זבח כהה. זימנים והאכilmות והשകם והפטירים לשלום:
 (לבן) א) ויישבם לבן בבקר וינשך לבניו ולגנותיו ויברך אותם. בפה: יילך וישב
 לבן למקומו. לרמתו: ב) ויעקב הילך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אליהם. (א) אותן מלאכים שהנעה בו ויפגע
 במקומות בהם פגע עוד שמלאים של ארץ ישראל פגע בו:
 (ב) ויאמר יעקב כאשר ראמ מחנה אליהם זה. (ב) רב הונא בש"ר אייבן אמר ששים
 ריבוא היו שאין שכינה שורה על פחות מששים ריבוא, שנאמר שכינה
 ה' ריבבות אלף ישראל (גמdeg ע' 10): ויקרא שם המקום ההוא מלחנים: (ג) מחנה
 חמלאים שבאו עמו טחוין לארץ, ומחנה חמלאים שפגעו בו בכניסטו לארץ ישראל,
 לכך נאמר מלחנים: ו"א נאמר כאן מחנה אליהם זה, ונאמר בדברי הימים שבו
 ישראל להטлик את רוד, (ד) והמחנה נдол כמחנה אליהם (לס"ל יב ע'), יליף מלחנת
 אליהם ממחנה אליהם, בוגר אותם היו. גם אלו:

סליק פרשת ויצא

ספר שחת וישלח

בתוב טוב אחרית דבר מראשיתו טוב ארך רוח מנבה רוח (קאלת ז' ח), זה יעקב אבינו
 שהלך לארים נתקלים, ואחריתו שב בשתי מלחנות, טוב ארך רוח,
 שהאריך אףו, ולא דחק את השעה, וברח לו לחן. טוב ארך רוח, שלא נתנו
 בעשו אלא האריך אףו, ובא לו דרך שפלות:
 (ד) וישלח יעקב מלאכים לפני אחיו. (ה) א"ר שמואל בר נחמן בוא וראה
 בצדיקים כמה מתייראים מן החטא, שאחר כל הבטחון שהבטיחה הקב"ה
 את יעקב אבינו היה מתיירא מעשו ושלח לפני מלאכים, ולמה היה מתיירא, אמר
 זה עשרים ושתיים שנה שלא ראייתי את אביו, ולא שיטשתי אותו, שמא יגروم
 החטא, ויעמוד עלי ויהרני, שעמד לפני אביו ושורתו, לפיכך וישלח יעקב מלאכים
 זה שאמור הכתוב חחכם עיניו בראשו (קאלת ז' יד); (ה) בראשו של דבר: אל עשו
 אחיו. שמא תאמר שהוא עשו זר הינו, תל' אחיו, ואפילו הכى חזך לשלוח
 מלאכים לפני, כל שכן למי שיש לו דבר עם נטרי, שלא יתאטץ ויתגרה בגדנו: אמר
 ר' יהונתן כל מי שרוצה לרצות מלך או שלטון ואין יודע דרכם וטביסיהם, יניח
 פרשה זו לפני, וילמוד הימנה טביסים וריצויים: ארצה שער. אין שער אלא
 לשון שידין, וכן הוא אומר ושוריות יركדו שם (יטעה יג' כה): שדה אדום.

הערות ותקוניים

הנ"ט טניאס מטעש קולד וחול. וכן טפלייס וככל"ז כני' לאלט' חניאס מטעש חול. ועיין גם' סמסטוש
 לט' סמסטוש. קולד וחול כי מלח חמי חניאס מתחלה טה עונד ע"ז ולנטוף חול, למוכב ומי' גמאלת ט'
 טאגי טמלה כמו טאה נג"ר וכמו טאגי רג'יט. וככל' פלארמן גמיש חניאס מטעש קולד וטל' מלאי
 (לבן) (א) הטומס מליחיס טהיתנו. וכן כתוב לט' מליחיס אל ט' צהו נקלתו גלוותנו להלן, ועיין
 ג"ד טס, ותנומול ויטלה. (ב) רב סונל נט"ל חייט. ג"ל טס וילוקס טף ויגן, וככל' פלארמן
 כ' טנו נטס לר' חניאס: (ג) מלחיכ במלחיכיס. נט רט' טגיון כן מלחיכ קמי מלחיכ צה' צה' טנו
 על כהן ועל הרין ישלל טנו נקלתו וטה מתחומך ויטלה טס. (ד) וכמוהם גדוול כמלחיכ המלחיכים. וכן

וישלח (ה) מיל' טמוהן צי. סמלהר כסח' וכן סמלהר טלהחין כס' לר' יוכנן, וככל' פלארמן כס' ל' יומכן ג' מלחמי וטול' כס' ציומדת טהנדל, ומי' מגילס ט' ע"ג. (ה) נרלהו טל' לטר. וככל' כתרנות חליון מסתכל נריהל מכתבי נטוף, וככל' נקשי' פ"ג וכסי' רט' נקלטה.
 כהן

בראשית לב. וישלח.

(ג) הוא אדום, ותבשילו אדום, וארצו אדומה (ז) כתו שפירשו למעלה: ה) ויצרו אותם לאמר. לאמר לדורות, שלא יתקשו בנגד הנל, שכ' המתקשה בנגד הנל, הנל שופטו, וכל הנבע טפנוי הנל עבר: כה תאמرون לארוני לעשו. (ח) שמנוח אדוני בתובים בפרשא, וככבודן מלכו שמנוח טלבים באדום לפני מלך מלך בבני ישראל, ואלו הן שמנוח, לאドוני לעשו (לכ' ח), להងיד לאדוני (פס' ז) שלוחה לאדוני (פס' יט), בעיני אדוני (פס' ח), אדוני יודע (פס' יג), יעבור נא אדוני (פס' יד)ABA אל אדוני (פס' טס), אפסא חן בעיני אדוני (פס' יט), ושמנוח מלבים (ט) בטוף הפרשה: כה אמר. עתיד עובדיה להתנבות עליז בזה הלשון, שנאמר בה אמר ה' אלהים לאדום (עוג' 4:4): עבדך. מי שנא עובדיה לאדום, לפי שאמר לו יעקב אבינו לעשו עבדך יעקב, לך יבוא עובדיה ויתנבה במטפתו: (י) ד"א יבא עובדיה שדר בין שני רשיים אהאב וαιובל, ולא למך מטעשים, ויפורע מעשו רשות, שדר בין שני צדיקים יצחק ורבקה, ולא למך מטעשים: עם לבן נהתי. (יא) נירוז היה לי ולא טנוחה, שנאמר הייתה ביום אבלני חרב וקרח בלילה ותרד שניתי מעיני (נכלאיט ג' ג): ואחר עד עתה. (יב) עד שנולד יוסף שטנו של עשו הרשע, (יג) בראטרין יעקב אש ובית יוסף להבה וננו' (עוג' 4:17): עם לבן נהתי. (יד) מדרש אמר יעקב אבינו קיימתי בכל התורה, חזק טכבוד אב ואם, חזק מפריה ורבייה, עם לבן השלמתי תרי"ג מצות, מנין גרת', ובה"א ויעבור ישראל באשה ובאה שטר (כופע יג' יג), שמר כל המצוות:

(ו) ויהי לישור והטהור וצאן ועבד ושפחה (טו) ר' נחמי אמר לשון של בני אדם הוא, לומר שור על שם שורדים הרבה, חטמור על שם חטמורים הרבה, צאן על שם צאן הרבה, ועבד על שם עבדים הרבה. ר' יהודה אמר משור אחד יצאו כתה שורדים, וטחמור אחד יצאו כתה חטמורים: (טו) רבנן דרשו על שם ישראל. שור, בבור שורו (נכלאיט ג' י). חטמור, החטמור גרם (נכלאיט מה' ל). צאן, צאן פרעיתין (יחיקל ג' ג), עבד ושפחה, הנה בעני עבדים אל יד אדוניהם. וכענני שפחה וננו' (תקليس קע' ג): ואשלחה להងיד לאדוני למצוא חן בעיניך. (יז) שלח לו דעת כי כל הברכות שברכני אבא, לא לך תחתי כלום יותר ספרק, ברכני טטל השםנים וטשטי הארץ, כשט שירד על ארצי כן ירד על הארץ, ולא בא לידי אלא בהמות ועבדים ושפחות, טה שלא ברכני אבא, לך נאמר ואשלחה להងיד לאדוני:

(ז) וישבו המלאים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו ונם הוילך לקראתך וארבע

ה ערכות ותקוניים

(ז) כו' מהז. ג"ר פס' ג' ופס' ח, ילקום רמו קי"ה: (ז) כתו טכירות טמלה. תלמודות כ"כ ג'. (ח) פס' ג' כתוניס צפרטה. פיין ג"ר פס' ח, וילקום רמו ק"ל בלהמה טעה טערל יעקב עפז מדוי; חייל בקנ'ס חמץ בטפלת טמך וקלחת לטזו מדוי ח' פטמים, מיך טני ממיל מגנו ח' מלכים קודס לגניך טנו' וטלאכ מלכים מסר מלט. (ט) גטף פרטה. ג'ז' ל"ה. (י) ל"ה יכל שענין. טינדרין ל"ט ט"ב מלוי טול שענין ללהוס ה"ר ימוך קמאל בקנ'ס יכל טונדים פדר בין טלי לטמים, וטמלות טמלה וטיזנ"ז ימוך ורנקס"ז ליתול גנמלה טס ומוכנו נס נרכז"ז גנמאל טס. וככ"ז טולרנט חמר מן ד"ה. (יא) נירוז פיס' לי. טין רט"ז עט"ח גרת' מה געתיתך טר וחצוב הלא נרכו'. (יב) על טעלן יוסף: ג"ר פס' ח, וילקום רמו ק"ל. (יג) כלמארין וסיס' כית יעקב לח. כוותחו למחרנס ב"ג קב"ג פ"ג נעל מימה ר' חלט מר' טמואל נר נחמני כתיב וסיס' כלמארין נלה רחל מה יוקף וננו' מלוי טול כי מתיילד יוסף (ללא רסה לטוב לנחת חכיו עד טנוול יוסף. רט"ז) חמל ליפ רלה יעקב חנית טלון זרשו טל פטו ממר טול ניל' ר' יסף זנאמיר וכיס' כית יעקב לח. כוותחו למחרנס ב"ג קב"ג פ"ג נעל מימה ר' אורטו טל יסף זנאמיר וכיס' כית יעקב לח ובית יסף להבנה ובית טזו לקס' ונו' (יד) מדרת אמר יעקב טס' לבן הצלמתי חרי"ג מנות מנין גרת'. למ' מאייל ג"ר לפונית, ונס רט"ז עס' ח' סכ"ה סדרת סוף וחס' לסונו ד"ה גרת' גנימפריה חרי"ג, כלמאר עט לבן הרטע גרת' וחרי"ג מנות טמרא ולו' למחת מועפיו ערשיים: ע"כ, ולין ספק כי ליקח מס' למדט טטול נכתוניים. וככ"ז טולרנט נמקום טולרנט כתוב טט' ל"ה". (טו) ר' נחמי. ג"ר פס' ח, ילקום רמו ק"ל וטס מוקדס מהמל ר' יאולה למחרן לר' נחמי. (טו) רט'ו. טס, ועין מהו מל' ויטלה. (ז) טלה לנו דט' כו'. וכן רט' כני'ה זעיר ויקי' לי צור וממור, חכמ' חמר לי מפל' כסמים ומשתני כהן'זעו חיינה לנו מן כסמים ולט' מן המלך, וכן נתנו סמי'הם ליב' ח' ומל' מה דנרייך יתי חכמ' לית נידי הילן כו' ל' כושיר חוריין וחרמיין טמן' וענדין ומלסן וטדריך לתנהה לרנווי

בראשית לב וישלח

מאות איש עמדו. (יח) כמותו, מתח הוא עשוי על ארבע מאות איש, כך כל אחד ואחד מהם עשוי על ד' מאות איש:

ח) וַיֹּירָא יַעֲקֹב פָּאֵר וַיַּצֶּר לוֹ (ו'ט) אַעֲפָה שְׁהַבְּמִתִּיהִי נְתִירָא, סִכְרָה שְׁמָא יִגְרוֹם חַחְטָא, לִימְדָה תֻּרְהָתְךָ אָרֶץ שִׁיחָא אָדָם יִרָּא וְחוֹדֵל לֹא יִמְנַע פָּנֵן הַרְחָמִים: (ב') ד"א וַיֹּירָא, שְׁלָא יִהְרֹג: וַיַּצֶּר, שְׁלָא יִהְרֹג, אָמַר אָם יִתְגַּנְבֵּר עַלְיִ רֵעַ, וְאָם אֲנִי תִּגְנַבֵּר עַלְיוֹן רֵעַ, לִמְתָה כִּי כָל הַשְׁנִים הָאַלְוִי יִשְׁבֶּן בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל וּמְכַבֵּד הַוּדִיא, אָם אַבְהָיו יִאָמְרוּ בָּא לְהַכּוֹת אֶת יוֹשֵׁב אָרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלְהַחֲזֹן טְכַבֵּד אָבָיו, לְכָךְ נָאָמַר וַיֹּירָא וַיַּצֶּר: ד"א וַיֹּירָא יַעֲקֹב. (כ"א) סִיכְנָן לִמְדָנוּ שָׁאַיִן הַבְּטַחָה לְצִדְיקָבָעָוָה^ז, וְכָה"א בְּמִשְׁהָ וַיֹּאמֶר כִּי אֲהִיה עַטְּרָק (קְמוֹת ג' י'כ), וּכְתִיב וַיְהִי בְּדַרְךָ גַּסְלוֹן וַיְפִגְשָׁהוּ ה', וַיְבַקֵּשׁ הַמִּיתָּתוֹ (סִס ד' כד), כִּיּוֹן שָׁאָמֵר לוֹ כִּי אֲהִיה עַטְּרָק, לִמְתָה בְּקַשׁ לְדָמִיתָתוֹ. אַלְאָ סִיכְנָן שָׁאַיִן הַבְּטַחָה לְצִדְיקָבָעָוָה^ז: ד"א וַיֹּירָא יַעֲקֹב. לִמְתָה נְתִירָא (כ"ב) לְפִי שַׁעַר הַמִּקְומָם לְבִית אֶל וְלֹא עָשָׂה הַעִשּׂוֹר, כִּסְטוֹ שָׁאָמֵר בְּשַׁעַה שְׁרָאָה הַחֲלוּם, וְכָל אֲשֶׁר תַּתְנוּ לִי עַשְׂרָה אַעֲשְׂרָנוּ לְךָ (גְּלַלְלִית כ' ככ) וְלְפִי שַׁעַר אֶת הַמִּקְומָם אָמַר שְׁמָא יִגְרוֹם הַחַחְטָא לְפִי שְׁלָא עָשָׂתִי הַעִשּׂוֹר וְאִידְרָג, וּכְנֵן אָמַר לוֹ הַקְּבָ"ה בְּשַׁכְּבָם קָוָם עַלְהָ בֵּית אֶל וְשַׁב שַׁמְּ עַשְׂתִּי שְׁמָם צָוָבָה לְאֶל הַנְּרָאָה אֶלְיךָ בְּבִרְחָךְ מִפְנֵי עַשְׂתִּי אֶחָיךָ (סִס ה' ח):

ט) ויאמר אם יבא עשו אל המhana האחת . (בג) קשייא לי האחת טשומ דבבל מקום
שנאמר מהנה הוא לשון זכר , דכתיב מהנה אלדים זה , וכתיב
ויהי המhana כבד מאר (פס ג ט) , וכתיב והיה מהנייך קדוש (דנלייס גג פיו) , והוא לשון
זכר , ראם תאפר הא כתיב אם מהנה עלי מהנה (טלאיס צו ג) , ומשמע אם מהנה עלי
מהנה והוא לשון נקבה , כד הצעתו , אם מהנה עלי האומה מהנה לא יירא לבי , ואם
תקום עלי האומה למלחמה , בזאת אני בוטח להושיעני , ומאי האחת , (בד) אלא לפוי
שכחן עצמו לנ' דברים , לדורון למלחמה ולתפלה , הדורון . טפורש למלחמה , דכתיב
זיקח מן הבא בידו מנחה , לתפלה , דכתיב אלהי אביכי אברהם , למלחמה ,
דכתיב זייחז את העם אשר אותו : ויאמר אם יבא עשו אל המhana האחת •
הוא להלחם כנגדו : וחכחו והיה המhana הנשאר לפלייטה . להלחם כנגדו , וכך נאמר
הachat הניתן אחת ואחר כד התחילה בתפלה ובדורון :

הערות ותקוני

לרטני דלוך חכנית לי נרכחה רוחנית כעינך לדוך תינמול לי בכון טלה . (זח) כטלה מה טוֹה כו'. ב"ר פמ"ה בסיס ל"ל וטס כני' מטו כטעו מה טוֹה טבוג נטול ויכל לטמוד כננד הרכבת מהות ליט כך כל חיל ויחד מהן עטוי על הרכבת מהות ליט, מולס נילקוט בס מונח בסיס המלצת כטה סכיה רנית. ובילקוט בס טסף ויכוֹת מא"ר בסוף פע"ה נמלמל ד"ה ושי לי טול, רסכ"ג חמל הרכבת מהות ליטoris כתלייס כיו טמו, ויט הומרייס הרכבת מהות ליטפלכין כיו טמו, ר' יגול'י לוּמל הרכבת מהות ליט נייפוט כיו טמו, לדסתה יש להתקן צי"ל הרכבת מהות פולטרבין כיו טמו, נמקוס הייפלכין, וכן נייפוט כיו טמו, ויט הומרייס הרכבת מהות ליט טמו וחלצט מהה גנליין פולמאלכין עמייש וכן צס נ"ג ח' ומולס טוֹה נח' וו"ג טס, הרכבת מהות ליט טמו וחלצט מהה גנליין פולמאלכין רוחני נייפוט רוחני יוּית צס אַקְרָבָמִזְבָּאָסְזָר פ"י זר נח', מײַן פְּסִיקָהּ שׂוֹנָה בְּעֵרָה נ"ס, הוּא הוּא נמקוס רוחני נייפוט סיס כהוּב נחלה פולמאלכין. וס"ה ד' מהות ליטפלכין כיו טמו וחלצט טס ר' יגול'י שמלל ד' מהות רוחני נייפוט ובייט פולמאלכין ות"י תפם כל' יגול'י. (יט) הטעס אַכְנָמִיחּ נְתִיְרָהּ מְנֻרָּהּ יִגְּרוּסּ הַמְּפָרָה. נרכות ד' פ"ה וטײַן צ"ל ריש כע"ז וילקוט רמו קל"ה. (ב) ד"ה ווילר. מײַן צ"ל ווילאָט טס, נמלמל ד"ה ווילר יטקב מהלד הוּא יאודט צ"ל הלוּטָה וטס הלאון מתוקן يولר, וטײַן נְרָמָתּ עֲבָדָתּ (כא) מײַן למלוּ. צ"ר טס וילקוט טס. (כב) וככ"ז נמזה. נ"ל צס בסיס ר' פונט. (כב) ל"ה נפי טענאל ולען. צ"ר טס וילקוט טס. (כג) קטיה לע' פלאמת מזוז לנט"מ צנאל מלגה הוּא לאון זכר ט'. רט"ז נמלמל ווילמל הוּא יכל טזו. (כג) קטיה לע' פלאמת מזוז לנט"מ צנאל מלגה הוּא לאון זכר ט'. רט"ז בע"ת כתוב מחנה ווילאָט לאון זכר ולען נקצע וטנייה לרהייה הוּא תחינה עלי מהgas פְּרִי קְקַבָּה, פמחנס כבש לאון זכר, וכן כתוב כן פְּרִטְנָס, פְּרִהְבָּעָז, ופְּרִלְבָּק כְּלָטִיס אַרְטָחָנָס, ור' קלמץ סטלאין במתפרקת אטחן זרך חנס. (כג) חלוך נפי טסוון עגנוו גג' דנרייס ט'. בילקוט רמו קל"ה מונח בסיס סטאוזמן התקין עגנוו גג' דנרייס לדוּלָן וטענאל המלחס על טניו, נמלחמה הוּא יטוח עטז הוּא סטמאַה, נטפְּלָה ווילמל יטקב הולכי חנראָס, ונחנומתאָ לְפִיאָת גג' גמאל טמץ מוש, היין טפק טכוֹה נימלעת הוּא טעל טעל נחטונייס נפי סקְלָמְזִים גס מונפְּלִי הילקוט בסיס התחומן, יקן מונאָה פְּרִטְנָס קְפִּיְתָה עס"ט. ונונט נאָל מתחנומט

בראשית לב וישראל

ויאמר יעקב אלהי אבִי אֶבְרָהָם וְאֶלְهָי אֶבְיַעֲצָחָק . (כח) וְכֵי לְעֹשׂוּ לֵא , אֶלְאָ הַטְהָלָך בְּדָרְבֵיכֶם וְהַעֲשָׂה כְּמַעֲשֵיכֶם הַקְבָּדָה מְקִיִּים שְׁמוֹ עָלָיו : ד"א מִפְנֵי שֶׁלֹּא הָיָה עֹשׂוּ עַמּוֹ שִׁיאמֶר אֶבְינוֹ יַעֲצָחָק :

יא) **קטנתי** מכל החסדים ומכל האמת. (כו) האמת ישב לאדם כפועלו, החסד לנМОל לו לטובה שלא במעשהיו: אשר עשית את עבדך. (כו) מלמד שכל כי שהננים מתרבים עמו, (כח) מנכים לו מזוכיותו, מנכים, פ"י לשון טיעות, זההוא לשון חכמים, ויש מבאים ראייה פן הטקראי, כמו פרעה נכה (מ"ב נג נט), חסר, כי בכל אדם שאינו שלם חסר יקרא, (כט) ובמו أولי אוכל נכה בו (גמלניל נט ו), לחסר, כי בזאת שטבה אדם הוא מחרר, ועיקרו לשון חכמים:

יב) הצלני נא מיד אחי מיד עשו: מיד אחי עבשו, מיד עשו את בני בנו: פן יבא והכני אם על בניים. (ל) אתה חסת על העופות, ואמרת לא תקח האם על הבנים (לג'ס כב ט), וכמו בן על הבנות, שאמרת אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד (ויקרא כב כט), ואיך לא תחום עלי שהבטחתני ואמרת לי

ו) היטב איתיב עפנ. (לא) היטב בזוכותך, איתיב בזכות אבותיך: ושמתי את זרעך כחול חיים. (לא) מה חול זה אדם עושה בו גומא מהערב וממלא בו טיס,

לטהר השכינים ומתחOPER הגומא, כך יחסרו מישראל בוגרות מכפותות שהיה:
ד) וילן שם בלילה תהוא. (לב) היינו דאטרוי אינשי בת דיןא בטל דיןא: ויקח פן
הבא בידו: (לג) הוציא את העישור וטן השאר לך ושיגר טנהה לעשו אחיו:
טו) עזים מאתיים ותישים עשרים וגנו". (לד) א"ר אלעזר מיבן לעונת תשמש האמור
בתורה, עזים מאתיים צרייכות תישים עשרים, רחלים מאתיים צרייכים
אלים עשרים :

נמלים. מיניקות ובנייהם שלשים . . (לה) ר' בדיה בשר שטען בן נמליאל אומר לפ' שהגמל צנווע בשימושו, שאינו משמש לפני בני אדם, לפיכך לא פירסמו הכתוב בשאר הבהמות שהוביר; אלא אמר גמלים מיניקות ובנייהם (לו) עם

הערות ותקוניים

מבחן חומרה. וכן טבנה צמלרכט קער פ"ט נס' מונח חכם מכל' קראן סטוקין פגמו נג' דנלייס לאחסנת לדודן ולמלחה, להפלגה ממין קאיה' פגילני נג' מיל חי', לדוריון ממין צאיה' מונחה פיע' קלוחה, למלה מה שכאיה' וויסט טט לטפחות. (ביה) וכי לטענו נג'. קער פט"ז, ילקום רמזו קל"ה. (בג') סולמות ישין לאלס כסענו ט'. פיין גראונ'ע גראנטית כ"ד מ"ט זונגעט טט. וסרגמנ'ן בפי' מל אטורס וויטלה טט כתוב הפאליט בט בטזנות אטנטט מטו בלאן נדר וסולמות האט פגוטה הטע פגוטה וולמת נג' סטטמו. (בג') מלמד טכל מאי טאנטיט מותלנים טמו מנכיס נו מזוכיותיו. כוון למלה מלה טנטת נ"ב ע"ה, ותענית כ' ע"ב ה"ל יג'י' לאלס הלא יטמוד לאס נמאנס פגנה ווילר טזין לי נט, טמזה חיין טזין לא נט, וולס תימלאו נומל טזין לא נט, אכין לא מזוכיותו, הימר רב חנן מה' קרא, לכתיב קמנטי מל' הפאליט ומכל סולמות. (כח) מנכיס פי' לאון מישט. מנחל מל' תלמודית, ובכ"י פג'רמן חסר זס, פעל וטהරת נג' תקח פהס טאטמייס כמטען. (כט) וכמו הולי' הולך נכס נו. וכן לט' נמדנאל כ"ב ו' כתוב כהה לאון מטה נס' כו' מנח' לא מן כלמים (ב"ז ק"ט פ"ג) נחפר מטה מטה. וכן כתטני נטה נכה פג'יח ווזע' נכה מנכץ לא מן סמעות, וכן הולי' הולך נכס ט, פירט' טאו' לאון חסרוון וטוא' לאון פטהה מטה הלא טאו' מגניין סייל וליין לא דומם נמקלה. וכן פג'יח פלו'ט' טרט' נכס פיטל עלי' מגרע וסוחת מדגר נכס נו, (פערמיינטלען) וכמו א' נטלטל פנעה לא מן כלמים (הנראכשען) מגיעט נו: (ל') וטהרת חמאת. קער וילקום טט. (לא) כייט נאפק. קער וילקום טט ורט' טה'ת. (לא) מה חול. מיין גראטת נ' פ"ב בטוס' לד'ס חיין פטאל ממלה וחוליתו. זנטוס'. סנקלריין פ"ז ע"ג. (לב) כייט להמרי חייט. סנקלריין ז'ס ע"ה. פי' נן סlein' נט' סדיין, נח' טוח הנרטס טל נן. (לג) טאיו' הות קמייזור. וכן רבק'י בפי' עכ'ת כתוב ד'ה' מן טטה ציד'ו טהן פאולין זנטל מעטר. כמ'ה' טאל הנטצעו נך ופדר לך' מה'ס. זנוולהי' נקתו המלאר בז'ס מבחן חומרה בסג'ן יט' וגרט' טט סנייח' לפני זה ומלה חז'ה מון כגד' ציד' האניות פוטה ומלגניות, זהה פג'יח פילקום בעט' בטחומרה וטוא' נ'כ' בטחומרה כ"י. וטאיו' נילקום, כ"ר' כו' מל' סמלהר ולמה כו' טען נמליס נאלאנ'. (לד') ה"ר הלאט. קער פט'ו' ילקום רמזו קל'ה' וסצמיט' טט סהומר, ועיין לט' עכ'ת סכת' גנג'ר דושט מכחן לשונא פהו'ר נטורס' כו' ולייט' יוזע' לאוון קז' נכוון כו'. ומיין נילו'טלי' כתוט' טיט' כ"ח. (לה) ר' גראכיא. קער טט. (לו) טט נג'ילס. קער טט וסאלוא' לאו' טז'רלי' טס'ט' רניינו לאט'.

בראשית לב וישלח

בנאים אלו הזכרים הכל היה שלשים. פרות ארבעים, צרייכים פרים עשרה, (לו) ולמה הוא שם הגמלים באטצע, אמר לו יעקב חי רואה את עצמן כאילו אתה ישב על בימה נבואה ודין אותו וחתמולא עלי רחמים: עזים מאתיים. (ל'ח) כל תיבות של זה הפסוק כוון טמיין לפי שכולן בעלי מוטין:

ויתן ביד עבדיו עדר לבודו. עליו אמר שלמה כל ערום יעשה בדעת (מטלי יג טז) (לט) כדי למלאות עיניו של רשע: ורוח תשיטו בין עדר ובין עדר. (ט) זכה לבניו שלא להשתרכן עליהם הגליות:

יח) ריצ' את הראשון וגוי' למי אתה ו安娜 תלך ולמי אלה לפניך . (מא) למדתך תורה
דרכ ארי' , שם תפגע אדם בדרכ , שאל לו למי אתה , ולאן אתה הולך ,
ומה אומנתך , ואם ימצאוך אנשים בדרכ ויישאלוך , תאמר להם דבר הזה , ותאמר
לهم שיש לנו שיירה באה אחורינו : ד"א ויצו את הראשון : זה גנות ראשונה : כי
יפונשך עשו אחי . שנאמר פגוש דוב שכול באיש ולא כסיל באולתו (פס י' יכ) :
יט) ואמרת לעבדך יעקב . זה יוכף שירד ראשונה למכרים : ורנה גם הוא אחורינו .
שירד גם יעקב אחינו : ז' י' יט' יט' יט'

ב) וַיַּצְוָן נֶם יַעֲקֹב אָבִינוּ אָוֹזֵץ :
כ) וַיַּצְוָן נֶם אֶת הַשְׁנִי . זו נֶלוֹת שְׁנִיה : נֶם אֶת הַשְׁלִישִׁי . זו גְּלוֹת שְׁלִישִׁת : נֶם אֶת כָּל
הַהוֹלְכִים . זה נֶלוֹת רַבִּיעִית ; שהשכיחה כל הנליות : לדבר הזה תדברון אל
עַשּׂו . שְׁמַלְכָוָתוֹ טַושְׁבַת עַד הַמְשִׁיחָה : בְּמִזְאָכָם אָוֹת . בְּגָדוֹלָתוֹ אֶל תַּקְשׁוּ עַרְפָּת
לִפְנֵיו , וְכֹה "א וַיַּרְאָו מִכֶּם וַיִּשְׁמַרְתֶּם מֵאָד (לכ' נ' ב' ל') , אָם בְּזַטְּן שְׁהָם יַרְאִים מִכֶּם
אָמַר הַבְּתוּב וַיִּשְׁמַרְתֶּם , כ"ש כְּשִׁירָאֵל מִשְׁעוּבָדִים תְּחַת יָדָם . לְכֹךְ נֶאֱמַר אַשְׁמָרָה
לִפְנֵי מִחְסָם בָּעֵוד - רְשֻׁעָן לְגַנְדי (গ'ল'יס נ' ב') , וְכַתְּבֵב האַטְנָתִי 'כִּי אָדָבָר אַנְיִ עַנִּיתִי
מֵאָד (פס קפ' י') :

כא) ואמրתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו. זכותו בא אחרינו, ובן לדורות הבאים;
דכתיב יענץ ה' בזום-צורה ישגבר שם אלהי יעקב (פס כ כב) : כי
אמר אלפורה פניו במנחה החולכת לפני ואחרי כן אראה פניו אולי ישא פני. אלפורה,
(סב) קטפראיגו (טג) כמו ותפל עליך הוות לא תוכלי בפורה (ימשיכ מוי ימ). (טד) למטה
לא הבנים לו בערבותיא, (טה) כדי לתחוויה על דורון שלו, (טו), ובדי להשביע
עינו של רשע, אמר פניו פניו שני פעמים, אחת לבכורה, ואחת לברכה; לפניו פני
שני פעמים, אחת עתה, ואחת לעתיד לבוא צ"ס"א נגד ד' גליות, דכתיב ויהן ה'

הערות ותקוניים

לפ"ט גנוייס פ"י יט ה'זורייס שגנוקנות ננטת מס ופי' גנילס גנוייס , וכן ר"ט יט ה'ג'ה זגנוייס עתפס ומדרת הנדת וגנוייס גנוייס זכל כנעל נקנעה ולפי צווע תעטמיש לה סרמסמו סכתוב . (לו) ולמה כו"ה טס הנמליס נטהאנע . ב"ר טס , ור"ל רמז לו צילוח כיוצא על האימה הנטה נטהאנע כמו שנמל טס כו"ה גנוק מיט . (לה) כל תיבות טל זה ספסוק סופן ממי"ן לפי סכוון בעדי מומין . נס גטל טטורייס גנוייס גנוק מיט . (טח) כל תיבות טל זה ספסוק סופן ממי"ן לפי סכוון בעדי מומין . נס גטל טטורייס גנוייס פלאט טט טט טט טט . (טט) כדי למלהות טיט טל טט . (טט) זכל גנוי טל גנוי טט טט טט . ג"ד טס וילזום טס כדי נטהאנע פ"י גנוי טל חוטו לטט . וכן גנוי ר"ט יט גט . (טט) פ"ט פט"ט ה'טיל יטק גט פנוי להשתרגן עליהם כגליות . סרמג"ן ולבינו חמיה גנויו גנסס כמדרתו וסוא"ג גנ"ר פט"ט ה'טיל יטק גט פנוי פג"כ רגנ"ט ה'ס יטיך גנות בחרות על' גני לה תכיה חוטן א' ה'טיל זו ה'טיל הארוזה לטס מגוזחיס ט' . (מא) למדתק חורה ל"ה . עיין ב"ר זילקוט טס ר"ב ולבוי יוטי ב"ר יטולא פ"ס מפלכין גדרך ר'לו עונד כוכניות ה'חל נ'ה לקלוחם ה'מלין מל' מילין כו"ה טהיל נ'ן מל' ה'תון , ומש ה'ומנתן , ולמן ה'תון ה'ולין כו' פ"ס . (טב) קטפרילג"ז . ה'ה מל' יוונית שטאטואזא (גמצענפמיגנן) וככ"ז פלארטק חסך זס . עד לה' חוכלי כספר . (טג) כמו לה' חוכלי כספר . נס ר"ט יט כהן ה'כפרה ה'טמל ר'ונזיס , וכן זוכפל גראתס ה'ה מות , לה' חוכלי כספר , ועיין גרמג"ן . (טד) נס לה' ה'כיפן גמלצוניה . ב"ר פט"ז זילקוט טס וצכ"ז פלארטען גמשות ה'כיפן גערזוניה וחקליס האמלות "למה לה" . (טה) כדי לה'וועו על' דורך זל' : גכ"ז פלארטק נס גנ"ר לפנינו לה'הו , נ'רו' ז'ת'ה'ג'ה' לותיות וו' וו'שטייט ט' נס גט"ט פט"ט סכ'ו לה'ז� מל' ר'זוי פ'דוחן . (טו) וכו' גט'ג'ט עינוי טל לטט . טי' ב"ר טס גני' נס לה' ה'כיפן לה' גערזוניה כדי לה'ת'ה'ג'ה' על' דורך זל' , ולמה לה' ה'כיפן כו'ן כה'ת'ה'ג'ה' עינוי טל ה'ז� לטט . ור'ל מה' לה' ה'ה'ג'ה' גכ'יפן כל' פמ'יניס יהל , מזרע פקfid ליקח כל' מין זמין לה'ז� , פל זה ה'מר כדי לה'ז� על' ר'נו'י כ'דולו'ן גכ'יפן כל' פמ'יניס יהל , מה' לה' ה'כ'יפן . כו'ן כה'ת'ה'ג'ה' פדר ה'חר פדר מיד זכ' ה'חל זכ' , וט'ג' טס ר'וות גכ'יפן , ויה'ג' טה'ל מה' לה' ה'כ'יפן .

בראשית לב ויישלח

אותם וירחטם ויטן אליהם לטען ברייתו (טו) את אברודם ואת יצחק ואת יעקב וה' אביה השחיתם ולא השליך טעל פניו עד עתה (מ"ג י"ג נ'): כב) ותעביר חטנה על פניו והוא לנ' בלילה ההוא במחנה. צועק לבוראו: גנ') ויקם בלילה ההוא. ביוון שאמר ויקם מה ת'ל ה'ו, ואם על הלילה שענה, (טח) היה לו לומר בלילה ההוא, אלא הוא שכינה עמו לעורו: ויקח את שתי נשיות ואת שתי שפטותיו ואת אחד עשר ילדיו. (טט) ודיננה בתו היבן היהת, אלא מלמד ששם אותה בתוך התבאה ונעל בפניה טפנוי עשו, אמר לו הקב"ה מפני אחך גנות אותה, לשכם בן חמור חטפר: ז) ויקחם ויעבירם את הנחל.adam שלוקח מכאן ונותן לכאן, כך העבירם בנהת: כה) יותר יעקב לבזו. (טט) אחר שהעביר כל אשר לו, חזר לראות שטא שבוח בלום, לימדתו תורה דרך ארץ, שם תהלך בדרך אשר טען טשאך, קדם שתסע מן המקום ההוא, חפש מקום חנייתך, שמא שבחת כלום: ויאבק. ג) קפליישיון: איש עמו. (נא) מלאך היה ונדרה לו ברעה צאן, אמר לו העבר שלו ואני מעביר שלי, לאחר שהעביר את שלו, חזר לראות שטא שבוח כלום, מיז ויאבק איש עמו. (גב) שרו של אדום היה: עד עלה השחר. (גב) כלומר עד שיעלה שחר לישראל ישות ישראל, שהוא דומה לשחר, כי הנחות דומה ללילה. אמות העולם ומלאות אדום הרשעה הם נאבקים עם ישראל כדי להטעתה מדרך ה', (גנ') שנא' שובי שובי השלומית שובי שובי ונחוה בך (פס' ז' ה'): ז) וירא כי לא יוכל לו. כלומר לא יכול להוציא את ישראל מייחדו של מקום: ויגע בקב' ירכו. זה חמייה. וכן נורה: מלכות הרשעה שמד שלא ימולו את בנייהם: ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו. אלו שננטמו בידי השם: ויאבק איש עמו (נד) למදנו שהמלך נתמלא אבק, וכשה'א חשך אל מלאך וויל (כוסע י' כ'): וירא כי לא יוכל לו. (גה) טפני זכותו וספנוי זכות אביו זקנו זכotta אמו זכות זקנתו. ויגע בקב' ירכו. (נו) נגע בצדיקים שעתידין לנצח טפנו: ותקע כף ירך. (נו) ר' אלעזר אומר (גה) עזה לו ירך, (טט) ר' יוחנן בן יעקב אומר פירשה, כתו ותקע נפשי מעלה (יחזקאל כ' יח): י)

כז) ויאמר שלחני כי עלה השחר, (ס) אמר לו יעקב אבינו וכי נגע אתה או (פא) קובוסטום, שאתה מתירא מן השחר שלא יראך בני אדם,

הערות ותקוניים

זין פרל לפדר, פל זה אמר כדי לאפשר עיט של מותו לרעט טלה יראה הכל נפשם חמת. (טו) מה להנרס ה'ת יחק וחות יעקב. נקלע כתיב ה'ת מנרכס יחק ויטק. (טח) טיס לטמל נלילה סתום. עין ננ"ט סכתם חמל ט"ז הייעש מן התולר טלה כמניג. (טט) ולינט גטו סיון סימה. עי' כ"ל פע"ז וילקוט סוף רמז קל"ה ורכ"ז פ"ת. (טט) לחדר טכעניל כל הדר לט' עין צ"ל פמ"ז. (ג) קפליטיון. חמל נכל' סלחרען, ונילע טז' פלישן וחות ק' נטרכג מן ק' מלטה וילנק ובין המלה סיונית שאלאז (רינגן קומפסטען) ולותיות "שין" נסוף סמלת כס לאטוט לטניין ואטספער כל"י, לו כיו' סמלת טאנטאנט האלאז. (נא) מלוח' פיה ונדרה לט' כרופה גאן. צ"ל פמ"ז, ועי' כל צ'ט נמלטה חיית פ' מי וחות שלה. (גב) טרו ט' הלווט טיס. צ"ל צס לר' מלהן חמל טרו ט' טז' טיס וכן מוזע גרט"ז. (גב) כלומר ט' טז' דומה לטהר. עין מלרט חזית פ' מי וחות האטקס, וירוזלמי נרטות פ"ז ס"ה. (גנ') טלה' טוצי טוני האולמית. עין רט"ז נט"ט נט' החומומ. (נד) מלנו טהמלה נטמלה הנק. עין נ"ל פמ"ז וחולין ז"כ ריש פ"ה. (גה) מספי זוכחו. צ"ל פע"ז וילקוט רמז קל"ג צ"ל חיגנו. צ"ל יתקם. (נו) נגע צליקס. צ"ר וילקוט טס, וסיפס טס וחיוז, זה דווו ט' טהר ועיין גראמ"ז. (נו) ר' אלעזר חומר. צ"ר טס. (גה) פויש לו ירך. צ"ל חנ' ר"ה חמל טיעפה, ופי' החוליק וצילקוט רמו קל"ב בגני' שתייה ומלהט גנוו פ' החוליק. וויתר בעון ני' רניט עוות וולני טימה פני' נמלרט שעווה ושיין לט' סכתם נחטעה ממוקם מהנרתחס ודומת ט' פן תקש נפשי ממן לטון הסרס, ונמתקה לקטקט גיגמן, לאטס גרטיסן. וכן גרטינג'ע כתג ותקש כמו תקש נמתק סר' כף סירך ממקומם. (טט) ר' יומגן זן יעקב. צ"ל וילקוט פני' רב נחמן נר יעקב, וכן צ'י סלחרען חסל זב. (ס) ה"ל יעקב. חולין ז"ל פ"ג. (פא) קובוסטום. רט"ז פ"ז גנט' טס נונכ' נכתות, וחכמי סטום' פקדו. על פ' סקונטרם וכחטו נטס ר"ת טפי' משתק נקנין, ול"ל וכי קובוסטום מה טהט טהט מתירלן מן

בראשית לב וישלח

אמר לו לא, (סב) אלא שדגיע קילוטי לקלס, אמר לו יקלטו חבירך, אמר לו איני יכול לסמוך אני בא לקלס והם אומרים לי בשם שלא קלסת אחותול, כך אין טקלס היום: ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני. (סג) אמר לו אותן המלאכים שבאו אצלם לא פירשו מפניהם אלא בברכה, אף אתה לא תתפרק מפני אלא בברכה. אמר לו הם נשתלוcho לך, אבל אני לא נשתלהני לך,Auf'כ אמר לך מה שפטך ויאמר יעקב. כדי לברכו פתח לו פרח דברים:

בט) ויאמר לא יעקב יאמיר עוד שפטך כי אם ישראל כי שירתם עם אליהם. (סד) עם המלך, עם העליונים ועם התהтонים, העליונים זה היה שרו של עשו, עם התהтонים זה עשו ולבן ואלופיו: (כה) ד"א כי שירתם עם אליהם ועם אנשים.

ל) ויאשא יעקב ויאמר הנידה נא שפטך. בשם ששאל לו המלך שמו, כך שאלו יעקב אבינו שמו של מלך: ויאמר למה זה תשאל לשמי. (טו) לפי שפטות המלאכים מתחלפים, לא בשם היום שפטם לטהור, שנאמר מונה מספר לכוכבים לבלם שפטות יקרא (חalias קמ"ד), וכותוב אחד אומר הפטוציה במספר צבאים לבלם בשם יקרא (יצחיה ט כו), לפיכך אמר למה זה תשאל לשמי, שאנו ידוע שמי, ובה"א במנוחה למה זה תשאל לשמי והוא פלאי (זופטיש ג' יח): ויברך אותו שם. בירכו שיזבו בניו לעבד את בוראם בירושלים, שנאמר שם יעבדני כל בית ישראל (יז' אל כ' י) ואומר שם אצמיה קרן לדוד ערכתי נר לטשיה (חalias קמ' ז): לנו על כן לא יאכלו בני ישראל את ניד הנשה לא נקרא שמו נשאה אלא שמתהש כה האדם בו, (סז) ד"א שנשה את מקומו: (סח) תנן התם ניד הנשה נוהג בארץ, ובחווצה לארץ, בין בפני הבית, בין שלא בפני הבית, בנהמה ובהיה, בירך של ימין ובירך של שטאל, ואינו נוהג בעוף מפני שאין לו בף, והתורה אמרה אשר על כף הירך, (סט) א"ר חנניה הדא (ע) פקוקלתא, הוא בкус עצמה, שרייא, ויישראל הכהרים אסרו אותה עליהם: (עא) ונוהג בשליל, (עב) והאובל ניד הנשה סופג את הארבעים מפני שעובר בלאו. (עג) א"ר יהושע בן לוי למה נקרא שמו ניד הנשה, שנשה ספקומו, ובה"א נשתה נבורותם (עד) והיו לנשים (ימ"ח ט' ז): (עה) א"ר יוסי ב"ר

ה ערות ותקוניים

מן פהן לפי שחק נקוניו חייכ לכמה כי מלה ווונטערן עטמו מפי נטטו טכ"ל. ונס ~~טטרוך פי'~~ טיגג נפטות, וטיגון כפי' סלא"ח לי סמליך יונית דחמצטעגעס פי' מתחק נקוניו. (סב) הלו טאניפ קטלכי נקונם. זה טוח נג"ר פע"ח ווילא טהפר נג"ר כתחלת המתואר כמו טקניע רכיט, זו יט טמלר לי רגינע קרכינט מהלמים טס עט מהלמר אמדרכ יתד. (סג) ה"ל הוותן מהלחים. נג"ר טס. (סד) עט מהלך. נג"ר טס. (סה) ד"ה. טס. (סז) לפי שפטות המלאכים מתחלפים. נג"ר טס. וכן כתוב רכ"ז הין לנו טס קטע מטהים טמוליטו סכל לפי מלה טנדות טולו מטהלים. (סז) ד"ה טנטה הון מהלקי. נג"ר פלערען המר לר' יהודס כן לוי נמה נקרע זמו ניד כתטה טטה ממוקמו וטלה. ואהמלהר טלהזון נו נקרע זמו טטה ליחול נג"ר פלערען. וכן חולין ד"ה פ"ה הולר לר' יטסט כן לוי נמה נקרע זמו ניד טטה טטה ממוקמו וטלה וככ"ה טטה גנוותס, פירט"ז טטה ממוקמו קפז. וכן טטה גנוורתס ט"י קפז גנוותס. וכן סנוו רט"ז גס"ט, וכן נג"ר פע"ח ווילוקט רמו ק"ג סוט נטס לר' חיינוך למלס אקלע זמו נ"ה טטה ממוקמו. ויט לתקן נג"ר ז"ל ה"ר יקסען כן לוי כת טטה גנוורתס טס, וכטלהר ה"ר חיינוך נמלרט נטתרנכ ממלמר טלהחוליו גנורתל ה"ל יוסי נג"ר חיינוך מלאי דכתיב דנור טלח ניעקב ט', ווולי חמץ זה גנוורתס. (סה) פון טס. חולין פ"ט ע"ב גנוורתס. (טט) ה"ר חיינוך סדר פקוקלהה. נג"ר פמ"ח, וטס סוט גנוו ר' קוינט, נס נג"ר פלערען רהייטי הנ"י המר ר' קוינט. (ע) פקוקלהה. נג"ר פלערען גמשות נקייסלטה, ומונעל גערוך ערך פקל גפס נג"ר, וכחנ. פי' כדטמרין וקטקעת טט' מיסר להסינן מדレンען טכ"ל. וכוונתו למחרת חולין ל"ב פ"ב וכיריך"ז קטקעות נידין דקון בטולכין כחויך פירך מתהט הנכסל מגיל החייבן ניד האפיגמי וכן כן הטסוריים לבי טטה לכין ווועגן פעס הונל ניד טמו טטה גערליך האטמי קפה טוח וען געלאַה טוח טכ"ל. וער"ל טפקוקלה טוח בכף פטמאס כלומר גמוקס קבוץ בגין רגינע אטוח נג"ר גלומה"ט טסיף מדנטזיה, ור"ל טפקוקלה טוח בכף פטמאס כלומר גמוקס קבוץ ע"ה. (עג) לריב"ל. טס, ומכ"ז סלערען המר לר' יסודס כן לוי. (עד) וטס. גמאלען כחונט סיינ' זלי וויז. נס נג"ר פלערען מונעל לגעון כת טטה נאקרע. (עה) ה"ל יוסי. מעין טס.

בראשית לב לנ וישלח

170

תענוגה מאי דכתיב דבר שלח ה'. ביעקב ונפל בישראל (ישעיה ט י), דבר שלח ה' ביעקב, זה ניד הנשה, ונפל בישראל, שפשת איסרו בכל ישראל: (עו) ואמר ר' יוסי בר' חנינא מאי דכתיב וטבוח טבה והבן (נכחותמן פז), פרע להם בית השחיטה, והבן, טול ניד הנשה, (עו) שכך נהנו קודם מתן תורה שלא לאכול ניד הנשה, (עה) ובשבא משה ובינו ואסרו במקומו אסרו, במקום סיפורן של מעשה, אבל טהר סיני נאסר ולא נכתב אלא במקומו, (עה) שבכל מה שנאמר לבני נח ונשנית בהר סיני, כגון טילה ועוז גילוי עריות ושפיכות דמים, בני נח מזהרים עליהם, אבל מצוה שאינה נשנית, אין בני נח מזהרים עליה, כגון ניד הנשה: יותר יעקב בלבד. (עת) א"ר אלעזר מיבן שצדיקים מטונם חביב עליהם מגוףן, לפי שאין פושטין ידיהם בנול: ויאכק איש עמו. (פ) א"ר אלעזר מיבן לתלמיד המכ שלא יצא ייחידי בלילה: (פא) חנן אין נהוג בעופ, (פב) אל אבי לרבי יוסף והוא כאחינו דאית ליה, אמר ליה אית ליה ולא עוזל, (פג) ותנייא שטנו מותר, ויישראל הקדושים נהנו בו איסור, וצריך להטט אחורי ולהוציאו ואת קנוקנות שלו: והואיל ואתה ליה איסור דחלב נימא בה מילתא, (פד) דאמר רב אבא אמר רב יהודה אמר שמואל (פה) חיורי הדותי מטה אכזר, (פו) א"ר יוחנן أنا לא טבחה אני, ולא בר טבחה אני, ונחרנה דהו אמר כי מדרשא בהמה בהיה פרוקי. מפרקא (פז) ואין הלב שהבשר הויאל ובחיון מפרקא, ואף על פי כן מאחר שנשחתה הבמה מדקדים המתנים ומתחסה, החלב מתחת המתנים ראוי להפרידו ולהוציאו שהוא חלב גטורה, וזה לך הפטין שאותו החלב מתרד פון הבשר של מתנים, ומן השומן של תחתיו וסתפור במעט כעין החלב, שהשומן חזק הוא והחלב רפה, (פח) לפיכך אמרו רבותינו הלב טהור סותם, טמא אינו סותם:

לן א) זישא יעקב עניינו וגוי, ויהצע את הילדיים על לאח ועל רחל ועל שתי השפחות.

אמור כל אחד ואחד זכותו יעדוד לו:

ב) וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה וגוי, ואת רחל ואת יוסף אחרים:

(א) למදנו אחרון אהרון חביב יותר:

הערות ותקוניים

(עו) ואמר ר' יוסף חולין טס. (עו) אken נסנו קודש מתן תורה. עיין חולין ז' ע"ה, ודף ק' ע"ג. (עה) וכפנת מטה ולחדרו נמקומו למכרו ט'. הלג מכר סייע נמלר כו', פ"י חולין ק' פ"ג נמסנא ונגמרה טס ק"ה פ"ג. ועיין מ"ט ברכמנ"ס ז' נפי' המסנא וז"ל וטיס נב עלי עיקר סגנון האכלן נמסנא סזהת וסוח מס סלמר מסיני נלסר, לפי סלהה כרואה לדעת כלל מס סלה מרחיקיס או טוטיס כסיס לין לנו שצין מהלך נמסנת סקנ"ס ע"י מסה רבינו ע"ה לא סקנ"ס אמר וזה נגניות קלפני כנוון זה סלהן חנו הוכר מן סחי ליטו נפשי סקנ"ס חסרו להם, אבל לפי סמסח חסר עליון חכר מן סחי, כמה צוות בסיני טיתקיס לייטר חכר מן סחי, ובאו כן חין לנו מליון מסני סלהרגס חנינו ע"ה מל מעמו ומקשי ציהו, אבל מסני סקנ"ס נוב חומנו ע"י מסה רבינו טכנוויל כמו צמל חנילס חניש פ"ה. וכן ניד סמסה חין לנו הולכים להר מיטר עקב להכינו, אבל מנות מסה דרכית פ"ה, אבל תרלה מס סהמלו תרי"ג מנות גלמרנו לנו למסה מסיני ולט הלו נבלן האלות פ"ל. ועיין גנס"ט סכתא לפ"ז פטומו חיין זס צווי רק טפירו. ע"כ חילס הולכים נמי יטאלן מתק ניד לסח, ונחמתה פ"ז. סיס נמתן מורה, לפי סכתעת מסה לא נקלתו עליין נמי יטאלן כי חס נמי יטאלן, אבל סאסה כתנו נמסת לבודיע כסטע זאיהבל לטס וכמיינ נלהר לטס מפי סקנ"ס. (עה) כלל מס סהמאלר לנו כו'. עיין סנדירין כ"ט ע"ה. (עת) ה"ר הלאזר מיכן. חולין ז' ע"ה פ"ה, ה"ר הלאזר סכתהיר על פכין קפניש, מכלן לדייקיס שחניב עלייס כו'. (פ) ה"ר הלאזר מכמן לת"ה. וכ"ס נכי פלמרען, ו"ל חמץ ר' יתקן כמו צבוח נגמרה טס, ועיין ר"ש טס סכתא טהרי יעקב נטהר ייחדי וכזוק. (פא) חנן. חולין ז' ע"ב. (פב) ה"ל חניב לר' יוסף. גנמלה טס חסר זה, רק מונע כסטע וכט קה חנין דמיותليس. (פג) ותנייא צבוח מותר. חולין טס. (פד) דהמלה רב מגן. חולין ז' ע"ג פ"ה, וצכ"י פלמרען דהמלה ר' יומנן מהל ר' יסודס לממר צמוהל ונגמרה טס טוח כמו נכ"י סלסטיט. (פה) היורה לטומי מתנו. גנמלה נמי תרנגול-דקטוי מתנו, מהלט נס לפני פרכ נעל סמוך סיטה נמי' גנמ' חורצתה דקטוי מתנו, עיין פרוך פוך מוער, ועפ"ט מס טבניהם צטס הכל"ח. וככ"י פלמרען חרוטה לטומי מתנו. (פו) ה"ר יומנן. טס. (פו) וחינו חלק טנקר חופה כו'. טוח דברי רכitos. וכי' גתומ' חולין מ"ט פ"ג ד"כ חנן. (פח) לפיכך מהו רכitos: חולין טס.

[לן] (א) למදנו אהרון מתרון חניב יותר. נ"ר פ"ה, יקוף רמו קל"ג ולט"י פל סטורא.

בראשית לנ וישלח

וְהִזְאָעֵר לְפָנֵיכֶם. (ב) הַהִדְרָעָמָן אֲבָעָל בְּנִים (הַלִּיס כְּגַן יְהִי), (ג) תְּנִי רַ' חַיָּא כְּרַחְמָן
שְׁבָאָבוֹת, זֶה יַעֲקֹב אָבִינוּ; דְכִתְיָב וְהַוָּא עַבְרָר לְפָנֵיכֶם, אָמַר מָוֹטָב יַפְנִגְעַבְיִי וְלֹא
בְּחַזְן; וַיִּשְׂתַחַוו אֶרְצָה שְׁבָע פָעִים. (ד) לְמַה שְׁבָע, עַל שְׁמָם שְׁבָע יַפְולְצִדְיקָוּקָם; (מַלְלָן
מַד טַו). (ה) אָמַר רַב חַנִּינָא בֶּרְיךָ אַחֲרֵיכֶם וְיַחֲבֹקְחוּ רַ' יִשְׁעָקָה'ז. (ו) נְקוּד עַלְיוֹן, אַרְגָּנָא מַלְמָד שְׁלָא בְּקַשְׁ
לְגַשְׁקָו (ז) אַלְאָ לְגַשְׁכָו: וַיַּבְכָו. (ח) וּבְכָה טְבֻעָה לְיִהְה, (ט) אַלְאָ זֶה בְּכָה עַל
צְוָאוֹרָו, זֶה עַל שְׁנִינוֹ, כִּי נְחִיה צְוָאוֹרָו שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁל שִׁישָׁ, (י) וְשְׁנִינוֹ שֶׁל עַשְׂוָה,
לְקִיּוֹם טָהָרָה שְׁנִינוֹ רְשָׁעִים שְׁבָרָת (הַלִּיס גְּחִנָּה). (יא) וַיְשַׁׁיַּשְׁ אָמְרִים נִשְׁקָו אָבָל לֹא בְּלֹבֶן
שְׁלָם, לְכָךְ נְקוּד עַלְיוֹן, כִּי לֹא הִתְהַהֵנָה נִשְׁקָה שְׁלָמָה: וַיַּבְכָו. אַעֲפָ"ב נִכְמָרוּ רְחַמְּיוֹ:
ה) וַיְשַׁׁא אֶת עַינֵּינוֹ וַיַּרְא אֶת הַנְּשִׁים וְאֶת הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר טַי אֱלֹהָה לְךָ וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים
אֲשֶׁר חַנֵּן אֱלֹהִים אֶת עַבְרָךְ. טָהָרָה רְאֵת יַעֲקֹב אָבִינוֹ לְוָמֵר בְּלֹשׁוֹן חַנִּינָה, לְפִי
שְׁחִינָה מוֹצָעָת בְּכִרְכָת כְּהָנִים טַו תִּבְوتָ, יִשְׁבַּהְתָּן זֶה טְבָאָן וּוֹ' מְבָאָן, וְחַנִּינָה בְּאַטְצָעָן
יְבָרְכָה'ז וַיְשַׁמְרָךְ, יִאָרְךָה' פְנֵיו אֶלְיךָ וַיְחַנְךָ, יִשְׁאָה' פְנֵיו אֶלְיךָ וַיִּשְׁמַן לְךָ שְׁלוֹבָן
(נְמַדְנָר וּמְלָכָה), כְּגַנְדָן יַד שְׁנִים שְׁעַבְרָה בְּחַנָּן בְּבֵית לְבָנָן, לְכָךְ נָאָמֵר חַנָּן, וּבָנָן אַרְבָּנִיטָן בָּן לְוִי (יב) בְּמַדְרָשָׁה בְּרָאשִׁית רַבָּה. לְפִי שִׁשְׁמָעָנוּ הַנִּינָה בְּאַחֲד עַשְׁר שְׁבָטִים,
וְעַדְיָין בְּנִיטָן לֹא נָוֶלֶד, וְהַיְכָן נָאָמֵר עַלְיוֹן, אֱלֹהִים יְחַנְךָ בְּנֵי (כְּלָחִיטָת מְנֻעָט):
ו) וַיְתַגְשֵׁן הַשְּׁפָחוֹת וַתְגַשֵּׁן נָמָם לְאָהָה וַיְלִדְיָה וְאַחֲרָה נָגֵשׁ יוֹסֵף וַרְחָלָה (יג) אַחֲרָוֹן
אַחֲרָוֹן חַבִּיב: וְאַחֲרָנָגֵשׁ יוֹסֵף וַרְחָלָה (יד) הַקְדִּים יוֹסֵף לַרְחָלָה, מַלְמָד
שְׁעַד יוֹסֵף לְפָנֵי רַחָל לְכִפּוֹתָה בְּקַוְתָּה, שְׁלָא יִסְתַּבֵּל בְּתַעֲשָׂה: (טו) וְעַז
ח) וַיֹּאמֶר טַי לְךָ כָּל הַמְּחַנָּה הַזָּה אֲשֶׁר פְנִשְׁתִּי. (טו) אָמְרוּ כָּל אָתוֹ הַלִּילָה נָעָשָׂה
מְלָאֵיכָה שְׁרָת כִּיתּוֹת, וְחֶבְרוֹת הַבּוֹרוֹת, וְחוֹיוֹמְנִיעָין בְּאַיְלוֹן דְעָשָׂוּ
אָפָרָה לְהַזְוֵן מִן דְמָאָן אַחֲרָוֹן, וְהַזְוֵן אָמְרִין טַן אֲחֹוי דַיְעָקָב אַיְנוֹן, (טו) הַזְוֵן אָמְרִין
שְׁבָקָז לְהַזְוֵן דְטַן דִּינָן אַיְנוֹן, לְכָךְ נָאָמֵר טַי לְךָ כָּל הַמְּחַנָּה הַזָּה אֲשֶׁר פְנִשְׁתִּי:
ט) וַיֹּאמֶר עַשׂ יִשְׁלֵי רַב אֲחִי יְהִי לְךָ אֲשֶׁר לְךָ. (יז) אַרְבָּאָבוּ לְפִי שְׁהִיָּה טְפּוֹקְפּוֹקּוֹת
בְּיַדְוֹ הַבּוֹרוֹה וְהַבְּרָבָה, אַיְכָן נְתַאַשְׁשׁוּ בְּיַדְוֹ, כַּשְּׁאָמֵר אֲחִי יְהִי לְךָ אֲשֶׁר לְךָ:
ו) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל נָא וּנוּ כְּרָאוֹת פְנֵי אֱלֹהִים. (יח) זֶה שְׁרוֹן שֶׁל עַשׂ שְׁהִיָּה מַתְאָבָק
עַמּוֹ: עַז אַכְרָאוֹת פְנֵי אֱלֹהִים. (יט) מַשְׁלָל לְאָדָם שְׁהִיָּה יוֹשֵׁב בְּסַעַדָּה

הערות ותק

(ב) כ"ל . צ"ל וילקופ טס . (ג) חני ר' חייל . ב"ר טס , וזו"ט מומוד ק"ג . (ד) למה זכר . ב"ר טס .
(ה) היל חמיניג . ב"ר טס . (ו) נקוד עליו . ב"ר טס , מלך חיית נפ' גוחך מגנול הסן , ומלך מצית
טס פטמייט סמטעתיק לו המלפים מן הלא מלמל הי' מד הלא מלמל ב' וויש לפטלייטה מן מלך ב'ר . זונגעט
בין שעדר מקדות נתרה , פיעין מסכת מופרייס פ"ז ב"ב וספלי בצעותך על פכחווב לו נדרך רחוכה ?
ונחלרין , ונמלנער רנש פ"ג . (ז) הלא נסכו . זנספלר"ה פל"ז היל טשי קולע ויסקטו הלא ויטבשו .
(ח) וככט מיבעי נייפ . ב"ר טס . (ט) הלא זה בכט לו' . ב"ר טס ועיזן פ"ז זיב"ע . (י) זינייא פל עטו
טל טש . זה ליה נכ"ר , רק וקטו טניו פל מותו רטט הולס גמלך חיית סייס זטמו כדונען , זנספלר"ה
פל טש . פל ליה מילתיכן טינייא יתרכז זטמס . זנספלר בצעותך טס נקוד
פל ויסקטו טלו נטקו נכל ננו , ועיזן נכ"ר טס זנספלר"ג טס . זטגוזם ויסלה נקס נסכו זטמא זומלו
טל טיש לך נקוד ויסקטו טלא ביטח טיקא טל האמת , ועיזן פט"ז עה"ח : (יב) נמלך ב'ר . סרטס
ט"ח זטגה זילקום רמז קל"ג : ועיזן נמלנער רנש נטה פט"ה ד"ה ויחנק יחון מוחך זטנישס זטלא"ה הילדים
הטיל חנן הלאיס האט ענדך וילמאל הלאיס יחנק נוי . ובכ"ז פלערעך וכן האלר ר' טמעון נו' נוי נמלך
ב'ר , זטפינו זמלך מונדו כמו נכ"ז טלפינו ר' זטמיין נו' נוי . (יג) החרוון המלון חביב ? עין געל
טעה ? . (יד) הקדים יוסף . ב"ר פט"ח , ילקום ראיו קל"ג זרכ"ז טה"ת . (טו) הימרו כל מותו פליילע .
ב"ר פט"ח , ילקום טס , זטגוזם ויסלה . (טו) וככו המלין . וכן פול כן נכ"ז פלערעך הולס פס מסל
וכז"ל וככו המלין [מן דעוזו , ובן המלין הכו פכו יסכו נפוז , מן דבל נליך להונרטס , ובן המלין ירבוז
לכוז , מן דבליך ליטחק , ובן המלין ילבוז לבוז , כיון להו המלין] מן דחווי לישקג חנן זווון המלין זטקיין
לכוז , וחסר מן המלין על המלין ונאלמר לנכוז נכ"ר זטילקוט , ומיין זטגוזם זטמונדו זט גלוזן פגלי
טה , ובן לט"ז טה"ת הביא דגלי המלך נטזון ענדי ע"ז . (יז) ה"ר חיינו . ב"ר פט"ח , זטכ"ז פלערעך
היל חכטו . (יח) זה פלו טל טטו . ובן נחיכ"פ זטמי לי סיר מיטמא הפי מליכל דיזק , ובן לט"ז טה"ת
זחן ובן חוכין לי כרחייה פני כמליך קרטית שבר טנק . (יט) מצל נחדס . זטטן היה מונט נסס ר'

בראשית לנ' ויישלה

172

זהה אויבו שם, והיה בדעתו להורנו, אפר זה. הטעם שאני טועם בסעודת א' טעמי אחמול בבית המלך, אמר אויבו הויאל וזה קרוב למלכות, אני הנו שמא יבקשנו המלך, (ב) אך אמר יעקב אבינו, כראות פני אלהים, הודיעו שהמלך נתאבך עמו ויכול לו: (א) כך נא את ברכתי אשר הובאת לך. (ב) טליה באה לך: ויפאר בז ויקח, (כ) טרחתמי מהז וידיו פשיטין. (ג) חד עפה דארעה אמר לרבי השעיא אין אמרית לך חדא טלי טבא את אמרת משמי בציבור, אל' מאה היא אמר ליה כל אותן דורנות שניתן אבינו יעקב לעשו, עתידין אותן העולם להזכיר מלך המשיח לעתיד לבא, דכתיב טלי תריש ואים סנהה ישיבו (הס' עג), יביאו אין כתיב, אלא ישיבו, אמר ליה, יאית אמרת, ומן שמד אמרנא ליה: (ד) מדרש אמר לו עשו נחלה העוה"ז והעה"ב אמר לו יעקב יד ז אדוני יודע כי הילדים רכים. ואין יכולין לסבול דין של נהינט אלא יער נא אדוני לפני עבדו. זה סמשלת של עוז, והעה"ב ינחו ישראל, אמר לו ואין אתה ירא משעבור מלכיות, אל' ואני אתנהלה לאטי, (ה) לדוני להונני أنا מהלך, לאטי בניחותא, כטו הדולcis לאת (ימש' ח ו') כלומר לא אתנהה עליהם כי אסבול עולם: (ו) ד"א לאטי. כטו הנה היא לוטה (ס"ג כל י'), בלומר בפנים ברוכות אני מהלך בסלכיות, ולאasha פני ועיני בפנים: עד אשר אבא אל אדוני שעירה. (ז) עדיין לא הלא, איתתי עתיד להלוך לשער לעתיד לבא דכתיב ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו (ענדי' ה כל): (ט) ויאמר עשו אצינה נא עצך. (ח) בקש לזרתו ולא קיבל עליו יעקב אבינו. אמר רבותינו (ט) רבינו כל ומן שהיה מסתבל בפרשזה זו, ולא היה טניה

הערות ותקוניים

לו. טה מ"ה ע"ג.. (ב) כך המליר יעקב אהינו כרחות פני הוליס גודיעו סאמלך מהלך פמו ויכול לו. ולמהלך זה מנמר טטה טס צוון רס"י נפירוזו עס"ת ולמה כוחר לט רמיית סמלך כדי טיתירון סימט ויחמר רלה מלחליס ווינול היי יכול לט מפח. ולס"י גנמר לח טס כתוב לך לאתניין מהלך נהייס טליו ולהודיע שסוח רנייל לרחות מלחליס, ועין מלט"ה נח"ה. (ב) מליל נלהך נך. נ"ל סמ"ו וילקוט טס. (בב) מתחמי מהז וידיו פטוטין. נ"ר וילקוט טס, פ"ז, פ"ה נלהך כהואר לאחוריו וחייט רזב נקנאל, וידיו כי פטוטות נקנאל. וככ"י פלהרען נלהך כמותר ולחיט נקנאל וידיו פטוטה. (ג) מלט דהרען. נ"ר פט"ח וילקוט טס, ורהייטי נכ"י פלהרען והת למלה מטהי גטנריין נמקום נגייטה. (בד) מדרט. גמדרט נ"ר נפנית לך נמיה סדרתת פאלהת. וז"ל הנ"ר יענאל נלהך לפני עכדו ה"ל מנתק לח נכה טותף עטף גטוליך, ה"ל יענאל נלהך לפני עכדו, ה"ל וחין מהה מתויר מדורכי וממן מפלכי זמן אספרטילמי [ג"ל אספרטילמי], ה"ל וחייב התחלה להמי, נכווי חיי מסקן פ"כ. חולם מנהמי אמרה סכנייל רנייל נקח צינויים נמיה דני לילico זומח פלק י"ט, ונילקוט רמו קי"ה על טחוב מכם כיום מוגה במלמר הבה ומלוין נגדו גמשה "סדרה" ויט לחקון ט"ז, ו"ל טס: ממרו כטפיכ יפקד זעטו נמי חיין המליר יענאל עטזו כו', טול החה בשוח"ז וחין חפוץ שטוח"ב כו', ה"ל עטז ליעקב נזע ומפה קוחפות חיין ולהה טול החה בטוח"ז תלי וכטוח"ב תלי, וחייב הטול תלי, ה"ל יטקב עטז הלהוי יודע כי טילדיס לכיס וארוסים יכולות לטעוד ניטורי טילו, ודקוקים יוס החה ומתו כל נזון ט. וכן רהיטי זרנינו נמי פ' ויטלה. בנויל נ"כ דנרי אידרט כטו טנייל רנייל זו"ל: וגמודרט נסעה ונילקה ח"ר פזנו ליט肯 נחלהק שטוח"ז ורטוח"ב המלר לו יענאל טילדיס לכיס נמיהות וlhs יניל הטהה שטוח"ז לחיקס ודסקוס יוס חחד לייס סדרין, וויתו כל נזון, יטחלן טינקרלו זלן ולה יכלו נסזול דינו ניגנס, יענאל נלהך הדרוי טנדז, יקח הלהק גוש"ז, וחין התחלה להמי, הטעוד גגלווי וטאפווי, ומלהון ויהלך הג. ונילקוט זפנות, כלומר לך השולר מלחמה ולה הרגנן גננות כלל חכל מסטול שול כטפנוד כו' ע"כ. ונילקוט דמי ק"י טל רהיטו ויהלוזו. בנויל טילדיס סכנייל נס' מלרט הנייל טפי חולקין נטכיל טש"ז וטטוח"ב ט"ס. (כח) לפסוי לפסוי. פ"ז, גנחת וכן בנויל טילדיס דנרי המדרט מנ"ר וכחכ פ"ז לפסוי גנחת. ו"ל עוד כי היל לפסוי חילך חסרכ במלה "ד"ה" וכוח פסי פידוטים לפ"ז, פ"ה מפרש להמי מדורלה הטרורה וזי (ו"ז) גערוך עריך לווטין וגנווקפ בערוך) ופי' לפסוי לפסוי נכספי וגסומי חילל מכם וכמ"ט המדרט על מתרפס נרלי כבף מהיר הות הפס ומתרפס כבף וכן ביחס נחמת נכל ימי פנינים (מייטעל להלטער) קנו נמי יטלהל חח מטפס נגור נהיל נכסף וטלהו צוון נעלדרו, ה"ז ז"ל ד"ה להמי גנוחה וכנון יט נגורום ננ"ל גטה לפסותה. וככ"י פלהרען חסרים פמלות לפסוי לפסוי. (ט) ד"ה לממי. נ"ר וילקוט טס. (ט) עליין מה גלאן. נ"ר וילקוט טס ורבק"ז עס"ת. (כח) ניקש נזוט. נ"ל פט"ח. (טט) רנייל כל זמן טפי מסתכל... ככ"י פנילטט מזונת

* בראשית: לג וישלח *

את הרים ללוות היה בטוב, פעם אחת לך עמו רוטים ללוותו, ולא הגיע לעטו טו) וישב ביום ההוא עשו. (לא) וארבע מאות איש שהלכו עמו היכן חם, שיטטו עצמן אחד אחד בפני עצמו והלכו להם איש למוקמו: (לב) נסע סכotta ובית אל, (לה) ר' אבא בר כהנא אמר שמונה עשר חודש, סוכות, ובית וסוכות: סכotta. (לד) לפי שצרכיה לט"ד בתקחת הטיל לה ה"א. בסופה: סוכות לקין ו' חדשים, ולבית לחורף ו'. חדשים, ולטקנה עשה סוכות ו' חדשים: (יח) ויבא יעקב שלם. (לה) וש"ה ה' יישמר צאתך ובוואך סעה ועד עולם (הכלים קכל ח). (יז) יישמר צאתך ובוואך, ויצא יעקב, ויבא יעקב, (לו) לפי שבתוב והוא צולע על ירכו (נכחות נב' לנ'), הוצרך לבתו ויבא יעקב שלם, (לו) שלמו בנופו שלא היה צולע אלא לפי שעה, אותן היא לבניו על דור השמד, כמו שטפורש לטعلا בענינו. ועד שבא אל שר עשו היה שלם בנומו ושלם במחנותיו, רבתיב ויאמר אם יבא עשו אל המחנה האחת והכחו (פס' לג ט), ונמצא שלם ללא פגע רע, ושלם במטנו כי כל המחנה. ששינר לעשו לא חסר כלום, כי נמצא עוד שלם שם העיר, וחטורה אבוי שכם קרי על שם בנו שכם, כענין שנאמר ויקרא שם העיר בשם בנו הנור (בלשנית ד' י), ובמו ויקראו לשם דן בשם דן. אביהם (יקוטע יט מו), אבל שלם היה ירושלים, רבתיב ויהי בשלם פoco וטענתו בציון. (הכלים טו ג), אך אמר רוזל שלם על שם יעקב, כי בא שלם בכל: עיר שכם: מקום טוונן לפורענות שם עינו את דינה, בשבע טבריו אחיו את יוסף, בשבע נחלה מלכות בית דוד, בשבע רוצחים, רבתיב דרך ירצה שכמה כי זמה עשו (קוטע ז'): אשר בארץ. בנען. בunningים שטופי זמה היו: בבואר ספדי ארם. מרשעים יצא ובא אל רשיים: ויחן את פני העיר. (לח) מה בא למדנו שציריך אדם להוכיח טוביה לטקום שיש לו. הנאה מטנה, (לט) ומה עשה להם חנן פני העיר; אלו הפנים של עיר, השרים שכם, שינר להם חזונות: (ט) ד"א עשה להם שוקים ומוכר בזול: (ט' ב' טז) ד' ב' טז

הערות ותקוניים

מסתכת נמקוס "רכיט" נמלג "המלו רכומיט" וככ"ר וכי לkom נמלג נגנון "רכינו" וזה קמדרכ' רכינו כד טס סליק למלאכתו בסדלו פרטת ולה גוס נסיג לרמלה עמייה, מד זמן לו למסחן נה ונמכ עמייה רומליין (ללאו מכית פמלך) ולה קנייט למכר כסופו צלו. (ונגמר) על פהווס הנייל גדרני קמדרכ' וגולם רכני יגלי כד סליק למלאכתה, וגולם נ"כ ולה טס נסיג לרמלה, ומכלת גדרני סמדר זוז מפי טסית. קנדלה נילס צו פרטת גלתה, כספיא נ"ה נכומת נחאי מלכי הדרס על טסקין סמדר היס ממתכל נפרטס זו לנטת מהלי טשת טזון מהקס כי ממטו ירלו לדורות וכן עטנו ולה סיה מקכל חנרת האטי סמדרות נלוותו צלו סי מקלניין לה גת נכמת טמן ומפקיניין מתווע צל הס פל"ע. וככ"י פל"רutan פל"רutan רלייתי הגי' דבינו בקדושים, וגמקוס ולה קגייע לעכו סני' סס ולה גנייט לטירו. (ל) סל' סמדר סינס צלו. נכ"י חפל' פמלה "פינס" וטאסטוי כמו טכנית פילקוט וכרמנג'ן וכן מלהתי כן זכ"י פל"רutan פד סאכל טיגס, צלו וסיה מלך יונית סאטח. כי' גנד. וככ"ל סטמייטו סטמחייקס. סמדר, גוזמת וכליינו זמקומס "קסומס". (לא) הדרע מלחות ליפ. נ"ר וילקוט סס זרט"י עס"ת. (לב) כמה סליטס. נ"ר וילקוט סס, ומנילה י"ז ע"ה דתילה יה מלה נהלייס ונג'ה לנטות ועטס סס טמונה טסר חודס סל' ווינקכ' נטט סוכות ויגן לו בית ולמקנסו עטס סוכות, ונג'ה לא לנטות ועטס סס טמונה טסר חודס סל' ווינקכ' נטט נית לימות פטורף עטה סוכות ב' סטמים טני ימות בגין הלי' י"ח טכ"ל, וכוונת חז"ל נמלת דהניא להמלרס סמדר פולס רכיה פ"ג וכגון, קרלו ז"ל נסנאות צלו כתוב. מלכתי סוכות סייטו קיין, ויגן לו בית כייט חורף, ולמקנסו עטה סוכות, סייטו קין קרי י"ח חלטיס, ומ"ט טשס בכנית לא סס הלהיטס זה לה מוכת מקלח לה גת סיה להס נקנלה מהנומיתיס פל"ע. וכן רט"י עס"ת בכיה הדרטה מהו"ל מגילה טס. וט' טפתי חכמים טנעטס זה ממטו. ונתרננס יג"ע ווינקכ' נטס לסוכות וויהעכ. תמן הריבר ירמי טטל, יט' לתקון צז"ל וויהעכ חמון תמניסר חוליו לה סיה כתוב מלת תמן ומון חמיניסר טפי' טזונס עטס נארנוס גאנטן "חמן חרישר". (לה) ר' חנוך נר כהנה. נג"ר גטמש טמלות "נרכס" ומוונ לה גנון נס נילקוט רמו קל"ג. (לד) לפי נילקוט למ"ל נחמלתס. ינמות יג' ע"ב. (לה) זט"ס. נ"ר פע"כ. (לו) פט' סכטונג. נ"ר סס. (לו) צלט נטטו. נ"ר טס וטין צנת ל"ג ע"כ, ונרגס"י עס"ת. (לח) מה נלה להמלרט כו'. נ"ר וילקוט סס. (לט) מה טטה לאט: נ"ר וילקוט סס. (ט) ל"ה טטה לאט צווקים. נמלרט נ"ר

בראשית לג. לד. וישלח

יט) ויקן את חלחת השדה. (מأ) אברהם אבינו קנה מערת המכפלת, יעקב אבינו קנה כבורת יוסף, דכתיב ואת עצמות יוסף קברו בשכם (ימ"ט כד ל'ז), ולטה בשכם, שמשם נמכר ו לשם החורוזו, דוד המלך קנה מקום בית המקדש, (טב) דכתיב ויתן דור לארוןה במקום שקל זהב חמשים (דכ"ה כל כה) : במאה קשיטה. במאה טעה. (טג) שכן קוריין לקשיטה טעה, ומה לשון קשיטה קציצה, כי הטעות

קצוצות הן מתקנות עגולות במו הדינר: ב) ויצב שם טובח ויקרא לו. (טג) לא אמר וייבן שם טובח, אלא ויצב שם, לפי שהבנייה הוא באבני גודלים וקטנים וחומר; אבל מצבה היא בלבד בנין, כי הקים את האבני ועשאים טובח: ויקרא לו. (טד) קרא למוץ שם, טובח של אלהי ישראל, לפי שנתברך בזאתו. באלו שדי, שנאמר ואל שדי יברך אתה (נכחות כה נ), ובשובו כתיב ואלהי אבי היה עפדי (פס נט ס), בבית לבן, והמלך קרא ירושל, שנאמר כי אם ירושל כי שרית עם אלדים ועם אנשים (פס נב כה), לבך קורא שם התובה טובח של אלהי ישראל, הזכיר עליו ישועת אליהם, לפי שהקב"ה מצוף את יראה עד שנה, ונתייאש בטעט קיטרנו השטן: [لد] א) ותצא דינה בת לאה אשר ילדה ליעקב. (א) מה תיל בת לאה, להקיש יציאה ליציאה, דכתיב ותצא לאה לקראהו ותאמר אליו תבו (פס ל ט): אשר ילדה ליעקב. אותה נולדה בת יعقوב, והלא לא נולדה: לראות בבנות הארץ: יצאת להראות יפה:

ב) וירא אותה שם בן חמור: שלא נצנעה הימנו: החוי נשיא הארץ: כל פרצה שאינה באה טן הנדולים אינה פרצה. (ב) שמשעה שבא מבול לעולם גדרו גדר על הערים, ולא היו פרוצים בערים, וזה מפני סרחותו מעלה: וישכב אותה ויענה. (ג) כדרך ושלא בדרך:

וtradik נפשו בדינה. (ד) ה) לשונות של חיבה כתוב בפרשא, וtradik, ויאבב, וידבר, חשקה נפשי, כי חפץ בת יعقوב, ובולם מצאנו על ישראל, ואתם הדבקים בה' (דכ"ס ד), חשך ה' בכם (פס ו), ארץ חפץ (מלכי ג יכ), אהבתך אתכם (פס ל), דברו על לב ירושלים (יע"ה מ ז), לסתך חיבת הקב"ה על ישראל: וידבר על לב הגURAה. (ה) מה אמר לה, אביך נתן לך מאה קשיטה בשדיך אחת, אני אתן לך כמה שדות וכמה כרמים:

ד) ויאמר שם אל חמור אביו. אמר בפיו ונם שלח לו שלוחים: לאמר לך את

הערות ותקוניים

ג"ר ונילוקט שתחילה מעמיד לפס סטטוס ומכル צואל, פ"י טווקין עיין ערוך פרק למלם, ונערכ מlein צנופות גל ריכ"ט, זוגמלה צנתה ל"ג פ"ב ליטמ טוקיס תיקון לפס, ולניט סיג טוקיס נמקום סטטוסין ונילוקט פס למז קל"ג סחmillion מעמיד סטטוסין נלפס נלדו פ"י טוקיס. וכן צפפיקטו פסקו וייס נבלת דף פ"ט פ"ב גליון לנו נחוויך טונס כדרך צענו חטחיטת טענו למלים ומכרין צואל, וככמרא קמ"ס כנהלתי כירוטלמי טגיית פפס"ה פגוכחה כמו טענו חטחינו כרלהוניס, ויתן לך פמי טפייר טפיו מזין חמלסין טו, ר"ל סדרתו מין וייחן מה פמי סעיר, וכן נמדמת ק"ר נס, חופר נמן כדרך טשא טנייט יעקב ציהמאר וייחן מה פמי טפייר טפיו טעה למלים וכנהלתי פס גס מלאל נמדמת מ"ר ונמלה צנתה ל"ג פ"ג. (מأ) הטלתה הנטית. ג"ר פס וילקם פס: (מב) לכתיכ ויתן לווד למלויס נמקום טקל, וככ חמיס. בכ"ז מלחרשך שענלה רק סחלה פפסוק. וגמרלו כתוב ויתן לווד למלויס נמקום טקל זוכ מטקל טע מלהות, וגט"ב כ"ל כ"ל כחוב ויקון לווד מה כנורן וויהט כנקר נכסף טקליט חמיס. (טג) אכן קוריין לתקיפה מפה. ר"ס כ"ו פ"ל צהפריקי קוריין למפע קביעת. (טג) מה חמרא ויינן פס מזנה כו. מלייט כספעל נינה גס נזונח וכמ"ז ויינן פס מזנה (ל"ס ז) וועל דניס, חכל ר"ט מפה כי מזנה כוס כי סתגנזה מן מהן לתקיר פס מרלהותא (לטיל כ"ח) וכמ"ן מהט כי פקס הטע פלננס ג"ל כי פקס הטע פלננס (ושי' נס' וינט נרט"י ורמג"ז) וטפס מזנה. (טל) קרלה נזונח. פיין רט"י ורלה"ע ורמג"ז וטין מנלה י"ח ע"ט:

[لد] (א) מה פעל נת לה. ווילט"י נת לה ווילט"י נת יטקה הילט פלט פס ילייחס נקרלה נת לה. טלק נטף יליהית פיה טנלה פיה ווילט לה נקרלה, ווילט נונע מתנומת ווילט: (ב) טטפה סנו מגול נשלט: ג"ר פ"ג. (ג) כדרכס וזלט כדרכס. ג"ר פס ילקם רמזו קל"ל, ווילט טכ"ט, פיין זמל פ"ז ע"ג, ווילט זי' ג"ה מנילוט. (ד) ט' נטעת ט' כל חינס. ג"ר וילקוט פס, ווילט מאמור כ"ג. (ה) מה חמרא נט. ג"ר וילקוט ווילט פס'ת. ננמר

פתח

בראשית ל' וישלחן

הילדה הוצאה לאשה . (ה) עדין לא הגיעה לעונת נערים , لكن כתוב הנער חסר ה' : ה) ויעקב שמע כי טמא . ז"ה ואיש תכונות ייחיש (מטלי יט יג) , لكن נאמר והחריש יעקב עד בואם :

ובני יעקב באו מן השדה כشمעם . (ט) ר' תנחותא אמר כشمעם אין לו הכרע ; (ט) מן השדה כشمעם , או כشمעם ויעצבו האנשים : כי נבלה עשה בישראל לשכב את בת יעקב ; ישראל אלו הבנים שנקרו על שם ישראל , יעקב זה האב ; גנאי לאב גנאי לבנים : וכן לא יעשה : (ח) אפיקו החומות לא היו פרוצים בעריות טשעה שלקו בטבול , עד שבא זה הרישׁו ופרץ את הנדר ; ועליו נאמר ופזר נדר ישבנו נחש (קسلم י ח) :

ח) וידבר חמור אתם לאטר . וידבר הוא בעצמו , לאמר על ידי שלוחים : ט) והתחתרנו אותנו בנותיכם תנתנו לנו . (ט) א"ר אלעזר לעולם אין ישראל נתן אצבעו בהזק פיו של גוי תחליה , אלא אם כן נתנו גוי להזק פיו של ישראל , הם אמרו והתחתרנו אותנו , הוא תבע תחליה : ט) ואתנו תשכו והארץ תהיה לפניכם . ראו שהיתה הארץ חביבה בפניכם , لكن היו מרצים אותם לארץ :

יא) ויאמר שכם . הוציאיפ פניו ודבר הוא בעצמו : יב) הרבו עליו טאר טהר וטמן . (ט) מהר אלו הנדוניות , וטמן תוספות הנדוניות : יג) ויענו בני יעקב וגוי בטרמה . כשם שלקה יעקב הברכה בטרמה (י) והוא חכמה , כך ויענו בני יעקב בטרמה ; (יא) ושטא תאמר ברמיה , ת"ל אשר טמא את דינה אחותם , כדי וכשרה עשו :

יד) ויאמרו אליהם לא נוכל לעשות את הדבר הזה לחת את אחותנו לאיש אשר לו ערלה . (יב) א"ר יוחנן עובד כוכבים ועובד הבא על בת ישראל הוולד מטמור : כי חרפה היא לנו . (יב) מאסח ערלה שנקראת חרפה . (יג) היא קרי והוא כתיב , אסור לו הברית הוא לנו מאבותינו והערלה הוא חרפה , ולבן נקרא היא וכותב הוא :

ה-ערות ותקוניים

(ה) פליין מני כניפס לעונת געוליים רק לתוכה עאלר חפס . רק מרט נכחות מ'ט"ג , ומ"ד פ"ג . (ו) ר' המכטול . נ"ר ס"ס וטס מונע נמס ליטי צן יטולס ד' מקרחות טליין לסס וככלע ול' תමומת מוקף סדרון מן הצלב כטמפס . וטגע מלוקלמי ע"ז פ"ג ס"ה ל"ג מ"ה סוף ע"ג . וטנא . גמדת מזית צפ' כי מוניס לודין , ונמדת ב"ר לס יט להקן צל"ל חמפס מקרחות גמוקס הרכען מקרחות , כמו צאול צירוקלמי וחנית לס . נס ג"ל ומל' כן טחת אָרוּר מהר מטוקדים וקס . וצירוקלמי טס חסל לס פהוואר ונס גנמלה נצלי יומל נ"ג ע"ה ונמיכתת סוף נצלה פרטה ויינט טמלח ותמחמל טוף נצלה טוג נ"כ נמס ליטי צן . יסודה ועין נמיכתת טס מס טהער יידי בלה"ג מכרה"ס וויסס י"י נמדות סופרים . ועין נחום' יומל טס ד"ה טלה טסאדו לדלע מקמיינו כטדר . טאן כחונין צהורה וטכי טס לייס למימר טלה מילר מהר מטוקדים וקס . ולפלה טלע טפיו פל דגורי צירוקלמי וחכמי בטומ' נטמאס סניילו צירוקלמי פ"ז ל"ה ע"ל לא' מל' . וט"ט בתקנות פאי"ג טקטועלר מתחומול נטלה . וליחס צילוקם ברכחות רמזו ל"ז פניהם סמלר הייסי צן יסודה חומל ט' מקרחות גמורות טליין לסס הילך נטמאס . ג"כ דגרי ר' תמחמל ליטר מילא רק צירוקלמי וכ"ר וחנית ולג' ננני יומל טס . (ו) מון טלה כטמפס . מסניינס מסטע טקלוי על נילחט מן סדרה . (ח) הפלטו סחוות . נ"ר פ"ס וילוקם טס ורט"י עט"ט . (ט) ה"ל חלפער . כ"ל טס וילוקם רמז קל"ז . (ט) מילר הלו אטליזות , ומון טספוח אלוניות . וגמדתס נ"ר פ"ס וכילוקם רמז קל"ז מוכר פרען לחוקף טי' בינוי מילר (מייניפט) , מתן פרהטורון אעקרזאקסא מטה שיזען למילר נטלתי סמוול וטס פטנטה ליטוים עס פטאל , .. ונת"י טס היל' פודן [ג"ל פודן] וכטנכתל ונכפי' רס"י על פטולס מילר כחונס . ונכפי' נמיוחם לרט"י על כ"ר פ"י . פרען כחונס ופרטן טספוח כחונס , ולרמאנן על פטולס כטב מילר כחונס לנטולס לדכתיין כמילר סגמולת וטס סכלנות טכטוליס טולחיס לנחלות כלטב יטלו הותן . ומיתן מגדעת לו כקס וזעג להנvais וטל' . ועין מכילה מטפסים פ"ז . (י) וכטב מילר . וכן נט"ה נמלמת נחומרת , וכן נט"ה רט"י נס"ת . (יא) וטמל תחלמל ברכמי . פיין כ"ל טס מה למ סנוור רמיות דגריש יט כלע רוס"ק חומכת ליטר פטמל לח' דיבא , ועין נטמאנן . (יב) ה"ר יומק , ינמוס מ"ט ע"ט . (יב) מילופה עלה טקנילית חילוף . נ"ל פ"ס . (יג) ס"ט קלי וטול כחונס . כתיב נז"ו ונקיותם כלו כתיב טו' ועין מיניהם טי' ט' נ"ר יט' ט' . סגמול

בראשית לד וישלח

יעקב ונתנו את בנותינו לכם : פ) אך בזאת נאות לכם . בזאת בריתי (יד) שנאמר לאברהם אבינו : אם תחיו כמוני להמול לכם כל זכר . לשם שטים ולא לשם חיתוניים . שכשם שקבלנו בריתו של אברהם אבינו טבן שטונת ימים , טילת קדושה ולא טילת טומאה :

יו) ואמ לא תשטעו אלינו להטול. עשו עצם כמתנברים על אודות דבר הנבלה : ולקחנו את בתנו והלכנו. (יד) חסר יוד', כלומר אף שנבעלה. וחסרת בתויחה, אין אנחנו חונשיין :

יב) וַיַּטְבֵּל דָבְרֵיכֶם בְּעֵינִי חֲטוֹר וּבְעֵינִי שְׁכָם בֶן חַמּוֹר. כַּשְׁמָ שֶׁלֹּא הִיה דָעַת בָּבָן.
כְּדֵלָא הִיה דָעַת באָבָן:

ב) וַיָּבֹא חִטּוֹר וְשָׁכֶם בָּנוֹ. בָּעֵצָה אֶחָת וּבְכֻוֹן דָּעַת אֶחָד: וַיֹּדְבְּרוּ אֶל אֲנָשֵׁי עִירָה לְאמֹר. הִסְמְךְ וְקַרְבָּנִים:

(ט) כמו שאמרנו עובד כוכבים נותר אצבעו בפיו של ישראל ;
 כי בודאי שכם היה שם העיר ולא שלם ; שכן כתוב ויתמן אותם יעקב תחת האלהת
 אשר עם שכם (פס ל), ועיקרו שלמים ברצון ואין בלבד חילוק רצון כי אםقلب
 שלם : את בנותם נקח לנו לנשים . בכל מקום בנות ישראל קודשת לבנות האומות
 והוא טעות ושבוש , ואני לא מתחמי אלא להבחין בין מדרש למדריש ,
 בא) **האנשים האלה שלמים**. יש מפרשים שלמים על שם ויבא יעקב שלם (נלהcit גג יט)

כב) כנ) בהמלל לנו כל זכר. למדנו שלא היה מהילחם לשם שמיים, שנא' מקניהם וקניהם
- וכל בחתמת הלא לנו הובן. נתנו עיניה' בשל ישראל ומה שבידם ניטלו בהם:
כד) וישמעו אל חמור וגוי ויטולו כל זכר. (טו) אנשי ארץ ישראל היה להם משל, שכם
נסיב מבוגרי נזר, לפי שבשבועה שהיו מליטים אנשי שם בא אחד מן השדה
ליבנים בשער, אל שב ונטול אותו, אל ולמה, אל כדי שיקח שם את בת יעקב, אמר
לهم שם נסיב ומבוגרי נזר, ככלומר שם יקח את האשה ובעל השדה יטול, בתמיה:
ביה) ויהי ביום השלישי בהיותם כאבאים. לפיכך (יז) שנ רבותינו מרחיצין את הטילה
ביום השלישי שחל להיות שבת, מפני שיום שלישי קשה למכה: ויקחו
שני בני יעקב. שלא נטלו עצה מן יעקב: שמעון ולי. (יח) שלא נטלו עצה זה
סתוה: אחיך דינה. (יט) לפי שתנתנו נפשם עליה נקראו אחיך דינה: איש חרבו. (ב) מיבן

הנברות ומקוניהם

(יד) פול' נחנכהש המכינו. זולט בראיתו השר חפטלו וגנו' (בראשית י"ז י'). (יד) מסל י"ד. דבר פול' כי אין כהן מפקון י"ד. ולחומר שפקודיה נ"ל נסוס דבכחות הש מוקצת מלך נמל' נתקנו ונתקנו והם מרכז מוחמת, וכמו כתובים (י"ג, י"ד, כ"ז, ל"ה). ולזרי כלוחנ"ט דחוקים נזה, וגס קפה כלוחם מהל' גמ' יכל' לחתת דין רק ברגנס כל' זכר וכמו בסוף העמצע, והיך התרו ולקחו הות בתנו וככלנו למשמע חזקה, כלוחם כוז בגדנס תמורلت בנה, ועי' צמיגלה י"ג לחקת מילדי לו לבת, לנית) כי עיקר חזקתו בסיס צדינט סיטס באנגיל שחסן לסתתנן ננית יעכג וכמו"ט הספורטו בכחוג ג', וכן מורייס הכתובים ע"ט. וע"ז התרו לו ולקחו הות ביחס ו הכלכט, וכשה ליה יתחזק להמד מגני מטבחט, וח"ט כי צה' חפר. י"ל אחר פנויות ורק נתפס לנט' מטוס טבניות פיש מסר נמל' הות דין, וויש להאריך עוד נזה. (ט:) כמו טהאלט. נעיל פסוק ט'. (טז) הטי' ט"ז פיש נכס מצל' בסיס נסיב ומכוני נזר. ב"ר פ"ט וילקוט רמז קל"ד, חייה. בסיס נסיב ומכוני קפער. יומס טכנייה רביע טהאנטי ה"ז פיש נכס הנמל' זהה, ע"פ מהמלט מטה י"ה ע"ה כה (נכון) המלין פוניכ' חסוך וזינות מניד, שבח (כמ"י) בסיס נסיב ומכוני גול, וסילט"ז בסיס בכל נגבן חומליין מצל' זה, בסיס נחל'י המלין מצל' זה בסיס בנה הות יעכג וטהאלט טהאל' נטה, מל' עגף ומפערו מכנו'י בסיס ליה מגני שער עכ"ל. מוש נרחה לאגי' גמלץ ובילקוט ט"ל טבנאי כמו במנוחה גנמלץ וכמו טכנייה לנכון רבכ' נצל' בעבור נטס סמדר'ת ומפלט מכנו'י מלצון בגה כלו'ר פוכדי שודם. וכן סייס לאיני' וכעל השפה יטל.. (ו) טנו' רכו'יטו. טנת קל"ד ע"ב במאה, וב"ר פ"ט. (יח) טה' נטל' טה'. ב"ר פ"ט וילקוט רמז קל"ה. (יט) לט' טאהו. ב"ר טס' ומכליה ותנהומת בז'ח' וילקוט רמז קל"ט ורט' עה"ת. (ב) מיקן התרו רכו'יטו. נכ"ל טס' ר' הלא'ר הוועל בני י"ג בסיס כי'.

כראשית לד לה וישראל

אמנם רשותינו שבל בקס שנאמר איש אחד פחוות שלשה עשר שנה, שתרי שפטען גולד בשנה שנייה שנתן לבן לאה יעקב, שנא Era שמתה לביאת יעקב בבית לבן, שנאמר הבה את אשתי (גמלית נט כל), ולו נולד בשנה שלישית, שהוא עשירית לביאת יעקב בבית לבן, נשארו מן י"ד שנים ה' שנים עם שנת לידת לוי, הרי לך ה' שנים לוי, ושש לשפטען, וטול עוד שש שנים שעבד בזאנ, דכתיב ושש שנים באגך (גמלית נט מיל), הרי י"א לוי, ויר"ב לשפטען, (בא) וב' שנים שהיה מקריב ובחים בבית אל, (כב) שהרי י"ב שנים נכסה יעקב אבינו מאביו, וכנגדין נכסה יוסף מאביו, (כג) בלוש ותשכח, (כד) הרי י"ג לוי, י"ד לשפטען, לך נאמר איש חרבו: וייהו על העיר בטח. (כה) שפטואל שאל לוי בר סיפי מה בטח, אל בטוחים היו על בחור של זקן. (כו) כיוון שראה יעקב אבינו אמר מה אני מניח את בני לפניל ביד האומות, פיד גבש תרבו וקשתו ועפדר לו על פתחה של שכם, אמר שאם יכוו האומות העולם להרונאותם אני אליהם כננדם, הוא שהיה אוטר לויוסף ואני נתתי לך שם אחד על אחיך אשר לקחת מיד האטורី בחרכבי ובקשתוי (ס"מ ככ): ויקחו את דינה. (כו) ר' יודן אומר גורדים בה ויצאה, לפי שהיתה מתבישת, בעניין שנאמר אניה אויליך את חרפתי (ס"ג ג' ג): אל) ויאמר יעקב אל לשפטען ולא לוי עכברתם אותו. (כח) רבנן אטריכלה הייתה החבית ועכברתם אותה, מסורת הוא ביד הכנעניים שהיה נופלין בידי, אלא אמר הקב"ה עד אשר תפירה ונחלת את הארץ (ס"מ ג' ג), בששים רבו ואני מתי מספר עדים: לא) זיאמרנו הבזונה. השיבוו תשובה נצחת, לפדר שאנופה הייתה, ולא נתרצה בו: (ולדה) א) זיאמר אלהים אל יעקב. לפי שהיה מתיירא מישוב הארץ, שנאמר להבאישני ביישוב הארץ בכנען ובפרוז, אל הקב"ה קומ עלה בית אל: קיטה יש לך, עלייה יש לך: ושב שם. אין ישיבה אלא יחדו, (א) שדהה שם ששה חדשים מקריב עולות, ומשלם נדרים:

ב) זיאמר יעקב אל ביתו וגנו' הסירו את אלהי הנכר אשר בתוככם. (ב) תגן הרים הפטזא כלים ועליהם צורת חמה צורת לבנה צורת דרקון זיליכם לים הפלחה, לפי שע"ז אסורה בחגאה, שנאמר ואבדתם את שם מן הטעום הוא, (לנليس יג נ): זההרו. לפדרו שיש טהרתו בלבד אפר פרה, (ג) לפי שע"ז מטה מאכנדת, שנאמר תורס כמו דוח צא תאמר לו (ישעה לכו), בלא אמר צא תאמר, הכנס לא תאמר לו: נונקומה, ונעלת בית אל. ביתו של אל: יהיו עמי. (ג) שנאמר ואזהה עמד וابرיך (גמלית כו נ):

הערות ותקוניים

(בא) וב' טניס טטה מקליב זנחים כנויות חל'. מטה כי בחולחה נ' טnis מגלה י"ז ע"ה ט"ט צפילט', ופיין נעל ל"ג געלט ל"ב. (כב) טרי כ"ג טnis נכמה יטנגכו'. נגמרה מנילה טס מגוז יווסף טטילט מהניו טאליס וטטיס טנא כטס טפיכט יטנק האינו מלכיו. (כג) גלוות וטטכח. עיין נלט'י מגילות טס יווסף גן טנט עטלה טנא כי כטפיכט מהניו וכטמאל עט מטלייס טיה גן טלטיש טנא. טנה אל וווסף גן טלטיש טנא. גטמלו לטני טרפה, טלי י"ג, וטנטה דטונט, ותדרין דכטגלו טלי טטלייס וטטיס טנא טנטה יווסף מהניו, ויטנק טמד טטלייס טנא כנית לנ' וב' טnis נדיך טלי כ"ג. (כד) טלי י"ג ללווי וו"ד לטטחן. י"ל היומטן יטנק טעלט כ"ה ק"מ, ומכניו. לו' יטנט כטיזט טנא. טלו'. (מלהנו טנת ליטמת גטלאט מדטה טטט טnis טטאלט י"ג דף ק"ט ט"ט) מדיך טטלה נולד לוי טטה יטנק גן פ"ז טnis ט' טnis קולדט טטנד יווסף וכן גטלה מדרכי ה"ל. כיעד טטנוול יוסף טיה יטנק גן י"ה טנא ושור טט טnis טטכל גטלו' גן אלי י"ז וגדריך עד טטלו' לטכט מטענן טטוח וחו'. וו"כ נתנה ל"ט ליטנק גלו' לטקס ולו' נוי גן י"ג טנא טטלה חי' חלנו טל' ירכו וו"כ. נולד צטנת פ"ז ליטנק טטוח כ"ה וק"ד ליטלה פכ"ל. ועין גטלה טטאות טטה ליריך גז. ולט"ז נולד יטנק ב"א ק"ח ולוי נולד ב"א קצ"ד וכטנו' לטקס טיה יטנק גטלה טטאות טטה ליריך גז. ולט"ז נולד יטנק ב"א ק"ח ולוי נולד ב"א קצ"ד וכטנו' לטקס טיה יטנק גן צ"ט טנא ה"כ טיט צטנת ג"ה ל"ז ולו' טיה לוי גן י"ז טנא. (כה) טטולן טלו'. ג"ל וילקוט טט, ולט"ז טט' גטט גטט גטט טט. (ו) ליון טטלה יטנק. ג"ל וילקוט טט. (כז) ר' יודן. ג"ה וילקוט טט.

(לה) (א) **ששוחה** בס סטה הדריס . מגילט י"ג ט"ח . ועיין לטיל ל"ג כתלה ל"ב . (ב) תן אתך . ע"ג מ"ג ט"ב נמונת , כ"ד פפ"ה ילקום כמו קל"ה . (ג) לטי טמ"ז משלם כתלה ; בטח פ"ג ע"ב . (ה) בגמל וולVIC פמק וולרגק . ולכ"ז בכ"ז פלארטגן זה גמל נימתק וויל וכנהו האבי פמק

ר) וירגנו אל יעקב את כל אלהי הנבר גנו' ריטמן אורט יעקב תחת האלהת אשר עט שכם. (ד) טמנם שלא יכשלו בהם אחרים: אשר עט שכם. (ה) זה צוריע ביה היה שם הדמוקום שכם ולא שלם, ושלם על שם יעקב שבא שלם בגונו: ה) רימעה יודוי תחת אלהים. וש"ה והבטוח בה' חסד יסובבנו (טליס נב') אטרו מטה שנים מהם הרנו עיר שלמה, כולם על אחת כמה וכמה, ומה עשו בא עליהם ארבע מאות איש, (ו) שכל אחד ואחד היה כננד ארבע מאות איש: ויבא יעקב לווה. היה צרייך לופר לווה, (ז) ותחת למ"ד הטיל לה ה"א במות: הוא בית אל. שם לנין יעקב. (ח) על שם אין זה כי אם בית אלהים (כללית נב'): זאת וכל העם אשר עטו. מה הוא שלם, אף הם שלמים: ד"א הוא וכל העם. בוכותו בא כל העם:

ו) ייבן שם מובה. הייש האבן אשר שם פריאשתיו, דכתיב: והאבן הזאת אשר שמתי מצבת (פס נב נב), ואיתמי היה. בית אלהים, בבאו מפדן ארים, שנאמר ייבן שם מזבח: כי שם נגלו אליו אלהים. (ט) שנאמר והנה מלacci אלהים עליים ויוודים בו (פס נח נג), ופירשו (י) בדמתרגמיגן איתגלי אליה מלacci: ד"א כי שם נגלו אליו אלהים. זה תקב'ה, (יא) וחינו דא"ר יוחנן כל מקום שפרקוו (יב) המניין תשובה בצדין, וזה אחד מהם כי שם נגלו אליו בלשון רבים, תשובה בצדין לא העונה אותה ביום צרתי יודיע עטדי, (יג) ולמה חציאו בלשון רבים, (יד) ישתבה שם ומנקלוטין עטו:

ח) וחתמת דברה. (טו) שאילה תהיכן נמצאת דברה עם יעקב והכתיב כי בסמלי עברתי (פס נב יט), אלא מלמד שלחה רבקה אמן להביא את יעקב, ובזה א' עד שוב אביך ספק ושלחתך ולקחתך טעם (פס נז מ): טינקט רבקה. לבאר לנו כי הייתה דברה, כי לא נזכר שמה עד עתה, שנאמר יישלו את רבקה אחותם ואת מניקתה (פס נב נב), ובא הגה לחביר את שמה: ותקבר מתחת לבית אל. במקומות קדושים, תלמוד שזכותה נרמה לה להזכיר שם, וכזה א' וחתמת שם טריים ותקבר שם (גמג' נט), למלמד שטעשה נרמה לה: ד"א למה. נאמר ותקבר בדברה ורחל וטרים,roat (טז) שאיזיל אין פניהם את המptaה ברחוב במועד (יז) מפני שטראניין את החסped, ולא של נשיב לעולם מפני הבודד, (ויח) שנאמר וחתמת שם טריים ותקבר שם (פס נב נב), ספק למשחה קבורה: ויקרא שמו אלון בבות. שתי בבות, (יט) דא"ר שטאל בר גחון לשון יונית הוא אלון אחר וاع"פ שאין טקרה יוצא מידי פשוטו; יש בו לדוחש אלון אחר, ממשם דכתיב בבות שע"ז שהזאת מתאבל על דברה באהלו שטועה של אמו: מיד

הערות ותקוניים

עמך ונו' (כללית נב' נב'). (ד) סמנים פלוי יכט נכס מהריכ. עיין גרכינ' טה'ת (ה) זה מודיע עיין לטיל ליד נב'. (ו) סכל מהד ומדה. לטיל נב' ז' ומ"ט נגהלה י"ח. (ז) ומחת נמ"ד ספיל לה פ' בסוף, י'ג פ"ג. וכן נ"ה ומחל יעקב לווה. (ח) כל פס חיין זה כי מס ניטת מלכיים. וופלא נקיל ויקירה מהט פס מקומות סכיה בית לל ומולאש לה פס סעל נרגשנה (כללית נב' נט). (ט) ז'ל' וכמס מלחי מלכיים. וכן כתוב גרכינ' ע' כי פס נגלו>Hello סמלכיים, סמלתליים כמו ובנה מלחיי מלכיים פל"ע. (י) בדמתרגמיגן הטעני ליפ מלחיים. כוונתו לת"ה וית טסחמות הטעני ליט'ס. ועיין גהווב נג דף מ"ג ע"ה. (יא) וכיינו דמ"ד יומכן. מאהlein ל"ח נ"ג. (יב) קמיין. גנמלה לאית למדיטיס נמקומו כמדוקיס. (יג) ולחס סוגיה בלאון לvais. עיין גרכ' ט"ט עכ"ה זכיה גמוקום נראס יט פס מלטוט ומלטוט זלטן לvais כו', וכן כתוב נ"ב כן וילע ל' י"ג פ"ט. (יד) יטהכח טמו וסאלוקין טטו. נב' פ' ס'ח יטהח חדס, נמי גמלך גמלחת טמיים ומרן מלך מפלק טסיה לו כ' מאקליטים ולע' פ'ט טטס לנכ' חזן מדעתן, וכן ניסקוח פסקה ויכי צויס כלות מס' דף ס' פ'ל' הלי מניה סמקלייטין טלי טל מפלק רודל ומולאש טלייחוי גייכס למפע, ומולאש יונית ופי' בית דין פ"ט נטהלה פ"ג. (טו) טהילס מסיק מילהת דטרכה כו'. לט' כזית נכס מהריכ רבי מטה סדרה זעל וחתמת דגנולס מהט פין לנטלה נג'ת יטקב? מלה לפס טהילס דנטלה לעקב וטהחוי ולקתיך מס' טהילס דנטלה הצעו לסדן הילס נג'ת מס' וחתמת נדנגי לבי מטה קדרכן למדתיכ פל"ע. ועיין גדרני דנטלה לטיל נב' נט. ועיין גרכינ'.

(טו) טהילס'ל. פ"ק נב' פ"ט נטנקה. (ו) מסני טהיליגין. גמאנט. פס נג'י טלה להליגל מהט טהילס. (ח) טהילר וחתמת טס מליכ. פ"ק נב' פ"ט. (יט) דטיכטיג. ב"ר סוף פס' ה', וט' נט' פס' ה', וכט' טס' פט' טהילס.

בראשית לה וישלה

ט) וירא אלהים ונורן ויברך אותו . (ב) שבירכו ברכת אבילים . וכן פצאנו יצחק
; . ויהי אחרי מות אברהם יברך אלהים את יצחק בנו (נכלהית ככ יט) . וירא
אל יעקב עוד בבואו מפדן ארם ויברך אותו : (כא) ושה' ברוך אתה בברוך וברוך
אתה בצתך (לנليس כח ז), לך נאמר נאמר ויברך אותו, שהרי בטאו אל חסיו נתען
. ז. ברכות ואל שדי יברך אותו, ובצתך טענו ברכות :

יא) זיאמר לו אלדיים אני אל שדי; (כד) אני הוּא שאטראתי לעולם די, לפי כשברא
שמיים וארץ היו נפתחין והולכים עד שאטר להם הקב"ה די: נוי וקהל
נויים היה טפרק. (כה) כבר נולדו אחד עשר שבטים, ובנימין בבר נתעברה טפנו
אמו, ובבר יצאו מחלציו, אבל עדיין לא יצא בנימין מבطن אמו, אך נאמר לו נוי
זה בנימין, וקהל גוים זה מנשה ואפרים, שנאמר מנשה ואפרים כראובן ושמעוון.
יהיו לי, (נכחitem מה כ): ומלאים מחלציך יצא. (כו) זה ירבעם ויהוא, (כז) ירבעם
סאפרים, ויhoa מנשה, (כח) רבנן אטריו ומלאים מחלציך יצא, זה שאול ואיש
בושת שיוצא מבנימין. (כט) מדרש זה דרש אבניר בן נר וחמליך את איש בושת בן
שאול ומלאים מחלציך יצא: ד"א נוי וקהל גוים. שבט בנימין נולד לו ונקרא קהיל,

דרות ותקוני

פסקה זו יכולה לחלק ל-**כ"ל פ"ט** ככמה מיטמה הלאמן ס"ג ס"ד ותמתה לנורס מיליקת רנkers וט' ויקליה שמשה מלהן נבות, מכיוון מהן בכותה ה"ר יונתן לאון יוני כוונת תלי טמי נכויות וכו', פ"ד שיפקד יוסב ומסמך הילדה של מיליקת ביה לוי: נבדות מהו ס"ד וילדה הילדה לא יעקב עוד בטהר מפדן הילדה יונברך חותמו משם ביה לדה, ר' הילדה נטסה לר' יונתן לאמר ביה נרכחת הילדה, ס"ג. וטעירותי טס נכשרה כ"ה נכ"ז כלתו ומכ"ז הווקספלד סני. ה"ר טמולא כל נחמן נט"ר יונתן לאון יוני כוונת תלי נסטה, וכתנומחה פ' מלה, וגילוקוט חיה למ"ז חתקלא"ח נסטה הטעומת חסדים פמלות, ה"ר טמולא כו' לאון יוני כוונת. ובמדרשת קס"ר, פ' פוג' נסטה חיל בית הכל מסדרים פמלות, לאון יוני גאות' וגילוקוט חיה נסטה טס פטיקתיה מהי הילדה נבות לאון יהוינ' פוג' [ג"ל לאון יוני גאות' מהי, צתי נבות פ"ג]. וכל זאת הילדה טסה לי כי אין כן סוכלה מלה לאון גוינו, כי עסאלנט טירוטה לחיה (חיין חמדערעס), וכן כוונת נב"ר טס פפ"ה לטב"ג למ"ר לאון יוני כוונת, לאון לחיה, וכן בילוקוט ויטנת למ"ז קל"ס כניט נב"ס הפטיקתיה לאון יוני כוונת הילדה. אך נילדה להגיאס ק"ל נספיקתיה חרדי נמאנס חרוי ופי' הווי הילדה. ועפ"י זה תלנס ינ"ט טס וברס פמן הטעומת יעקב על מיתת רנקה חיימיש ויקליה שמייס חזמן נכויות... ובכ"ז טס הנייה ז"ל ווילנדס מתבגר טס נחכלה צני טבונד לו מל' הטע שמתה ולאון נב"ז יולי הילדה פכ"ל. ג"ע ולאון נב"ז מהל, וכן פוג' לנכון ברא"ז טליתס ק"ט י"ד טחוב נב"ז קוילין להתר הילדה. (ב) ביה נרכחו ביה נב"ז. פטיקתיה טס וע"ט נספלה כ"ז, ב"ל ספ"ה וילוקוט רוח קל"ס, ומלגוס יロבלמי ורט' טכ"ח: (בא) זט"ה. ב"ל פפ"ג... (כב) חיון קיוס טבונד. פ"ז ע"ה, ב"מ ז' ע"ה, וכchetות כ' פ"ג: (גב) הילדה להזיכר ישלמל טלה לקדוחו יעקב. מה שיפקד יעקב מקומו מהו טכאל פיקל ויעקב טסל לו, מטה נכלות (י"ג פ"ה) ולפניהם לטב"ג טכאי מלייט טקלחו טקבי"ה יעקב לחיה זלה נכלתו לפניהם טאל' ויחמאל הילדיים נמלאות הילדה ויחמאל יעקב יעקב ויחמאל האני (צלהקית מ"ז) עכ"ל, וע"ט נגמרה הילדה מטה הקוויה ליעקב יעקב כ"ג כו'. (בד) חייו הו טהומת ליטולס די. ב"ל פ"ה, ופמ"ז, חנינה י"ג ע"ז, פל"ה פ"ג, ורט' טכ"ח נלהקיות הי' ח' וט"ז נט"ר הרטב"ז. (כה) כנכל גולדו. ב"ל פפ"ג, ילקוט רוח קל"ז. (כו) זט' יונפס ויטול. ב"ל וילוקוט טס... (כז) יונגעס מהפrios ויטול מונגעס: טפיזס היז חפר. ב"ל וטמ"ג נטפיקתיה ליז"ז טב"ג פסקה כויס טטמייניו יונגעס בון נטט. מטה הילדים יכול' בון טטמייניו: מטה, וכן טטיה טילגוט טופפיס למ"ג נב"ס מלדת טדטה מהפrios יונגעס, וטמ"ג בון גטמי: ומזהו נטמאל טכאייה טילוקום לטנייט צמלה' חדשה (ניתה אמלה' ח'ג נל קט"ל) וטס נטשיטה. מהפrios יונגעס ויטול בון גטמי ג"ל וטמאנס יטה' בון גטמי... (כח) לבך מהלי... ב"ל וילוקוט טס; ווועונט' נטלט' טט'ת, וצחוּס' טאגדיין כ' פ"ה ד"ה טאל'... (כט) מדלת' זט' דרכ'... ב"ד טס, וט' טט' טכלג' וטטוק

בראשית לה וישלח

188

סיבן א"ר יהודה (ל) בפס' הוריות חייב כל שבט ושבט להביא פר בהוראה למה כי שבט אחד סקרי קדול .. שנאמר נוי וקהל גוים, ומה הוה ליה לטילד בניין, שטע מינה דשפט אחד מקרי קהיל, שנאמר נוי וקהל גוים, זה טומו של ר' יהודה דטהריב פר על כל שבט ושבט דאקרי שבט קהיל, כמו שאמר מבניין, וזהאי רטהריב זגעלם דבר מעני הקהיל (ויקול ז ינ), הוא שבט אליבא דור' יהודה; והכטמים פלייני עליה, ועיקר המחלוקת (לא) בפסכת הוריות:

יב) וזאת הארץ אשר נתתי לאברהם ויצחק לך אתגינה ולזרעך אחידך אתן את הארץ. ז' נתיניות כתוב כאן, בננד אברהם ויצחק ויעקב. ס"א בננד (לב) ג' ארצות יהודה, ו עבר הירדן, והגלי:

יג) ויעל מعلיו אלהים. (לב) אמר ריש לקיש האבות הוו הון המורכבה, שנא' יעל אלהים טעל אבוזם (נמלכתית ז' כנ), והנה ה' נצב עלייז (פס' מה ז'), אשרין לצדיקים ששכינה למעלה מראשהן. (לד) מיבן ארצו ל אסור לאדם לדלק ד' אמות בקומה וקופה, לפי ששכינה למעלה מראשו: במקומות אשר דבר אותו. מלמד שני פעמים נגלה אליו בבית אל אחורי שבו מפדן ארם חוז טעם הראשונה, שנאמר כי שם נגלו אליו האלים בברחו מפני אחיו (נמלכתית ז' ז), אך נאמר במקומות אשר נבך אותו, ההוא המקום הראשון אשר דבר אותו, ובכתוב

יד) ויצב יעקב מצבה במקומות אשר דבר אותו מצבת אבן. טפרש מה מצבה שהציב במקומות אשר דבר אותו מצבת אבן ויסך עליה נסך ויצק עליה שבן:

טו) ויקרא יעקב את שם המקום אשר דבר אותו שם אלהים בית אל. למדך שזאת המקום הראשון שהציב שם מצבת אבן, אשר הותה תחת טראחותיו וזו א' מקום בית אל שם העיר הייתה בראשונה לו, ועם הפעם הראשונה בליך אל פרן ארם, נ' פעמים נראה אליו במקומות זה הוא, אך נאמר נ' פעמים אשר דבר אותו. הראשון במקומות אשר דבר אותו, השני במקומות אשר דבר אותו, השלישי ויקרא יעקב את שם המקום אשר דבר אותו:

טו) וימעו מבית אל וייה עוד כברות הארץ. שהחבה בעולם הארץ נכבות ככבהה, (לה) א"ר אליעזר בן יעקב בשעה שארץ חלולה ככברה והבר טזוי: ותلد רחל ותקש בולדתה. מלמד שאין האשה נבדקה אלא בשעת לידה, (לו) והיינו דתנן על שלשה דברים נשים מותות בשעת לידתן על שאיגן זהירות בלילה בגדה וכחדקת הנגר, ואעפ' שבכל אלו הן לא נתחייבת רחל אפטנו, מ"ט לפי שנאמר עם אשר תמצא את אלהיך לא ייחיה (נמלכתית ז' ז), נענשת רחל ולא נגבה הדגה אלא בשעת לידה. (לו) והיינו דאמר ר' איגשי נפל תדא חדוד סכינא, (לח) וכן חאנשים אין נגבה דין אלא במקומות סכינה, כגון נשר וקיר נשוי וטפינה, אבל מקרים שיש בו סכינה מוצידין לו שענותיו: ותلد רחל ותקש בולדתה. (לט) שלשה נתקשו בשעת

הערות. ותקוניים

זה דרכו לוגרכו. (ל) נמס' כוויות. דף ס' פ"ב ומ"ט צפיטט'. (לא) נמס' פוליות. טס. (לב) ג' הלוות יחולס וענבר סיידן וכגניל. מלך הלוות נוכחות נמאנת צניטית פ"ס מ"ב כל הלוות לנישר יסודה וענבר סיידן וכגניל וכן כמוסות ק"י מ"ה ג' הלוות לנוטאין יחולס וענבר סיידן וכגניל. ואga ענבר סיידן כאול כלול הילן ישREL, עיין חנולות פולין דף ד' ולמהה. (לה) חמר ל"ע. נ"ר ספ"ג ילקות למו קל"ז ועיין גרמן"ז פ"ה. (לד) מיפן הירוש. נרכות מ"ג פ"ג. (לה) ה"ר הליטאל בן יעקב. נ"ל פט"ב, ועיין רט"ז טפ"ח סכמג ולגלאס נאמן טהילן חלה ומטקה ככינס טהילן מטיי סמחיו מכב וטהילן עדין גה גה, ולהן זה פטפו אל מקרלו כו' ורט"ז טוון למלהר סמללה מנ"ר ולפגיוט מהללה כני' טהילן מטיי סמחים טהילן מטיי. ונס הכניח נימל דנכי רנן פס לדנלי ליהב' פ"ט ועיין גרמן"ז טפ"ח. (לו) וסינו דמקן. סנה, ל"ה פ"ג גמאנא. (לו) וסיט דלטמי ליטמי. טבק ל"ב פ"ה חמץ רנס מל שרך חזל לטסינס, וטירט"ז. נמל תוכה לנטן טכום עומד לטחיטס בכל חומראים מהלו למכונת עד טלה יקס וטכל פורה להקליכו, כך כוחיל וטיחרט מלך מומגת טרומפה נבל פ"ל. (לח) וכן סמאניס לחן גנכח דינס. עיין גמלו צס וגמלו פיכט מינדק, לר"ל צפטה טעומליין על סטטל, ותו לה חימל כמן ממר, טירט"ז כל מקרים פכא נטען קיר נשוי ווונל לדורך. (לט) ג' מתקשו נטעת לילמן ומתו. נ"ר ספ"ג ילקות כו'

בראשית לה וישלח

צא

ו-לתן ונתן, רחל ואשת פנהם (ט) וסיביל בת שאול, רחל כראמרן, אשת פנהם חרוה ללת וגנו' (פ"ל ד יט), וסיביל בת שאול לא היה לה ولד עד יום מותה (פ"ג עג)

(סא) ביום מותה חיה לה: (סב) אמר אבא תלבו בר קריית תאומה יתירה נולדה עם בניין, (סג) שנל השבטים נולדה תאומה עטחים, ובאן תאומה יתירה, לבך נאמר נם זה:

יח) ויהי בצאת נפשה כי תה. (סדר) נ' מתיין עד שחן משיחין, היה, (מה) והזרקן: וחולי טעם, והכתוב טוקדים ומאותר: ותקדא שמו בן אוני. (מו) בלוטר בן צער, כמו מה יתאונן אדם חי (ליק ג ט): ואביו קרא לו בניין. מלא קראי בלשון קדיש בניין, (טו) כמו בן יטס, בניין. טלא, לפי שאמר לו הקב"ה עי: (ט) ויהי בצאת נפשה כי תה. (סח) מה ראה יעקב אבינו לקבור את רחל בדרך אפרה. אלא צפה שהגלויות עתידות לעבר טש, זה"ד בה אפר ה' קל ניטה נשמע נהי בכוי תמורים רחל מבכה על בניה וגנו' (ירמיה ל' ז): (ב) ויצב יעקב מצבה על קבורה. מלמד שככל אחד מהבניים שמו אבן על האבניים ההם, על שם אחד עשר שבטים: הוא מצצת קברות רחל. האבן של יעקב הוא על כלן כי שמו י"ב אבניים זו לטעה טו, לבך נאמר מצצת קברות רחל; (חט) כי לשון צב הוא כופת, כמו שיש ענחת צב (נידמל ז): עד היום, כל מקום שנאמר עד היום זוכר לדורות ודורות:

כא) ווישע ישראל ויט אהלה. (ג) מה תיל אהלה בה"א, לפי שנורתה לאה: נברוח לפיכך נתה אהלה תחלה: מה להאה למגדל עדר. זה שאמר הכתוב אתה מגול עד עופל בת ציון וגנו' המושלה הרשאגה (מייכס ל ט), זו זכות יעקב אבינו: כב) ויהי בשכון ישראל בארץ וילך ראובן וישכב את בלהה פילגש אביו. (נא) ארוח'ל מנוקה אותו הצדיק מארתו עון, אפשר עתידין אבני לעמד על הר עיבל ולומר אror שוכב עם אשת אביו כי גלה בנה אביו (לנישוף ז), והוא אומר וישכב את בלהה, אלא מלמד שתבע על בן אמו, אמר אהות אמי היה צורה לאמי שפתה אהות אמי תהא צורה לאמי, עסך ובלבל מצעה, לבך נאמר וישכב את בלהה, שטעה, עליו הכתוב. כאלו שכבה: וישמע ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר. (גב) הפסוק הזה מופלן לשנים, כדי ליחס את ראובן עם שאר בני יעקב, שנאמר ויהיו בני יעקב. (גנ) א"ר סימון קשה לפני הקב"ה לעקו ר' ייחוסם סמוקם, (נד) זה"ד ובנוי ראובן בדור ישראל כי הוא הבכור, ובחלוון יצועי אביו

הערות והקווים

לה קל"ז. (ט) ומיל נח טול. וכן מונח נס נכי פלמראען, ונקלם ולמייל נח טול. (סא) ניס מתח כיה לפ. טס וגמאלין כי"ל פ"ה. (טב) להמר הטלה מלכו נר קלייה. נכ"ל פפ"ב חמל נ' טול מלפי בן קורייה, ונגמרה ג"ג דף קל"ג ע"ה הטלה קורייה. ונכ"ל פלמראען מלכו הטלה חלפקה נר קורייה. (טג) כלל הסוגים נולדה מולמה טמלה. נ"ל וילקוט טס ורכ"ז עס"ט ועיין נחוק. ג"ג קל"ג פ"ל, ונמלה"ה כת"ה. (טד) נ' מהיס עד טהן מטהחן. טירוכין מ"ל פ"ג, טטה מטס בטן מספלין חול מיס וטיכס סדילוקן. (טה) סדרוקן. מלך יונית סאסאקסט חול כמיס (וולדפסציצטינ). (מי) קלונט בן געלי. וכן ה"ה, ויתומלמי ויכ"ע וכן נמדת ב"ר פפ"ב וילקוט טס נר געלי גלעון הרטמי. (טו) בניין כהן ימיס. פיין רכ"ז עס"ט טחט נמיין בן ימין, לeson לסתן וימין לחם נרלמס, לטיכך כוות חינה, ופיין נרמכלן. וידידי כרכ' כחכים בגודל מהל"ה נעליגער בעל זוכר להנרכס בגיה מוד נ' לחרט, ל"ה גלמיין בן ימיס שטול נטה אקחו ונכח נג�ן כמו לך סימין ע"כ. וכן טפ"ז כמוסלית נטמיין מלך, וכן גלית נמלה טומס ל"ז, פ"ג כל החולס כולס נמיין כחיך וסקול נמיין טס. ופיין מינמת קי' ויינט טס י"ג נרכס ל"ג י"ג. (טח) מה לרפה יעקב. ג"ד פפ"ב וילקוט למו קל"ז. (טט) כיeson גן פאו כופט, פיין ספיקת ויסקי בינוי כלות מטבח וכטביה קמ"ל האהמי לדרכי לבינו האהוי נלהן בטוי' למאלות נס סול קומכ מלך ישלום. נס בעין ט"ק. (ט) מה ח"ל הלה נה"ה. כי נקהלם כהלו כמוה הצלת. (נא) להלו ר"ל. טחה נ"ח ט"כ, וכן מוגול גרט"ט טט"ט. (גב) הפסוק כזה מוסLEG לטניס. ל"ג פסקול נמלעת פפוק. (גנ) ליד סימון. כ"ה נס בילקוט רמז קל"ז נמס נ"ר, הטלה נפינו נמלעת נ"כ טפ"ב סני' ה"ד יכודס ב"ר סימון, ונידוצלמי טוכס סוף פ"כ ס"ז (דף ג' פ"ל) ר' סימון נ"ר יכופע נן לו. (נד) ס"ג נכי

בראשית לה וישלח

(נה) נתנה בברוחו ליעסוף ולא להתייחס לבכורה (לכ"ה ס' ה), אמור מעתה בכוורת מסונן ניטלה סמנה, ולא ניטלה סמנה בכוורת רחמים, שני' ולא להתייחס לבכורה, אין מייחסין ליעסוף אלא לרואבן, הנה"ד ויהי בשכון ישראל בארץ ונור' ויהיו בני יעקב שנים עשר: (בג) בני אלה בכור יעקב לרואבן. (נ) א"ר וודן בש"ר אחא רואבן בכור לעיבור, כטו לילדת, בכור לבכורה, בטטר לנחלה, (נו) ובכור לנכואה, (נה) דכתיב תחלת דבר ה' בהושע (ס"ט ס' ב):

בר). (נט) בני רחל יוסט ובגימין. כך נאמר ולא להתייחס לבכורה (ל"ס ט כ ה) : נט
בנה) ובני בלחה. לפי שהקדימה בלהה לבנים קידמה ביהום. ואחריה

(ב) ובנוי ולפה שפחת לאה גדר ואשר אלה בני יעקב : מטה שלמה בלא דופי , אלה פסל עשו וישטעהל , אך נאמר אלה בני יעקב אשר ילד לו יוחפט כאחד :

ויבא יעקב אל יצחק אביו מטרא. (ס) בן צ"א שנים היה יעקב כשנולד יוסף,
הופיף ו' שנים שעבד בצדן, וב' שעשה בדרך, מצאו ליעקב בן צ"ט
ישבר אל יאחים אביו הרוי לנטהה בגן. גשאנו דבזה ארכיה ורשה דבזאת

אל יצחק אביו, הרי ליצחק קג"ט כשבא יעקב מפדן ארם, נמצא שהיה יצחק אחורי בזאת שנה, צא מהם שבעה עשר שנה יוקט בשנמבר, נושאו ד' שנים ליצחק מלמד שפה גותית אחר פרובוטו של גותם ורטה אנטואן.

טעלת עותם נ' רינוי אחותמי. מינו יתלהמו; הוא חרבנו. אין על אלה בזבוז. חילוף-

סעה ענק זו, בנו אחימן-שי ותלמי: הוא על שם העיר, הוא כתוב שנקרא שם המקום בילשון זכר: אשר נר שם אברהם ויצחק, וש"ה כי נ" אنبي עמר דושב ברל ארומנו (ברכליות ל"ג ו').

ונח כט) ויהיו ימי יצחק ונורו וינווע . הצדיקים נאמר בהם נויעה : ויקברו אוות עשו ויעקב בניו . מלמד שעמד על שביעת הבכורה שהרי הקדיםו הכתוב :

• חערות ותקוניים •

כפי להלן: **ל"ג** נילקוט טס נאש כמדעת ולפנינו ננ"ה ני' החרת וית לחקן כמדעת כמו שפנוי רני' , כמו שפונגי נילקוט , ומי' ב"ג קכ"ג פ"ט . (נה) נמיה בטהחו ליופף . נס פילקוט כגי' נן בשון שכטוב , מולס לאגי' כקלח נמס נטה לחיחו לנבי יומף נן יטלהל . (נו) ה"ד יודן . **ב"ד** טס וילקוט רם קלאז' וסתמי' טס הלוועל . (נו) נכוול לנכוול . **ב"ה** חוסט נ"כ נכוול לעבודה צטר לחתוכת , כי עד אז כוקס כמתכו שיטח טבודס נכוות , ול"ל נכוול לחתוכת , להלן פתח נחתוכת , עין ב"ד פפ"ל , ופטיקת שוגט ז"ט קינ"ט פ"ג חייך פנן נך מהיזר מה יש כלל למניות שבטים ולחיש זה סותט כו' . (נה) דכתיב המתלה ייגר כ' נכוות . כו' כייה כיהן גלדנעה נביהוים נביהו זימיו , והוועט מלוחון כייס , עי' ב"ד טס וסמי' קפה גויס מיז פנן גנ' . מהיזר מה יש כלל למניות שבטים ולחיש זה סותט כו' . (נת) כי רחן: נ"ט פ"ט וסויומסן וסדר סדרות כתבו כוועט גן כליה מאכט למונע וכל גלו לט פמקאל . (נת) כי רחן: ג'כ"י כתוב להט יעקב ולימה נקלח , נס נכ"י פלדרען לה מאן . (ס) נן ג"ה פניט כי יעקב כטעל וופף כו' . ג'ה מלהט י"ז טס יוסף כהנמכל נטהלו ד' טניכים ליאמך מלמל טמיס יעתק מהילתו טל יופף י"ז טניכים , וכ"ה ב"ג פלדרען , וססי'וס טפיטס לרני'ו פועל שגנת בנטהיך וו"ל ג'ה מלהט פ' טניכים טכלו' ג' טטה טיס יוסף כהנמכל טהלו י"ג טניכים ליאח . מלמד טחיס יעתק מהילתו טל יוקף י"ב טניכים , ג'י' מהילתו טל יוסף קדמה למשתו טל יעתק י"ג טטה , لكن חי יעתק מהילתו טל יוסף י"ג טניכים לה' טניכים . ג'ה וחצוג , יעקב גולד ב"א ק"ח יוסף טעל ב"א קצ"ט ה"כ טיס יעקב כטעל יוסף גן צ"א , ט' טה טנד גולן , ב' טה טטה גדריך , لكن כטעל לטס למני' טיס יעקב גן צ"ט , וטיט שגנת ב"א ג' , יעתק טיס ה' גן קג"ט . כי יעתק טעל ב"א מ"ח , כי כטעל יעקב שגנת ב"א ק"ח כי יעתק גן ס' , لكن טפיטה יעקב גן צ"ט טטה כטעל ה' לטס , טיס ה' יעתק גן קג"ט , ומלח ביהם טפיט ג' טס חי יעתק עוד ב"א טה , ומית שגנת ק"ט לימי מינו . וטולו שגנת ב"א רב"ח , ווופף טעל ב"א קצ"ט , ה"כ טיס ה' גן ב"ט טה , ג'ה מלהט י"ז טס יוסף כהנמכל , ה"כ חי יעתק מהילתו י"ב א'כ . ולמי' כי צרכ"י טפ"ת שכתב נ"ג מהילתו טל יוסף קדמה למשתו ג'ה יעתק י"ב טטה טאי' כטעל טפיט סיט יעתק גן טטיס טטה וג' . ויעתק מה שגנת ק"ב יעקב לס טויל טטיס ממלה וטמויניס טט טהלו' ק"ב , ווופף ממיל גן י"ז טה ולווח טטה ק"ח יעקב , כייל גן טטיס וטלט נטגך מלכע טטל טטה טה גטמן בזית ענבר האי טטuis וטגע , וולגנט טטאל טנד גלטט , וטטוף מרנגט טטל יוסף אי' מלך וטמוגט . עוד מלוטט מן האקנול מהנמכל יוסף מל טטה יעקב מגלי מה' כ"ג טה טה' ווופף גן טטיס טה וג' זו' טניכס שוכט וטנטיס רטב כייל כ"ג , וטיטין ימי טי טאי' טטיס ומלהט טטה גמאל יעקב מהילתו ק"ה טכלע . (סא) ג'ה טהומלנו למפלט . מי' כ"ג ב' .

פרק נמיכרתו ק"ה טכ"ל . (סא) נאום צהומנו גטפנץ . מיי כ"ג ב' .

בראשית לו וישלח צב

[לו] א) ואלה תולדות. (א) לא פסל את הראשונים : עשו הוא אדום. (ב) הוא אדום, וארצו אדומה, ונכוריו אחותים :

ב) עשו לכה את נשיו ונור ואת אהליbethה בת ענה בת צבעון החוי . מלמד שנטפל למסורים, שהרי ענה היה ממזר, (ג) שצבעון בא על אמו וחוליד טמנה ענה שנאפר ואלה בני צבעון ואיה וענה (נכנית לו ד), הוא שאמר הכתוב איך נחפשו עשו נבעו מצפונו (ענדייה ה), נילה הקב"ה פיסולו בתורה, (ד) כי עדת בת אלון היה במשפט בת אלון, ואהליbethה בת ענה היה אהליbethה בת בاري, כי עין ובאר אחד היה. בשפט בת ישמעאל, היה מחלת בת ישמעאל, עדת ילדה את אליפז, ובשמנת ילדה את רעואל, ואהליbethה ילדה את יעוש ואת יעלם ואת קrho כולם חטשה, ואלה בני בניו, אליפז בדור עשו ילד את תיטן אומר צפו ונעטם וקנו ותמנע ועטלק, אלה בני עדת בניה ובני רעואל נתת זורה שטה וטזה בני בניה של בשפט, ובני אהליbethה בת ענה, זה ענה הכתוב, למטה אשר יצא הימים במדבר, ויולד את יעוש ואת יעלם ואת קrho :

ו) ויקח עשו את נשיו. ביעקב בתיב (ח) ויקח את בניו ואת נשיו (נכנית למ יז) ובעשנו כתיב את נשיו ואת בניו, וש"ה לב חכם לימיינו ולב כסיל לשפט אלו (קאלת י ז) :

יב) ותמנע הייתה פילגש פילגש לאליפז. (א) תנוי ר' שמואון בן יוחי להודיע שבחו של ביתו של אברם אבינו, שהיה מלכים ושלטונים רצים להתרדק בו, מה היה לוטן, היה אחד מן השולטות, שנאפר אלות לוטן, וכתיב ואחות לוטן תמנע : ותמנע הייתה פילגש לאליפז. אמרה הויאל ואני כדי להנשא לו לאשה אהיה לו לשפהה, והרי דברים קל וחומר ומה אם עשו שלא היה בידו אלא מצוה אחת על ידי שהיתה סבב את אבי היו מלכיות ושלטנות רוצות להדרך בו, על אחת כמה וכמה שיתו רוצות לחדך באבינו יעקב הצדיק. ויש מפרש ותמנע על פירוש לנרטיה (ז) כי הפריזו הכתוב וכתיב ותמנע, כי תמנע זכר הוא, וכן מפרש בד"ה ותמנע ועטלק (ל"ז ה לו) : הייתה פילגש. ולא זכר את שפה :

(טו) אלה אלופי בני עשו. פסל שאר טשפתחו : בני אליפז בדור עשו. שנאפר ותلد עדת לעשו את אליפז : אלות תיטן, אלות אומר, אלות צפו, אלות קנו, אלות קrho, הוא תמנע הכתוב לטعلاה, הוא קrho הזוכר כאן, כי דבר הנקריה מניע. ספקומו, لكن קrho במקום תמנע, וכברו באלופים בשם קrho, ותמנע גולד בארץ אדים, ולא היה קrho בן אהליbethה, כי הוא קrho בן אליפז בן עשו, אשר נקרא תמנע בדברי הימים, וגם הנה כתוב ותמנע שהוא בן אליפז, כי לטعلاה וגוריים בני אליפז עם עשו עם עטלק בן פילגש אליפז, ופה אליפז עם קrho, אבל קrho בן עשו עצמו הוא הזוכר לטعلاה ולטטה בן אהליbethה שלידה לעשו :

יט) ואלה אלופיהם הוא אדום. הוא בראשתו מתחלהו ועד סוףו, ומה שבתובו וילך אל הארץ מפני יעקב אחיו, לפיו שטבו הבכורה והגיה לו הארץ: אלה בני עשו ואלה אלופיהם. בני אליפז ובני רעואל ר' הכל אחד עשר אלופים לעשו :

כ) אלה בני שער החרוי יושבי הארץ, שנאו עשו לחתוישב בתוכם : ק"א יושבי הארץ מושבי הארץ. (ח) שהיו יודעים איך קרעם טוב לחטים, ואיהם לכטמים, ואיהם לנפניהם ולדקאים, לוטן היה בדורו של שער שנאו עשו לחתוישב בארץ :

הערות ותקוניים

- ל) (א) לנו פסל מה נראתוניס . כי בכל מקומות הארץ ומלס מוטף על הלאטוניס, מין ג"ל פ"ג.
- (ב) סול מלהס : ג"ל פס"ג וסע"ס על כחוג לרעה טעיר מדוס . (ג) צבאנון כל על מהו . ג"ל פס"ג, ומין מIALIZED ויטב , ורכ"ז מה"ת . (ד) כי עלך נם לאון סיל נסמת בת לאון . וכ"ל רכ"ז נס"ט, ועין נס"ט . (ה) ויקח מה נמי . וכן סול בכ"י פלערען , ונקלם ויטם מה נמי . (ו) רמי רכ"ז . ג"ל פס"ג, ומי מגדרין ג"ס פ"ג . (ז) כי פפלידו כתוג . ג"ל נקו סמאניך ולמיini נראתוניס פס"ח טכחכ ז"ל רליה בזוח פוג וחתמ. מוחנן נס לפסק סעלון סכן ג"ס ותמנע וטמלךכו , פון ספק מהלי ט"ז לחיי בלהה טיב וכוון למלאר טפוייט . (ח) סאיו יודעס מהה קרעם . סכת פ"ט

בראשית לו רישלא

184

כב) יאותה לוטן תבע. זאת חפנעם אמרת היהת לו אוטה לוטן כי בת שער היהת והיתה פילגש לאליפז בן עשו, ולפי שמצוינו בדברי הימים, כי חפנעם היה בן אליפז, הוואך לפרש כי חפנעם היהת פילגש לאליפז, שהוא אחות לוטן, ונם חפנעם היה לו בן לאליפז:

סדר) ואלה בני צבעון ועינה ועינה. זה צבעון בן שער החורי ושם בנוי והוא ועינה, (ט) וזה של ואיה הוא עיקר בשם, כמו וופסי (נמלני ייד) כי כל ר' בשם טאל חזץ פאל שהן עיקר שהוא ראשון: ועינה. הוא בן צבעון שהוליד את אהלייבכה, שאמר אהלייבכה בת עינה בת צבעון, כי צבעון אבי אביה, וקראה הפטוב בת צבעון, (י) ורבותינו אמרו כי עינה הוא בת צבעון טאמו, שנאמר הוא עינה הזמור לטעה לפיה שהיה פטול: הוא עינה אשר מצא את הימים במדבר. (יא) וויא מצא את הימים בירה חדשה פון הכלאים, (יב) פון הסוס הנקרה ומן החמור. (יג) וויא מצא את הימים הבה את הימים, ויהיה מצא במו תמצא ירך לכל אויביך (מלחין כה ט):

ט) ואלה בני דישן חמוץ. (יד) הוא דישון החטור לטעה בן שער החורי וקראו הכתוב דישן, בשם אהיו הקטן, טלא. שמת אהיו וקראו על שמו, כי למתח מtab דישן: שהוא אביו של עוז וארון, הרוי ז' אלופים לשער ר' אלופים לעשו, וזה מלכיהם לאדום, הכל לא אשר מהם נפוצו בארץ כנען, ובגדרן הרג יהושע שלשים ואחד מלכיהם בארץ כנען:

לא) ואלה המלכים. הוסיף על האלופים כי אלו המלכים מתקומות רבות היו כמו שפהה משרה שאלן מרחובות הנהר: אבל כישראל כתיב (טו) ממנה פנה מטהו יתוד (וילס ייד), (טו) ארבעה דוכלא ביה, ממנה בהנו, ממנה נבאיו, ממנה מלכיו, ממנה שריך: לט) מהיתבעל בת מטרד. (טו) שנטרד פון העלים: בת פ' זהב. (יז) מרוב עשרו היה אומר מה בטע מטהו זהב. (יח) ר' א' פ' זהב שהיה לו חשוב הזהב כתים:

הערות ותקוניים

מ"ג, ומונקו גרא"ט מס'ח, "וילקום רמו קלאם". (ט) וזה צל ופאל סיל פיק נס כמו וטשי. דברי הפטו נונכיס מדברי מילס דן סלוק (ע' ממנכת מלחס נל ע'ו) לוטן חאנט קוינן עספה נחמלת קמליס גלן פאן, ולעת מהש לינס נומפת לבל נבלס יט' פעס גענין ווועגן טס ספזוקיס זחאנט זוטס טקס טנטא גלן פאן ולעת מהש כס נבלס גענין ווועגן גס קאומן ווילס קייז סול מיטקל כס כמו ופס' וכו'. (י) ווילס זמלו. פיין כ"ג קמ"ז ע"ג, וכ"ל פס"ב. (יא) ווים פפליס. נ"ל טס.

(יב) טן כסום סילגס ומון מהטוו. כן כביה גס רט"ז טט"ת ואלט"ן, חילס נ"ל טס ליטל מה טס טס. בכיה מהולס וחווג לה סוס זכל ילהמ ממס פלדא, וכן כו' בירוטלמי ברכות פ"ח ס"ד דף י"ג ט"ב מס עס פען זיון חמלס וטנאלס עריש סוס זכל ווילס מהן פלדא, ווילוטלמי גס ב"ל טיס, מהל פקג"פ להס להס בגההס לטולס דרכ' טסוח מזיקו, מה' חייני מאיה פל' חוטו כליאס דרכ' טסוח מזיקו, מה טסה פקג"פ זיון חילגה וטאלה עלייה חילזון וייל' ממינה חילגנאל פ"כ, ולזס פטמאן כוון סטודנס יכ"ט צחרנומו טס כו' פנס דמלגעט ית מלרייך [ג"ל ערדיא] עס חייני ולזען להסח ית כודנייתה די נפקו מנהון פ"כ. וסלכיב' כ' המלמירות ייח' וננקום חילגנאל במלמאל הצעי סביה כו' ערדייך טפי' פרוד כי החה חילגנאל בירוטלמי מונקו בגבלי פלוד, פיין גכלות נ"ג ע"ה, מה' נטראט טפנאמ צו ר' חייניל קה דוטל, ווילוטלמי גרכות פ"ס דף ט' ע"ה מהל מוי לו לחילגנאל, וכן כילוטלמי טס מה פטקי דסדין חילגנאל וכט"ז בגיה גנמלו בגלי טס במס נ"ג ערוד גמוקס חילגנאל ופי' חילגנאל מין נחט לפסוט, וויזס פלטה גנמא' חולין דף קיל"ז ע"ה מהל רב הומה נב' פורט פטס הלהט כלכתי לוועל ווילטוי נחט טסוח כירוק פל' הגב, ליטיס יול' פרוד מאיילס, וגאנטמי לפס' ר' טמאנן חחסיד מהל לי היל פקג"פ טס סביזו נריכס גלע' במלמי צטולמי מה' חייני נב' נריכס גריכס טס הלהט צלע' צלע' צטולמי נטראט מירוטלמי ומדראט טקנאלמי זיון הביב' (ס' נחט) ווילא פעליה חילזון (טס' נב' פיין כ"ק צדקה כה נחט ר' יונה גערני נקלח חילזון וטס' מין נ'ג) וויל' ממעס חילגנאל (וכו' צב' פטראתו פערוד בגבלי). (יג) וויט נילטב' גאנט' עכ"ח טכחן וו"ל ווילטטס חילגנאל, ווילטטס גנאייל, ווילטטס מסקנבו כי נחט זא כהו פלוי מון קהומת אקלטת חיים' לטיס טס נדול וויל' בטוקיס וויל' לגזול ממס חטמואיס טן נגפונן חילזון וויל' טס גנדאל וויל' מזוז' טס' ווילטטס ייז'ו לטס וויל' מידס וויל' מלטזון חטמאל ייך' לכל חויניך טכ"ל. (יד) סול דישון סזאול לטס' פיין גנאייל. (טו) ממעט פטט ממעט יהל. גכ' כהוב ממנה, וויל' סלטנט מונקו לגכו' טס' טס' טס' נילטב' (טו) כרכאל לכולס זיכ' נ'ג. חולין ג' פס' בפס' פטלי סלז'ו ט' ט' ט' (טו) טנטראט טט' פטלאס. נ"ל פס' ג'.

(ז) מה' פטלאס. נ"ל טס וויל' פס' ונתרגוט יכ"ע ווילוטלמי. (יח) ד"ה מי זיכ' נ'ג. ע' כרכאל נילטב'

בראשית ל' וישלח

צ'

ט) ואלה שמות אלמי עשה אלו י"א אלופים (יט) לבך טן הופרים לטעה כי אהת רז
בני עשו ובני בניו, אבל אל שি�שבו בפקומות של ראשונים תחת הפלגים
שהיו באדרום הרוי אלו י"א אלופים שלטוניין:

מה) למשבותם בארץ אחותם הוא עשו. הוא רשות מתחלה ועד סוף: אבי
אדום. (יט) הוא אדום ושבתו אדום, ונבורי אדומים, וארץ
אחותה. ועתיר הקב"ה (ב) שנקראי צח ואדום, ליפרע מנגנו (כא) בלבוש אדום, על
ידי ישיח בן דוד, (לב) שנקראי אדומי עט יפה עינים:

סליק פרשת וישלח

פרשת וישוב

(לו) א) וישב יעקב בארץ פגורי אבי. כתיב טבלי על דבר ימצא טוב ובוטח
ביה אשורי (מל' ט' ג'). טבלי על רבר זה יעקב אביינו, שהיה旆טיל
לשוב אל אבי, שנא' ושבתי בשלות אל בית אבי והוא הלי לאלהים (כללית כה כ').
ימצא טוב, וזה ארץ ישראל שנקראי טובה, שנאמר אל ארץ טובה ורחה (ס"ה נ' ח'),
אנדר זכרה הטוב הזה והלבנון (דכיס נ' נ'). ובוטח בה אשורי, שנאמר ואלהי אבי
זה עפני (כללית ל' כ'), אשורי, שעדי עשו בריח טפנוי שנא' וילך אל ארץ פפני
יעקב אחיו (פס לו ו), וכיה"א נכו ואין רודף רשות (מל' כה ה'), (א) רשותים ארץ ישראל
מקיאתן, צדיקים ארץ ישראל קולטתן, בעשׂות כתיב וילך אל ארץ פפני יעקב אחיו,
(ב) ר' אליעזר אומר פפני שטר חوب, (ג) ר' יחזקאל אוטר פפני הבושה, צדיקים
ארץ ישראל קולטתן, דכתיב וישב יעקב בארץ פגורי אבי: (ד) תנן חותם הכל מעליין
לארץ ישראל ואין הכל מוציאין, (ה) תנן רבנן הוא אוטר לעלות, והוא אומרת שלא
לעלות, כופין אותה, ואם לאו תצא בלא כתובה, היא אומרת לעלות, והוא אומד
שלא לעלות, כופין אותו, ואם לאו, יוציאו ויתן כתובה, הוא אומר לצתת, והוא
אומרת שלא לצתת כופין אותו, ואם לאו יוציאו ויתן כתובה. (ו) נשא אשת
בארץ ישראל, ונירושה בארץ ישראל, נתן לה מטעות ארץ ישראל, נשא אשת
בקופוקיא, ונירושה בא"י, נתן לה מטעות ארץ ישראל, נשא אשת בארץ ישראל
ונירושה בקופוקיא, נתן לה מטעות א". (ז) ומסקנא דהלהתא (ח) א"ר אמר
סקל' כתובה שני כאן, רשב"ג אומר נתן מטעות קופוקיא, קמאר בתובה דאוריתא:
(ט) ת"ד לעולם יחוור אדם וידור בא"י, אפי' בעיר שרובו גוים, ולא ידור בחוץ
לארץ, אפילו בעיר שרובה ישראל, (ו) שבلد הדר בא"י מעלה עליו הכתוב כאילו קיבל
עליו על שפטים, שנאמר לחת לכם את הארץ בנען להיות לכם לאלים (ויקרא כה ל'),
(יא) א"ר אליעזר כל הדר בא"י שרווי בלא עון, שנאמר חעם היושב בה נשוא עון
(יט' נ' כ'), לכך נאמר וישב יעקב, מלבד שבאותן השנים שהיתה בחוץ לארץ לא
היתה חשובה ישיבה: בארץ פגורי אבי. זה יצחק שאמר לו הקב"ה גור בארץ
הזאת והיה עט וארבעך (כללית כ' נ'): בארץ בנען. שעדיין לא נכבשה הארץ

טכמג נלמך נמלך קלטונו לטפי קס' חמיו עטיר גולעטכנו זכ' נקלם מ', זכ' קס' פז' נגיון
כמיס פ"ל .. (יט) ננד מן סוכרים למפלגה. ט' צמוקני ותמלול לריחס מחתה נז. (יט) סול מדרס .. נ' צ'ל
ספ"ג וספ"ס ועי' לעיל נ' ח' .. (ב) טנקלו נ' ומלהוס .. למתיז דמי' נ' מה ומלוכ' (פס' ט' ס' י'):
(כא) גלנוס מדרס. לכתיג מדרס לוגו נגוזק (יט' ס' ג' ב'). (כב) טנקלו מדרס פ' ס' יפס' ט' יט'.

לכתיג וכוא מדרס מט יפס' ט' יט' (ט' ט' י' ב').

(לו) וישב (א) נטמים לין יטילג מקילטן כו'. טין כהונות ק"ה ע' ה'. (ב) ר' הליינד מומל.
כ"ל סוף וילח ס' ג'. (ג) ל' יקוטט מומל. כ"ר סס, וטס בג' ר' יקוטט צן לו', וכן
בכ' פלמרטגן גני' ל' יקוטט צן לו'. (ד) חון סכל מעלין. כהונות ק"י פ' ב' נמטיל. (ה) ה' ל'. סס
גמאל וחוספחה פ' ג', ויט כלן. חפגון ולרין לנטנות ע' ס' סנרייל דכהונות. (ו) ספ' לנטס. סס
גמאל. (ז) ומסקאל דכלכתה. סס בוגמאל. (ח) ה' ל' ה' נ' נטלא. (ט) מ' ל' נטלא. סס
גמאל. (י) וכל סדי נ' י' פ' עין נ' מהלת גמאל סס. (יא) מ' ל' מטלא. כהונות ק"ה פ' ה'.

ט' ט'

בראשית לו. וישב

לפניהם אלא כנענים היו עובדים חאדרה, ובונים חעריות, ובונים הבתים, ונוטעים חצרםיס, וחווצבים הכאירות, שנאמר ובתים טלאים כל-טוב אשר לא מלאת וכורות חזובים אשר לא חצתה וגנו' (עניש ו' יח) ; (יב) ד"א ישב יעקב. בעזה' אין סנוחת לצדיקים, שהרי יעקב אבינו לא נח ספרני עשו, ולא שקט בבית לבן, ובשבא לישב ולש��ות נודען לו שטנו של יוסף : ד"א ישב יעקב. (יג) א"ר חנינא משל אדם אחד שהיה מהלך בדרכו, וראה כת של כלבים נתира טהום וישב לו ביןיהם, כך מין שראה יעקב אבינו עשו ואלופיו נתירה טהום וישב לו ביןיהם, לכך נאמר ישב יעקב : ד"א ישב יעקב. (יד) א"ר לוי (טו) משל לאדם אחד שהיה הוא ובנו ישב על פתח פלטייא עליהם ראו נכונות למדינה חבילות חביבות של קוצים, אפרו הכל למדינהמי יכניס לתוכה, אמר לו פקח אחד מאלו אתם מתיראים (טו) גץ אחד משליך וגץ אחד משל בנק והם נשרפם, (יז) היה' זה יהיה בית יעקב אש ובית יוסף להבטה וגנו' (עוכליש 6 יח) :

ב אלה תולדות יעקב יוסף . (יח) הtolדות הללו לא באו אלא בזכותו של יוסף , כלום יעקב הילך אצל לבן אלא בשבייל רחל , הtolדות הללו היו מפתינות עד שבא יוסף , שנאמר ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף (כלשיט ל' כה) , מי מוריין למסרים יוסף , מי מכלבן במצרים יוסף , חיים לא נקרו אלא בזנות יוסף , הה"ד רואך טים ייחלו (תאيس עז יז) (יט) וכתיב בתיריה נאלת בוזוע עטך בני יעקב ויוסף סלה (פס טס טז) כך נאמר אלה תולדות יעקב יוסף : ד"א אלה תולדות יעקב יוסף . (ב) לפי שעניני יוסף אירעו ליעקב אבינו , מה יעקב אבינו אטו עקרה , מה יעקב אבינו ילדה אמו שנים , אף יוסף ילדה אמו שנים , מה יעקב אחיו שונא אותו , אף יוסף אחיו שונאי אותו , מה יעקב אחיו טבקש להרגו , אף יוסף אחיו טבקשים להרגו . מה יעקב אבינו רועה , אף יוסף היה רועה , מה יעקב נתברך בעושר , אף יוסף נתברך בעושר , מה יעקב יצא חוץ לארץ ; אף יוסף יצא חוץ לארץ , מה יעקב נשא אשה חוץ לארץ , אף יוסף נשא אשה בחוץ לארץ , מה יעקב תוליד בניהם בחוץ לארץ , אף יוסף הוליד בניהם בחו"ל , (כא) מה יעקב נתגDEL על ידי חלום , אף יוסף נתגDEL ע"י חלום , מה יעקב (כב) נתברך בית אביו בשביילו ; אף יוסף נתברך בית אדונו בשביילו ; (כג) מה יעקב מצוחה , אף יוסף מצוחה , מה יעקב ירד מצרים , אף יוסף ירד מצרים ; מה יעקב נתגנט ; אף יוסף נתגנט , מה יעקב העלו עצמותיו , אף יוסף העלו עצמותיו , (כד) מה יעקב נפרד טביו כ"ב שנה , אף יוסף נפרד טביו כ"ב שנה , שנאמר יוסף בן שבע עשרה שנה , וכתיב ו يوسف בן שלושים שנה בעפסו לפני פרעה . (כלשיט מלה מו) , זוז שנים של שבע , זובע , זובע של רעב הרץ ל"ט , יצא מהם י"ז גשאר כ"ב : היה רועה את אחיו בצאן . לא אמר הצאן אלא בצאן , שהיה שוטר עליהם ושותר אותם , מה יעשו בצאן שלא ישחיתו אותם , כך נאמר בצאן : היה

הערות ותקוניים

(יב) ל"ה וויבנ יעקב נפוכ"ז היין מטמא. עיין כ"ר וויבנ פס"ד ה"ה محل בנטע טאגדייקיס יוסכיס נטלה. וילוקום וויבנ דמו ק"מ. (יג) ה"ר חיינן. כ"ר טס, ווילוקום טס אנטמייט טס פולומל. (יד) ה"ר נוי. כ"ד טס, מגטמל וויבנ, וילוקום טס. (טו) משל להדר. ככ"ר ווילוקום משל גנטש טשייה פטוח נטמאן פלטיש, ופתח צנו זכני (פי' טרף שזבנן) פפוח כנגדו, ועי' כט"י טס"ת, וכלהן קאל סאהנכל ומיטוך קיילס פטמאן-מחוסלתה פגנצה. (טו) נז. פ"י ליון. (יו) טכ"ז וטיש צית ימקל. ככ"ר טס מטיעס גאמעל, כך ליון צליהק יעקב חנינו פאנו ווילוקום מתיירט ה"ל טאג"ס מללו מהה מתיירט גן ה' מלך ונז ה' משל נק ואלהט צויפיס מוהט כולדס הא"ד וטיש צית יעקב לאט וט'. (יח) סטולדות. כ"ר פס"ד וילוקום טס. (יט) וכחין בתכיש גהלה. אט מוקדס ה"ל וכחין גמעטל, ועי' כ"ר טס כוונת נ"כ לרוזן מיט הלאט רעהן טיש יחלו גהלה גדרוף שמי' כי יעקב וויסק. (ב) ד"ה נטיש טפניני יוסק כו'. כ"ר פס"ד וכמ"ל ס"ד וטנחוועל וויסק, ווילוקום כה' ק"מ, ועיין כט"י טס"ס. (בא) מל יעקב נחנדל פלידי חלוס. טביילכו ס' גהלאט הסולט זהס נחנדל פ"ש חלטמותיו וט"י הלאט פלאטה. (ביב) נכבך צית לאיז גטנילו. גמלדאט כ"ר טס אונרך צית מאיו, מלכתייכ וויניך ס' הוותן לרנגלי. (כג) טס יעקב מזוש. כחוב סיפ"ח כווע סטנחת סטמואלה טשעקב כטניען גהוועל הלאט יקלה הטעס נטהלית חיימיס וויסק כחיב גהלאט פלאטה יעקוב לאחאס ווילוקום הטעס כו'. (כד) טס יעקב גפלד מלכינוי. זה ליתא גהלאט טס, ועיין ככ"ר וכמ"ל ווינומל, עטפנדו

בראשית לו וישב

רעה היה שופר בשבי של אהובו (כד) ונאותן לאביו: (כה) והוא נער. שהיה מתגעגע מתקן בשערו, מתלה בעקיבו, והוא מעשה נערות: (כו) ד"א והוא נער שהיה נער עליהם, כמו הנער הנצב על הקוץרים (וות כו) ויאמר עשו כך עשו כך, ולא על כלם, אלא את בני בלהה ואת בני זלפה לפי שהייח סבור שהם בני פילגשים, ולא ירשו את בני האמהות: ויבא יוסף את דברת רעה אל אביהם. שהיה אוטר לו כי בני כליה ובני זלפה משחיתים את הארץ, (כו) ר' יהודח אוטר את דברת של בני אלה, שהיו קורין לבן השפחות עבדים. ר' שטעון אומר על כלן "הוא אוטר, ויבא יוסף את דברת רעה, שדיינו תולין עיניהם בכנות הארץ. לפיכך נתנה בז אשוטיפר, שנאמר ותשא אשת אדוניו את עיניה (נמל Hitch ל' ג): ויבא יוסף את דברת, (כח) וلهلن הוא אומר ויוציא דבת הארץ (נמל Hitch י' ג), לפי שהוציאו מלכם. אבל ייבא מטה שהוא מביא, לא נגעש אלא לפי שהביא אל אביהם, ולא הביא הרbatch לנגדו לאחיהם, אלא אל אביהם, כדי ליסרם ולמנעם:

(ז) **ישראל אהב את יוסף.** על כי הוביל למעלה את דברת, שלא היו תלכיהם ביישר כאביהם אמר וישראל: כי בן זקונים הוא לו. שהיה חביב וזריז במותו: ועשה לו בזנות פסים. (כח) שהיתה מנעת על פס ידו: ד"א שהיתה מנעת עד פס רגליו: ע"א פסים. (כט) שהיתה דקה ביוור וגטנת בפס יד: ד"א פסים. (ל) שהפיסו עליה איזה מהם ילייה לאביו ועליה ליהודה: (לא) ד"א פסים. על שם עצמן שנפטר להם פ' פוטיפר, ט' כוחרים, י' ישמעאלים, ט' מדינים, (לב) מכין ארוויל אל ישנה אדם את בנו משאר בניו. ויש אומרים פסים פים, כמו נתולפה נתולפה:

(ז) **ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם מכל אחיו.** וישנוו אותו ולא יכולו דברו לשולם. (לנ) א"ר אהוה בר-יעזר מתרוך נונחים של שבטים אתה יודע שבחן, שהרי באבשלום כתיב ולא דבר אבשלום עם אמןון (לד) מטיב ועד רע (ס"ג י' נב), שהיה הדבר טמון בלבו, אבל כאן ולא יכולו דברו לשולם, מה שבלב היה בפה, (לה) לשלים חפר ו', שהיה בדעתם לשלים לו רעה, שנאמר ואתם חשבתם עלי רעה (נמל Hitch י' ג): (ה) **ויחלם יוסף חלום וייד לאחיו וויטיפו עוד שני אותו.** (לו) היינו דתנן חזנאה והתואה והכבד מוציאין את האדם מן העולם:

(לו) **ויאמר אליהם שטעו נא.** מלא מלמד שהיה רואה שעיה כלם מקובצים ומספר להם חולמותיו: שטעו נא. בבקשה טפנוי מה היה תפיסיהם להם לשטו חולמותין, (לח) שהרי אמרו חכמים חלמא דלא מישרא באנרגת דלא מיקריא בזון שנאמר וייד לאחיו, מה ת"ל ויאמר אליהם שטעו נא, אלא מלמד שאע"פ שהיה יודע בהם שטוטיפין לו שניה, לא היה נמנע טספער להם חולמותיהם:

הערות ותקוניים

ז"ד **ליז פינייס.** (כד) וממן למני. ע"י נזוקני, ונזהה מ"ט טס פסיק צומל פליכס ז"ל צומל וכ"ז טסוה לטמיון. (כה) וסוה נער. טס מתגעגע כו'. עיין ב"ל טס וילקוט טס ורט"י. עס"ה, וט"י מהן: ז' פ"ר ולקעה בחוקין ולהגננת. (כו) ד"ה ותוא נמר בסיס נער עלייס. כ"ל טוסוף הגדתם נצמור מ' לרכיס ומפקיס. (כו) ר' יוסוף ט' ל' טמעון חומר. כ"ל פס"ד וילקוט רמז ק"מ"ל (כח) ולגן כוות חומר. כסופת לדינו. (כח) טסיחס מנעת. כסופתי פס"י כי אלגורען, וכן כוות בכ"ל טס. (כט) טסיתם דקה. כ"ל וילקוט טס. (לו) טכטיסו עלייס. כ"ל וילקוט טס, וט"י טכטילו נולל. (לא) ד"ה טס על טס פלמן. כ"ל וילקוט והיכומול ורט"י עס"ט. (לב) מין ל"ז. בזט י' ע"ב; וד"כ טס. (לנ) ל"ל מהות נר וועלוי. וכ"ה בכ"י פלהרען, וככ"ר בכ"י ה"ל מסנה נר וועלוי וצמלהט ס"ט מזמור כ"ה בכ"י רבי הכהן נר וועלוי, וכילקוט טמנול למו קמ"ט נטס כ"ל בכ"י ל' מהות נר וועלוי, וצילקוט ויצק רמו קמ"ל חסיל טס פלומר. (לד) מטוכ ועד רע. וכ"ה בכ"י פלהרען, ונמקרל כתוכ מלעת ועד טוכ: (לה) נטס חסיל וו"ז. מוגלה נמנחת טי וו"ז נטס וו"ז ויטס נטס חסיל וו"ז טס סטטוטה וטטוק הלאי, וטטוטיס מלוייקיס, ונמלהט לך טוכ נטס חסיל וו"ז טס נטס גדרת נטס נטס רעט, כדוחיב וחותם טטזחס פלי ריטה וכן כהן געל טטוטיס עכ"ל. וטוכ במלמאט טטוטו. (לו) טיינו דהון. הלאה ט"ז. (לו) ויחמאל הליכס מלוך מלמד. ז"ל נטט נמנחת טי ויחמאל הליכס נטטטק הלאי מליכס, יטוטטט טטוטט וטכל פטפלייס מלוך וטוכ מד מן י"ז מלוייס נטוטט טפ"י. במטוטה וטטט נטטט רכתי פכ"ל, וככ"י ט"ט טלה בכ"ה דרכט נטט. (לח) טכרי למלו חכמים. נרכות י' ט"ט. ז"ט

בראשית לו וישב

ונדרת אנהנו פאלמים אלומים. אלומים הם העוטרים, כפוד שניא' גושא אלומותיהם
 (תליס קנוו) : (לט) ד"א אלומים. ערוםיט, עין טהלהט באלאג, כפוד
 סנעל מגאל, ל' תחת ר' כמו אלמנותיו ארנסחותו ; אמר להם עתידיין אתם לבושים
 פיזות ואני בוגס, שכשם שראתה פרעה חלום הרעב, כך ראהו יעקב אבינו, והשכתיים
 בינו פירות ולא הצליחו, שנאמר והנה קמה אלומתי ונס נצבה, שלכם מטרקבים ושלוי
 שפדייב, לפי שהבנין התבואה בשיבולת ולא מירחן לו לפיכך עסדו. (ס) פאלמים אלומים
 תרי, קמה אלומתי חד, תסבירנה אלומותיכם חד, ותשתחוויה לאלומתי חד, בנגדה
 פעמים שהיז עתידיין להשתנות לו : ד"א ויינד לאחיז ? מאוד שאמר ינד לאחיז,
 מה תיל ויאמר שטעו נא, אלא מלמד שהיתה מספר להם ולא היו מקשיבים, אך
 נאמר ויאמר אליהם שטעו נא תחולום :

ח) ויאמר לו אחיו המלך תמליך עליינו. (סא) לפי שענו לו בלשון כפאל, יצאו פניו מלכים, (טב) טיבן אמרו כל החולות הללו אחר רפה: ויוסיפו עוד שני אהתו. (טג) נ' שנאות כתוב, ולג' אומות טברוהו, ישמעאים, מדינאים, מוחדים: ט) ויחלם עוד חלום אחר ויפר אותו לאחיו:

(בך) זו בלהה שפחת רחל, שניידלה אודהו פאמו:

יא) זיקנאו בנו אחיו . ידעו כי כאשר פתר להם אביהם כך עתיד להיות : ואביו שטר את הדבר . (מה) א"ר לדי נטל קולמוס וכותב באיזה יום ובאיזה שעה . (מה) מיכן אמרו חכמים לעולם יצפה אדם לחלום טוב עד כ"ב שנים : יב) זילבן אחיו לרעת את צאן אביהם . (טו) את נקודה עליו , מלמד שלא הלבוא לא לروعות עצמן ולאכול צאן אביהם : בשבעם . (טו) מקומות טוותן לפזרענות : יג) ויאמר ישראל אל יוסף הלא אחיך וגוי' ויאמר לך הגני . (סח) נהג כבוד כראוי , ודבר זה היה יעקב אבינו זובר ומעיו מתהתקנים עליו , יודע שאחיו שונים אותו , והוא אוטר הגני :

יד) ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן. (מט) טבאן שצרייך
אדם לשאול בשלום דבר שיש לו הנאה ספנו: וישלחו מעתך חברון.
(ג) א"ר אחא להשלים העצה העטוקה שננתן הקב"ה בינו (נא) ובין חבר נאה שעוזא
קבור בחברון, ועבדום וענו אותם וננו' (גילסית טו יג), שהדרי חברון נתונה בהר.
אלא כדפרש ריבנין: ויבא שכטה. (_nb) מס' טומן פובן לפורענות;

1

הארונות והבוניות

(לט) ד"ה תלמידים כמו פירומיס כו'. מפלצת תלמידים טהורה כמו עולם חפים, וזה שפיש פשידיות מתחש לכגון פירחות, וסגול מג"ר סס. (מ) תלמידים תלמידים פלי. לולצת כ' סטודנטים להמל לשן תלומה, כנגד תלמידים בתקהחוות, פיין ב"ר סס ויש שתקו סס פפ"י דבורי רכינט. (מא) נפי שענו לו בלשון כסוף, כ"ד פפ"ד יילקופ רמו קמ"ה צביס כ' פירומן. (מב) מיכן למלו. נרכות כ"ב פ"ל. (מנ) ב' טהרות כתוב. נפקוק לי' וכ' ומ'. (מד) זו נכסה. כ"ל סס וילקופ רמו קמ"ה. (מה) ה"ל לוי. כ"ל וילקופ סס. (מה) מיכן למלו חכמים. נרכות כ"כ פ"ג. (טו) ה"ט נקوت פליו. כ"ר פפ"ד וילקופ סס, ספלי נטהן, מיל"ג פל"ד; גמן"ל פ"ג, ולצ"י ע"ח. (טו) מקוס מוכן לפולעגה. ע"י' מנדליין ק"ב ע"ה, ותנומת ויטב, האל"י ע"ח פפוק י"ד. (מח) נג כנד. כ"ל וילקופ סס. (מט) מלון טרייך מדס נטהול. כ"ר סס. (ב) ה"ל למלו. טוטה י"ה ע"ב, וכ"ד סס, וילקופ רמו קמ"ה, ולצ"י ע"ח. (נא) ובין חנוך גלה. ד"ט חנוך נופליקון וסכוון נין הלכאות האגודה במקלון, ח"ל רצ"י מעתיק מוכلون והלמ חנוך נאך, פט"ז ויטלו נגע ויגלו פד חנוך (במדגר י"ג) הלא מפנה טמוקה כל חותמו לדיק רקנול קחנוך, לקיס מס טנולמל לוחברס ננricht נין הבתרים לי נג יק"ה אליך עכ"ל, וכן סיכם למגיו הני' נגמלו, וטין בילקופ רמו קמ"ה. (גב) מקוס מוכן לפולעגיות. פיין נעל פטלה מ"ז. (נג) ויהמך מהים. חפץ סס סדרת (וילוי)

בראשית ל' ושב

四

ויראו אותו מרחוק ובטרם יקרב אליהם ויתגלו אותו להם והוא שיטר בזאת הבלתיים;

ב) ויאמר איש אל אחיו . (נה) אלו שטען ולי : הנה בעל החולות . (נו) שעתיד
להשיאם לבעליים , ולהורידם לשיעבוד על ידי תלומות : הלווה בא ,
שתי הלווה כתובים , האיש הלווה החולך (כלומר כל סע) , והלווה בא :
ג) ועתה לכו ונתרנהו ונשליכהו באחד הבורות ואמרנו היה רעה אכלתחו ונראה טה
; יחיו חלופותינו . (נו) וה汇报ה אמר וראה דרשו מי יונמראים :

ב) יוציאו רואבן ויצילו מדם. והיכן היה, (נח) ר' יהודה ור' נחטיה, ר' יהודה
אומר כל אחד יהיה משמש את אביו יומו, ואותו היום היה של
ראובן, ר' נחטיה אומר, אף רואובן בדור אני ואין הטעון נתקלה אלא כי, לפיכך
ויצילו מדם, (נט) רבנן אמר הוא טונה אותו עם אחיו, שנא' והנה השם והירת
אחד עשר בובנים, ראיini מצילו, מיד ויצילו מדם, (ס) לפיכך זכה רואובן להימנות
בchezלה תחלת, שנאמר את בצר במדבר הארץ המישור לרואובני (דנ' ל' 7 מ'):
גב) ויאמר אליהם רואובן אל תשפכו דם. (סא) צוונתו לשמיים, שנאמר לטען הצל
אותו מדם. (סב) אולי היה יודע רואובן שעתיד הכתוב להעיד עליו
למען הצל אותו מדם להשיבו אל אביו, לא היה נפרד ממנו כלל:
ג) ויהי כאשר בא יומת אל אחיו ויפשיטו את יוסfat את כתנתו. (סג) זה חלוק: את
כהנת הפסים. (סד) זה פרנד, בנד פשוט הוא שלובשים בדרכיהם:
ה) ויקחחו ישליכו וגנו' והברור רק אין בו מים. (סה) מים אין בו, אבל נחשים.
ו) ועקרבים היה בו:

הערות ותקוניים

תולוֹי צָל זכְּנִילֵל מַכְהָמָל וְסָלִיטָנָה נְגַרְיָה, כְּמוֹ שְׁכָבִים רְסָ"י וְכֹותֶם מַתְנָחָמָה. "ובכ"י, סָלְחָרְטָנָה וְכֹן נְבָ"ה
לְאָנוֹ מְלָד יְהָיָה נָ' מַלְחָכִים נְזָדוֹנָה כְּוֹ וַיְמַלְאָהוּ הַיּוֹתָר, וַיְמַלְלָהוּ כְּלִישָׁה, וַיְהִמְכֵר הַאֲלִישָׁה עַכְשָׁוֹת וְמַסְכֵל זָה לְפָנָיו. "בָּדְבָרָה מִזְמָרָה
(ס"ד) מִזְמָרָה צְבָאָה זָה אַכְלָנִים: "בָּכְבָרָה וַיְלַקְּטוּ שָׂס, הַמְרָנוּ צָוָה וְשָׂמָס זָה הַכְּלָנִים, וְכֹותֶם צָלָמָם
עַל אַמְסָפֶר לְמָוֹן כָּרָע לְחוֹי לְכַטְלִיכְוּ אַכְלָנִים. וּפְיָיָה נְיָרוֹ, וּבָקָר כְּמַתָּהָה מַגְשָׁלִין פְּזָ"ז מְלָמָכָת
חַם פְּכָלָבָן, פְּיַלְצָ"י טִיסָּה נִיכָּה. (גָּה) חַלוּ שְׁמָעוֹן וְלוֹי: "בָּכְבָרָה פְּסָ"ל חַיְתָה וַיְקַחְטוּוּוּ, וַיְקַמְּכוּוּ כְּתִיבָּה, מַיִ
טִיכָּה אָה שְׁמָעוֹן, וַיְהִימְתֵּי פָּרָע הָנוּ לְגָלָן (כְּנֶלְמָתָה מְבָ"ב) וַיְקַמְּמֵה מִלְחָס הָתָה שְׁמָעוֹן,
וְאַפְּרֵל הָתוֹפָוּ לְעַיְנִיכָּס מִפְּנֵי שְׁכָאָה דְּחָפוּ לְגָוָי, וַיְפִילְתֵּךְ הָתוֹפָוּ מַלְוִי שְׁלָמָה יְמָלָה עַלְלָה
(חוֹת ד') וַיְהִטְכֵּל הָתוֹפָוּ מִפְּנֵי שְׁכָאָה דְּמָפָוּ לְטָל וְשָׁדָה פִּיכָּתָה הָתוֹפָוּ מַלְוִי שְׁלָמָה יְמָלָה עַלְלָה
לְיִתְלָל בָּכְבָרָה צָלָמָוּן וְלוֹי הַמִּיחָס הַיְהָס כְּלִינָה כְּוֹ, וְלֹא הַמִּיחָס לְיִוְסָף שְׁמָכָלָתָה
הָתוֹפָה לְכְלָמָתָה רְגָל (בֵּית כְּמָדָלָס חַמְבָ"ב נְדָפָ"ח) שְׁמָעוֹן וְלוֹי הַמִּיחָס,, הַמִּיחָס כָּס בְּמָלָה כָּס
שְׁלָס וְכָנָגָס, וְכָס נְמָלוּ פְּנָה עַל יְוָקָף וְגַדְעָוּ לְבָלָנוּ פְּנָה, וַיְהִמְלֵל שְׁלָמָה הָלָמָז
גָּל, מַיִ כָּס זָה שְׁמָעוֹן וְלוֹי כְּוֹ. וְלֹא כְּוֹן לְבָיָנוּ שְׁכָתָבָה הָלָנוּ שְׁמָעוֹן וְלוֹי. וּבְמָדָלָס מְמָלֵי סְמָךְ
גָּבָר כִּי שְׁמָעוֹן וְלוֹי אַכְלָיו לְבָבוֹל. (גָּנו) שְׁפָתִיד לְהַצְּהָלָס לְגָמְלָיס. כָּל פְּסָ"ד דְּכָס בְּטָל לְמָוֹן כְּגָלִים, וּפְיָי
שְׁכָתָבָה עַל יְלִנְפָס שְׁכָאָה מַזְוָעָשׂ יוֹסָף שְׁפִיטָה הָתוֹתָט לְמָנוֹד הָתָה הַבְּגָלִיס: (גָּנו) וַיְקַבְּבָה הַמְלָל כְּלָהָה לְבָנָי מַי
שְׁפָטִים. כָּל שָׁס, וּזְאָל רְסָ"י הַמְלָל לְבָנָי יְמַחְקֵק מַקְדָּשׁ זָה הַוּמָל דְּלָשָׁי. לְוָתָה קְקוֹלָתָה הַוּמָלָתָה כְּנָן
גְּדָנָנוּ וְפְּכָתָבָה מִסְיָיס וְמַלְחָא אָה יְסִי הַלְוָמָתָיו נְכָלָה דְּכָלָי מַי יְקָשָׁה הָוּ שְׁלָי, וְאָה הַמְּפָצָל שְׁיְהָמָנוּ
שָׁס וְגַרְחָבָה מַבָּס יְסִי הַלְוָמָתָיו שְׁמָכִיָּן שְׁיְכָלָנוּכָו נְמָלוּ הַלְוָמָתָיו עַכְ"ל. וּפְיָיָן כְּרָמָכְ"ן פְּסָ"ח. יְזָה נְמָקָן
בָּכְבָרָה וּבְוִילְקָוָם הַמְלָל פְּקָנָ"בָה הַמָּסָה הַוּמָלָיָס וְגָמָנָנוּ, וְאָה הַוּמָל וְגַרְחָבָה מַהְשָׁלָה
שְׁלָס, וְכָנָגָס וְכָלָנָי לְבָיָנוּ פְּקָנָ"בָה הַמָּסָה הַוּמָלָיָס וְגָמָנָנוּ. (גָּח) כָּל
יְסִותָה וְלָיָה חַמְשָׁה: כָּל פְּסָ"ד וַיְלַקְּטוּ שָׂס. וַיְזַעַּק לְמָקָן שָׂס כָּל יְהָודָה בְּמָקוֹס כָּל יְוָמִי. (גָּט) לְכָנָק הַמְלָיִ.
כָּל וַיְלַקְּטוּ שָׂס. (ס) נְסִיךְ אָה רְמָוֹן. כָּיִן כָּל שָׂס הָאָל פְּקָנָ"בָה הַמָּס פְּתָחָם תְּמָלָה, וּמְזִין מְסִתָּה
פְּסָ"ב: וְפְּמָרְקָלָ"ל צָחָ"ה. (סא) כְּוֹנָתוֹ לְפָטָמִיכְבָּדָלָה לְמָפָן פְּגִילָה. עַיִן רְסָ"י פְּטָ"חָת שְׁכָתָבָה זָה לְמָפָן כְּנִיל
תְּשִׁיאָה שְׁקָדָה מְפִיד עַל רְחוֹבָן שְׁלָמָה הַמְלָל זְלָת לְךָ נְכָיָל הַוּמָל שְׁיִגְעָה כְּוֹה וְיַעַלְנוּ מַסָּס; וּפְיָיָן מְלָכָת
פְּלִיָּה. (סב) זְלָלָי טִיכָּה יְוָדָפָה רְחוֹבָן. כְּוֹן כְּזָה גַּמְלָמָלָס וַיְקַדְּמָלָל, רְוָתָה לְבָנָה פְּסָ"כ, הַלָּר יְמַחֵק לְמָלָתָן
טְפִיכָה דְּרָצָן שְׁלָמָה כְּשִׁיכָה מַדָּס טְוָתָה מַגָּוָה יְכָמָפָתָה הַוּמָתָה נְלָבָב שְׁמָה
פְּלִיָּה. שְׁגָתָעָה כְּמָאָקָן זְיַעַלָּה מִזְדָּס שְׁסָס כְּוֹטָנוֹ וְמוֹטָעָנוֹ הַגָּל הַבָּיוֹ. (סג) וְחַלְקָק. כָּל שָׂס, וּזְיַעַקָּה זָה
קְמָבָ"ב זְכָקָ"י פְּסָ"ת. (סג) זָה פְּרָנָה. כָּל וַיְלַקְּטוּ שָׂס וַיְגָעָעָה, וְמוֹכָל כְּמַעַדָּק פְּלָנָה וְהַמָּלָה רְוָמִית
יְסָס. (סה) מִס לִין נָה. פְּמָת כָּגָ"ב פְּעַמָּה, כָּל פְּסָ"ד, יְלַקְּטוּ כְּמָבָ"ב, מַמְוחָל וַיְסָבָב וַיְגָעָעָה פְּעַמָּה.

בראשית ל' ויישב

190

כה) ויישבו (ס') לא יכול לחם וננו' גמליהם נושאים נכתא .. (ס') אלו חרובין שתחריבין
השניים : וצרי . במשמעו : ולוט . טני בששים : (סח) בטנים . טני פירי :
כו) ויאמר יהודה אל אחיו . (סט) בגין מקומות דבר יהודה לפני אחיו . ויאמר יהודה
אל אחיו , ויבא יהודה ואחיו (גלוות מה יד) , וינש אליו יהודה (ס' ימ) ,
הינו דכתייב (ע) כי יהודה גבר באחיו (לט' ס' ג) :

כו). לבו ונמברנו לשפטعالים .. (עה) מה ראה יהודה שפתח לחם דרך סבירה , אמר
בגען שחתא נתקל לעבד , אף זה שחתא לבו ונמברנו לשפטعالים :

כח) ויעברן אנשים טדניים סוחרים וננו' בעשרים כטף . (עב) בגען נתחיבנו בכורי
ישראל לחתה ה' טליים , שהן כ' דינר , תחת בכורה של רחל :

כט) וישב ראובן אל הבור . (עג) היה ריאן היה , ר' אליעזר . אמר עטוק הוא בשקו
ובתעניתו , כיון שנפנה הלק והציצ . (עד) וו"א חלק להביה חבל להעלות :
וישב ראובן . (עה) אמר הקב"ה אתה פתחת בתשובה , לפיכך (עו) הוועד בן בארי
שבטן פותח בתשובה , שנאמר שובה ישראל עד ה' אלהיך (כט' יד ג) :

לו) וישב אל אחיו ויאמר לנו' ואני אנה אני בא . אמר להם כסבור חייתי שאמצא
תרופה לטעשה בלואה , ועתה אנה אני בא :

לא) ויקחו את בתונת יוסף ויחתו שעיר עזים . (עז) למה שעיר עזים , שדרמו
דומה לדם האדם , לפיכך השער לחטאאת :

לב) וישלחו את בתונת הפסים וננו' הכר נא . (עה) בישר בהבר נא , ובהבר נא
בישראלו , היא שטהר אומרה ליודה הכר נא למץ החותמת :

לג) ויבירח ויאמר בתונת בני . (עט) מיכן שאין השכינה שורה לא מתחוד עצמות ,
ולא מתחוד עצמות , שהרי יעקב אבינו אמר חיה רעה אכלתחו :

לו) ויקרע יעקב שמלותיו . (פ) ר' פנהם בש"ר הוועשה אמר שבטים גרמו לאביהם
לקروع , ונפרע להם במצרים , ויקרע שמלותם (גלוות מה יג) , יוסף גרם
לשבטים לקروع , ונפרע לבן בנו , ויקרע יהושע שמלותיו (יוסט' ז) , בניימין גרם
לשבטים לקروع , איין נפרע לו , (פא) ויקרע פרדי את בגדיו (טסט' ד ט) , (פב) מנשה
גרם לשבטים לקروع , לפיכך נתקראה נחלתו , חציו בעבר הירדן וחציו בארץ בגען :
וישם שק במרתגנו . (פג) א"ר איבו לפי שתפס יעקב אבינו את השק , לפיכך אינו זה

ה ערוץ ותקוניים

(ס') לא כל נחס . כי' כתוג למלול וככ' פלמלען נמלל לנכוון נמלל . (ס') לאו חילוגין סמליגין כתויים .
נס סדר"ק צדרכיס טלית כמת כניע ווז"ל יט מפלטייס נטלת פרי התלוכ . (סח) נמלס מיוי סלי . מקומו
לכלן מג' יט מעס לאי נטלת ולוט נטניש וטקדיס לי סס לע נמלל נקלת נטליים . (סט) נג' מקומות .
כ"ר פפ"ד , וילקוט כטו קמ"ב , ונמדרכס סס סול נטס לי יטולס נר הילעדי צטלת מקומות דרכ' יסודס
פפי מחיו ונטו מוחו מלך פלייס , וטס ליטול פסיוס סטס דכטיכ' לי יטולס נר הילעדי . (ע) כי' יטודס
נאר גלמיו . כי' כהוב לי נאר יטולס גלמי . וטקדמי כמו טטלת נקלל ומונע לנכוון כי' פלהרען .
(עה) מה כלה יהולס . כ"ל וילקוט סס . (עב) בגען חמויינו נכווי יטולל . טין . סטיקחה פסקל טקליס
(ז"ט פ"ג) לטי טמכו ננדטה טל רחל צפדייס סס לטיכך יטולס כל מה וולד טולס מה נרו טכט
צטטלייס סס . וטערוותי סס נטעלת קג'ס , נטולת טל רחל טום מולר מליאס טל יוסף וכן טול נמדרכס
גמ"ד ס"ד ולקחת חמפס טקליס וגנו' האל סקכ"ס לחס מכרחות נטלס טל רחל , זה יוסף , נטדייס כקס
סס ממתק טקליס לטיכך יטולס כל מה וולד מקס טודז נרו הגט טמאלס צמיס גוכי ע"כ , וכן
גו' נמדרכס כ"ל פס"ד וחמל סס כתולס וככ' לע [זימליך] טל רחל צפדייס כקס מנות טפנ טליים , לטיכך יטולס כל מה וולד
חחס מכרחס נרו [ג'ל נכויה] טל רחל צפדייס כקס מנות טפנ טליים , לטיכך יטולס כל מה וולד
טקליס גוך חמפס טלעיס גמןנו גוידי ט"כ , ומיאן כבורות מ"ט ע"כ , ונגמלה סס ה"ר טפי מנג טל טרי
זט"ס גתומ' ד"ה למל . (עה) סיון חייכ . כ"כ פס"ד , יטוקט כטו קמ"ב , וו"כ מס' ח' , ור"ג פס' ח'
ושגלו נטוט כ"ק ז"ג מעיל ד"ה מי נטס המהיל . (עד) וו"ה קלק להכיה חכל גמלו . לה מלהמי נטלה .
(עה) לאן סקכ"ס . כ"ל וילקוט סס . (עו) נטוט גן נמלוי ממגניך . טין ווילח נ"ט נטאלס נ"ג וכ"ט .
(עז) למתק טפלי מזיס : כ"ל פס"ד , וילקוט סס . וו"כ ט' וו"ט טפלי . (עה) ניטל נהבר נר . טופט ט'
ע"ה , כ"ל וילקוט סס . (עט) מיכן תלין נטאלס זוויס . ננטת ל' פ"ג . (ט) ל' מגתם . כ"ל פס"ד , נטוט
טמו קמ"ג . (פא) ויקרא מלדי מה גנדיו . מלדי מגיינין טיס , טין מנילט י"ג פ"ג . (פב) מגתם
גוט . כי טום רוז להליכס , על דרכ' סגניע . (פג) מ"ר לינו . כ"ל וילקוט סס .
ג'ג

בראשית ל' לח וישב

פסנו ולא בנהו עד סוף כל הדוחות. אהאב רישם שך על בשרו (מ"ג כה ז). יורט, והנח חشك על בשח (פס ו ל). טחני, וילבש שך ואפר (לטאל ל ה), ומעולם לא שב ריקם: ויתאבל על בנו ימים רבים. (פ"ד) כ"ב שנה: ז' לה) ויקמו כל בנו וכל בנותיו. (פה) אל כלותיו: וימאו להתנחים. (פ"ו) מתנהתין על המתים, ואין מתנהתים על החיים: ויאמר כי ארץ. (פ"ז) כסbor היה שקפת הקב"ה עליו שהתר מ"ב שבטים: ויבך אותו אביו. (פח) זה יצחק, (פט) כמו שחשבנו למעלה, כי י"ב שנים היה יצחק אחר טכירת יוסף: ז' לוי) והמננים טברו אותו אל מצרים לפוטיפר. (צ) ד' פעמים נمبر, לישמעאים, וישראלים לסוחרים, וסוחרים למדינה, ומדינה לזרים: ז' ליה] ז' וישראלים לזרים, לא היה צריך לטימר אלא ויוסף הורד מצילמה (ב) (ר' יהודה) [ר' אלעזר] אומר כדי לסתוך יהודה לר' יהונתן אמר (ג) כדי לסתוך תבר נא להבר נא, ר' שמואל בר נחמני אמר כדי לסתוך טעה תמר לטענה אשת פוטיפר, (ד) ודברותה ולא יתבוששו (נכחות ב כ), והנחש היה ערוץ (פס ג ה), (ה) לא היה צריך לבטוב אלא ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם, אלא מלמד שראתה אותם מתעסקין בדרך ארץ ונתקאה לה. (ו) רבנן אמר כי לסתוג על הספר בולו שיאמרו ברוח הקודש נאמרה: וירד יהודה מatat אחיו. בזון שנember יוסף עמדו עליו אחיו, אמרו מלך היה עליינו, אמרת לנו לבו ונמברנו לישמעאים וישראלו אחיו, אם אמרת לנו פטרו אותו לשלום הינו שומעים, לך נאמר וירד יהודה מatat אחיו. (ז) אמר נפור עצמנו שביל זמן שאנו מכונסין השטר טצי להגבות, שכן הוא אוטר בגביע, האלים מצא את עון עבדיך (פס מל ט), לפי שהיו מכונסין: ויהי בעת ההזאת וירד יהודה מatat אחיו. (ח) ירידת היה לו שקר את אשתו ואת בניו. (ט) שביל המתuil במצוה ואינו נטרה בא לידי זו: וית. (ט) מיבן פמכו אנשי ארץ ישראל לכתוב כתובות איש כה סלעים מניין וו"ט: יהודה נתה עד איש עדולתי, לפיכך הנביא אומר עד עדולים יבא כבוד ישראל (מיכס ה ט):

הערות ותקוניים

(פ"ד) כ"ג טנ. ג"ד זילקוט טס וע' מנילכ י"ז מ"ג ורכ"ז עכ"ת. (פה) הלו קלותיו. ג"ל זילקוט ולרכ"ז עכ"ת.
 (פ"ו) מתהמיס על פמפיקס. ב"ל טס, זילקוט טס ומס' טומליים פכ"ה. (פ"ז) כסנוול טיט טקלף טקנ"כ עליו טחפר
 מי"ב טכמייס. עיין תנוומל וטנו נילקוט רוח קמ"ג. (פח) זכ' יתק. ג"ד ורכ"ז עכ"מ. וכן סכין האלוב"ע
 וו"ע' קדמונייט דרשטו טל. יתק וצלהמת כי ליה מט יתק. פד טסי' יוסף נן כ"ט טנא עכ"ע. ופיין במתחת
 יcord. (פט) כינוי שמאנו למילה. וישראל ל"כ כ"ז וע"ז נטהר-ס' ומלנגי לניינו כלון טכטב כי
 י"ג טnis טיב יתק החל מכירת יוקף; טלה כי יפה מקמתי טס. (צ) ל' טעמייס. ג"ל טס צקס
 יוזן זילקוט סוף רשות קמ"ג.

[לחת] (א) מכ' כתוב למעלה : כ"ר ספ"ה , וילקוט רמז קמ"ד . (ב) ר' יסוד מושל . תקנתי כמו בכ"ז
פלוחתך , וגס ככ"ר טט.כג' . ר' הלווער הווער . וכן נילקוט כג' ר' הלווער הווער רק נילקוט
מהלך כמלמד מיל' הלווער גמלמד מל' יוחק וכן לסייע , ואתהלך בהז מונע נס נילקוט דניהם רמז חלוף
ס"ב וטס כג' כוכב כבש גמלדת כ"ד . ונילקוט ויתר טס רמז קמ"ל כטמים למעטיך טויש תלמידה , ר'
הלווער הווער כל' . לטוח מטה הרהר גמעטה מהט פומיפר ; וכוכב מלמד מל' טוחול נר חממי וככ"ז ר'
הלווער הווער [כל' לטוח סבר נו לטבע האל] . כל' לטוח מטה תמל' , ומונע נגচון נילקוט
דיניל טס . (ג) כל' לטוח הכלנו ר' רצנ"ג האל . לטוח מטה תמל' , נהמר לו הכלנו נו
גמי האותמת . (ד) גרכוחה וליה יתטאנזו . כ"ר וילקוט טס . (ה) נה ביה זריך לאחונ . כ"ר טט זגפייח ,
וילקוט גראנטית ובראן קמ"ד . (ו) רגען האלי . כ"ר וילקוט טס , ומיין צפירותי האיזום לו וואונן בת"כ
טז מושב פל סמלה ודכוותה בס' גלייה קמ"ל בלשנור ט' ע"ט . האנט לרינו מושב טלה כניע אנט
טל בס' גלייה גליה דמלת דגורי האדרת כפזומו כי ממס דענין מטה דתמל' יסוד ולו כספ
פליקס הוכח יולדויס כי גס מטה דיווסף וטופיפרע למאת אף כי כיס גמצהר גמוריו מ"מ בחנכה פל
יגז וסמו טאניג ר' יוסי למטרונו גג"ר פטס ס"ז ט"ק . (ז) האל נפוץ טלמנו . כ"ר וילקוט טס .
(ח) ירידט פיס לו . כ"ר טט . (ט) צכל האתחל גמלוּס . כ"ר וילקוט טס , לג"ר פ"ח , טפס דף י"ג
ט"ג . (ט) מין פמכו נבי חי' לאחונ חטא כ"ב מלעים . עיין יס כל' גלמה אף נשי נחטקי ליניס
טכין

בראשית לח וישב

ב) וירא שם יהודה . (ו) זה הטעשה וזה קדם סכירות יוסף , אלא סיור הכתוב
היא להביא כי לכה יהודה באשתו ובנו על שם סכירת יוסף (יא) כי עיר נקרא
שמו שהועלה מן העולם , ואונן שהביא אניתה עליו , שללה על כי שללה שנג וכזוב במכירות
יוסף , וזה שאמר הכתוב והיה בכזיב , על שט מעשה סכירת יוסף נקרא כזיב , שכן כתוב
באליישע הנביא (יב) אל תשללה את אמתך (מ"ב ל כט) , (ין) ובתיב אל תזכור בשפחתך
(פס פס טז) , (יד) כך כזיב ושללה אחד הוא , והיה יהודה בכזיב במעשה סכירת יוסף :
וילקח יהודה אשה לעיר בכורו ושםה תמר , שתימן מעשיה בקטורת , שלא רצתה
לצאת סבית יהודה :

וַיְהִי עֶרֶב בְּכָור יְהוּדָה רֹעֶה הַיְהוּדָה וְעֶרֶב לְחַיְף עֲרֵב: בְּעַנִּי ה' שֶׁלֹּא תְהִי אָדָם יְדֻעַ רְשָׁעָתוֹ אֶלָּא
הַקְבִּיחָה, וְהַוָּא פִירְסָמוּ בְפָסּוֹק הַשְׁנִי, (טו) שְׁהִי חֹרֶשׁ בְּגָנוֹת וּמַעֲרָה בְּאַשְׁפּוֹת,
לְסֶה, כִּדְיַי שֶׁלֹּא תְהִי עֲבָר וְתְחַשֵּׁשׁ יְפִיה. וְעוֹלָם לֹא נִבְרָא לְתוֹדוֹ וְהַלֹּא לְשִׁבְתֵּי צְרָה:
וַיְמִיתָהוּ ה'. דִינָו בִּידֵי שְׁמִים, שְׁהִי מִתְהַבֵּבָה שְׁהִי עֲתִידִין לְצֹאת מִמְנוֹ, כְעַנִין
שְׁנָאָטָר קָול דְמֵי אֲחִיךָ (נְכָזִית. ד'), דְמֵו וְדֵם זְרוּעָתוֹ, בְּיוֹצָא בּוֹ (טו) אֵם לֹא דְמֵי
נְבוֹת וְאֵת דְמֵי בְּנֵיו וְנוֹו' (מ"ג ט כו):

ח) ויאמר יהודה לאונן בא אל אשת אחיך . (ז) מלמה, שהיו נודגנים על הייבום קודס מתן תורה ממצוות הדעת, ויבם מלשון ייבן, ט"ס משפט בנהין, (יח) כמו לקץ הימין (ליחל. יג. ג') הימים, שיבנה טמנה בניים : והכם זרע לאחיך . פיכן תשובה לאומרים אין הייבום תלוי אלא בנחלה, שהרי עדרין לא הייתה נחלה לישראל, שנאמר וישב יעקב בארץ מנורי אביו, ואומר ודור רביעי ישבו הגה, (נכחות כו ט) (יט) ותשובה לאומרים כי ישבו אחיהם יחדו, (לכיס כה כ) אל הקוחבים שהרי ער ואונן אחיהם טאב היו, ולמדנו ייבום מיהודיה, מה כאן באחיה ממש, אף להלן באחיה ממש, ברוך שבחר בדברי חכמים :

ט) וידע אונן כי לא לוגו' ושותת ארצתה . (ב) שהיה דש מבפנים וזורה מבוחין : לבתי נתן ורע לאחיו , (כא) נתן כטוב חבר ו', (כא) שנתן דין ארוורים באחד , שני' וימת נס אותו, גם אותו כדין אחיו, שהיה משחית ורעו: באחיו . (כב) ר' יוסי בר חלפתא

הער

שכין נמי ה"י וכן נמי ב"נ נמי ב"ג נמי ב"ה כהונת מלכת כ"ל (ויל' כ"ה) כספיס. כ"ב להמקרים כל כתוחת נחמלת ממלה ממנה ב"ז בעילת זנות, אבל נחיקות בנהולים בנטען דחק ח"ל ט"ל פ"י ל"ט בני, להיפך ע"ט וחכלה כחונת כ"ה כספיס כ"ק פ"ט ט"ב וע"ט כחום וטלר רלהזוניט, ולדנרי סמחן מזוחר שנירסאו בני, יט"ט. (י') וזה חמוץ כי קודס מכילת יוסף. מיין גלהג"ע שכתוב אין זכות השם כתוחת כל ריק יוסף רק קולדס אמררו לו'. (יא) כי ערך נקלתו טמו. כ"ל פס וילוקוט רמז קמ"ה. (יב) אין חמלת מה שמלך יוסף רק קולדס אמררו לו'. (יג) וכחין היל תכוון. זאת מוקדש נקלתו. (יד) כך כוין וטהר היל פה. לרבות כחום על התרבה שכתוב לעזון טלה ולצון צוינ היל שאלוי כתוב היל חומר היל תכזב נפתחת וכחוב היל הומיר היל הצללה כי ע"כ, ולדנרייטס נוכעת מلدנרי רבייט. (טו) ט"ו חומר נגנות. כ"ר פפ"ה וילוקוט טס, ועיין יגמות ל"ד פ"ג, ונדרט"י פ"ה. (טז) הס לה דמי נגנות. וכ"ט ככ"ז פלחרשנ זכרלו הס לה דמי נגנות. (יז) גוליאד טשי טפנין. עיין כ"ר פפ"ה וילוקוט טס, יפודה סתחיל נמאות ינוט תהלה, ועיין ברמנ"ן. (יח) כמו לך פימין. מלט "כימים" כומסתו זכרלו לך נכוון ככ"ז פלחרשנ, כי מ"ס וט"ז מההלויס לפ"ז סתדרנה סתיכן כסוף מלטה פ"י חומס. ומיין היל היל דחק פ"י ק"ט כספ טיח יחק. (יט) וחסונה למזרליים כי יפנו חמיס ייחדו היל גקלוביס. זיל גלהג"ע לדנרייט כ"ה פ', כי יפנו חמיס ייחדו, האלו אמרחים כי חיינט היחס ממץ כי הס קרבוניס וככינוי רלי' מנופו, וללא חמוץ כלום, כי אין טס זכר ינוט כי הס גיהול, ומ"כ טעם לסוציאיל ייחדו, וולס סיyo נמלינה היל היל נחאל האל לו טשי הוכניות זה מה זה. ומלו כי בסה שכתוב היל זינמה ווס היל כי חיינטה ינמא כי הס כספ כספ כמו שבס ינמא. ובגא טהלו ונכסלו, כי בסה מיטולדת נמי יפודה וייסס היל וואלו ינמא נס ינמא. בעזמר כיותן לטני היליס וכל היל דעת ידע כי טמאות טנטע למץ כספ מילות לה. חטאת לה סיyo אספורות קדט لكن, וחיילו כי אלט מוווע טלמו מון. קולדס מספ. לה פ"י פדגר רע. נמיini כספ כי טכחצ כי היל כל שטוחות האל עזו היל כי היל צדקה לאלה לפסיכס ולמי מילא נמייה טזזירס, ואガט סטוחב היל על חוון טلغ נתן זרע וילע נעני ה', פ"ג היל מילא נסmove על האקנלה טהט מהיס מיל. (כ) ט"י דס מפלייס. יגמות ל"ד פ"ג. ונ"ל טס, ורכ"י פ"ה. (כא) נתן כחוב חסל וו". מיין גלשן"ט ווונם נגט"ט. (כב) נתן דין הילויס כלחד. ככ"ז פלחרשנ נתן דין היל כלחד. (כב) ר' יומי נבל מלפה.

בראשית לח וישב

גַּפְעַל אֲרוֹזִים בַּיְשָׁרָאֵל מֵאֶשֶׁת אֲחִיו שִׁיבְתָּה, וְאֶלְוַהַן ר' יְשֻׁמָּעָל בֶּרְדִּיּוֹסִי,
בֶּרְדִּיּוֹסִי, (כג) ר' תְּנַחּוּם בֶּרְדִּיּוֹסִי, ר' חַלְפָתָא בֶּרְדִּיּוֹסִי, ר' אַלְעֹור בֶּרְדִּיּוֹסִי :
י') וַיֹּאמֶר יְהוָה לְתַפֵּר בְּלֹתוֹ וְגוֹ' כִּי אַפְרֵפָן יִטּוֹת נָם הוּא כָּאֲחִיו . (כד) אַרְדִּי אַלְעֹור
ע') שָׁאוֹן נְחַשְׁ יִשְׁכְּפָן , כִּי אַפְרֵפָן יִטּוֹת נָם חֹזֵא כָּאֲחִיו : ||

יב) וירבו הימים. יהודהرسلקה את בת שוע היה יוסף בן ט'ז שנה, ובשנת ט'ז
לヨוסף נולד עיר, ובשנת ט'ז נולד אוגן, ובשנת י'ז נולד שלח בשמטרכ'יסוף;
וירבו הימים. (כח) י'ב חדש: ויעל על גוזי-צאנו. צאן סגולה של עצמו, כי
יהיה לכל אחד ואחד סגולה, והיו רועים גם את צאן אביהם. (כו) כל מקום שנאמר
גוזיה עושה חשם:

יג) וינגד לתמר לאמר הינה חטיך עוללה תמנתה. (כו) וلهלן הוא אומר יורד שמשון
תמנתה (סופיס יד ט), (כח) אלא יהודה שנתעללה בפרץ וורה כתיב בו עליה,
שמשון שנתגנה נאמר בו ירידה: ר' סימאח אומר. תמנתה אחת היא, ולמה כתוב בה
עליה ירידה, אלא עולים לה מצד זה, ויורדים ממנה מצד אחר, שהיתה תמנתה
בצלע ההר, הבא מכאן עליה, והבא מכאן יורדי:

ד) ותמר בגדי אלמנותה מעלייה. תמר זינתה. זמרי דינה, זמרי הפל כמת רבבות מישראל, (כט) תפְר העתידה כמה מלכים ונביאים (ל) שדרי אמוץ ואמציה אחים זו (לא) הוא שאמרו חכמים וכל מעשיך ידו לשם שטים: ותבש בצעיף. (לב) שטים נתקטו בצעיף וילדו תאומים, רבקה ותמר: ותתעלף. (לנ) כמו ותתעלף כמו עולפו (ישעיה נט כ) עופלו, שבוטן שמתכסה האדם מתעפל: (ldr) דיא' ותתעלף ותתחלף, שעוד עתה לבושה בגדי אלמנותה, ועתה תחליפה ולבשה בגדים נאים: ותשב בפתח עיניים. (לה) אמר רבAMI מלמד שתלתה עיניה לפתח שכל ועיניים תלויות לו, זה הקב"ה, שנאמר עיני כל אליך ישברו (חכמים קמ"ט), אטריה יהי רצון שלא יצא טביה זה ריקם: (לו) דיא' בפתח עיניים. פותחה לו עינים, אמתה לו מחרה אני, פניה אני. (לו) ויש אמורים פתח עיניים, שם מקום, כמו שנאמר

הערות ותקוניים

ב"ר פס"כ, ילקום רמו קמ"כ. ועי' ירושלמי ינמות ס"ה כ"ה ונכלי סכת קי"ח פ"ב ופס' ופס' מפיק חנודים ומפייל חנדים, זונקלת נחלט ורדיימוס והוא הולדיימוס כמו שגואר נגמר, הלו שגורה' קגמר דלוידים כייט ל' מנהס, והף בנויסלמי לינמות גני' כמו כלן העיקר כמו גם' סנכלית ומג'יט בת' כ' פ' מהר פי"ג הולדיימוס, ונירושלמי קביעות ס"ה כ"ה חנודים ועי' נס' דוכ' דוכ' ודרכיו ח"ב נ' 187. (בג) ר' תנחים ב"ר יוסי. וכ"כ בכ"י פלאדאנן. ונכ"ר וילקוט גני' ר' מנחס ב"ר יוסי. (בד) ב"ר אלעוז. ב"ר טס ופין חולין ז"ס ע"ג. (כה) י"ב מודע: ב"ר טס, ועיין סדר טלס פ"ג, אהיכם נילקס רמו קמ"כ ונחותם' על הזרה ועיין כויר ט' ע"ג ומכלתנו כו' סוף פ"ז. (כו) כל מוקט הנמלר נזחץ. ב"ר פט"ד ופס"ט, וילקוט טס. (כז) ולכלה' כו' מומל. ב"ר פפ"ה, וילקוט טס. טפס ע"ח. ויחצלאמי טומת ס"ה כ"ח (דף י"ז פ"ה) ורט"ז פס"ת. (כח) הלו יאודס בנטפה. כו' דנרי י' אלעוז נגמרה' ב"ר טס. ונמדרכ' ב"ר היה ולמה' כו' מוציאר נס עלי' וירידס', הלה' פלי' ליכאלת' טאוח מעמיד אלכיס, וירידס' לטמאזון טאוח נזאל' נכליות. ויט' לאכער בנויסלמי מסר בסז'ס נמלמר דרכ' ונמיה' לנכוון נמדר' ב"ר. ונמדרכ' ב"ר חסר לטב'ים נמלמר לר' סיימון ונמיה' לנכוון בירושלמי. ורניט טכני' טמי'ס נמלמר לר' סיינלי' הלו שליס לא' מגד זס כו' כו' עפ"י מלמר רב פפה' נכני' טס: טהיר פדר' טמפה' קי' דה' טשי' גיס' ירידס' ודטה' מטה' גיס' גיס' עלי' וסילק' טהיר' טעה' מעיקרה נמלט טישע' פכת' הצע' לא' מלה' טאר' יולד, הצע' לא' מרנג'י' טאר' שע'ה. ונכ"י פלאדאנן נמוקט לר' טטה' מלהר טס לר' יוסי. (כט) חמץ טממידט כמה' מלכיס ונכיה'יס. טפס י' פ"ג. (לו) טאי' ל'מו'ן ואמ'יא' טהיר טס לר' יוסי. טומכ טס, ופירט' אנו' אל' יטעה' ואמ'יא' מלך יאודס טהיר' הו', ואמ'יא' פולע' זור' קיס, טהיר' סיו'. טומכ טס, ופירט' אנו' אל' יטעה' ואמ'יא' מלך יאודס טהיר' הו', ואמ'יא' פולע' זור' קיס, ואמ'יא' לאקי'ו' גנו'ה קיס; הלאה' נכיה'יס כפיק מיא'ה. (לא) כו' טהיר' חכמ'יס. הטעות ס"ב מי"ז. (לב) טהיר' חכמ'יס. ב"ר פ"ט ופס"ט. (לג) כמו' ותחטפל. דחילו'ג מג' כמותיות. (لد) ד"ל ותחטפל' ותחטפל'.

בראשית לח ישב

כיהודה (לְה) **תפוח** והעיגנים (י'cosaח כו נל) : **ויא בפתח עיני בני אדם, שלא יעטיר יהודה ולא יראנה :**

ויראה יהודה ויחשכה לוזנה. הוא שאמר (לט) רב חמא בר' חנינא (ט) צריך אדם לרnell עצמו להיות מביר אהבת אשתו ובקרובותיה שלא יכשל בבחן, וכי את לפד מיהודה, למה כי בפתח פניה, וכי סכנתה הייתה, והלא כתיב ויחשכת לוזנה, אלא שכיפתה פניה כשהיתה בבית חמיה, ולא הייתה מכירה יהודיה: ווית אליה אל הדרך. (טא) בעל ברחו נתה ברוי להעמיד מלכים ונوابים: כי כלתו היא. הוא נזר עליו וסאתה ת' היהת:

ו) ויאמר אנבי אשלח גדי עזם. יעקב נתברך בעורות, יהודה הוציא טלכיות בעורות גדי חעוויס:

(טב) פשטייה דסרא חותפֶד ש庭ת חותם בו אט האני פטילען ווועגן
ייח) ויאמר סת הערבען אשר אתן לך ותאמר חותמך וופתילך וסטה אשר בידך.

קשור בה את הצאן, וטפרק שאוחזו בו את הצאן, שבן עושים הרועים קושרים חבל בראש הפטה, והוא ענוב, ונכנס בראשו של כבש והוא טושך והעניבה טתקשות גאנחות הצאן: וענין אחר חותם ופטילד כאשר הכיס קשור עם הפטילים והפטה בידך. (מן) ורבותינו דרשו בפסוק מדרש, חותם זו מלכות, וכה"א כי אם היה (פ"ד) כוניהו בן יהויקים מלך יהודה חותם על יד ימני (ימין נבנ'): פטילד. (מה) אל שנחרין לובשי ציצית: וטפרק. זה מלך המשיח, דביתיב פטה עזק ישלה ת' סצין (מליס כי ז), הרטיז הכתוב שהיה עתידיין לאצת טמנה מלכים ותבמים ונשאים: יבא אליה: ותתר לו. (מו) סביהה ראשונה, תמר באצבע מיעכה, ותתר לו, (מו) צדיקים כסותו, גבורים כסותו:

וישליך יתודה אם ורב בישום ווילא מושג. ר' נון אמר:

ויאמר יהודה תקח לה. מהו תקח לה, אלא כיוון שבrho העדומי ואמר לו לא מצאותה, אמר לו. יהודה הוזר בעצמו אל תבקש אותה מעתה, הערטון שבידת תקח לה יהיו מעתה: פן נתיה לבוז. שאם תבקש אותה עוד הוא ינו טשה, שיאמרו שיזודה רועה זונות ומשלח סבלנות לזונות, שהרי אנשי חטוקם אמרו לא הייתה בזו קדשה: וי"א. תקח לה. הולך לה הגדי פעם שנייה, פן יהיה לבוז שלא תאמיר אין בהם אמוןנה: (מח) יהודה ציער את אביו בשער עדים, תחפר ציירה את יהודה בגדי עדים: הנגה שלחתה הגדי זהה. כבר נפתרתי באמונתי: ואתה לא מצאת. פטוריים אנחנו, והמשכנות ייתלה מעתה:

(נ) כמשלש חדשים. (מט) טיכן שאין העובר ניכר במעט אפסו פחות מג' חדשים.
כמשלש פ"י כמו שלש, ריש לו דומה כטבנה עיר סגנון (יחזקאל מ' ג'),
פ"י כמו בני עיר: (נא) ד"א כמשלש חדשים. רובו של ראשון ואמצעי בולז ורובה

הערות ותקוניים

(לח) חתום וספויים וכן מוגן בוגמריה טס ובקלה כתיב חז"נ. (לט) ר' מהן נר חמלה. נכ"ל
נספ"ל נג"י ל' חייל נר זבדה, וצינוקם למ"ז קמ"ט סעמיים טס טהור. (ט) לריך אלס לרנגל עגנון ט'.
נכ"ל וצינוקם טס כני' לריך אלס לזרס פ"טו נוחות מפטו ונקראונטו טולו יכל נוחות מסט, חקן נשי'
סמיותם לר"ז נכ"ל טס סג"ה נסרגין טמו נוחות ונקראונטו טיכירנש יפס ולן יכתל נב פ"ל. מרט
וזטיפ לטנוו פג' נמדרכ כמו סכ"ה רפייט. (טא) געל כלחו. נ"ל וילקום טס. (טב) סעמיים דקירה.
ג"ין נאמנאל מה סכ"ה צטט סילד"ק וכרכמנ"ז. (טג) וריגוטיטו לר"ז. נ"ל פס"ק נצ"ל חונייה. וצינוקם
וסט. (טד) טויכו : נקלה גנייתו ; (טה) הלו סגדlein לנווי ייזית. נכ"ל וצינוקם חייתו זו סגדlein
ויסן מה"יין נפתחת מטל"ח פתיל תכלת. (טו) מניהם ריחונס. ינשות ל"ד ע"ט ופ"ב. (טז) לדיקיס
גנותו. נ"ל טס. (טח) יבלט זינר הות חניז. נ"ל טס. (טט) מישן טולין פטענאל ייכל. מלך ח' פ"ב,
נ"ל פס"ק, וילקום רמו קמ"ט, ועיין ירוזלמי ינשות פ"ד פ"ה. (ט) כמתלך פ"י, כוש טלט. עי' נאמנאל
ויכ"ה סכ"ה מס טלית פטל"ק וכן כתוב כן בפייזטו טה"ת. (טא) ל"ט כמתלך. נ"ל וילקום טס ורכ"ז

בראשית לח וישב

של אחנן: וינדר ליהודה לאמר. שלוחים זה אחר זה: גנבה תפדר כלתרן. והגנות היה קשה להם: ונעם תגהה רוזה לזרוגויס. (גב) לפִי שהיתה סטפחת על ברסה ואומרת מלכיכים אני טעוברת: ויאמר יהודה הוציאוה ותשוף. (גג) אמר אפרים מקשאה תלמידו של ר' מאיר משום ר' סביר תפדר בתו של שם הייתה וכחן רזה, שנא' וזה כחן לאל עליון (גימלאית ייל ייח), לפיכך גדור עליה יהודה הוציאוה ותשוף, דכטיב ובת איש כחן כי תחל לזרות באש תשוף (ויקלט כל ס):

כה) דחא מוצאת : (נד) לשון חוץאה באל"ף, ולשון הוצאה בלבד אל"ף; כמו ויצת אש בצעין (מליכה ד ילו) : והיא שלחה אל' חסיטה לאמר : (נה). בקש לכפר אמרה לו הבר נא, חכר לבוראך ולא תכפרו : הבר נא. אמר הקב"ה יהודה אתה אמרת לאביר הבר נא הכתובת בנד, הבר נא גם אתה :

כו) זילר יהודה ויאמר . (נו) ר' ירמיהו בש"ר שמו אל ב"ר יצחק , בשלשה סקומות הופיעה הקב"ה . בבית דין של שם , בבית דין של שמו אל הרמתי , בית דין של שלמה . בבית דין של שם , דכתיב ויכר יהודה ויאמר צדקה טני , יצתה בת קול ואמרה טני יצא כבושים , טני היו הדברים . בית דין של שמו אל הרמתי , דכתיב ויאמר עד (ט"ז יכ ג) ; יצתה בת קול ואמרה אני עד בדבר זהה . בית דין של שלמה , דכתיב היא אטו (ט"ז נ ט) ; יצתה בת קול ואמרה היא אטו : ד"א צדקה טני . אמר יהודה מצודקת היא טני נזירה שלא תשרף : כי על כן לא נתניה לשלה בניי ; על כן עשתה כל אלה ולא יספ עד לדעתה :

כו) ויהי בעת לדורותה והנה תאומים בבטנה . (נו) טלא ; לפי ששניהם צדיקים . ולהן חסר ; לפי שהיא אחד צדיק ואחד רשע :

כח) וַיְהִי בָּלֹדֶת הַיְתֵן יָד . הַיְלֵד הַוֹּצִיא אֶת יָדוֹ : וַתִּקְחַת הַטִּילְדוֹת וַתִּכְשׁוֹר עַל יָדוֹ שְׁנִי
לְאָבָר וְהַיָּצָא רַאשָׁוֹנָה . (נח) אָז אָבָא נ' נָמְנִים לְאָלֹתָר , הַחִיה נ' חֲשִׂירָה ,
וְהַמְּטֻהָּת אֶת חַבְרוֹתָיהָ :

א קוֹנִים

פ"ח . ועי' ירושלמי יגנוט פ"ד כי"ג וככלי טס מ"ג ע"ה וו"ז כמוה מלהיט נצמות כחו מרים פ"ט .
(גב) טלפי טפייה . נ"ר וילקוט טס : (גג) אלמר חסליים . נ"ר וילקוט טס , ורט"י טב"ט ; ועי' טומס
י' ע"ה ונרט"י ל"ה יתומות . ומיעון גראטן . (נד) לטון הוגה גהיל"ג , ולטון כתחה גהיל"ג כמו וית
להם ניון . נכ"ז סלהרטן חסל דף טס ומתחילה מן כתחה גהיל"ג , עיין לטול שטרה ל"ד . גראטן במלת
מו"ת סיטה כתונה גהיל"ג . נס גחטן גהיל"ג , עיין הופטות כתנות פ"ז פ"ג ל"ה לכתוב כי מות
שכתנו ל"ה גרים מות גהיל"ג , לטון וית להם ניון טכ"ל ; ונס נעל מנתה יאדרס נל' החורה בנויל
כן טס ל"ה וכתיב וילג שחסר כי הוה מלוי הכל קטלים מדוקיס , אך חיינס נקלחת לו' . ועי' במנחות צי
שכחב וו"ל כתנות פ' מייחת סלהרט [דף ס"ז פ"ג] וסופה פ"ק [דף י' פ"ג] ומפניו ס' הראג [דף י"ט
פ"ח] טח לו נהדים קיטיל טגטו לככין כתה וילג ילבין פ"י חניינו גרכיס מילן מתרל דכתיב סיח מו"ת ,
ול"ח גרים מות חמל גהיל"ג מלטן וית להם ניון . וכבר כתוב קליטן"ה ז"ל טלה מלייט כן' הכל קטלים
גהילו לטון יייחב . ונערוך פרך נת גראט דכבי גרים כפרק פ"ז בגמלה חל' תקליה מו"ת חל' מות ,
וכן כתוב לט"י נסדייה נפי' נ"ל סמיוחם לו כי מות מו"ת , מות קרי , לומר טכיתה לרוחם נטהיפס , ורבינו
גמי ט"ז פל' בכתוב כי מותה פניהם לעזרי ר"ל מכות וסימס וטעפ"י זמלת מותה כתונת גהיל"ג
יש לפניו נמי פרך טס מלטן וית להם ניון ע"כ , ודנרוו וונעיס מדנרי ל"ה . (נה) נקח נכפואר .
ב"ל טס , טפל י' פ"ב . (נו) ר' ירמיה נט"ל טמוהל נר יטתק . נכ"ז כתוב ר' גתמים ותקמי ר' ירמיה
כטו בסוכה נכ"ז סלהרטן , וכן נכ"ל בגי' ר' ירמיה נטס ר' טמוהל וגמלה מכות כ"ג פ"ב טו' גזס
ר' חלצול , וכן נמדרשת טו"ט ממור ע"כ מוגה' נטס ר' חלצול ולגנו' מתחנה קאת פ"ט , נס נקס"ל פ"ז
בפ' חי נך חיין טמלך נעל , ונטס הוה נטס ר' טמוהל נר גתמי . (נו) מלך ולגן טפלכו' . נ"ד פ'
ט"ג ופס"כ , וילקוט טס , ורט"י טב"ט . (נה) ה"ר חנוך . וכ"ט נס נכ"ז סלהרטן , וכן נכ"ל טס פנוי
האל נבר ר' טפדל , וגילקוט חמל טס הלוועל , וגמלה קיזען פ"ג מ"כ מוגה' נטס ר' טפדל נבדל ,
ובילושלמי קיזען פ"ל פ"ג דף ס"כ פ"ל , וכ"ב פ"ג ס"ה דף י"ג סוף פ"ד בגי' ר' גה נטס ר' טפדל ,
ולכן כמו אכנייה רכנית פנוי ר' חנוך נטס כי נילושלמי ר' גה כו' כמו ר' חנוך , וחווי כס נכ"ל כני'
המל ר' גה ומחייב נטבליו כמותיות ונמשות חמל ר' גה , וכן נסיויס בטלאר אמר ר' גה ונבדל מעת' ר' גה

בראשית לח לט ונישב

טט) ויהי כמשיב ידו והגה יצא אחיו ותאמר מה פרצת עליך פָּרִיצָה. (גט) זה מלך חמישית, שנאמר (ס) עליה חפורץ לפניהם גור, ויעבור מלבם לפניהם וה' בראשם (מייל' ג. ג):

ל) ואחר יצא אחיו אשר על ידו השני. שני (סא) לשון של זהירות והוא ורות. ד"א שחדא ורות תחלה בעולם יצא ראשון: (סב) ארבעה ירות כתיב בפרשנה, (סג) וכן דברים שפשתו בהן עבן, שטן וארא בשלל אדרת שנער אחות טובה ונור (יקומע כט):

(לט) א) ווַיֹּצֶא הַוְרֵד טְצִירִמָה. (א) וַיֹּצֶא טוֹסִיף עַל עֲנֵין רַאשׁוֹן, לְפִי שְׂכָתוֹב לְמַעַלָה וְחַמְדָנִים סְכָרוּ אֹתוֹ אֶל טְצִירִים, שֶׁמְאָתָר לְכָדוֹ יָרֵד, תַּל הַוְרֵד (ב) הַזֶּה הוּא הַשֵּׁם, הַוְרֵד מִלְּפָד שְׁשִׁבִּינָה עַמּוֹ יָרְדָה. (ג) טְשֵׁל לְרוּעה שְׁהִיא רְוֻעה עַדְרוֹן, נְפָרֵד טַן הַעֲדָר כְּבָשׂ אֶחָד, הַלְּקָדְרָה אֲחָרָיו לְשָׁמְרוֹ: ד"א הַוְרֵד טְצִירִמָה. (ד) לְשָׁוֹן שְׁזַוְלְטָנוֹת, הַמְּדָא וַיָּרֵד מִים עַד יִם (חַטָּא פְּנֵי ח), הַוְרֵד לְשָׁוֹן כִּיבּוֹשׁ, שְׁכִיבּוֹשׁ אֶת הַטְּצִירִים, כָּמוֹ כִּי הוּא רְוֻעה (מ"ט פ"ד): (ה) ד"א ווַיֹּצֶא הַוְרֵד טְצִירִמָה. הַוְרֵד אֶת אַבְיוֹ וְאֶת אַחְיוֹ טְצִירִמָה, שנאמר בחבלי אדם אַמְשָׁכָם בְּעֲבוּחוֹת אַהֲבָה וְאַהֲיהָ לְדָם בְּמַרְיִמִי עַל לְחִיָם (ו) וְאַטְ אַלְיוֹ אָוְכִיל (קוטע י"ה ל), הַפְּסָוק הַזֶּה סְתִּפְרֵשׁ עַל הַשְּׁבָטִים, שְׁהִיוּ עֲתִידִין לִירֵד. לְטְצִירִים בְּשְׁלַשְׁלָאות שְׁלַבְלָא, וְהַקְּבָ"ה הַוְרִידִין כְּכָבוֹד שנאמר בחבלי אדם אַמְשָׁכָם, מְהוּ בְּחַבְלִי אָדָם, בְּעוּלוֹת חַבְלִים שְׁמַשְׁכוּ אֶת יַקְפָּט טַן הַבּוֹר. בְּעֲבוּחוֹת אַהֲבָה, בְּשַׁבְּיל הַאַהֲבָה שְׁאַתְבָ יַעֲקֹב אַבְיוֹ אֶת יוֹסֵף טַל אַחְיוֹ נִתְקַנְאָו בּוֹ אַחְיוֹ וּמְכָרָאוֹ, וּנְתַגְלַגֵל הַדָּבָר וַיָּרְדוּ לְטְצִירִים. וְאַהֲיהָ לְדָם כְּמַרְיִמִי עַל לְחִיָם, שְׁרוֹמְמָטוּ צְרוֹת הַרְעָב בְּעוּלוֹם כִּדֵי שִׁירְדוּ לְטְצִירִים. וְאַט אַלְיוֹ אָוְכִיל, שְׁהַקְרְמָתִי יוֹסֵף בְּטְצִירִים שְׁלִיט עַל הָאָרֶץ, וַיְכַלְלֵל יוֹסֵף אֶת אַבְיוֹ וְאֶת אַחְיוֹ וְאֶת כָּל בֵּית אַבְיוֹ לְחַם לְפִי הַטָּף (גִּילְעָד מ"ז י"ג), וּפְשָׁטִיתָה דָקְרָא בחבלי אָדָם אַמְשָׁכָם, כָּאָדָם שְׁפָרְשָׁט בָּבָיְוָה בְּבָנוֹ קָטָן וְאָוְטָר לוֹ בָּוָא בְּנֵי בָּוָא, וְחַבְלִי אָדָם אַלְוֹ הַאֲצְבָעָות, עֲבוּחוֹת אַהֲבָה אַלְוֹ הַזְּרוּעוֹת, וְאַהֲיהָ לְהָם כְּמַרְיִמִי עַל לְחִידָם כָּאָדָם שְׁמַשִּׁים פְּנֵיו עַל פְּנֵי בְּנֵו טְרוֹב חִיבְתוֹ, וְאַט אַלְיוֹ אָוְכִיל כָּאָדָם שְׁמַחְתָךְ הַסְּאָכֵל בְּשֵׁנֵיו וּנוֹתֵן לְחוֹךְ פִּזְבָּל בְּנֵו, מְשֻׁלָּל אֶבְוֹתֵינוּ שְׁנַחַג הַקְּבָ"ה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁפָט הָאָב עַל הַבָּן, וּכְה"א בְּאָשֶׁר יִסְרַר אִיש אֶת בְּנֵו ה' אלְהִיךְ סִיסְרָך (לכ"ס ח. כ), עֲתִידִין הַיּוּ יַעֲקֹב וּבְנֵיו לְרָדָת טְצִירִים, לְפִיכְךָ הַקְרִים אֶת יוֹסֵף לְפָנֵיהם, (ז) מְשֻׁלָּל לְפָרָה שְׁהִתָּה סְמָאנָת יִבְנֵס, הַכְּנִיסָו אֶת בְּנָה וְהִיא נְכַנְתָה אֶתְרִיוֹ: וַיָּקְנַהוּ פּוֹטִיפְרָע. לְהָלֵן הוּא אָוְטָר פּוֹטִיפְרָע, (ח) מִלְּפָד שְׁלָא קָנְתוּ אֶלְאָ לְעַצְמָו בא הַמְּלָאָך וְפְרָעוֹ, לְפִיכְךָ נִקְרָא פּוֹטִיפְרָע: סְרִיס פְּרָעה. שֵׁר שְׁלַפְרָעה, (ט) וְלֹא שְׁהִי סְרִיס בְּבִיצִים, שְׁהִרְיָא אֲשָׁה הִיְתָה לוֹ: שֵׁר

הערות ותקוניים

א"ל חמלר ר' נבו, כמה שגוח כירודלמי. (נט) זה מלך הארץ. פיין ב"ר ספ"ק וילקוט טס, זה רגה מלך בטולז ממרק יטמוד בגו' מלך הסוכן לפניות, ופי' המפלקיס כל לאכל סלחת עלייך פרץ לחם (לרכוי) מלך הארץ שגוח נдол כל האתלכיס יכח מפרץ. (ס) מלך הסוכן לפניות. כן תקגמי וככ"ו כתוב לפניו וככ"ז. פלהרען מונח לנכון כתו נקריה. (סא) נצון כל זשורית. ות"ה פרנס לי על ידה זשוריתה. (סב) ד' ירות. ב"ר ספ"ק וילקוט טס, חנchromה מסטמיס, ורכז'י מה"ת. (סג) כגד ד' דבריס. טפט נצון טכו'. פיין גרט"י טכנייה צמס ב"ר הדרעה לנרייס הדרת טגער וגתי חמיות כספ' כל מהתיס טקליס, ולצון וככ' :

לט (א) ו"י מופיע על פין להזון. עיין רפס"י עכ"ה. (ב) כ"ז זט האס. עיין חומת טכה מ"ט ט"ה
ד"ה הלי וגו. (ג) מצל נרוועה. עיין כ"ר פפ"ו וצחנחוועל ויסב ותמאן מצל החר. נפלס דביו,
זוצכין חותה כו, וכטול טאגיען לרניינו מונען ננ"ר על סכתוב ויבי כ' הות יומק' וכוכב געטמו הביל' פאנל
פאלן כפ' דביה. (ד) ד"ה נפונן שלטניות. כ"ר פפ"ו, ילקוט רמז קמ"ט. (ה) ד"ה. צ"ר וילקוט טס.
(ו) וויט טליו חוכיל טהקדמיה יוסף נמלרים צלייט על החרן ויכלכל יוסף מה אמי ונו'. ננ"ל טס וויט
אליז [ז"ל פליו] חוכיל חכילות הרכנה, וכוכב גירסעל נכוונט; הולס בילקוט בגירסעל נמעות וויט חליו
זוניכל, הני מסה עליו חכילות הארנה, כי נקלוח נמלר חוכיל נא' חוניכל. ונתמסכת שנות דף פ"ט פ"ג
ווניל פמלהר טה ובקאייל כדכתייכ הליו חוכיל. (ז) מצל לשרה. צ"ל וילקוט טס ותמאן ויסב.
(ח) מלמד. טופס דף י"ג פ"ב. (ט) וויל טרייפ סרייס ננייעיס. עיין כופס טס ווילט". יכטלויך.

בראשית לט רישון

הטבחים. (י) שר של המרגלים: איש מצרי. (יא) איש ערוץ, שהטצרים נגביהם והגנבים ערוצים הם. (יב) מועלם חלבן טוכר את הכווש, ובaan הבושיס טוכרים את החלבן. אין זה עבד, לפיכך בקש מהם ערבי, שנאסר פיד הימשטעאלים, מז פיד שביקש ערבי, כענין שנאמר אגבי ערבענו פידי תבקשו (כילסית מג ט):

(ב) ויזדי ה' את יוסט. (יג) אמר רב יודן טשל לאדם שהיה לפניו י'ב בהמות טענות יין, נכנפה אותה מהם לחנותו של שעבר כובלבים הגיה י'א והלך אחרית, אמרו לו הנחת י'א והלכת אחד אחת, אמר להן אלו עוטחות בראשות הרובים ואין אני חשש עליהם, אבל זו אני חשש עליה שלא תעשה יין נסך, בכך לפי שהיה יוסט קטן והוא בבית העובד כוכבים, בכך יהיו ה' את יוסט: ויהי איש מצליה. ביקש לחתת חום בתוך הצונן (יד) שאל לו חום נהיה חום, פושרין נהיה פושרין, קרים נהיה קרים: ויהי בבית אדוניו הטצרי. כיון שראה עסקי מצלייחין, שוב לא טברו אלא היה בבדינו:

(ג) וירא אדוניו: בלשון אדונו, אלא בלשון כבוד קורא לו אדוניו על רוח בעבודותיו: וכל אשר הוא עשה ה' מצליה בידו. (טו) בסכור היה פוטיפר שיוסט מנוש היה, אמר לו כלום אין חרשים בטצרים, לפי שאرض מצרים מלאה כשפיט היה, עד שראה שכינה עופדת על גביו, שנאמר וירא אדוניו כי ה' אותו:

(ד) וימצא יוסף חן בעיניו וישרהותו אותו. הייתה בוגן רבוע לפניו: ויפקדזו על ביתו טינחו על האוצרות: וכל יש לו נתן בידו, אלו המפתחות של נניו: (טו) תני ר' שטعون כתם שהצדיקים הולכים שכינה עמרם, ברבה הולכת אחריהן, יברך ה' אותן אשר לרגלי (פס ל ז); יברך ה' את בית הטצרי:

(ה) ויהי ברכת ה' בכל אשר יש לו בבית ובשדה. היה ראוי לומר; ותהי ברכת ה' כתם ברכת ה' היא תעשיר (משל י' ככ), אלא ויהי ברכת ה' חור אל יוסט, כלומר ויהי יוסט ברכת ה', ברכה מה' בית ובשדה. (ו) י'ב חדש עשה יוסט, ששה החדש בבית, וששה חדשים בשדה:

(ו) ויעזב כל אשר לו ביד יוסף לא ידע אותו מואמה כי אם הלחם. (יח) לשון נקי הוא: ויהי יוסט יפה תואר ויפה טראת. (יט) יפה תואר הוא הקומה, ויפה טראת זו צורת פנים, (כ) א"ר יצחק זריך חוטרא לאחרא ועל עיקירה קאי, שנאסר

הערות ותקוניים

עלך פטיש, טגולם בוגם' טס כה גנרייל וסילטו. ובכ"ר ספ"ז, סופי פלט טכ"ס פולע פגמו לנצח כוכב
כיוון שירד נפל לטס נטה פויפטן פראים פרעה טנטאלס גנופו טו'. ונטריך פרך פטיטן פגיטן כבויים זוז'ל גניאל
ספ"ז [ג"ל פס"ז] כיוון שילד הפל לטס נטה טוטיטן פראט טנטאלס גנופו ועל זה כתוב כמו שמי
חווי מלהון זה מה טנטאלס גמלרט קבלת פנד'ן הפטיאוות פי', היה שטה פלייס טיל', ומטה גמלה'ב
כי חנן מה טטיאס הערוך פלייס פרעה טנטאלס גנופו כו' בטפי', על טומיטן, ובוחמת זה מהמל כפה'
פנתו גמדרט וחייט מוסך למולטה, וכטרכן סביה לטון סמדרט הילן נה' נפלת מלת פומיטן ופי' כיוון שילד
כבר לטס כייט יוסף נטה חדונו. עטיל וכטן מקה עיין' גמ'ב. (י) זר כל כורניש. וכן ח'ן ר' כב
קפוליה, ונתח' ר' ספקלטורי, ועיין גרמן'ו ומיין גטיניה לגר מלכ' בגלוון מהל'ן מدلל גרלטיה ל'ז
ל'ז. (יא) חייט פלוס. ג'יל וילקוט טס. (יב) מטולס הילן מוכר לה פכווי. גנ'ר נכל' מוקט גלטני
מוכר טז', ולערוך פרך גרמן סביה דנ'ר גמדרט וכח' פי' גרמן ל'ן צויל וכטוטי כתוב פי' ג'יל
הטש חייט מהרץ ל'ן טכ'יה מושלגייס גלכנות. (יג) חייל זידן. ג'יל וילקוט טס. (יד) ז'ל
לו חוס. ג'יל וילקוט טס. (טו) כסנור ט'ט פוטיפר ט'יוסף מגוט טיכ. מיין ג'ר טס, מ'ן ל'טליים
הטה מוכנים, וכו' דרך מטל ל'מי טמבייה חנן גטלייט טכ'יה הרכ' מליח' חנן, כו' קמניה כטפיס גמאליט
טכ'יה מליח' כטפיס. עיין לר' מנות פ"ח מ"ל. (טו) חייל ר' טמשן. גנ'ר ל'טט'יה וגנ'דר
טנילס כ'ס פ"ח כו' ג'כ' נטע ל'ט'ז'. וככ' פ'לטרכ' חמי ר' טמשון בט. חיון ספק טכ'יס כתוב ר' טמשון
בן יוחלי. (יז) י'ב חודך טטה יופף טס. כ'ס גמדר עולס רב' ט'ב טטה נכית פטיפר י'ב ס'ט'יס
ט'ג'מר ויקי מל'ז' ספקיד ל'חו וט' נכית מפני כטמך וכטלה מפני כל'מה פ"כ, ובכ'ר ספ"ז נפשות י'ב
ט'גה טטה טס ג'ל י'ב חודך וכן כג'יס נט'ל יפ'ח ומו'ג' נטען בילקוט רמז קמ'ה נטע כ'ר. (יח) לטון
מי' כו' ג'ר וילקוט טס וינ'ע ורכ' פ'כ'ת, מיין ג'רלן'ע ורמן'ז. (יט) יפה' פ'ולר כו' ל'קומה.
ובן כח' ל'טיל וויה כ'ט' י'ז': (ב) חייל י'ח'ק ט'ו': כ'ט' קני' גנ'ר סוף פ'ג'ג, ובילקוט ל'ט' קמ'ה ול'פ'ט'ו
גמדרט ג'ר ספ"ז יורק מוקלט ל'ט'לט' וט'ל פ'יקלט' בט'יק, ולט'ו'ה ט'ז'ולק'ין עז' כל'ט' מצל'ה כו' י'ל
ונ'ז'ל

בראשית. לט וישב

ויהל היהת יפת תואר ויפת מראה (גלויט כט יז), (כא) לא יגער פצדיק עינו (ליוכ נז) :) ויהי אחר הדברים האלה. (כב) אחר הרהוריו דברים , מה הרהור יוסף, אמר בשתיית בבית אבא היה אבא רואה אי זה פנה יפה שהיתה שם , והיה נתנה לי , והיו אחוי נתנים בי עין רעה, עכשו אני ברוחה . (כג) אמר לו הקב"ה חיך שאני מנה בך את הדוב : (כד) ר"א אחר הדברים האלה . מה הנהור יוסף , אמר אבא נתנסה , זקini נתנסה , ואני אני מתנסה ; אמר לו הקב"ה אני טנסה אתה יותר יתר מהם : יתsha אשת אדוני וגנו' ותאמר שכבה עמי . (כה) א"ר שטואל בר נחמני ארוורים הם הרשעים , להלן כתיב ופרשת כנפיך על אמתך (לומינס), אבל זו כבהתה , ותאמר שכבה עמי : ח) וימאן . מיאון אחר מיאון הרבה פעמים , (כו) דכתיב בפסק ובלשלה . (כו) בדבר עבירה ספאנין , בדבר מצוה אין ספאנין : ויאמר אל אשת אדוני . הן אדוני . אמר לה , הקב"ה גוזג מהובבי בית אבא ליקח לעולה , אברהם קח נא את ברכ (גלויט נג נ), אשמע לך ושמא אבחד לעולה , ואפסל לקרבן : ויאמר אל אשת אדוני . אמר לה , לימוד הוא הקב"ה להיות נגלה על אהובי בית אבא בלילה , אברהם היה דבר ה' אל אברהם בmphוה לאמר (פס טו ח) , יצחק יורא אליו ה' בליל ה' הווא (פס נו כד) , ויעקב הנה סולם טוצב ארצזה (פס כת יג) , אשמע לך ושמא יגלה עלי וימצא אותו טמא , ולא עוד הן אדוני , אמר לה מתיירא אני (כח) מהן האדם (פס ג כד) אם אדם על מצוה . קלה עבר ונטרד טהור נן עדן , זו שהיא מצוה חמורה שהיה נילוי עריות , על אחת כמה וכמה : הן אדוני . (בט) אמר לה , ראוון אחוי על שבלבל מצעת של שפחת אמי ניטלה בבורתו וניתנה לי , אשמע לך ואדחה סבכורתה : (ל) ד"א הן אדוני אמר לה . מתיירא אני מן אדוני אמר לה יוסף הן אדוני , (לד) מתיירא שאפנה (לא) מכת הנואפים , אלא שאמנה מכת הרוצחים : ד"א הן אדוני . (לב) אמר לה מה את טבקשת תשטיש , אין הפרש בין תשטיש של לבן לחשטיש כאור , חלב עזים שחורות וחלב עזים לבנות , כולם תואר אחד להם , וטעם אחד להם : ט) איננו נдол . (לג) מדרש . אSTRU רבותינו אמר לה יוסף הן אדוני , (לד) מתיירא אני באdon העולם , אמרה לו איננו רואה אותך ; אמר לה נдол ה' ומholל מאוד (תכלים קמ"ג) , (לה) א"ר אבין הבניטה אותו לחדרי חדרים עד שהעטידה אותו לפני טטהה , והיתה לה עבודה כוכבים חוקקה לטעה מטטהה , נטלה סדרין וככתה את פניה , (לו) אמר לה פני ואת את יטלה לכפות ; אבל פני . צור עולמים בתוב

הערות ותקוניים

ונפל פל הדרן למקום טרכו מלך لكم מס , וחס טסייס סמדרַת לפִי טכחוּ ולמל סיחס יסת מוחר לפיכך וישי יוסף יפס תואר . (בא) לך יגער מליק שיט . טוח סופת רני�ו , וכונוינו על מדรส כמגילה י"ג ע"ג וט"ע זגמים ק"ג פ"ל ומפט סדרטו כס על כנול ועל שמחות דרכ טוח מל הדרן וסתכווכת כתנווים . (בב) חמר כרוכוי דנרים . נ"ר פס"ז וילקוט רמי קמ"ס . (כג) ה"ל סקצ"ה חייך . נ"ר וצילוקם יההן ה"ל סקצ"ה סטלים חייך , ומונע נערוך טרך סטלים נסס המדרס ומפרש סטלים ייחדי ור"ל נ"ר מטה הלס ייחדי , ושמפסי סומס פ"י גל"י צמגאלדט נדל , וסמעיריך כחג פ"י סטלים צועט מלהוב מוב . (כד) ד"ה . נ"ר וילקוט סס . (כה) הילטנ"ג . נ"ר סס ורות רבנא פ"ז , ווילקוט סס נלי סס האלומת . (כו) דכתיב נספיק ונצעלה . דורך בטפמים , כי על וימלח טוח עצצת ומח"כ כוח נספיק . (כו) נדנ"ל פנימה . נ"ר וילקוט סס , זונילקוט נגנ"י מסונכת . (כח) מון סלדים . זה ליטול נגנ"ר , רק נסס נגנ"י חמל לה מתירלו לנו , ומה ליטס פרהטן על מושך קלט נלמווא . (כט) הלא לך רלומן . נ"ר וילקוט סס . (ל) ד"ה פן מהוציא . נ"ר וילקוט סס . (לא) מכת בטולפיס . נ"ר טס באלטפין טל גולפיס , ומונע בטולפין ערך לטפלפין וכחג פ"י חטורה נפי סטליין , ורני� בטולפיס האמלת בזורה וטיגן כפת בטולפיס . (לב) חמל לה מה חפה מנכחת . עי' נ"ר סס : (לג) מדרס . נ"ר פס"ז . (لد) מתיירל חייכי מהלון בשולס .. מפרש סן פלון מהד , טכו מהלט טכלטיס ולהווי טכלזינס . (לה) מ"ר חנין . נ"ר סס . (לו) ה"ל פ"י זלה מה יכולת לכפות . נ"ר סדיין הפלג כסית , פ"י מס . הולט צילוקם פנוי' גלן חייך כסית ומסכת נלדו פ"י הלאות טליין צו ממת ; מפרש עפ"ז טברוק ערץ חייך ונפשיקתל ספקה צונס נטירה ק"ס בטירוחי טל למלאל כל חייך צוין . טגדלת דנ"ר פ" וטהמן חייכי לומר ח"ז כל ספליים צוות , פ"ה כתוב נמלחף כל חייך צוות , וגהמתיק פטה שחטן צו מלת חייך ק"ה לרמיות מלהון פניות צו חל' פניות חייכי , ולג' יטט חייך מלת חזמיות Opes , ופי' כח , ומיינט פולה יפה אל חייכ פונט חייכי הוי מוחר כי כחות כל הנקודות צוין

בראשית לט וישב

(לו) עני ה' רמה משוטטות בכל הארץ (וכייל' ז) : והטהתי לאלהים . נשבע שלא יגע
בָּה, אלהים ה' הוא יודע שלא אעשה הדבר הרע הזה :
ויהי דברה אל יוסף יום יום . (לח) אמר רבי יוזן בשר יהושע בן לוי בניה של
רחל נסן שוה, גודלתן שוה . נסן שוה, ויהי דברה אל יוסף יום יום,
ובתיב ויהי אמרם אליו יום יום (מקת' ג' ז) : ולא שמע אליה . ולא שמע אליהם
(פס סס סס) . גודלתן שוה, ויסר פרעה את טבעתו (כללית מיל מיל), וכתיב ויסר
המלך את טבעתו (מקת' ח' ז) ; וילכש אותו בגדי שש (כללית סס), ובתיב ומרדי
יצא מלפני המלך בלבוש מלכות וגנו . ותבריך בזק וארכמן (מקת' ח' ט), הוא שיש הוא
בזק . וירכב אותו בטרכבה המשנה (כללית סס י' ז), ובתיב וירכיבחו ברחוב העיר
(מקת' ו' י' ז). ויקראו לפניו אברך (כללית סס), וכתיב וקראו לפניו (מקת' סס) : (לט) לשכב
אליה . בעולם הזה להיות עתה ליום הדין : ד"א ולא שמע אליה לשכב אצל להיות
עמה , (ט) אפילו שכיבה ללא תשמש : (טא) שאלה מטרונה את ר' יוסף אפשר יוסף
בן י"ז שנה ולא חטא , אטר לה ומזה על ראובן בטעשה בלהה ועל יהודה בטעשה
תמר נילה הכתוב , יוסף שהיה קטן שביהם היה מצפה , אלא תורהנו תורה אמת ,
שכחב בה ולא שמע אליה לשכב אצל להיות עמה :

יא) וזהו בהיום הזה . (טב) ר' יהודה אומר (מג) יום ניבור של נילום היה . והוא הכל
הולכים לראות , והוא לא תלך , שכן דרך נילום מתרגל והולך המלך והשרים
מלאתו . (טד) מתרגס למידך בכתבי חזבנין , (טה) לחשוב השבונות של רבו : ואין
איש מאנשי הבית שם בבית : למדך עד היכן תקפת את יצרו , והוא לא הלכה אל ניבור
nilos : (טו) ויש דורשין לעשות מלאתו . ודאי אלא ואין איש , (טז) שלא נמצא איש
שנראתה דמות דיווננו של אביו בחלון , (טח) אמר לו יוסף עתידין אחיך להיות חקוקין
על אבני השווים , שנאמר ששה משומות על האבן האחת (צמות כה י') , רצונך שלא
תפנה עמם , ומיד ותשב באיתן קשתו (כללית טט כה) , מלמד ששבה קשתו לאיתנה :
יב) ותתפשהו בגנו לאמר שכבה עמי . (טט) ארורים הם הרשעים שאין בהם

הערות ותקוניים

טוין ווין יתנו ליהל כל כתפי . וככל נעלוך פרך פשוט ננייה פמלמר מהפסיקתו . ונערך ככל כתוב
וח"ל נחلك למיר קמיה רנוון דעלמו לי ענית ליה [טוטכ] ולי לך חמיינט כל חפיק טוין פכ"ל . וכפער
מל' יס סגנון קרי"כ נספלט סנדרכין כי זס ליחל גנרטל סנדדרין ק"ה ט"ג , ולטיפחיה זומת הילך גנאותיו
לט"ס סנדדרין סס . ונמיה"כ נמלס ממנו טכוותה קערוץ לגמלה ירוטלמי סנדדרין ס"ז ס"ג , לך פמלס
ג'יזטטמי" ממם נמקלה . (לו) פיעי ס' כמה מופקות בכל הילן . נמקלה כתוב מופומים בכל הילן ,
ונדא"כ ט"ז ט' כתוב כי ס' עינוי מטופמות בכל הילן , וככ"י פלארען וככ"ר מונע סמאנטס ,
חוים נילקוט רמז קמ"ס סגיל פיני ס' [המ"ס] מטופמות ט [זיל בכל הילן] , ונילקוט טס נילז זכריה ל' .
(לח) חמל ר' יוזן נס"ר יוכטט צ"ע . וככ"י פלארען ל"ר יוזן ט"ז נס"ל . נימין נן לוי , וכן נס"ר פס"ז
ר' יוזן ט"ז נימין , נילקוט רמז קמ"ס נלי טס הטעמרא , ונילקוט הפטר רנס ס"ז צפ"ז . וסי' כלמלס
הלו יוס וויס ליטול ר' יוחנן צביס ר' נימין נל ר' טוי , ונילקוט הפטר רמז חלף נ"ד ר' יוחנן צביס ר'
נימין . (לט) נס"ר היללה צטוט"ז ; נ"ר וילקוט טס , יומל נס"ט ע"ב . (ט) הס' טכינט
כליה מטופם . נ"ר טס ווילקוט עט"ת , ומיין גראמג'ן . (טא) סהלה מפרוגה . נ"ר וילקוט טס . (טב) ר'
יגולד שומר . נ"ר פס"ז וילקוט רמז קמ"ז . (טג) יוס נינול כל נילום . נ"ל טס , ונסתיקתל רנטוי פס"ז
פמקה וחטפס כל סמלה פנוי יוס זטל נילום סיפה , זיל ניטל נילום , זאום מלזון מטול וכטוע סמייס רנטוי
שכן דרך נילום מתרגל וואלך , שכן היוו כיוס זילטם מלי"ז לה טבאות חג גדור נס . ונגם' סומס ל"ז ט"ב
הייחד יוס חנס סיפה , וככלכו טום נכית עזותה תוכניות זילטס , וככליקס מדרכן חיית ר' יסודס הילר יוס נינול
וינול טיס חיין ספק טמלח זילט מונע פנימיס . וכן יש להקן טס ט"ל ור' נחמייס הילר יוס נילטראן
סיפס , וטורה מלת זילט עי' רקס' וטום ע"ז ייח ע"ג , ובילקוט טס יוס נילול נילום . (טג) וינע הכיחס
לטבאות יסודתן בינויה לוון , ווילקוט צויטג מ' ט' . (טד) מתרגס . כן כוונ נס"ה . (טה) למתוך חטאות
כל רטו . נ"ר וילקוט טס . (טו) ויט דולדין . טומס ל"ז ע"ב . (טז) קלט מאה ליט כו' . עי' מוס טומס
טס ד"כ נלהות טעט מה טכניilo נסס רכינו מטה כדרטן . (טח) הילר לו' יוסף . טומס טס . (טט) מלויס

בראשית לשת מ וישכן

נושה, שהרי ברוות כתוב וורהשת כנפייך על אמתך (כות ג ט), והבא כתיב שכבה עמי: ויעזוב בנדץ בידה. פיכון שהיה בנדץ פתוחה טלפנוי, כסוי שאטרנו על כתונות חטאים, שהוא כמו לבוש החובבים, והוא תפשתו מאחריו העtier הלוואות טלפנוי מן הקרטים: ויעזוב בגדו בידה, שם היה פניו לפני אשת פוטיפרע, לא אמר הכתוב והתפשטו ונע' ויעזוב בנדץ בידה: וינס ויוצא החוצה. כיון שאמר וינס, מה תיל ויוצא החוצה, (ג) ניצל בזוכות אברהם אבינו, שנאמר ויוצא אותו החוצה (כלפיט כת ג); *

תאפטן ב' (מפלט ט כב) :

ט) ותנחת בנדז אצלה עד בוא אדוניו אל ביתו. (נא) א"ר אבחו בשעת תשמש הגדה זו:

כ) ויקח אדוני יוסף אתו ויתנהו (נב) בבית הכהן. ותלא בן מות היה אםאמת היה הדבר, אלא שהביר הדברים שהיו שקר (נג) אמר לו אני יודע שאין הדבר ט恭敬, אלא שלא לעוזב פטולת לבני, אני גותנן בבית הכהן. כי שר החטבאים היה טמונה על שר בית הסוד:

כא) ר' יהוי ה' את יוסף. לפי שהייתה אשת פוטיפר אומרת לו חיך שניי עושקת
אותך בדברים אחרים, זה הוא אומר עושה משפט לעשוקים (תליס קמו ז),
אטראה לו (נד) אני חותכה אונגה שלך; והוא אמר נוthen לחים לרעבים (פס סס),
(נה) אטראה לו אני גותנק בביזת האסורים, אמר לה ה' תהייר אסורים (פס), אטראה
לך אני טסמא עיניך, אמר לה ה' פוקח עורדים (פס), אטראה לו אני כופף קומתך,
אמר לה ה' זוקף כפופים (פס), עד שנתנה (נו) שרטוט של ברזל מתחת צוארו, כדי
שיתלה את עיניו ויבט בה, שנא' ענה בכבל רגלי ברזל באה נפשו (פס קה ימ) : רית
אליו חסר. וזה ר' מעדת ה' מעולם ועד עולם על יראיו (פס ג' י), אשר שאל
יעקב בעזרו שבץ על ה' אלהיז (פס קמו כ) :

בג) אין שר בית המשפט רשאי את כל מאומה בידו. (ג) כל זה בשעת הוצאה, ומניין שאף בשעת הרוזה, תיל ואשר הוא עושה לה מצליח בידו:

עומן א זין אורה חוטרים. לפאַי אָחר. שצפה הקב"ה להוציא ממסנֶר אסִיר.
(א) אָטוֹ רְכוּתינוּ תקציף הקב"ה (ב) מלך על עבדיו לעשות רצון
עובדיו, מלך על עבדיו, ויקצוף פרעה על שני סריסיו. עבדים על אדוניהם. קאָט

הערות ותקוניים

קס האתפיס. כיון לרניו לפיל פטוק ז'. (ג) ייגל זוכות מגרשת. ב"ר ספ"ז, וילקוט זט: (ג) נחנה החותם כסילקס. בכ"ל ונילקוט בני' נתנה חותמו בטיסט אל כולס. (גא) ה"ר חנתו. ב"ר וילקוט, ולצ"י טפה"ת, ופיין נרמאנ"ן. (גב) נזית הבוגר. במקלון כחוב חל בית כטהר. (גג) אמר לו יודע חמי טהין קלדרת מק. פיין ב"ר ספ"ז אמר לו ידע חמי דלית כוח מנק חלא שלה בערב פטלה בבני, ופי' במלחר כחוב נפשיס כמדלת וסיח כופסה חיוניות "פי", טלה פשטת צדנער חלא כויה בטעתק וטעפי' לנו כויה כדין חלא כדי לאויה מלכון טל גדריות חמי מירך". (גד) חמי חותכה חטפה טלק. גאנזונגס פ"י מושות, וגאנ"ל ספ"ז היגירס חותכת פרנסס טלק וליין ספק טאטמייקו כמלשיסיס מלה חוננה וכאיינו קחתה מלה פדרינס, ונילקוט רמו קמא"כ מונמ' נסט ב"ר, חטפה טלק כמו טהניש לרניו. (גה) אמרס לו חמי וווחק באלטורייט. כ"כ ביזמלה נ"כ ע"ב, ובכ"ל ונילקוט בני' טונחך חמי, פ"י מהטול לחטך גאנל. (נו) טרטומט טל נרזל. זיל טרטומט כמו טהוּ ב"ל ונילקוט ומונמ' בטיען עריך טרטומע זיל ב"ר ספ"ז [ג"ל ספ"ז] מד טאתנה טרטומע טל נרזל מהת לוחרו בילמדי טפוד טל נרזל, יט לתקון זיל ונילמדט פ"י טפוד טל נרזל, ול"ל טאמלהר נמלה ג"כ בילמדי וכן גוּה נס לטלית במתהומת וויאן, ועל זה כתוב טפי' טפוד זיל נרזל, וטמוספי הושיב טכל"ו פ"י מהן טטו מושכית הנטמא. (נו) כל זה בנטמא הנטמא ב"ר וילקוט זט

[נמ'] (א) מארו לנטויו. מגילך י"ג פ"ג. (ב) מלך על פְּנָיו. כנמלה נט מלון על פְּנָיו.

בראשית מ וישב

בנתן ותריש (הפטרא נס. מ), (ג) ר' חנינא בש"ר ר' יונתן אומר (ד) לכו חז טפלוות אליהם נורא עלילה על בני אדם (חכמים סוף), מכיון שכך על עבדיו כדי ליתן גדולה לצדיק וה זוספה, עבדים על אדוניהם, ליתן גדולה לצדיק, זהה פרדי, ומה היה אקצף של פרעה, דכתיב חטאו משקה מלך מצרים והאופה, וכי חטאו לאדוניהם למלך מצרים, מה תיל מלך מצרים אלא שלא שפט שפט מלך מצרים; כי המשקה נמצאה זובב כתוך (ה) פiley פושאין שלו, והאופה נמצאה צור בתקן נלוסקין שלו, (ו) ר' יונתן אומר בקשר להזוווג לבתו של מלך, כתיב הכא חטא; וכתיב הטעם ואיך אעשה הרעה הנזולה הזאת וחטאתי לאלהים: ז"ה ז"ז.

ב) ויקצת פרעה על שני סריסיו. שני שריו, שהשרים נקראו סריסים;^ג שנאר לפוטיפר סריס פרעה (נלחצת נז (כ))^ד והיה לו אסנת בת פוטיפרע:

ג) ויתן אותם: במשמר; שנח את דיןם, כדי ליטרין ביסורים ואחרי כן להטיתם;
ד) מיקום אשר יוסף אמור שם. למלמד שבל העניין לא היה אלא בשבי יוסף;
ד) ויפקד שר הטבחים את יוסף אתם. לפי שהיו חשובים ונכבדים, הנציג עליהם.
ה) דרך כבוד, ווטסם להם אדם לשמשם: ויהיו יטים במשמר; (ח) י"ב חודש;
ה) ויהלט חלום שנייהם איש חלומו; כלומר איש מה שאירע לו: איש כפתרון
של חלומו. (ט) מלמד שבל אחד ואחד ראה חלומו ופתרון חלומו של חבריו;
ו) שנפטר כפתרון חלומו;

ויבא אליהם יוכף בברך: כמנגןו לחת להם מיטים לרוחוֹן: והנמ' זועפִים. (י) כעוסים;

וְבָגַפֵּן שֶׁלֶשׁ שְׂרִינִים. אֲלֹהִים מְשֻׁתָּה וְאַהֲרֹן וּמְרִים: וְהִיא כְּפֹרָתָה; בְּנָהָה פְּרָחָה גָּוְלָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל: עַלְתָּה נְצָה: (יב) הַגִּיצָה יְשֻׁעָתָן, הַגִּיצָה אָוָן:

הערות בותחים

(ג) ר' חיון נצ"ר יומן . נ"ר פפ"ח , וילקוט רמו קמ"ז . (ד) לנו חזו מפעלת הלאים . בתקרין כתוב לנו ורלו מפעלות הלאים , ז' זמירות מ"ז ס' כתוב לנו חזו מפעלתה כי אוצר כס צמות נחלון ; ובנ"ל מובל בchap. וכאוכ לסת חזו מפעלותה כי וכחן כייס"ת ז"ל מפעלות הלאים וכשה כמשמעות ס"ו לדיסיס דקלט טrho טלית על נבי הדרס , ז' שירוזו נesson טלית וחומרה טהרב"ה . טטה רטו ותולת טלית נני הדרס . וככיו נמי מפרש פלצות רטו מביה טלית על ענדיס לנו מדריש ונספק ולכיתו בנ"ל לנו כתוב במאמר ס"ז רק י"ט לתקן לנו לרלו נמקוס לנו חזו , ובילקוט רמו קמ"ז מובה לנו לנו לרלו מפעלות הלאים גורה טלית על נבי הדרס . (ה) פ"י טשרין טל ; וכן נביים כן בילקוט רמו קמ"ז ; וכיה טמהל מופעת ויאן פ"י טשיון וכן מלחת יונית פ"י הילאש פ"י סבל וקערס ; וטשיון טשקדסא פ"י כוס נחתות צו ולפניהם צמלת ננטן פ"י טשיון , וכן נבנ"ל פ"י פ"י טשיון טל י"ז , וכן האל ננטן נרט"י בס"ת : חולם בנותה יטotta ביתח נט נרט"י בגי' טשרין ; ו"על נטל בחרוקי פ' י"ט וכונה במתה י"ט בכוכבת טוש . פירט"י נמלת זכו בפיילו טשיון צו משות טשיון כו נכתוב טשיון טשרין טשרי כתוב נפלוך כסום נקריה בלבון יון טשיון ופיילו הילאש סטיילו לטשיון ז"ל , וכלי היהת בנ"ל טכ"ל . (ו) גטמקין צו . פ"י ערך פרך קלסק . (ז) ר' יונתן אומר . נבנ"ל פפ"ח ונילקוט זס פני' ר' חייתר הימל . (ח) י"ג מודע .. וכן כתוב רט"י נסי' עכ"ת . (ט) מלמד . נ"ר סס , נרכות לי' פ"ג , ולפ"י פכ"ת . (י) כמושיס . נס לט"י כתוב זופיס עזניות כמו מל וועף , עט' ס' : (יא) וכן חומר נלהטן . מדוע אחס כהס לאל נון האמלך (ט"ב י"ג ד') . (יז) ננון לאו יטלהל . ב"ל פפ"ח וילקוט סס , (ט'י) מהליאג'ק פ"ה . (יב) נגי"ט יטוענן . נכ"י פלהרען . מסל חייך לדיסיס עד יטומתן פ"י לעיל נ"ט סטראס מג'ג . וכנהן

בראשית ט. ווישב

202

תבשילו אשכלהותיה ענבים : נתן שהפריהה מיד הניצח, ענבים שהניצו טיד הבשילו, כענבים במדבר מצאה יישראל (סומע טו י) ; א' א' א' א'

יא) ובום פרעה בידי. ד' כוסות אמוריים בפרשה, (יג) וכנגדן קבעו חכמים ד' כוסות של ליל. פמחה : (יד) ד' א' בוגר ד' נאולות, (טו) ד' מלכיות. ר' יהושע בן לוי אמר, בוגר ד' כוסות התרעה שהקב"ה משקה את עובדי כוכבים, (טו) י' קח את כוס היין החמה (יימ"ה כה טו), כוס זהב בבל ביד ה' (פס נל ז), כי כוס ביד ה' וג' (תל"ס עט ג), יטטר על רשותם פחים וגרא' מנת' כוסם (פס יט ז), וכנגדן ארבע כוסות של ישועות, ה' מנת' חלקו וכוסוי (קס פז י), דשנת בשמן ראשי כוסי רוויה (פס עט כ') כוס ישועות אשא (קס קפז יג), ישועות תרי, הא ד' כוסות של ישועות, אחת לימות המשיח, ואחת לנוג ומונוג, אמר לו אתה בשורת טובות, אף אני טברוך בשורה טובה, שנאמר ויאמר לו יוסף זה פתרונו ועוד שלשת ימים : יד) כי אם זכרתני אחת כאשר ייטר לך ועשית נא עמי חסך והזכירני. ב' זכירות אחת למה שמו אותו בברור, ואחת להוציאני טן הכרור : טו) כי נגב נגבתני. (יז) גנבתי מבית אבי, גנבתי בבית הכרור : כי שמו אותו בברור.

ר' אבן אומר כ"ט שהצדיק הולך שכינה עמו, וכן הוא אומר ויהי ה' את זפק : טז) וירא אשר האופים כי טוב טהר. מאין ידע, אלא מלמד שראה תלומו ופרטונו חלומו של חבריו, (יח) כמו שאמרנו למעלה, איש כפתרון חלומו : אף אני בחלומי. (יט) א"ר חנינא בר סימון ארבעה פרחים באף ואברדו באף ואלו חן. נחש. ושד האופים, ועדת קrho, והמן : והנה שלשה טלי חור על ראשי. (ב) אלו יט) בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך. טליתך ותלה אותו עז. מלמד שהרמתן של רשיים היא השפה, ותלה אותו על עסקי תלי : ואבל העוף את בשרכך טליתך : שארית עמי יבוזם (ימ"ה כט), ומניין שישראל נקראו עוף שנאמר מי אלה כעב תעופינה וכיינם אל ארוןותיהם (יש"ה סח), ואומר אל תתן לחית נפש תוריך (תל"ס פל יט), פשוטה דקרה והנה שלשה טלי חורי, סלים של חורים. חורי למטרע יחויר, (כא) כמו יחויר של תאינה, (כב) והם סלים של נצרים ; (כג) ויש אמורים חורי כמו חוריות : (כד) יום גנופיא של פרעה, כט)

הערות ותקוניים

(יג) וכנגדן קנו מלכים ל' כוסות של ליל פמחה. צ"ר פס"ח וירוטימי סמיס פ"י ס"ג דף נ"ז טז ט"ג, מין להרנעה כוסות ל', יוחק נט"ל נינט להרנעה גלוות כו' לרינאל חמל בוגר תלעות כל פליטה, וכוס פרעה נידי, ולחמת מלחמת כל כוס פרעה, ולחמת מלחמת כל יד פרעה, ונחת כוס פרעה נידי. ר' לוי חמל בוגר להרנעה מלכיות כו', ונכ"ל פג' מלחמות ויט למגן עפ"י הירוטימי, ופרטן סטמחיט. ג"ט ט"ג פג' דג'י סמדרכ, וע"ט גרט"י, ורהייטי גרט"י סטטיס ק"ח פ"ל זכתה ד' כוסות תלעת בוגר תלעת כוסות תלעת מלחמות נטסק יט וכוס פרעה נידי וט' ולכ"י נרכמת נרכמת פמazon פכ"ל. וגעלאס ממי טוכתו פלי מיטר. טלעת כוסות תלעת מלחמות נטסק יט וכוס פרעה נידי וט' ולכ"י נרכמת נרכמת פמazon פכ"ל. ועהלאס ממי טוכתו פלי מיטר. טלעת כוסות תלעת מלחמות נטסק יט וכוס פרעה נידי וט' ולכ"י נרכמת נרכמת פמazon פכ"ל. ועהלאס ממי טוכתו פלי מיטר. (יד) ד"ה בוגר ד' גטלעת. טס מסכת חולות, ואגלהתי וגהלהתי ולקחתתי. (טו) ד' מלכיות. פג' ד' חייז טרלה דטילל. (טו) קח מה כוס קיין. פג' נספתי ויגמר לגטן כילוטימי וב"ר טס, וחסר נס. ג"כ פלטורען. (יז) גנט מצעית אהני וכו'. צ"ר נט"ל חמל מחלן טגנונג טמי טעמי. (יח) כמו טטמיטט למפלס. פסוק ס'. (יט) ל"ר חניכם נר פימון. לפניות נט"ל ה"ל מהל, הולס בוגר פ"ט טבנש סטמאלר כס' וטס כני' גטו טכנייל רינטס ה"ל מיגען נר פימון. לגניות נט"ל ה"ל מהל, הולס בוגר פ"ט טבנש סטמאלר קרלהטוטות. צ"ר טס. (כא) כמו יחויר טל חליפה. כליחס פ"ל מ"ח. (כב) וטס סלים טל גאניס. וטס פ"ר רק"י. (כג) ויט הומרים חורי כמו חוליט. כוונתו טפי' חורי מטקייס, וע' נעל"ק טרטס חור וגאניס. (כד) יוס נטסיאן טל פדרה. צ"ר טס וילקעט רמו קת"ז ותרננות ינ"ט. וטמא יונית סטאנץ' וטולטה יומט וטולטה

בראשית ט מא ווישב

ששנינו (כח) בכס' עבדת תוכבים יום נוטיא של מלכים: ויעש משטה לבל עבדיך.
שכון היה המנהג: יושא את ראש הפקידים. (כו) טנאמ, בעניין שנאמר כי ת שא את ראש בני ישראל (סמות ל. יט). (כז) אירע זהה מה שנאמר לו, ואידע זהה מה שוז אמר לו:

כא) רישב את שר המשקדים על משקנו. (כח) אמרו ערכיו פרעה (כט) האכוב שנמצא בפיוilo של זה אנוס היה ואין לו משפט מות אבל האהור שנמצא בגולוסקין שלשו האופים לא היה אнос אלא נתיאש בטוראו של מלכות ומשפט מות ילו בלבד נאמר

בב) זאת שיר האופים תלה כאשר פתר להם יוסף (ל) הוא שאמרו זיל כל החלומות הולכים אחר הפה:

(לא) מלמד שככל יום יהיה מטבחה תנאים לזכרו, והמלאך בא והפכו,

קשרים קשורים לוורו, והטלאך בא ותגירן, אל הקב"ה אע"פ שאתה שבחת אני לא
שבחתי, אלא קע שם לחשר ולכל תכליות הוא חוקר (מיוב כה נ), עד עת בא דברו

אמירתה ה' צרפתחו (תג'יס קס מפ), וכך נאמר ויהי מועד שנותים ימים, לפי שאמר יוסף ב' פעמים זכרתני והזכירתי (לעיל יד), וכך לא זכר שר המשקים וישבחו, וכך אמר גוזן גוזן זכרתני והזכירתי (ללא) והוא מילא תכלתו רשותה בזאת (תג'יס קס מפ).

ג' אפסר זיהוי סקוק שנתיים. (יב)uschberti בלבי קיס יוסף הצדיק עשרה הדברים; (לג) שנאי יונס וינס נינס וינס ארבעה ניסות. (לד) ויצא ויצא, שני יציאות, (לה) החוצה החוצה הוצאה ארבע חוצאות. הרוי י' לפי שבדש השם באילו פינות עשבה

הדברות, וינס טן העיטה, ויצא מז העיטה, החוצה טן העיטה. תרתי בלבו יש בה כפרשה הזו כ"ב ויחי, כנדכ"ב אותיות של תורה שנחיה חוק בכלם שפכים

זיפט הזרה כולה קודם נתינתה .. אנתנה לנו לדעת חכמה כי הפרשה כולה תחילת הפסוקים בוייז (לו) חזק טשפונזה פסוקים, וסימנים אלה א"ב ככ"ב, אלה תולדות

(ל' ג) ; לכו ונמכרנו (ל' ח') (לו) היה מוצאת (לח כה) , איננו נдол בבית (לק ס) , ועוד קפוא (מ יג) , כי אם (מ יד) , כי גנב (פס טו) ; ועוד בתרא (פס יט) ; למה בוגר הדילה

(לה) חומץ משלמה פסוקים שאמרנו למעלה, שזוכה אסנת בת פוטיפרע להזרוג לפוליס, ביוצא בדבר וייחי בימי שופטים (כותט ה), כוֹלֵן וויין חוץ טח' פסוקים שבספר טח' צוותינו ביום זה רישוי ויצא מטבח מלכות. שייאמר הוויא ארבן וויא ארבע

דוד (סס ל יי) : סליק פרשת וישב

פְּרִשְׁתָּה מִקֵּץ

(טא) א) ויהי מקץ . כתוב טוב ילד ממכן וחכם מלך יקון . וכטיל אשר לא ידע להזהיר עד כי סבית הכוורים יצא למלוך כי גם במלכותו נולד רשות

הערות ותקוניים

וחולחות. ניתן לב, מיין ספיקתנו פטקה שמצו העלה כ"ג ופסקה נחמו המלה ע' : (כח) נמס' ע"ג, דף ח' נמקה : (כו) מנהס כפנין שאיה מר כי מצה... וכן רשות מאית' כתוב מנהס טה שלר פנליין טהה טהה

המורות טיפורה לו נספלה וזכה לו נטוכס כמו כן היה לנו מין עכ"ל. (כו) חילע זה נ"ז ט. (כח) למלו פרכי פרעה. מלך יונית **אשכזב** פ"י צופים ומניינים. (כט) חזנוב צמלה בנו קצון רבב. גוון ומחנה וווען ואל דוחס נרבוב כל רחובות (ל) בו קצונבו ט"ל. רבבות גוון

(לג) קהילת וינס ט'. כפסוק י"ב י"ג פ"ז י"ח. (לד) ויה ויה. כפסוק י"ב ופ"ז:

(לה) כחוגה ט'. נפסוק י"ג י"ג-כ"ז י"ח : (לו) תז' כתובות פסוקים . נמלה. עוד הטעני וכואט מין סר נית כטבר (ל"ט כ"ג). (לו) פיה מותחן . נקלח כוונתינו . (לח) אוץ מה' פסוקים שנפסר חת. רוגע-תבון-בפניהם (א"ד). רוגע-תבון-בפניהם (א"ד). רוגע-תבון-בפניהם (א"ד). רוגע-תבון-בפניהם (א"ד).

וְשָׁמֶן : יַחֲנֵן (ה' פ'), טוֹבָנָה נְטָהִי (א' י'ג), כְּכָלָן חַמְבָּנָה (א' י'ג), נְמַלְלָה אַמְוֹתִי (א' י'ג), מְלָמֶד (ה' כ'ג); פְּנִיךְ נְצָדָה (ב' מ'); יַפְּנֵס כ' (ב' י'ג), דִּינֵי כְּלִינָה (ב' י'ג).

בראשית מא מקץ

(קברית ד יג יד). (א) טוב ילד, זה צפף, ולמה נקרא שמו ילד, לפי שהיתה חביב על אביו יותר מכל בניו, ובזה א' הבן יזכיר לי אפרים אם ילד שעשושים (ימין נח יט). תדע לך שדרי בנים אין אחיו היו לו עשרה בניים, שנאמר ובני בנים אין בעל ובכר ואשל גרא זוגען אחוי וראש מופים וחופים וארד (נכלהית מו כה), והנה קורא אותו גער, שלחה הגער אתו ונcosa (פס מג ח). ובן יהודה אמר והוא כראותו כי אין הגער וסת (פס מד לט), כך נקרא יוכף ילד, על שם שעשושים וגענויות: ס"א טוב ילד. למסדר דל, שהיה יוסף בן אחד עשר לאביו, ומול דלי היה אחד עשר במזלות, ובכבר בני יעקב נמשלו בכוכבים, טנא' ואחד עשר כוכבים משתווים לו (פס לו ט). מסכן, טנא' כי נגב נגה (פס מ טו), מסכן שנסתכן בכור מלא נחשים ועקרבים, מסכן שנסתכן ע"י אשת פוטיפר. וחכם, שלא הודיע לאביו שהוא במצרים, ולא הודיע לו שאחיו סברוזו. וחכם, שלא נבשל בעיריה, ובזה א' וחכם לב יכח מצות (מקלי י ט), שאין נבשל בעיריה אלא פתי, טנא' אמר טפי פתי יסור הנגה וננו' (פס ט ד), ואומר גואףasha חסר לב (פס ו גכ), אבל יוכף הצדיק אמר ואיך אעשה הרעה הנדולה הזאת וחטאתי לאלים (נכלהית לט ט). וחכם שידיע. לפשר חולמות. מפלך זקן, זה פרעה, שהרי ראה לאברהם אבינו, וראה את יעקב, והוא שפרעה אמר ליעקב אבינו כמה יטני שני' חייך (נכלהית מו ח), שהיה דומה לאברהם אבי אביו, ויעקב אמר ולא השינוי את ימי שני' חי אבותי (פס סס ט). וכטיל, שהרי היה משתבח על אלהו, טנא' אמר וייחזק שני' שנתיים ימים ופרעה חולם והנה עומד על היאור, ומניין שהיאור היה אלהו, טנא' אמר הנגה יצא הטעמה ונמצאת לקרהו על שפת היאור (צחות ז טו). (ב) הצדיקים סקיטין השכינה עליהם, טנא' אמר והנה ה' נצב עליו (נכלהית כט יג), ואומר ויעל עליו אלהים (פס נס יג), אבל הירושים מתקיטין על אלהיהם, טנא' אמר וייחזק שנתיים ימים ופרעה חולם והנה עומד על היאור: וייחזק מקץ. (ג) לказ סיום צדרכיו שלצדיק, טנא' אמר קץ שם לחושך (ליעונ כט ג): שנתיים ימים. (ד) בנגד שתי הובירות שאמר יוכף לשר המתקים, כי אם זכרתני אתה והזכירני (נכלהית מ יד), לפי שתלה הזכירה בו; נתאחר ב' שנתיים עוד ימים. שלא תאמר שנתיים קץ וחורף, כמו טנא' אמר ובעוד שנים וחמש שנה הייתה מתחת אפרים מעם (ימין ז ט), (ה) והם תקופות ששים וחמש שנה, כך נאמר שנתיים ימים: ופרעה חולם. פדו' חולם, שהיה חולם כל הלילה היה רואה בחלום ועוד ראהו: והנה עומד על היאור. (ו) אפריו רבותינו זיל אין החלום בא אלא מתוך הרזרור האדם. (ז) תדע שלא חזי איש פילא דעילא בקופא דמחטה, (ח) ככלoper דבר שאי אפשר אין אדם רואה לפי שאיןו סחרזר או אין רואה בחלום, אבל פרעה היה סחרזר על היאור, שהרי אמר ל' יאור וANI עשיתני (ימוקול כט ג), לפיך ראה והנה עומד על היאור, שהוא . עומד על אלהו:

ב) זהגנה פן היואר עלות שבע פרות. החלום הזה מתרגם מעניין קרייתו: פרות, על לשון פרי האדרמה: ייפות טראה. טלסיד שהגנה משבייע, וככה"א טוב טראה עינים טחלה נפש (קסלט ו ט): ובריאותبشر. שמנות, וככה"א וענלוון איש בריא פאד (סופרים ג יז): ותרעינה באחו. לשון ריעות, באחו (ט) לשון אחותה, אע"פ שאין בקרא יוצא מידיו פשוטו שהיו רזעות באחו,(י) כמו ישנא אחו בלי סימן (לירוב ח יט)

הערות ותקנות

(מ"א) פ"ז יلد זל יוסף. עיין ק"ר פ"ד נפקתו יلد מסכן שלצטו ג"כ מוב יلد מסכן זה יוסף, וחכם פנחכמתו כחיה כל בשולס טלו ברגע, מלך זקן וכטיל זה שמייסר ט'. (ב) אלקיים מקיימים. ב"ר פפ"ט נמס ר' יוחנן, ילקיים רמז קמ"ז. (ג) לנו סיות נרותיו של דליק. ב"ר ריש מקין, ילקיים ריש מקין רמז קמ"ז. (ד) כוגן שתי פכילות. ב"ר פפ"ט, וזו"ק מזור ק"ה, וילקיים זט. (ה) וסת הקיפות צביס וטניס טנא. עי' רצ"י זר"ק יטעה ז' ל', ובמלר מוטס פ"ט, ובחול וסנתות גאלען זל. (ו) חמוץ רטפייט. נרכות נ"ב סוף מ"ג. (ז) הדע. נרכות זט. (ח) קטמל. אספת רניטה. (ט) לנו לחאה, ח"ל, ב"ר, וילקיים, (י) כמו יקננו מהו גלי מים. וכן פירק"ז גליהן סבוי.

בראשית מִן־מִקְץ

اعפ"כ טורש לכל דבר, מה לשון ריעות ואחותה (יא) שכל ומן ששובע בעולם בני אדם נעשים ריעים ואחים זה לזה וטוטיפין אחותה זה לזה, שטוטינין זה לזה, ואוכליין ושותין ושמהין (יא) ובה"א תקרו איש לרעהו אל תחת נפן ואל תחת תאנה (וילס ג'), ואומר ישאו הרים שלום לעם (חיליס עג'), (יב) בזמנן שישאו הרים, שלום לעם : זה הנה שבע פרוזת אחרות. שאנן בנות ייונן של ראשונות : ותעטודנה אצל הרוזות הראשונות. אין הפטק בגיןן :

(ה) ויזין ויהלם שנית. שנית כבודה לו : והנה שבע שבילים . (ו) שבילים כלשון שבולת . כמו חמדות החמודים : בריאות . עבות :

(ו) והנה שבע שבילים דקות וshedofot קרים . קדים בכל מקום קשה, רוח קדים עזה (טמות יד כ), רוח קדים הרישית (וילס ד ח), ורוח הקדים נשא את הארכה (טמות יי), בזו קדים תשבר אניות הירושיש (חיליס עח ט), (יד) אמרו רבותינו אין בכל הרוזות קשה טן הקדים שהוא חום וכבד :

(ז) ותבלענה השבילים הדקות . טמא תאמיר בלילה טפש, לא כי אלא שרואה שהיו השבילים עלות ומכפות את שבע השבילים הטובות, וביבכי נקרא לשון בלילה, וכן הוא אוכר ולא יבואו לדאות כבעל את הדקש (מלנץ ג כ) :

(ח) זיהי בAKER ותפעם רוחו . (טו) ולהלן הוא אונר ותפעם רוחו (לייל כ ח) ר' יהודה אומר כאן חלום יודע ופרטונו שאל, אבל נבוגדנא策 שאל הלומו ופרטונו.

רבנן אמרו לפי שכאן ניתן נדולה לאחד נאמר ותפעם ; (טו) להלן לארכעה נאמר ותתפעם . (יז) א"ר יוחנן כל חלום שהוא כטוך לבקר טד הווא בא, שבן חלום פרעה היה ספוך לבקר נאמר ותפעם, אבל נבוגדנא策 ראה בחזי היליה, לך נאמר ותתפעם רוחו ושהה לבוא : נישלה ויקרא את כל חרוטומי מצרים . (יח) ר' יהושע רטכני, בשיר לוי פותרים היו אותו אלא היו קולן נכנס באגנו . שבע פרוזת שבע בנות אתה מולד, ושבע פרוזת הרוזות הם ذ בנות שהוא קובר . שבע השבילים (יט) שבע איטרכות וזה כובש, שבע הרוזות ו' איטרכות טורדות בו, הה"ז (ב) בקש לעצ חכמה ואין וידעת לנבון נקל (מעלי יד), בקש לעצ חכמה ואין, אלז חכמי פרעה, וידעת לנבון נקל, זה יוקף : (ט) וידבר שר המשקים את פרעה לאמר. שעל ידי שליח דבר אליו :

(ט) פרעה קצף על עבדיו . (כא) מלמד שם פרעה והוא נדולתו, כמו שתאמיר פרעה קצף על עבדיו, לבך הנביה קורא אותו פרעה הטרע (וילס מד ג), כי תהת יופי (יקטינ ג מל) : אותו ואת שדר האופים. אותו עיקר והוא טפל :

(יא) ונחלמה חלום בלילה אחד . לילה אחד נגור עליהם דינם :

(יב) ושם אתנו נער עברי . (כב) א"ר שטואל בר נתני ארוירם הם הרשעים שאנן

הערות ותקוניים

טנג מהו. (יא) טכל זון. ג"ר וילקם טס. (יא) וכ"ל חקללו ליט לרעטו. נקללו ליט לא רעטו. (יב) נזון. ניל סנס ר' לחח. (יג) סנטלייס כלבון צטלה. ו"ל אלאנ"ט סנטלייס לanon רנות נקנות, וולס טול נמל'ס טיט וסלנטיס. (יד) למירו רנטוטיס. ט', גימין ל"ה פ"ג נ"ג כ"ה פ"ט מכילחט ס' נצלה פ"ט. (טו) ולטן נומ' למולר וחתפס. ג"ל פפ"ס וילקוט טס, מהחומר מיקן. (טו) נטן גהרנטה. ליטול ומחו"ט. (יז) מ"ר יותנן. נילד חלקם טס. (יח) ר' יוסט דסכין. ג"ר וילקוט טס. (יט) צנע לייסרכות. כן טול ג"כ גילקוט מו' קמ"ז, הוולס נכ"ל כתמייטו האמת וטיגנו צנע מלכיות. וספ"י. למאלכיאל מהו (סלאוווק) וכ"ה וויה זאצקפאן. (כ) נקיין חכם. ג"ר וילקוט טס וילקוט מטל' : (כא) מלמד טס פרעה כו' נדולתו . נקלו מון נברטניש וו"ל : כל פראטה נטפון מלויות מלך וכן נקדתייס כל מלכי מג'יס כו'. אף נטן פרענס לצון מלשת כי נטמו טל מלך חיון למורייס לפניו פרענס נקי' טל ענדיו, אף קר למאר לטמיון סתך נקי' טל פכליו, וכן חי' פרענס, חי' הרים אמליך נדע'ו, כדכתיב רק סכמ' מגיל' מנק'ח אה' מנק' . ובספר לך טוב פיטס כמותי פכ"ל. וכטן לדנרי רנטיט טלטיט. ואומנאלר פטיה לה לדנרי טטס'ס' וכתיב ספר לך טוב כו' ספיקתך דר' פוניכ נרני ליטיזר זל טמס' ממטו טל' ס' פטלייס ויקרא מילנץ דנרייס, וס' נרלטייס וטמו טט בכ"י עכ"ל . ונס מרטכ'יט כתוב כי חיון פרענס טס טס רק טס תעל' ט' וטס חפרע טס'ו טס' כט' וטס' . (כב) חולטנ'ג. ג"ל פפ"ס מתוחמל מיקן וילקוט תיו, קמ"ז וקט"ז פס'ח . ונט'י פלאהען נגי' "הבר

בראשית מא מקין

עושים טובה שליטה, (בג) נער שוטה. (כד) עברי שונה, עבר שכך היה מכתב לפניו פרעה שאין עבר טולך: וזאת לו:

יג) ייחי כאשר פתר לנו כן היה. (כה) מיבן ארץ כל חלומות הולכין אחר תהה, (כו) וב└בד שיהא דומה הפתرون מעין החלום. (כו) בטם ברות בפרק אחרון, אמרו על בר הדיא אפשר חלמין אולי לנבייה אבי ורבא, אבוי ידב לה וזה אפשר ליה וossible לה בטיבותה, ורבא שלא ידב לה וזה אפשר ליה בביטחוןיה, והבוי טשי לדzon עד דבר לירבא (כח) ברותה דרב הסדא ובנהא. (כט) ובבריותא דבראשית רבה (ל) הלמה פירוש מעשה, זההיא איתתא דאלית לנבי דר' אליעזר אמר לה בר דבר סוערת, וכן זהה (לא) תנינתה דבירותה פקעה, ופער לה לטוב, אמר לה בר דבר סוערת, וכן זהה וילדה בר דבר: אותו השיב על בניו ואוותה תלה. טי גרים, פטרונו גרים:

יז) וישראל פרעה ונור' ינלה ויחלף שמלותו. (לב) כדי לחלק כבוד לממלכות שלא יבא לפניו מזוהם:

טו) זיאמר פרעה אל יווסף חלום חלמתי. שהיו פותריין אותו ולא נכנס מדבריהם באוני: טז) ויען יוסף את פרעה לאמר בלודי אלהים יענה את שלום פרעה. (לנ) תלה הנדרולה בגודל, (لد) טבאן שצורך אדם להתפלל בשלווה של מלכות:

יז) וידבר פרעה. כל תחילת המעשה הדיבור ממשמעו, שנאמר וידבר פרעה, אבל אמריה מענהו לטעה: בחלווי הגני עומד על שפת היאור. (לה) רבנן אמרי ט"ב שנה גמורה גוירה על ארץ מצרים הרעב שבע ושבע של פרות רעות, ושל שבליות הדקות, שראה פרעה, שבע ושבע שאמר פרעה ליוסף, ושבע ושבע שהחזר יוסוף לפרט, נ' פעמים י"ד הרי ט"ב. א"ר יוסף בר חנינא שנתיים עשה הרעב, (לו) כיוון שירד יעקב למצרים כליה הרעב, ואיתמי חור להיות בימי חזקאל, הה"ד וגתתי את ארץ מצרים שמטה ונו' (ימוקל כת' יג):

לב) ועל השנות החלום. (לו) כל החלום שנשנה ונפתר החלום מזמן הוא:

לה) אבל בערים ושםרו. (לח) זו הנטנת תבואה בקשה כדי שתהא נשמרת:

הערות ותקוניים

המ"ר ר' יוטש נר מהן. (כג) נער צופס. נ"ר וילקם וט"י. (כד) עגלי צונס. נ"ר וילקם סס lagi' עגלי טונל. וכן נמ"ר פ"ד נמלמל ל"ה טוי פ"י מלך טמור, פ"ג מגלי טונל, ובכ"י טלהריך פגלי טונל. (כד) טוך סיה מוכתב נפיט פרטה. נ"ר עג'י נטול, וגרט"י טכ"ת נטול, וכחוב ניימוס מליס טולין ענד מלך. (כה) מיכן חמלו ח"ל. נרכות נ"כ ע"ג. (כו) ונגד טיקס דומס. נרכות סס. (כז) נמס' נרכות. ד"ג י"ז ט"ה. (כח) נרכיס דרג חסלון. פ"ז לט"י נרכות סס טכתכ להטמו טל רנול נט לא חסלון סיחס, וקהל על מהמלס סס כולטו מהילגנו נך נר מגרחיס דרג חסלון. (כט) וככריות נרכות דרכיה רנוכס. טו טפ"ס וטנא גס נירוזלמי מפשר קני סוף פ"ד ס"ט דף י"ס ע"ג: (ל) לדמס פיזות מפש. פל טיך ממהיל נמלמל נמלת לדמס ורכינו מפרש קמלה טפי' מפש ורכינו נ"ר נטמיוט קמדפסיטס נמלת טאלת וטליינ "טום טנדלה" וכמלת דלמה טרגל נירוזלמי ויטיס מלזון יוכי צאנשאגלה טפי' פיטור מפש, ועיין נטעריך: (לא) תנייתך דנייתך פקפת. נ"ר עג'י, טליתך דנטיתך חניריך, ונמדת לחיכס פ' רנמי גנויט עג'י טליתך דנטיתך פקפת פ"י הולס טלי' הילמי קילס צאניטי טנרכס, וכן נילקם עג'י טליתך דנטיתך פקעה ופרש נמ"דו פ"י. קולת ניטי טנרכיס, הולס נירוזלמי מפשר טלי טף ס"ז עג'י חניתה נחלמי חניתה דנטיתך מתנרכס, ולפניהם רניט טיחס עג'י נטלה טליתך דנטיתך פקפת. וכן טיחס עג'י נטלי לט"י עג'ר במיוחם לו. ועיין נמ"כ וכמל טלהריך פירך חנוך טגי יוס טי חר' יוס הינן וטיס עג'ר פ' מזן תנייתך נחלמתה חנייתך דנטיתך פקעה. ועיין צפ"ט נירוזלמי סס. (לב) כדי לחלק כבוד נמלכות. נרכות י"ז פ"ג, נ"ר סס, וילקם רוח קמ"ז, וט"י טס"ת, ועיין מילתך נט ס"ג. (לנ) חלך בנדולך גנדול. נ"ר ותנומת מזן. וגילוס חלך בנדולך נגעלים וכ"ס עג'ר ס: פ"ח. (لد) מיכן טאריך מהטטן. טול טיס לביצט, וטול נזון טנטס חנטה פ"ג מ"ב. (לה) רננן טמלי מ"ג טיכ. נ"ר פפ"ס וטס קדר וני' טמאנר ממלחת ננלייתה לד"ב מלהות טל ר"ה נט טל ריכ"ג מדכ' י' חלום נזון טנטס כל"ר יוס נר חמינה. (לו) כיוון טילד יעקב עג'יט למלאיס כלך כראג. נ"ר עס עג'י טלה כראג, חנול צילקם כלון וטוחקל רוח לתי' עג'י כמו חמון. וכ"ס ננלייתך לד"ב מלהות. (לו) נט כחלם טנטה ט'. טי' נרכות י"ט פ"ג. (לח) א' הנטנת חטלה ננטט כדי טחה נטמות. עג'ן עג'ר ס"ג

בראשית מא' מקץ

לְחֵזֶקְתִּי וְיָאַמֵּר פָּרֻעָה אֶל עֲבָדָיו . בְּרִצּוֹת ה' דָּרְכֵי אִישׁ גַּם אֹוִיבִין יִשְׁלִים אֶתְּנוּ (מְסֻלִּי טו ז) :
בְּרוּךְ אֱלֹהִים כֵּן . (לט) אָמַר לְהָם אֲםַר מֶלֶךְ הָעוֹלָם וְעַד
סְפָפוֹ, אֵין אָנוּ סְפָצָאֵין כֵּזה :
לט) וַיֹּאמֶר פָּרֻעָה אֶל יוֹסֵף אֶחָד הָדוּעַ אֱלֹהִים אָוֹתֶךָ אֵת כָּל זֹאת אֵין נִבְנָן וְחַכְמָה
כְּמוֹךְ . זְשִׁיחָה (ט) פָּלְנִי טִים לְבֵב מֶלֶךְ (מְסֻלִּי כה ח) :
ט) אַתָּה תְּהִיחָה עַל בֵּיתֵי לְהִיּוֹת נָחוֹר : וְעַל פִּיךְ יִשְׁקָ . (טא) יִתְפְּרִגְצָוֹן, כְּמוֹ וּבֵן פְּשָׁק
בֵּיתֵי (גְּלֹחַת טו ב) : ד"א וְעַל פִּיךְ יִשְׁקָ . שְׁלָא יְהָא אָדָם נוֹטָל (טב) פְּרוּקָופִי
חוֹזֵק טפְּךָ : רַק הַכְּמָא אַנְדָּל טפְּךָ, (טג) אַמְּתָח . (טד) שְׁרִיו וּגְבוּרִיו עַכְדָּה שְׁקָנָאָו
רַבּוֹ בְּעָשָׂרִים כְּסָף גְּמַלְיכָה עַלְיָנוּ : אָמַר לְהָם (טה) טְכַסִּיסִי מְלָכָות אֲנִי רֹוָה אָבוֹ, אַמְּתָח
לוֹ . (טו) אִם כֵּן יַדְעַ שְׁבָעִים לְשׁוֹן, שְׁכֵן הַוָּא דָרְךְ מְלָכָותָם שִׁיהָא יַדְעַ טַלְכָרִים
שְׁבָעִים לְשׁוֹן, אָמַר לְהָם לְמַחר אָנָּה אָתוֹ, בָּאוֹתָו לִילָּה בָּא נְבָרִיאָל וְהִיא טַלְמָדוֹ
עַל לְשׁוֹן, וְלֹא יִכְלֶל לְקַבֵּל אֹתָם, עַד שְׁהָוָסִיף לוֹ (טז) אַתָּה אַתָּה בְּשָׁמוֹ שֶׁל הַקָּבָ"ה,
הַיְּנִינוּ דְּכַתְּבֵב עֲדוֹת בִּיהוּמָה שְׁבוֹן בְּצָאתָהוּ עַל אָרֶץ מְצָרִים שְׁפָתָה לֹא יִדְעַתִּי אַשְׁמָע
הַסִּירָותִי מִסְבָּל: שְׁכָמָד כְּפִיו מְדוֹד תְּעִבּוֹרָנָה (חַלְלִיס פֶּל ו ז), לְמַחר נְמַהוּ וְהִיא יַדְעַנִּי,
הַתְּחִילָה יוֹסֵף לְדָבָר עַם פָּרֻעָה בְּלֶשׁוֹן הַקְדֵּשָׁה, וְלֹא: הִיא מְשִׁיבָה לוֹ פָרֻעָה; אָמַר לוֹ מַתָּה
זֹה הַלְשׁוֹן, אָמַר לוֹ לְשׁוֹן הַקְדֵּשָׁה, אָמַר לוֹ הַשְׁבָעָ לֵי שְׁלָא תְּגַלֵּה הַסּוֹד, שְׁלָא יֹאמְרוּ
יַוְסֵּף גְּדוֹלָה מִפָּרֻעָה: רַק הַכְּמָא אַנְדָּל טפְּךָ: (טח) מְאַחֲרָה שָׁאָמַר לוֹ אַתָּה תְּהִיחָה עַל
בֵּיתֵי, יִכְלֶל כְּטוֹנִי, תְּלִיל רַק הַכְּמָא אַנְדָּל טפְּךָ, גְּדוֹלָתִי לְמַעַלָּה מְנֻדּוֹלָתָךְ, כְּיוֹצָא בְּטַו
דָּבָר אֶל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קָדְשִׁים תְּהִיוּ: כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' (וַיַּקְלַל יְמִינָה), קָדוֹשָׁתִי לְמַעַלָּה
מְקָדוֹשָׁתְכֶם, (טט) אַרְזָאֵל וְמַה פָּרֻעָה שָׁאָמַר לַיּוֹסֵף אֲנִי פָרֻעָה גִּידְלָוּ כָּל בְּנֵי הַקָּבָ"ה שָׁאָמַר
לִיְשָׁרָאֵל אֲנִי ה' אֱלֹהִיכֶם (טט), אֲנִי עֲשֵׂיתִי וְאֲנִי אֲשָׁא אֲנִי אַסְבָּל וְאַמְלָט (יְסֻעִיס מו ד),
עַל אַתָּה כְּמָה וּכְמָה: (נ) אָרְדֵּן בְּשָׁר בְּנֵיכֶם בְּדַר לְוי יוֹסֵף טְשָׁלוֹ נְתָנוֹ לוֹ, הַפָּה שְׁלָא
גַּשְׁקָ בְּעַבְיוֹה, וְעַל פִּיךְ יִשְׁקָ כָּל עַטְמִי, (נא) צְוָאָר שְׁלָא דְּבָקָ בְּעַבְיוֹה, וַיַּשְׁמַע רַבִּיד הַזָּהָב
עַל צְאָרוֹ, יִדִּים (גב) שְׁלָא מִשְׁשָׁו בְּעַבְיוֹה, וַיִּתְּהַנֵּן אַתָּה עַל יָד יוֹסֵף, הַגּוֹף שְׁלָא דְּבָקָ
בְּעַבְיוֹה, וַיַּלְבַּשׁ אָוֹתָו בְּגָרִי שְׁשָׁ:

בראשית מא מב מקץ

(נג) אב בחכטה ווד בשים, שהיתה בן שלשים שנה;
 (נד) ד"א אברך. אב היטל שודי היטל. נקרא רך: לא ירים איש את
 זדו. לנזוד: ואת רגלו. לרכב בכל ארץ מצרים:

(ס) וַיָּקֹרֶא פְּרֻעָה שֵׁם יוֹמָקָפֶת צְפַנָּה פָּעַנָּה . (נה) אָדָ' יוֹחָנָן צְפָנוֹת מִזְפִּיעַ וְגַוְחוֹת לְלֹסֶר . (נו) ר' יְהוּדָה בֶּן ר' סִיפּוֹן אָמַר צְפָנוֹת מִזְפִּיעַ בְּדָעַת וְסִנְיאָה רְחוֹן
שֶׁל בְּרִיוֹת . (ז) רְבָנָן אָמַר "צְפָה", "פָּודָה", "נְבִיא", "תּוֹפֵךְ", "פּוֹתָר", "עֲרוֹם"
"נְבִיא", "חֹזֶה": וַיָּצֹא יוֹמָקָפֶת, יָצֹא טְבָעוֹ:

(ט) ותעש הארץ לIALIZEDים. לאזרים: ד"א לIALIZEDים. לIALIZEDים ט' מתחלה ב' טה) ויקבע את כל אוכל. (נה) ר' יהודה אומר נתן מה שבתחים טביה בטביה מה שבתחים צפורי, לפ"י שכל הארץ וארץ מעמדת פירותיה: סט) ויצבור יוסף בר כהיל היה הרבה מאד עד כי חדל למספר כי אין מספר. (נט) אמרו ג' אוצרות היו לו לישף במלחינים מלאות כסף, בגדד ג' מלחינים של פסוק הזה. הרבה מאד מלמספר כי אין מספר. אחת נתגלת לקרה, אחת לאנטונינוס, אחת לכורש, ויש אומרים שטורה למשיח:

ג) ולוֹסֶת יָלֵד שְׁנִי בָנִים בְּפָרָם תְבֹא שְׁנָת הַרְעָב: (ט) פִיכְן אֲטָרוֹ חֲכָטִים אֲסֹר
נָא) וַיָּקֹרֵא יְסֻף אֶת שְׁמֵה הַכְבּוֹר מְנַשֶּׁה וְנוּ וְאֶת כָּל בֵּית אָבִי. הַצְרוֹת שְׁבָאוּ עֲלֵינוּ
סְבִית אָבִינוּ:

ונג) ותבלינהה . (כא) יצא טבולות הנאות , כך היו שבע שנים של שובע .
 ג) ותחלינהה . (סב) נכנסו חולניות עד שהיו יושבין על השלחן בקשו פת קינר
 ולא מצאו , אמר זה שאפר יוסף ותרעב :
 גה) ותרעב כל ארץ מצרים . לפי שחרעב פנרה את רמאבל , שם היה נוהג
 לאכול ליטרא לחם , אוכל נ' ליטראות , שנאפר ותרעב כל ארץ מצרים :
 גו) וחרעב היה וג' את כל אשד כהן . (סג) מאושרים שבתם : ויחוק חרעב .
 הולך היה ומתחזק :

עצמיכם טן הת' ;
אליו ארבע מאות שנאמר לאברהם אבינו כי נר יהיה ורעך, אף לדם למתה תיראו
עצמיכם בשביעים בפני הבוגרים. מדרש תיראו לא נאמר, אלא תיראו, ח' יותר
ויאמר יעקב לבניו למה תיראו. (ג) אמר להם יעקב אבינו למה תיראו,
וזיעד בארץ לא חם (כלומר צו יג) : כי יש שבר. (ב) ואחריו בן לכתו, בריטיש נמל
פס ז) : ויאמר יעקב לבניו למה תיראו. (ג) אמר להם יעקב אבינו למה תיראו,
טבבם פט' כ) ראה העוברים ושבים מבאים כר-
טמקרים. (א) רדשה וירא יעקב. ראה שהגיע הומן כי נר יהיה
וירא יעקב כי יש שבר. (ב) ואחריו בן לכתו, בריטיש נמל

ב) רדו שפה. (ד) אמר ר' אבא בר רבנא בישרן שהן עתידין לעשות שמה ר' שנת

הערות ותקוניות

פָּלָחַת בְּמִשְׁׁמֶן תְּלֵרִים בְּנָסָבָן . . . נִמְלָדַת צָלָה מִצְמָדוֹ (נג) אֲבָנָה חִכְמָה וְרֵךְ כְּבָיס כ"ל ט"ז וְתוֹגַע וְרַטְיָה עַסְ"ת . (נד) ר"ה אַנְגָּרֶךְ חֲבָכָמֶלֶךְ כ"ג ד' פ"ה (נה) ה"ד יוֹתָן כ"ר וַיְלַקְּם טַס (נו) ל' יַמְלָס כַּעַל פְּלָלוֹן וְכַעַס גַּס נְכָ"י פָּלָחַת וְכַבָּר וַיְלַקְּם סְנִי ר' חֻזְקִיכָּה מְלָר (נו) רַכְנָן מְלָאִי כַּעַל וַיְלַקְּם טַס (פ"ח) ל' יַשְׂדָּךְ חָוָמָר ט' וְכַעַס נְכָ"י פָּלָחַת , וְכַבָּר חַמְלָט טַס כָּלָוָמָר בְּמִטְמָט פְּשִׁי כְּמַתְקִיס וְכַיְלָקָס רְמָז קְמָ"ד שְׁבָתָה נְגָכוֹן נְסָס בְּיַר כְּמוֹ שְׁבָנִיָּה בְּמַתְכָּר ר' יַכְדָּס חָוָמָר וְלְחָכָ' כְּוֹנָה נְמָלָת וְרַטְיָה ר' מְמִיס וּרְגָגָן כְּלָרָט כְּמַלְרָט לְפָנִיָּה צְלָצָחָן . (נת) הַמְּלָזָג לְוַגָּהָת כַּיְוַסְּפָּה . נְגָמָ' מְנָדְרִין ק"י עַל זְסָמָהִס קְיִי"ס פ"ל חִיתָּח קְדָ: ה"ג חַמְלָה נְרָתָה כְּבָנִיָּה כְּמַמְלָאִות כְּמַלְיָה יְסָף נְמָלִיס , הַמָּתָּה יְתָגָלָה נְקָדָה , וְמַחַת יְתָגָלָה לְחַכְטוּנִיטָם כְּנָהָרִוָּס , וְהַחַדְנָטוֹס לְמַעַל (ס) מִיכָּן חַמְלָה חַמְלִיס . חַפְנִית ר"ה פ"ג (ס"א) יְהָה אַכְולָלָת . כ"ד וַיְלַקְּם טַס . (סב) כְּנָס חַוְלָיוֹת טַס . (סג) מְלֹאָתָלִיס נְגָס . כַּעַל זְיַקְומָט טַס , וְכַעַס

(טב) (א) דרטה. מיין צ'יר צס. וככ"י פלטירען חפדה אטלאך "דרטס". (ב) ותחדוי כון יילכו נרטסז גדוֹל. דרט טנער מלעזון טנרו פלט' הלאסיו (חכליסט קמ"ז פ'). (ג) האמר לנט יעלאנ. ט"י מטענית פ"ג. (ד) מיל' הוניה נ"כ. נ"ד פג"ה, תומחוול מקרז, יאנקוט רמזו קמ"ז, זילט"ז שפ"ת. מכם

בראשית מב מקץ:

ט) ויזכר יוסף את החלומות. ביוון שחשתחזו לו אפיקים ארציה זכר את החלומות והנה תסבינה אלומותיכם ותשתחווין לאלומתי (כללית נז): לראות את ערות הארץ באתם. לפי שנור הנensus יכתוב לו שם ושם אביו והביאו לו הפתקי כתובים רָאֵבֶן בֶּן יַעֲקֹב, שְׁמֻעָן בֶּן יַעֲקֹב וככלם אמר להם אם לא כי אין אתם מרגלים הריך לא נגנשתם (י) בפליין אחד: זט
י) ויאמרו אלו לא אドוני אדני בלשון אדונינו: ועבדיך בא לשבר אוכל. סוד כל הבאים באננו:

יא) כלנו בני איש אחד הבנישו נם את יוקט ככללים:

יב) ויאמר אליהם לא כי ערות הארץ באתם לראות:

יג) ויאמר שנים עשר עבדיך וננו' וזה אחד איננו. (יא) אמר לום והיכן דוא אמד

(ה) מכלנו שולין סענון מקפָּלָג. וכן מילוי נרטם. מפָּת' וונגיית גוף יקרחט? היל'ו גן יעקב מכלון שנטמן מקפָּלָג?
געפָּה טמאנַס, וטול' נבְּרֵל מפָּת' מל' כלתוֹן וקלטוֹן ליטן כדרך וכו' כנייה רניט טס נספָּאָק ל'יח', ווניגוועטני.
סנת פְּגַז לְפָגַז לְיִתְהַלְּלָה כֶּר לְיִתְהַלְּלָה כֶּר יַעֲקֹב כֶּרְבִּיךְ וְקָלְבִּיךְ לְטַזְּנָן כֶּרְךְ, כֶּלְכִּית גָּלָה, הַלְּגָמִין מִיכְן
שלוֹן סְפָּטָן מַקְפָּלָג הַלְּגָמִין נְצָעָת פְּסָכָס. (א) מִיכְן סְמָטָה לְנוֹתִינוֹ. נְבָרֶס וַיְהִזְכָּלָמִי נְגָכָת פְּגַז לְפָגַז:
יְהָ פְּגַז נְטָס לְיִתְהַלְּלָה יְשִׁיבָה נְרָנִי צָוָן, וְעַיִן כְּנָלִי נְרָכָת כְּיָה עַיִן. (ב) מַלְמָד טְשָׁאָה מַלְיָאָה כְּמָכְרִי. נְבָרֶס
מְפָּת' וַיְלַקְּסָט רְמוֹן קָמִיחַ, וְתַמְאָמָלָה מַקְזָן. (ח) דְּלִיל וַיְוָסָף כְּוֹה פְּסָכָלִיט. נְבָרֶס נְמַהְמָר טְלַפְּלָאוֹ, וַיְלַקְּסָט
טָס: (ט) גַּזְלָה טְלָאָה נְזִוְוָת. נְכָיָה פְּלַמְּלָעָנָן כְּנָיָה, טְלָאָה נְזִוְוָת גַּזְלָה יְכָנָס לְהָעָכָד, וְטְלָאָה יְכָנָס מַדָּס
כְּנָיָה אַמְוָלִיס, וְטְלָאָה יְכָנָס מַדָּס פְּלַכְתָּג טָס הַנְּגָיו וְטָס זְקִיט. וְנְכָיָר פְּנָיָה טְלָאָה נְזִוְוָת גַּזְלָה יְכָנָס:
פְּנָד נְמָאָיס, וְטְלָאָה יְכָנָס מַדָּס נְצָנִי אַמְוָלִיס, וְטְלָאָה יוֹלִיכָו חַמְלִיס חַטְמָה מַמְקָוָס, וְטְלָאָה יְכָנָס מַדָּס פְּלַכְתָּג
יְלַחְטָב טָמו וְטָס הַנְּגָיו, כְּפָרְמָט הַטָּס מוֹלָה ד', נְזִוְוָת, וְכִילְקָט רְמוֹן קָמִיחַ נְסָס אַמְלָאָת לְהָכְנִיחַ וְטְלָאָה יוֹלִיכָו
חַמְלִיס חַטְמָה מַמְקָוָס לַמְקָוָס, לְכָן סִימָה קוֹסְפָּה חַיְלָאִית גַּמְלָאָת. (ט) סְכִילָס נְמַהְמָר טָוָס. הַולִּי דְּרִיס וַיְכָר מַמְּזָוָן
וַיְכָר לְסָס כְּרָס נְהַזְלָא (מִינ' ו' כְּגַז) וְמַלְאָזָן יְכָרֹו מַלְיָוָחָנְלִיס (הַיּוֹכָמ' ל') וְלְכָן מַפְּלָס מַהְלָל וְלַיְסָן (י') נְפִילָין.
סִימָה סְפָר וְהַלְעָא סִימָה נְזִוְוָת סִימָה סְפָר וְהַלְעָא. (יא) לְאָמָר לְסָס וְלְיִכְן כּוֹג. נְבָרֶס מְפָת' וַיְלַקְּסָט רְמוֹן קָתָח טָמָה
כְּלָזָן

בראשית מב מקין

לו נאכד סבטיינו, אמד להם אם תמצאו אותו בידי אדם, מה היהם נותנים בעדו, אפרוח לו כל מה שבירידנו היונו נותנים, אמר להם ואם לא היו נותנים לכם מה היהם עושים, אמרו לו לך יזרנו או לזרען, אמר להם חוץ אשר רbatchti אליכם לאמור מרגלים אתם :

(ט) בזאת תבחןו חי פרעה. (יב) בזאת שהוא רוצה לישבע לשקר היה אומר חי פרעה, (יג) אך לוי משל לנדי שבראה מן הטרעה ונכנס לו אצל אשה אלטנה ; שחיתה אותו והפשיטה אותו, ונתנונה על המיטה, וכסת עליי סדין, באו לבקש את הנדי, והיתה אשה נשבעת בן תאbillחו בשינוי, אם יודעת כלום בנדי הזה, וב��בוריים הטעקים אותו שהוא שהוא בנה, והיא נשבעת על הנדי, כך חי פרעה אם תצאו טה :

(ט) **שעליך מכם אחד :** (ז) **ויאסף אתם אל משמך שלשת ימים.** (יז) **אין הקב"ה טנזה את הצדיקים בצרה אלא עד שלשת ימים :**

(יח) **ויאמר אליהם יוקף ביום השלישי :** וכיה איחיינו מיזמים ביום השלישי (ג'ט' ו.ג.) : (כא) **ויאמר איש אל אחיו אבל :** (טו) **א"ר אבא בר באה לא לשון דחטאתי היה,** אבל ברם : אשר ראיינו צורת נפשו בהתחננו אליו. (טו) מלמד שהיה מתחבב לפני רגלו של כל אחד ואחד, כדי שייתמלו עליך רחמים, ולא נתמלו : ולא שמענו על בן באו אליו. מלמד שביבקו להם עון אחד ולא נמצא, שחרי לא ובר עון אחר, וזה לא היה אלא לטובה, שנאמר אליהם חשבה לטובה לטען עשה ביום הזה להחיות עם רב (ג'ט' ג' כ) :

(כב) **ויען רואבן אתם לאמר הלא אמרתني :** מצא פתח לחשיכם : גם דמו. (יז) **דמו של זוף,** וגם דמו של ז肯 :

(כג) **כבי המליצין בינוותם.** (יח) זה מנשה : (יד) **ויקח מאתם את שמעון.** (יט) מפני שהוא השילבו לבור : ד"א לפיו שהוא היה ראשון למץ, שנאמר ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי (פס' לד' ככ) : ויאסור אותו לעיניהם. (ב) ר' חני בשיר יצחק אמר לעיניהם אטרו, כיון שייצאו הוציאו והאכילו ותשקו וזריחו :

(כו) **ויפתח האחד.** (כא) זה לוי, שנא' שמעון ולו אחיהם (פס' יט' כ) ; כיון שנשאר שמעון בנסיבות לוי נקרא האחד ; ויאמר אל אחיו הושב כבפי וגנו' ויצא לבם ויתרדנו לנו' מה זה עשה אלהים לנו. (כב) **וזה האלהת אדם תמלת דרכו ועל ה' יועט לבו** (ט' ט' יט' נ) : היה לחם לראות שקדום קודם שייצאו משם, אם חתמים נתנו להם אם שעוריהם : (כט) **ויבאו אל יעקב אביהם ויינדו לו את כל הקורותם** אתם. (כב) דברים כבדים עליהם (כג) **CKEROT :**

(ל) **דבר האיש אוזני הארץ אהנו קשות.** (כד) **מיין שהדבור לשון קשה :** (לד) **והביאו את אחיכם הקטן גור ואות הארץ תטהרו.** **למלך שיש לדוש לחוספת על דברי האנדה בכל מקום,** (כד) **לפי שהסדרן טקצ'ר העניין,** שואר

הערות ות קוגנים

כלזון מהמי. (יב) **צמן.** ג"ל וילקוט טס ורט" טס"ט. (יג) **היל לוי.** טס, וסיווט סמלהר טס גנאל גלפון מהמי. (יד) **לון פקנ"ס.** ג"ל טס, וילקוט טס, וט"ס מאוד כ"ג. (טו) **הילגנ"כ.** ג"ל וילקוט טס, ורט" טס"ט נסס ג"ל, וטס נגי' נסן לזרמי כ"ט, וכן מונען נערץ מרכ' טנס. (טו) מלמד טס'יס מהחנוך. ג"ל וילקוט טס. (יז) **דמו טל יוסף.** ג"ל וילקוט טס ורט" טס"ט. (יח) **זס ממס.** ג"ל וילקוט ורט" טס"ט. (יט) **מפני טסוח טפליטו לטול.** ג"ל צמלהר טפליטו טפליטין ליט' וילקוט ישקב טס טנאל, וכן כוון בטנטומול וינט, ורט" טס"ט. (כ) **ר' חני גט"ר יתק.** ג"ר פג"ק, וילקוט טס רט' קמ"ח, ורט" טס"ט נלי טס הטומר. (כא) **זס לוי.** ילקוט רמז קל"ט נסס ג"ל וו"ל : כיון טס'יס טוחס נסס לוי יתידי טג"ט. ויטטט צמלהר לטט טקז ; וכי מלהר כ"ט, טג"ט זט לוי סטלהר יתידי מזונ . (כב) **זט"ס חלotta הלס וו"ט.** הפעית ט' ע"ל ט"ט. (כב) **דנויות כנליות.** ג"ל טס, וילקוט רמז קל"ט . (כג) **כקחות.** דרט' סקירות מלזון קלס ותקרא. (כד) **מיין טפליטו לטון קוף.** מכתת י"ה ט"ט, ופי' ספלי' צטטלוטך י"ט ומילא חווית פ' כמתט טפנרטוי. (כד) **לפי טפליטן מקלר פטנין.** זה סטלאן נקל נוכל נמוש נגורייטו דל"ג מושג כ"ט מלך י"ז מלך טלי"ט מתקומן כו' ט מלך מחלתו . מלמד

בראשית מב מג מקץ

לא אמד לפעלה ואת הארץ תפהחו, והם טפרו לאבידם ואת הארץ תפהחו:
לה) ויהי חם טריים שקייהם גנו חמה ואבידם וייראו. (כח) מלמד שהשדרן:
לו) ויאמר אליהם יעקב אביהם יוסף איננו שטען איננו. בישרו פיו ששתען ויוסף
יהודי: עלי היו כלנה. אל הטעתם עלי גון על יונן:

(לו) ויאמר רואבן אל אביו את שני בני תמית. (כו) אמר לו מה נשתנו בני טכני,
אמר להם יהודה, (כז) הגיה לו לוזן זה עד שתכלת הפת סן הבית,
כיוון שכלה הפת סן הבית, אמר לו יהודה,ABA אם הזולן בניין פפק נחטף פפק
לא נחטף, ואם אינו הזולן עטנו כלנו מותים ברעב, מוטב שתנניה את הספק,
וחותפות את היהודי, אמר לו מי ערבי בו, אל אני עריב בו, שנאמר אנכי עריבנו

מיד שלוחו עמהם: (כח) ויאמר לא ירד בני עמכם. אמד לו יעקב אבינו אין זה לשון הכלמים, וכי בגין
ולא בני: וקראהו אסון. בון אריה וננבה, או צנים וטחים, (כח) לפיו
שאין השטן טקטרן אלא בשעת הסבגה:

(מן) ר) אם ישך משלחה: (א) אמר לו יהודה, הוא אטר לנו דבריהם של אמת, ואנו
ה) ואמ איןך משלחה: (א) אמר לו יהודה, הוא אטר לנו דבריהם של אמת, ואנו
שшибים לו דבריהם של בטלה, אלא אסר הקב"ה אני עסוק להמליך את בנו
במצרים, והוא אומר למה הרעותם לי להניד לאיש:

(ז) ויאמרן שאל האיש לנו ולטולדתנו. (ב) א"רABA בר טגנאafi עזיז
ערימותינו נילה לנו:

(ח) ויאמר יהודה אל ישראל אביו. מוטב שתהא נפש אתה בספק, ולא כלם בודאי:
ט) אנכי עריבנו. (ג) העיד בו ביוסף שהיה צדיק: כל הימים. (ד) זה העוזם הבא:
יא) ויאמר אליהם ישראל אביהם אם בן איפוא. אמר (ה) אני עשית לאבי איטוא
ובלבשתי יהודה: סופרת הארץ. (ו) דבריהם שהן טומריין העולם:

(ב) ובസוף שנייה. (ז) א"ר יצחק שם הזקير השער, ומזה שהייתם קונים בתחילת
בסלע, עתה אתם קונים בשתיים, לך נאמר משנה: זאת דבקת המושב.

(ח) זה הכסף הנגטצא באחתחת:

יג) וזאת אחיכם קחו. הורי כפת והורי דורות, והורי אחיכם, מה אתם צריכין עוד?
יר) אמר לו طفلך, אמר להם אמרדו שדייתם. (ט) אשרי הגבר אשר תיפרנו זה וסתורתך תלמדנו
(חיליך לד' יב) מAbort העולם שבא עליהם יסורים ולא הקפיד כלמי שכינה, אף
אתה אם אין עלייך יסורים אל תקפיד: ואל שדי. אמר להם (י) מי שאמר לעולמו די, זה

ה ערות ווות קונים

(כח) מלמד סיטון. ציל וילקוט סט. (בו) ה"ל מס נתחנה נני מניך. נcli פלגרען טמל ט שפנס
נני מניך, וממלר גונע מתנומען מקן וקס כתוב ה"ל טומט וכי בגין נני. (כז) סימה לו לוזן.
כ"ה גס נתנומול, ונcli פלגרען קמחייט לו לוזן. (כח) לטוי צליין זען מקטנג. ציל סט סל ננית
לע. טיל ליטיגן צו יענג מאלן צהין כספן מנקרן מלע נטעט טסכא. ומאלהר טנט מירזאלמי צנח ס"ג
ס"ג (ל"ג ס' ע"ג) וטאט נני' ה"ל הטעי ציל יטקב וקלסן מטען נדי, סל בכיה ליה, לאט מינן צהין כספן

ס"ג מקטנג מלע נטעטה טסכא, ומיין צנחת נ"ג פ"ה.

(מן) (א) טמר לו יטודס. ציל סט. (ב) היליג'יל. ציל וילקוט, ורט"י מס'ת. הרט'י טרי מיטסומיטין
נילס לטע, צסנית לאס מליזט טן כי מיטסומיטין טטכטו נאס נסיותט קפיטין. ודרכ טב מן מהת
ולטולדחת (ג) טפיד טז גיזוף. נcli פלגרען כליר גיזוף. (ד) זס טטנס'סנה. ציל וילקוט ורט"י
פס'ת, כי כלסומיט גדרתוח נה. (ה) טמר טלי מיטחוי להטוי הייטה וכלהקטי חילדס. נcli פלגרען
טמג טלי מיטחוי נטוח, טלמר טי הייטה, ופלטטה חילדס, ווילר נטן כטום צכון צניל. ספ"ה ווילקוט
רמז קמ"ט מומת אחלדא. טכתרתוי להטוי ווילר טי הייטה (נרטטיט כ"ה נ"ג) טום טמלעאכ טלי כהן.

(ו) דביריס טפס מאמרים גשלט. ציל סוף פל"ה, וילקוט מזוז קמ"ט, ורט"י מס'ת. (ז) ה"ר יילקוט.
כ"ל סט, וילקוט סט, ורט"י מס'ת. (ח) ה"ר כסף. ציל וילקוט סט. (ט) ה"ר פגנער. ציל פגנער.
(י) סומט טהמר לטולמי די: וכ"ט נתנומול מקן מי טהמר לטמיס וחרן די, יאלמר ליטורי די, וגס רט"י
פס'ת בכיה וויל מילר טהמר לטולס די, יאלמר די נגידותי, ונcli ני' טחלהט מי טעהיד לטולס

בראשית מג פקע

יאמר די ליסדי : יtan לכט רחמייט . (יא) גדוילים רחמייט שבחן ישראל מתקבצין טן
תגליות , (יב) שנאמיר ייתן לכט רחמייט (לנלייס יג יח) , וואוטר ושב ה' אלהיך את שבותך
ורחסך (פס לג) : ואגי כאשר שכולתי שכלהתי . עד עתה שכלהתי ולא אשכל עוד :
טו) ויקחו האגשים . ושהה מתן ארם ירחהיב לו ולפניהם גדוילים ינתנו (מפל לי כז) :

(ט) וירא יוסף אתם את בנייןך. ראה ושבח, כענין שנאמר וראך ושבח לבך
(קמ"ז י') : וטבוח טבח והבן. (י'ג) מיכן שהיו אבותינו נחוגין במצוות
קדם מתן תורה, נאמר כאן והבן, ונאמר להלן והבינו את אשר יביאו (סס צ'כ') :
ימ') וינישו אל האיש. (יד) היה דוחפן לפנים, והם היז חוחפין אותו להוציא :

כ) ויאמר כי ארצו ירד ידנו. (טו) אמרו לו ירידת רוא לנו, שידי הארץ היו
ספרטין אחרים, ועכשו אנו צריכים לפרשך:
ג) ויאמר שלום לכם אל תיראו אלהיכם ואליך אביכם. (טו) בזאתם ובבות
ארציכם, וזה מטהר הארץ מטומאה.

ב) ויבא יוסף הביתה. לפלטין שלו:
כ) ויבא יוסף הטענה עד ברא יוסף. ספלטין של פרעה:
ה) ויבא יוסף ביתה. יוכננו את הטענה עד ברא יוסף. ספלטין ביטחון פנים יפות:
ו) ויבא האיש את האנשיס. ביתה יוכף ויתן טעם. קבלם בסטר פנים יפות:
ז) אין הדבר געלם מני וברצוני נתתיו לכם:

בז' וַיִּשְׁאַל לְהָם לְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם אֲבֵיכֶם בָּ(ז') זֶה יַעֲקֹב: הַזָּקָן וְהַיְצָקָן לְפִי
בָּתָם שְׁבַעַת סְכִירָת יוֹסֵף עֲדִין הִיה קִים:

בפט) ויאמר שולם לעבדך לאבינו עוזnego חי. זהICON נפטר:
 יושא עגיו וירא את בניין אחיו בן אטו. שהזה רוטה לאטו: ויאמר אלהים
 יחנק בני. (יח) א"ר בניין בן לוי לפ"י ששמענו חנינה על אחד עשר
 השבטים, שנאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך (נכלטיה נג ס), לפיכך יוסף
 אמר חנינה לאבינו. ואנחנו נטמאים בזאת

לא) וירחץ פניו. עשה עצמו כמתנבר; ל) וימחר יזכה כי נכתר רוחמי אל אחיו. מעולם אבותינו רחמנים היו: ויבקש לבבות. תלמד שהבביה טכבה נחלי הלב:

לנ') וישימנו לו לבחו. כדי שלא יכירו זה שהוא יהודי: ^{ז'}
בנ', ואחד יהודה הוא מלך ישב בראש, ראובן שני לו, ואני אין לי אם,
ובגינטן אין לו אם, ישב באדי:

ל') וַיֵּשֶׁא כָּשָׂאָת [וְגֹן] וַתִּרְבֶּב טְשָׂאָת בְּנֵי מִין [וְגֹן] חַטֵּשׁ דְּזָות . (ב) נָתַן לוֹ יְוָקָף, וְאַסְנָת, וְמִנְשָׁה וְאַפְרִיס, וְחַלְקָה עִם אֲחֵיו : וַיֵּשֶׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עַפְדוֹ . עַמּוֹ שְׁתוֹ, חַזֵּץ טְפָנוֹ לֹא שְׁתוֹ, (ב'א) אַר לֹוי כָּל עֲשָׂרִים וְשָׁתִים שָׁנָה לֹא שְׁתוֹ יִן, שְׁנָא' עַפְדוֹ, (ב'ב) עַמּוֹ שְׁתוֹ, חַזֵּץ טְפָנוֹ לֹא שְׁתוֹ :

הערות ותקוניים

לעיסורים לי, פוג' יולמל ליטרוי לי. (יא) נחלים ללחמים. עי' ניד ר' יולקיס בן לנו סתור קרייה נגליות, ונילקם רמז כתם' נמשות לר' יוכטש סתור קרייה. (יב) טמל' ויתן לך למתויס. וכן מונת נכל' פלארטט, ונגנברג כתיב ומון לך ריהםיט, וכמלהט ניד' קס מונת סכטוב ויתן מותט נלחמים (ח'ל'יס קיז פ"ז). (יג) מילן טפיו אנטומינו נטונין. פיין ניד' פג'יב, וילקום רמז' קפ'ס, תאנטמאן נטה, ומכליחת ריעץ נטלח, ופ'ס' גתוטס' חולין ז'ל' מע'ל' ד'יס' כמלהן. (יד) פ'ס' דוחפן. ניד' וילקם ורט'י פס'ית. (טו) מ'ל' יליידס כיון לט. ניד' וילקם ורט'י פס'ית. (טו) צוותא. ניד' וילקם ורט'י פס'ית. (יו) זט' יטקב' זט' יטמק. ניד' קס, וילקום רמז' קיג'. (יח) מ'ל' נגיימין בן לט'. בכ'ל' חפליטס פטלאת, בן לט'י' ונילקם חסיד קס פלאומל, ומאלתי בכ'ל' פס'ית על בכהוב ויטל' לה פיג'ו ונו', הצל' חנן הולכיס, היל' נגיימין גבר לט'י' נס' צפמאפעט האינס ט'. (יט) מ'ס' עט' נעל' כגעינע וס'יס' טט'ס פטמו מוקיס'נו. מונחומי'ו יינט, ובכ'ל' פג'יב זט' זומלייח נגעניע, ונס' נכל' פלארטט שט'ס ערמו מדיח'נו, ז'ל' מליח'נו. ונג'ל' פג'יב נעל' מ'ט' כגעניע וטקי'ט ט'. (ב) מתן לט. ניד' קס וחגומו'ו יינט, ורט'י פס'ית. (בא) מ'ל' גו'. קס. (בב) פטו טחו. ניד' וילקם קס, צוות קל'ס פ'ל', ורט'י פס'ית.

בראשית מד מקץ

[מד] א) ריצ'ז את אשר על ביתו :
ב) ואות נבייע נבייע חבקף . בに基וף טריז ובקוף ציירם , יבוא נבייע בסוף ; ריבכט
על עשרים כפת : בפי אמתחת הקטן . על דוד (א) ניענער היה קורין הארץ
קטן , ועוד לראות איך אהבתים אותו :
ג) הבקר אור והאנשיס שלחו . (ב) טיכן אוחיל לעולם יונס אדם בכיר טוב , ריצ'ז
כבי טוב , שנא' הבקר אוור , ובתיב וירא אלהים את האור כי טוב (נמלעתה ד) ;
ד) הם יצאו את העיר . (ג) טן העיר ורומה לו בצאתה את העיר (טמות ט ט) ופי' טן העיר :
ז) ווישיגנס (ד) שם היו רוחקים טן העיר לא היו חששיהם בדבריו :
ח) חן כסוף גנו , ואיך גנוב סבית אדוןיך . (ה) תנינ' ר' ישמעאל (ו) זה אחד מעשרות
כל וחומר . התנני ישראאל לא שמע אליו ואיך ישמעני פרעה (טמות ו' יג) , חן
בעודני חי גנו , ואף כי אחורי מותי (גנליים ט ט), (ו) הלא תבלם שבעת ימים (גמלל יג יד)
כי את רגליים רצתה וילאוך ואיך תתחורה את הפטוטים (ילמיש יב יג) הנה אנחנו פה ביזהה
יראים ואפ' כי נלך קעילה (ט ט' ט ג נ) , ובארץ שלום אתה בוטח ואיך תעשה גנו
(ילמיש יג יג) , חן צדיק בארץ ישלם אף כי רישע וחוטא (טלי יה ט), בשושן הבירה
הרגנו היהודים גנו' בשאר מדינות המלך מה עשו (למהר ט יג) , ואיך גנוב סבית אדוןיך :
י) ויאמר גם עתה כדברייכם כן הוא . (ח) אמר להם אעפ' שכדבריהם כן הוא
המנוג שעשרה בני אדם ונמצא אחד מהם בוגניתה (ט) בולם בפרזה ,
אבל אני אעשה לפניהם משורת הדין ואתם תהיו נקיים : ס"א בתטיה , אמר להם וכי
בדברייכם כן הוא , אחד מהם חטא , אתם מה פשעתם :
יא) וימחרו וירידזו . זריים בני זריים , וימחר אברם (נמלעתה יט ו) , קנאים בני
קנאים , דכתיב עם אשר תפוץ את אלהייך לא יהיה (ט ט ט ג) :
יב) ויחפש בגדר החל . כדי להבהילים . (ו) ד"א שלא יבינו ויאמרו יודע היה היכן
זה טונה : יימצא הגביע . (יא) התחילה לקטרו , והוא נגב בר גנבתא ,
יא) אמר להם יש כאן אחים מוכרים את אחיהם :
יג) ויקרעו שלוחתם . (יב) הם גרכו את אביהם לקרווע , לפיכך ויקרעו שלוחתם , יוקט
נעם לאחיו לקחע , לפיכך יהושע קרע , דכתיב ויקרע יהושע שלוחתו שמלוחתו

הערות ותקוני

[במ"ד] (א) ניגנות. מלה זו חילך בין שיטות נמנעות עליה (שנת ס"ז ע"ג) ופע"ט נסימתא. (ב) מין הטענו רואל. סמiosis ב' פ"ל, חפניהם י' ע"ג, ופע"ט צפי' למוחם נס"י דין טרויים דלא גראן כדרות מן סכחות דענקל מודר ומחולן גראן דעטפרה כלכ'ם פ"ס כון וע"י נ"ק ס' פ"ג דריש לא מקראן לחראינל ופע"ט צלטס' וכן נמכליתה כל ט"ו דריש לא מוחות להו תגלו ליש משתח ביזו עד זקר כמו נ"ק. (ג) מן סטיל ודומש לא כו'. וכן סנייח סמאצ'ר, חותם סטייר, מן ספirl. וכן קלטתי חותם ספirl. (ד) עטוט סי' רוחקיס מן ספirl לא כי מושתיס נדנדיו. צילוקם רמז ק"ג סנייח צבש מדרכ' (ולא נודע לנו נחיים מדרכ'נו) ואיל' פס ינאל מה ספirl לא סרחיין כד"ו למק יסיפ' צימיכס ובינויו כלסיט אלטס, חילך פט יתרכזון מן ספirl חיון כל נריכ' יטול לאחיזין. (ה) תע' ר' יטהטעלן. נ"ל פס, צילוקם צבשות פ"ע טמתון. (1) זפ' מהל מסטרס ק"ץ. וכן כוח נכ"י פלהרטק, וכן צילוקם פס, וכפלקן לא נמנע רק חזאכ', טולס. נ"ל כוסיפו כמה נכיוותה תמייס לא. ישנא למלהכח הף כי לא הצלחטו וגנו' (יחזקאל ק"ו ס'') ואום כוּסָפָכְ מִתְיַחֵק לוֹ מַדְפִּים כֶּמוּ קְמָלָה בְּגַכְ"ה צִילּוּקָם שְׁמָולָל לְמוּ קְלִי' זְוִי' חִיטָּוּ מַוְנָּט כִּי פָס תְּקָסָה, וּמְנָלָה כְּתוּב בְּצָס לְנֵי קְלָטִים לְיַחַד לְוָיִ' זְעִלָּוּ וּכְן חִמָּלָה בִּיחַקְוּל זֶפ' כְּפָסָוק כָּאֵב נְסִיוֹתָה תְמִיס נְלֵז יְמַהֲכָה, ק"ז הף כי בְּהֵךְ הַכְּלָתָהוּ פ"ג. (2) כלוח הכלט צבעת ימייס. עיין נ"ק כ"ס מ"ט, מלון ק"ז כ"ג? כלוח הכלט, ק"ז לפכינה חרגנפה טבר יומס, פ"ט נטומ' לד"ה ק"ז. (ח) המל לפט כו'. נ"ל צילוקם פס, ויט' למוחוק פס מלחת, חיון". (ט) טולס נסרווח. וכ"ט נכ"י פלהרטק, וכ"ל סני' כוּלָס דְּהַסְרָה; צילוקם טולס נסירות, ונוּסָס נסירות, וכ"ט נגניבת פ"ס. (ו) דינ' צילוקם טולס נסירות, נגניבת נגניבת ציד ה' מכת כוּלָס נתחס'ים; חילך חיון מנטשה לאס נסירות כן טולס, תכלכת חיינין נדנגי, נגניבת נגניבת ציד ה' מכת כוּלָס נתחס'ים; חילך חיון מנטשה לאס נסירות מטורוח סדין, חילך ימלה חיון. ישיה לי ענד פ"ל. וכן רחויתי נ"ל פ"ל פפ"ל המל לאס ש"ק נ"ט מ"ט כ"ג פ"ס צי' מטורוח סדין, חילך ימלה חיון. (ו) דינ' צילוקם טולס. (ו) דינ' צילוקם ינינו. נ"ל פ"ג צילוקם טוף מקן, וילוקם טוף .. (ו) כתחלט לנטהנו כל נגניבת נגניבת. נ"ל צילוקם פס. ס' נגניב כל גנטה, גאנט. חומך נטחן פגניבת חומך. (ו) פס גאנט חומך חומך נגניבת. נ"ל פ"ג חיוחה ר' פג'ס צילוקם?

בראשית מד מקץ

(יקוטע וו), מדה בוגר מדה : ויעטום. (יג) כל אחד ואחד נוטל משאו בידו אחת
יעטם: וישובו העירה. (יד) בית המלכות היתה, אבל היתה חשובה בפניהם כעיר קטנה :
יד) ויבא יהודה ואחיו. יהודה עיקר להם : ט) ויאמר להם יצטפ. כתנבר: כי נחש ינחש. שהיה קורא להם בשםיהם, פראה
לهم שהוא מנחש בו :

ט) ויאמר יהודה . בכ"ט יהודה מדבר בראש : מה נאמר לאドוני . (טו) בכסף ראשון : מה נדבר . בכסף שני : מה נצדך . בגביע . (טו) ט' طفل סה נצדך , אלא הוא לשון תלמוד , (יז) قولهו טזרקי דידע עברי , כלומר (יח) כל הערטימות שיכולה לעשות עוצה . בב"ק על בהטה שקשורה בחמתה וברוחה לה שחייב טי שהגיהה . כך מה נצדך מה ערטימות נוכל לעשות מעטה , אמר לו גלי ויודע לפני קוגינו שלא חטאנו לא אנחנו ולא הוא , אלא האלים מצא את עון עברייך , (יט) א"ר יצחק מצא בעל חוב לנבות את שטר חובו . (כ) א"ר לוי (כא) כהה שהוו לפיצה את החבית וחטיה על שMRIה , (כב) פיצה כטו מיצח לב (מפל ל' ג) : הנו עברים . כלומר אעפ' שידעו שאין הדין כן , כדי להשיקת את חמתו , חיז אומרים לו הנו עברים לאדוני :

י) ויאמר חילתה לי. חילין הוא מלך כמותי לעשוות שלא כרין: ואתם עלו לשлом אל אביכם. עליה תהא אליכם, ורוח הקודש מבשורתם שלום רב לאוחבי תורה ראי למי מרייחיל (תכלית בות ברה).

פרק ו' וינש

(ב) ויגש אליו יהודה. כתיב טוב אשר תראה בזה וגם מה (כג) אל תה (את) זך
(כד) וירא אלהים יצא את כולם (קملת ז יט); הכם בזעם שרצו לעשות
דבר אוחז בהרבה עניינים, לפי שאינו יודע אי זה יאשר, שהרי יהודה נתן רעתו
בכמה עניינים בשעה שנטפס בניין אחיו בגבע, שנאמר ויגש אליו יהודה. (כה) ר'
יהודה אומר רגשה למלחמה, בענין שנאמר ויגש יואב (כט) והעם אשר אתו למלחמה

הערות ותקוניים

וְכֹה אָמַר יְהוָה רַבָּתָנוּ כִּי־^{אָמַר} (כז) וְכֹה

בראשית מד ויגש

(פ"ג, י'). ר' נחמייה אומר הנשה לפיויס, בעניין שנאמר וינשוו בני יהודה אל יהושע בוגל (יקוטע יד 1), לפניו גנשו רבנן אמרה הנשה לאחלה, שנאמר (כז) וייחי בעלות המנהה וינש אליו (מ"ט יב 1), כיון שדראה יהודה שדעתו של יוסף לבבוש אצלו. את בניין, אמר אין הדבר תלוי אלא בי, שהרי אסורת לאבי אם לא אבינו אליו. וחטאתי לאבי כל הימים, לפיך וינש אליו יהודה. (כח) א"ר חנינה ב"ר נחמן לעולם הרבק בשלשה, והתרחק מן השלשה, התרחק משלשה, מן הפקדונות, (כט) ומן המיאונין, ומלוות ערבות בין אדם לחבירו. (ל) [הרבך בשלשה, בחליצה; ובחרת נדרים, ובhabאת שלום בין אדם לחבירו]. (לא) כתיב מים עמוקים עזה בלב איש ואיש תבונה יידלנה (פסלי כ ס). זה יהודה שהיה משיב דבר על דבר עד שעמד על לבו של יוסף: (לב) ר' פאיד אומר וינש לשון שלום בעניין שנאמר וינש דוד את העם וישאל להם לשלים (פ"ל ל כה). ר' יהודה אומר וינש לשון אהבה, שנאמר וינש וישק לו (נכחות כ כ). ר' נחמייה אומר וינש הוא לשון קרבן, שנא' וינש את פר החטא (ויקלט ח י). ר' יוסי אומר וינש לשון נדפה; שנאמר ויאמי נש הלהה (נכחות יט ט). ר' נתן אומר וינש לשון משוש, שנאמר נשא נא ואמשד בני (פס כו כה). (לג) דרשת וינש אליו יהודה א"ר זוחנן בשעה שתפס יוסף את בניין, ואמר האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד; אמר יהודה, (לד) בניין נתפס כלום יש שלום בבית אבא, מיד בעס יהודה ושאנ בקול נדול ונחתלא חימה על יוסף, כיון שראה יוסף פימני שהיה בו, שהמשה בגדים היה לבוש, וניטה הייתה בלבו, בשעה שכועם קורעת את כלום, מה עשה יוסף בעט באבן של שיש שהיה יושב עליו, ועשה כל שלצורות, טיד תפה יהודה, ואמר זה גבור כמוני, מיד וינש אליו יהודה, בא לשלוות הרבנו ואינה נשלפת; אמר זה צדיק הוא, מיד התחליל לשון תחינה: ויאמר בני אドוני (לה) לשון יוני ביהה לשון אונס; אמר לו יהודה, זה לא אמרת לנו איזה עינוי תזריזו, אליו ואשיטה עיני עליו; (לו) בלומר אני מאtin לכמ' שהוא בחיים עד שאשיטה עיני עליו וראתה אותו, ועתה אתה אומר הוא יהיה לי עבד; זו שימת עין: ד"א כי אדוני. אין הדבר תלוי אלא בי, אני קבלתי אותו מאבי ואני עבר בו: ד"א כי אדוני. אם עבד אתה צדיך אני יותר טומב לעובדק טזה, ואם לאיש חיל, טומב אני טפנו: ידבר נא. אין נא אלא לשון בקשה: דבר באוני אדוני. (לו) יגנו ובר באנך, זקנתו של זקן זה, על ידי שטשכה פרעה לילה אחת לקה הוא וכל ביתו בגנעים נדולים, (לח) הוחר שלא ילקה אותו האיש בצרעת, אמרו של זה לא מטה אלא טקלתו של אביו, הוחר שלא יתחליל בך קלה אחת והוא האיש ימות, בשליל נקבה הייתה לנו, נכננו שנים טפנו והחריבו ברך גדול, ובאן בשבייל בניין על אחת

הערות ותקוניים

לקר מטו. נקלט טרל טמו, וככ"י פלמאנק חמר קרלייך מן סכלות והקמיט כמתיק מן מלמה עד למלחמה. (כו) ויסי כעלות. וכן מוזג נכ"י פלמאנק וכקלט כחיב צעלות. (כח) ה"ר חיינט נר ממן. וכן כוכ"י פלמאנק, וככ"ל ליט וינט פל"ג, וילקוט רמז ק"ג חמליט כמלט נר ממן. רק נס ד' חיינט מס, ולולו זיל נדנרי רנטיט ר' מניע נר, מלא. וכן נמרט יגנות ק"ט פ"ה נס נס נר קפלט: (כט) ומן סמיהוניס. עיין נחות' יגנות טס ד"ס וימליך מן סמיהוניס. (לו) סדרן צעלאס. סופsty כמו טסוח נכ"י פלמאנק, זונכ"ר טס. (לא) כתינ' מיס טומוקיס. פיין צ"ר טס. (לב) ר' מהיר חומר. ר' יכודה חומר, ר' נחמייס חומר, ר' יומי חומר, ר' נתן חומר, וזה לער מלחיין נמלחין רק מודע צילקוט ריט וינט רמז ק"ג. וטמאות ר' מהיר חומר" סופsty כט טסוח צילקוט טס, וחסל נס נכ"י פלמאנק. (לנ) לרטס ט' ה"ר יוחנן. צ"ל פל"ג, וילקוט רמז ק"ג, וככ"י פלמאנק חפלס מלט גראס". (لد) נמיין מהפס כלום יט טס נגיית חגה. צ"ל פני ה"ל יודה נמיין מה הפס וטלאס נגיית חגה, וכתוב סיפ"ת קדרוב נמיין דנרטין נמיין חי הפס, ועס יוסף מלכר ולפי צמאלר ותמס טל נטלאס מהר מס זס טלאס ליט נמיין חפס. וכלהל כנייח רנייעו סוא נכוון מהל. (לה) נזון יוני ביהס פקון חום. וכ"ט נכ"י פלמאנק, וכלהל כוולהט נזון צס (וועפס), צזט (נשומלאט) וווע רצ"י נכלטת מג' כ' ני מהויא, נזון נמיין מהנויאס כוול נלזון הלמי נייח ציון וככ"ל מיטל ני מהויא, נייח חפס מהניל פלייט. וטפוץ נמייח צס צילט צילט צילט צילט צילט צילט. (לו) כטמר. כופsty כמו טסוח נכ"י פלמאנק. (לו) יכונן דנרי צולק. צ"ל וילקוט טס ורט"י מס'ה. (לח) טזג.

בראשית מד ינש.

כמה וכמה: (לט) א"ר ירמיה ב"ז שמעית דבר אני יהודה עשה שהיה משים עשות
של בריל לתוכך פיז וווצאת כאבק: כי כטוך כפרעה. (ט) כמו פרעה טלק ואתה שני
לו, אף אבא מלך הארץ בנען ואני שני לו: ד"א כי כטוך כפרעה; (טא) טה פרעה
נוור ואינו טקיים, אף אתהנו ווינגן טקיים. (טב) ד"א כי כטוך כפרעה אמר לך אם אני
שולף חרבו טמרק אני מתחילה, בפרעה אני מסיים, מיד רטו יוקף למגנה, (טב) ובעת
בקיע, (טג) וועת כל הפלטין, אמר בעיטה זו מבית אבא הוא, התחליל לדבר רכות:
יט) אדרוני שאל את עבדיו לאמר. (טד) א"ר חייא בר אבא כל הדברים שאת קורא
שדבר יהודה ליוסף מפני אחיו עד שאתה מנייע ולא יכול יוסף להתחמק;
חיה בהן פיום ליוסף, פיום לאחיו, פיום לבניין. פיום ליוסף, ראו הארץ נתן את
נפשו על בניית של רחל. פיום לאחיו, לומר הארץ נתן נפשו על אחיו. פיום
לבניין, לומר (טה) כשם שאני נתן נפשי לעילך, כך אני נתתי נפשי על אחיך;
(טו) אドוני ז' אדוני כתוב בפרשא, (טז) כדרכך שאמר יעקב לאחיו, אלא שיעקב
הוסיף אחד, זהה ריחם, זהה לא ריחם:
כ) ונאמר אל אדוני יש לנו אב ז肯 וילד וקוניגס קטן. אחרון שבבניהם: ואחיו מות
ויתר הוא לבדו לאמו. וכי אמו קיימת שהם אומרים לאמו, אלא יותר
הוא לבדו זכר לאמו, שאמו סתמה, וכל הרואה אותו אומר זה בן רחל:
כא) ותאמיר אל עבדיך. כסבוריים היינו שאתה טלק ועומד בדבריך:
כב) ונאמר אל אדוני לא יכול הנער. כי לא נישב בדרכיהם:
כג) ותאמיר אל עבדיך אם לא יריד. התרית בנו:
כד) ויהי כי עליינו. (טח) שארץ ישראל נבואה טבל הארץות:
כה) ויאמר אבינו שוכן שברו לנו טעת אוכל. טובך חזק ירדנו חנה:
כו) ונאמר לא נובל לרודת. לפי שהאיש חזק בארץ:
כג) ויאמר עבדך אבי. (טט) לפי שהיה שומע שהוא אומר לפניו עבדך אבי, לפיכך
מת יוקף קודם לכל אחיו: ז' טען ז' ז' ז' ז' ז' ז'

הערות ותקוניים

פיין נ"ל טט. (לט) ה"ר ירמיה. נ"ל טט וע"ט ותרכז כי רצית כסמיים דנרי ר' ירמיה ז'
הארlein לטס תמל וגולמו טמפלטיס לנחלות. וממ' טכניין רצית לט דנרי ר' חני טט וזעל נטע טסיך
ימולך מטלך מהה סיפ טערות לט טוקשת כלו ווילמות, וסיפ טמן טפקיות כל נרצל לחוץ פיו ומויילך
כלכך. וסתה מטלך פיז מונע געריך ערך שפת ופי' מתיכה טל נרצל. ואגלה כי יט כלון מטה לשכת
וחפהון דסמלר ה"ר ירמיה נ"ל קמעיש דנרי חי טול סתחלת מדרכ טרלאון, טננ"ר נטע. ר' ירמיה
ויתר הילט סתלות סמס טולס זלטאל. וכן סיפ כהונכ נ"ל סמאנר ל"ר נר"ט דנרי חי וט' כמו ננ"ל
ה"ר חי יולדת עטה (ג"ל נטע) טביה מטיס וט' וכסמיים סמפתיק מן חי עד חי טולס טלטם. (ט) כטו
פלעס מלך. נ"ר וילקוט טט. (טא) מס קרעה גוזר. סומפטוי כמו טסום נ"ל סלחרטן, וטטה
גנ"ל טט. (טב) ד"ה. נ"ר חסרים סטלה "ד"ה". (טב) וונטם נקלקט. נ"ר ורטט קד רשת,
ופי' נטע געטט לחט גראלע עט פהאן, ולערוך עריך רפטט סטניא דנרי סמדראס; וסיס וויסטט טל פמתה
ה"י רפטט גאטסלייט. (טג) וויזט כל טפלהין. ט"י ווועד כל טפלהין מל טאנבל ימולך ווועל געיסטט ער
מפני געולט ניטח הנטה טקי גנוריס מיל. (טד) ה"ר חייל נ"ל חייל. נ"ר סג"ג, וילקוט רמז ק"ה.
(טה) כסס טולני נתן כסטי עריך קד לוי נטהי נטהי עט חייך. צ"ס ננ"ל, הוולס צילקוט נג"י כסס טנטה
נספי עט חייך קד לוי טטני טליק. (טז) מלני ז' מלני כתיב בפרשא. וכט: נ"י לדוי, גהויל
לדויל, הלויל טול, וגהויל מל לדוי, וגהויל הלויל, הלויל הלויל, טנד הלויל. (טז) כדרכ
טהמר יעקב להחיז. וטט: כט מהלמלוון להלויל, נטניל להלויל, להלויל נטעו, געויו הלויל, הלויל يولט,
יענער נול לדוי, הול לדוי טפילה, להויל חן געמי לדוי. (טח) טולן יטראל גנטה מלן סהרטה.
קדושים טט ט"ה. (טט) לטט טביס טומעכו. גנמלו סופט י"ג פ"ג חייה מפמי מט מקהן יוקף טנטה
נחייו (סנמלר וסעליתס חט פטמותי מט ושדעת חי, לטט) מפמי טלן מיטו נכטוד חייו, דקלהמו ליט
טגדיך חיינט וולט האמר לטס ולט מיידי, מפמי מט יוקף קודס להחו מפלי קאנסיג מטנו נרגנטה פ"כ.
ונפדר"ה פלט מיהו ר' יקמפלל הוול. י' פטמייס למלו נגי יעקב ליוסף טנדיך חיינט, וטט יוסף הוא סדבר
וסתק וסתיקס כסולויס לדוי, לפיך מתקלו ממיין י' טיס פ"כ, וגלהמת נול מונע נכתוב רק חמפס
פעמים ענדיך חיינט (נרטה מ"ג כ"ה, ומ"ל כ"ד כ"ז ל' ג"ה). וגט גמדדא נ"ל פ"ק נלהל קיזע לט'
פטמייס

בראשית מד מה יונש

בַת) וַיָּצֹא הַאֲחָד . (ג) מִיחָד שְׁבָשְׁנִים : בַת) וַיָּצֹא הַאֲחָד . (ג) מִיחָד שְׁבָשְׁנִים :

כֶט) וְלִקְחָתָם גַם אֵת ذָה , חַבֵּב עַלְיוֹ כְּמוֹתוֹ : בַת) וְלִקְחָתָם גַם אֵת ذָה , חַבֵּב עַלְיוֹ כְּמוֹתוֹ :

ל) וַעֲתָה כְּבָאִי . אֵין לְפָנֶיךָ לְחֹזֶר אֶל אָבִי : בַת) וַעֲתָה כְּבָאִי . אֵין לְפָנֶיךָ לְחֹזֶר אֶל אָבִי :

לְבָב) כִּי עֲבֹדֵךְ עַרְבָּה . חַדְאָה לְלִזְדוֹת חִיבַת אָבִיו לְבָנָיו סְרָהָל : בַת) כִּי עֲבֹדֵךְ עַרְבָּה . חַדְאָה לְלִזְדוֹת חִיבַת אָבִיו לְבָנָיו סְרָהָל :

לְג) וַעֲתָה יִשְׁבַּן אָבָדָךְ . הַרְאָה לְלִזְדוֹת לְבָנִים . בַת) וַעֲתָה יִשְׁבַּן אָבָדָךְ . הַרְאָה לְלִזְדוֹת לְבָנִים :

לְד) כִּי אֵין אָעָלה אֶל אָבִי . דַרְאָה לְלִזְדוֹת פָּנָן . הַשְׁבוּעָה : בַת) כִּי אֵין אָעָלה אֶל אָבִי . דַרְאָה לְלִזְדוֹת פָּנָן . הַשְׁבוּעָה :

(מַח) א) וְלֹא יִכְלֶן יוֹסֵף לְהַתְּאָפֵק . (א) לְהַתְּחֻקָּה ; טַעוֹלָם אֲבוֹתֵינוּ וְהַטְּנוּסָם : בַת) וְיִתְּהַן אֶת קָלוֹ בְּבָבִי . לְפִי שְׁנַתְּמָלָא רִחוּם : בַת) וְיִתְּהַן אֶת קָלוֹ בְּבָבִי . לְפִי שְׁנַתְּמָלָא רִחוּם :

נ) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אֶחָיו אָנָּי יוֹסֵף . (ב) ר' שְׁמַעְיָון בֶּן אֶלְעֹזֶר מִשְׁׁוּסָר' אֶלְעֹזֶר בֶּן עֲזִירִיה . שְׁהִיה אָוֹטֶר דָבָר מִשְׁׁוּס אֶבְאָה כָּהֵן בְּרוּדָלָה , אֲנִי לְנוּ סִזְמָה הַדִּין , אֲנִי לְנוּ סִזְמָה תְּתוּכָה , בְּלֹעַם חַכְמָה - שְׁבָאוֹת הָיָה , וְלֹא יִכְלֶן לְעַסְדָּה בְּתוּכָת אַתָּנוּ , שְׁנָאָמֶר הַחֲסָבָן הַסְּכָנָתִי לְעַשְׂוֹת לְךָ כֵּה , וַיֹּאמֶר לֹא (גִּלְגָּל כָּבֵד) יוֹסֵף קָטָן שְׁבָשְׁבָטִים הָיָה , וְלֹא חָיו יְכָלִים לְעַסְדָּה בְּתוּכָתוֹ , שְׁנָאָמֶר וְלֹא יִכְלֶן אֶחָזָה לְעַנְתָּה אָוֹתָה כִּי נְבָהָלוּ פָנָיו ; לְכַשְּׁיבָא הַקְּבָ"ה וַיַּכְבִּיחַ לְכָל אֶחָד לְפִי מַעֲשֵׂי עַל אֶחָת כְּמָה וּכְמָה , כְּעַנְיָן שְׁנָאָמֶר אָוְכִיחַד וְאַעֲרַכָּה לְעַיְנִין (חַלְלִיס כ' כָּבֵד) , וַיֹּאמֶר וּקְרַבְתִּי אֲלֵיכֶם לְמִשְׁפְּט וְחִיְתִּי עַד מַטְהָר וּנוּ (חַלְלִיס כ' כָּבֵד) , (ג) ר' יְהֹוֹנָן כִּי מַטְיִי לְהֹוֹא קָרָא בְּכֵי , אָמֶר עֲבָד שְׁרַבְטוּ מַעַיד בָּו , כְּלֹום תְּקָנָה יִשְׁבַּבְנוּ , יִבְינְוּ וַיַּשְׁכִּיל הָאָדָם שְׁהַבּוֹרָא הָוּא הָעֵד הוּא בַּעַל דִּין , הוּא הַדִּין , שְׁנָאָמֶר וְאַנְכִּי הַיּוֹדֵע וְעַד נָאָס ה' (יְמִיכָּה כ' כָּבֵד) , (ד) הוּא שְׁנָנִינוּ שָׁׁבָב יְהָם אֶחָד לְפָנֵי מִתְּחַדָּךְ ; וְכַתְּבֵב כִּי נְדֹול יוֹם ה' , וְגַדְעָא מַאֲד וּמִי יִכְילָנוּ (יְמִיכָּה כ' כָּבֵד) , שְׁבָזָטן שְׁהַקְּבָ"ה יִבְיאָה בְּמִשְׁפְּט עַל כָּל נְعָלָם אֶם טָב וְאֶם רָע , אֶם עַל (יְמִיכָּה כ' כָּבֵד) . כְּמַה יִשְׁהַרְאָה עַל הַזְּדוֹגָה , (ה) אַרְזָׁל מַאי עַל כָּל נְעָלָם , ذָה הַנְּעָלָסּוֹת יִבְיאָה אָוֹתָו בְּדִין , כְּמַה יִשְׁהַרְאָה עַל הַזְּדוֹגָה עַל חַבְיוֹן וְגַמָּאָס , לְפִי שְׁלָב חַבְיוֹן נִמְאָס יִבְיאָה לְהֹה לְמִשְׁפְּט , כָּל שְׁכַנְוָגָן כִּינָה בְּפָנֵי חַבְיוֹן וְגַמָּאָס , עַל חַזְקָקָן נָמָר , וְכַנְּזָבֵן הַזְּדוֹגָה לְרַעַת רַעַת (חַלְלִיס כ' כָּבֵד) : אֶם טָב וְאֶם רָע . מַאי , אֶם טָב , ذָה הַעֲוָשָׂה מִצְוָה לְחַבְיוֹן וְלֹא עֲשָׂה בְּצָנָעָה וְהַעֲנִי טַחְבִּישׁ ; אַעֲשָׂט שְׁהֹא עֲשָׂה טָב יִבְיאָה לְמִשְׁפְּט , שְׁלָא עֲשָׂה כְּדֹונָן , שְׁהָרִי הַגְּבִיא אָוֹטֶר וְהַצְּנָעָה לְבַת עַם אַלְתִּיךְ (מִיכָּה כ' כָּבֵד) . בָּוָא וּרְאָה כְּפָתָה תּוֹרָה אַתָּה לְמִד . הוּא שְׁאָמֶר הַכְּתּוֹב כָּל שְׁכַנְוָגָן תּוֹרָה עַצְמָה , כְּמָה טַדְרִשּׁוֹת וּכְמָתָה הַוְּכוֹחִיות אַתָּה לְמִד . הוּא שְׁאָמֶר הַכְּתּוֹב קְוֹצְזָתָיו תְּלַתְּלִים (סְסָ"ט כ' כָּבֵד) , עַל כָּל קְוֹצָץ וּקְרָמָן שְׁבָתוֹרָה (ו) אַתָּה לְמִד תִּלְלִי תִּלְלִים ; וּמָה חַנְקָזָצִי הַאֲוֹתִיות , אַלְפָף טְפָנִי מָה כְּתִיבָתָו כָּךְ , בַּיִת טְפָנִי מָה כְּתִיבָתָו כָּךְ , וְכָנְן כָּל הַאֲוֹתִיות , וּמְפָנִי מָה ذָה בָּצְדָה , וּמְפָנִי מָה שְׁטָמָס כָּךְ , וּמְפָנִי מָה עֲנִינָט כָּךְ , וְעַל מָה ذָה רְאָשָׁוֹן וְהָאַחֲרָוֹן ; וְצִירָׁקָא אֲוֹתִיות מְנִי יִם (לְיִוְכָּה כ' כָּבֵד) , בְּרוֹךְ שְׁנַתְּנָן תּוֹדָה לִשְׁرָאֵל בְּרוֹךְ הוּא : כִּי נְבָהָלוּ מִפְּנֵינוּ . (ז) הַמָּמָר וּגְרָאָה סָהָה יִהְיָה חַלְמָוֹתָיו (גִּלְגָּלִיט ל' כ' כָּבֵד) וּרְוֹהָה"ק אָוֹטֶר וּגְרָאָה ; מִחְשָׁבּוֹת טַי יַעֲמֹדוּ ; וּכְנַתָּא אָוֹטֶר כִּי לֹא מִחְשָׁבּוֹתִי מִחְשָׁבּוֹתִים וְלֹא דַרְכִּים דַרְכֵי (יְסָעִיךְ כ' כָּבֵד) , וַיֹּאמֶר לֹא אִישׁ אֶל וַיְכֹזֵב וּבָנָן אָדָם וַיַּתְּנַחַם (גִּלְגָּל כ' כָּבֵד) :

...ב' - **ה עדות ותקוניים**
 פגמים יפודט מלאל פנדך חמי וסוג טומע וטוטק ומ"ש ביד"מ, וכן בגון אל"ל כטיר נמל"ם סס
 נמקלן לחן כתיכ' פגמים, גס לחן מעס על מספל' י' טניס דוקל כי גס לחיו היו פוחות מן קיל' מיל' פ"ק.
 (ג) מזקה טכניות. כי מזקה עס כ' היינט מורה על מהלך ספרסי פנדך חול כתלבצ'ר, מ' גנ"ק נלהקית ג'
 ג'ן. אונל רז"ל לרשות גסnelly פ"ל למיזחה כטו מאדרין ג'ב ע"ב חתך מLETEIS נמיוח טגלאליים ועד לטעם.
 (מה) (א) נאתחק. וכן ת"ל להתחננו פ"י לאחזוק, ועיין ברגמן פס"ת טחנן כל גזון כתלהקתו
 בכל מקס חטף, ומיין גנ"ק. (ב) ר' טמנון צו הצעול לו': ול"ט בכ"י פלורנטק, גנ"ל
 טיתם אונל כבן גראלן חמר וחמר "רטנ"ה נס"ר רהנ"ע". ונילקוט רמז קני'ן מונל רק לאג ר"ק צו
 מלפער אוולס נילקוט תקליטס רמז טאט"נ מונל נטס מלרכ' צ"ל כמו טכניון רכיבת, וככ"ל למילט טכמייש
 כמלפיים. (ג) ר' זמקן כי מפי. מגינס ל' פ"ה, ומ"ש דף ג' ע"ב ר' הצעול כי מפי להלן קיל' צלי
 ולח' יכלו מהו גענות מהו כי נכסנו מסכו, ומף תוכחה צל צ"ץ קר, תוכחה צל טקכ"ק פולכ"ז. (ד) צו
 טכליינו אוב זוס מה. טנטא ס"ב מס"י, טנת קג"ג פ"ה. (ה) טמוני רזעל. מגינס צס, ועי' עוד מלרכ'
 כסלת רגנס נטה. (ו) מהט למד חיל' תיליט. פיין וויל' פישם ווית פ"כ. נס' קווומיו חיל'ת. (ז) צס
 להמו

בראשית מה וינש

ד) ויאמר יוסף לאחיו גשו נא אליו וינשו . (ח) חוראה להם הטילה : ויאמר אני יוכפּ אחיםם . אמר להם דרך אחותה אניה ניכם : אשר מברתם אותה מצריפה .
או"פּ שמכרתם אותה מצריפה :

ה) ועתה אל תעצבו . אמר להם אל תכיאו עצבון הבלבכם שמכרתם אותה : ואל יחר בעיניכם . שניי מלך : כי למחיה שלחני אלהים לפניכם . אלהים שלחני ולא אתם . אלהים המליכני ולא מפני שניי נזכה וגנו (גנאלתית לנו) : כי למחיה שלחני אלהים בחולום . והנה קמה אלותתי ונם נזכה וגנו (גנאלתית לנו) : עתידים להיות מטרים ונם אני עטבם , אלא שירדתי לפניכם קודם לטולכם : ס"א כי למחיה . ל' שלשים , ט' ארבעים , הרי שביעים נפש אשר היה אוטם יוסף , שנאמר ויבכל יווק . את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפני הטע (פס מ"ז י"ג) : ד"א כי למחיה . יש דרך ישר לפניו איש (ט) ואחריתה . דרך מות (טלי י"ג)
אבל זאת הדרך למחיה היה , בעניין שנאמבר בכל עצב יהיה טוהר (פס י"ד ז' כ') :
ו כי זה שנתיים הרעב . למדנו שעד שנה שנייה לא ירדו השבטים למצרים , לפני שהיה להם לחם , והוא שיעקב אבינו אמר לטה תתראו (גנאלתית מ"ח) , (י) למה תראו עצמיכם כשביעים בעניין בני ישמעאל ובפני בני קטורה : ועוד חמש שנים : הודיעם סוד הרעב שנתגלה לו : אשר אין חריש וקצר . אם אין חריש מהיבן קוצר , אלא אפילו ספיחים לא יعلו :

ו **וישלחני אלהים לפניכם . לא להנאתי , אלא לשום לכם שאירת הארץ , כי אין זבותי נדול טוכותכם : ולהחיות لكم לפולטה נדולה . (יא) הוא שארץ ל' עתיד היה יעקב אבינו לירד למטרים בשלשלאות של בראל , אלא שכותו נרmeta לו , וכשה"א בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה (סוטט י"ל ז') :**

ח) ועתה לא אתם שלחתם אותו הנה כי האלים . ושה"ה לב אדם יחשב דברנו וזה יכין צעדו (טלי טו ט) , אל יווק שלשה הנרמות נרמוני לבוא מטרים , כתונת הפטים , וחלום אלומות , וחלום השימוש והירח ; לפיכך אמר להם שלשה פעעים שליחות , כי למחיה שלחני (פסוק ז) , וישלחני (פסוק ז') , לא אתם שלחתם אותה כי האלים , הזכירים החלומות שחולם , כי לאطلبו היו אלא מלאחים . (יב) לך ארוז'ל לעולם יצפה אדם לחלום טוב עשרים ושתיים שנה , שהרי יוסף בן י"ז שנה ראה רחלומות , ועוד שלא היה בן שלשים ותשע שנה לא באו אחיו להשתחוות לו : וישמני לאב לפראעה . אב (יג) פטרון , (יד) בסילוים , ולאדון ומושל ושליט : ט) מהרו ועלו אל אבי . (טו) לפי הארץ ישראל נבואה מכל הארץ : מה אמר : לשון נבואה : בנהך יוסף . שהיה חביב לו מפל הבנים : רדה אליו תעסוד .
(טו) אל יעמוד השעה , (יז) אלא בזון שהשעת חוצלהה בזוא אליו :

ו **וישבת הארץ נושן . ולא בעיר המלוכה :**

יא) ובכללותי אותך שם כי עד חמש שנים רעב פן תריש . מלמד שהיו עשירים : יב) והבנה עיניכם רזאות ועיני אחי בניטין כי פי חמדבר . (יח) בלשון הקדש : לך (יט) כי פי בן לבני , וכשם שאין בעלי על בניטין אחוי שלא היה בטכירותי , כן אין בעלי עלייכם :

יג) והנדתם לאבי את כל כבודי במטרים . לפי שכילות שבתורה יתרה פרטאותה , לך נאמר ואת כל אשר ראיים : ומהוותם . ולא תעכבו השעה :

הערות ותקוניים

למה : פ"ז נטיל . ויטן ל"ז סדרה נ"ז . (ח) סרפס נס סמילה . טcole מטל , נ"ל נס וילקוף למו ק"ב וו"ט ע"ת . (ט) ולחמייפס דרך מות . נקלם לרבי מות , ונכ"י פלמאנק מונט רק כתהלהם סכטונג . (י) מהר מלט מטמייכם . פ"ז נעל מ"נ ה' . (יא) טו טמלטו רזאל . סנט פ"ט פ"ג , נ"ל ספ"ז . (יב) לך חומץ חמץ . נרטות לה פ"ג . (יג) סקלון . מלט חמץ patron פ"י פלקלייט . (יד) בסילוים . מלט זוית קעאלבסטט פ"י סלט אטמייכס . (טו) נט טלון יטלאן . קיזזון סיט פ"ט : (טו) חל חמץ נטא . נ"ל נס . (יז) פ"ל בזון . סוממת רכיש ועין יט"ת . (יח) נטזון סקילט . פ"ט זכ"ר וילקוף סט וו"ט פ"ט , ועין גראטן . (יט) כי פי בן נט . מנילס פ"ט פ"ע . וכי

בראשית מה ויגש

יד) ויפל על צוاري בניין אחיז וייבך. יש בכיה של רחמנות, וכח"א כי נכמרו רחמי אל אחיו ויבקש לבכות (נכלהית מג י): ויפל על צוاري בניין אחיז וייבך. (ב) וכי כפה צוארים היה לו לבניין, אלא א"ר אלעזר בן פדת (כא) ראה ברוח הקודש ששת פעמים הייתה עתיד בית המקדש ליחרב, שנבנה בחלקו של בניין, שנא' ובין כתפיו שכן (דניש לג יג), וכך נאמר על צוاري בניין: ובניין בכה על צואריו. בכה על משכן שליח, שהיתה עתיד ליחרב, שבחלקו של יוסף היה, שנא' (כב) וויטש משכן, שליה (חכليس טח ס):

טו) וַיַּנְשַׁק לְכָל אֶחָז יִבְך עֲלֵיכם . כִּי רָאָה אֹתָם מִתְכִּישִׁין מִמְּנָו ,
וְהִזְהָר מִפְּגִּיס אֹתָם בְּדָבָרִים . וְעַתָּה לֹא אַתָּם שְׁלַחַתָּם אֹתָי הַנָּה כִּי הָאֱלֹהִים ,
כִּי לְמִיחָית שְׁלֹחָנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם . וְלֹטָבָתִי הָיָה הַדָּבָר , כִּי שְׁנָנִי אֱלֹהִים לְאָדוֹן לְכָל
מִצְרִים , וְעַדְיִין הָיָה מִתְכִּישִׁין מִמְּנָו עַד וַיַּנְשַׁק לְכָל אֶחָז יִבְך עֲלֵיכם , וְאַחֲרֵי בֶן דָבָר
אֶחָז אֶתְהו , לְכָך נִקְרָא יוֹסֵף חֲצִידִיק , שְׁנָאָמַר עַל טְכַרְמָם כְּכַסְתָ צָדִיק (פָּמָס ב' ו) :
טו) וְהַקְלֵל נִשְׁטָע בֵּית פָרֻעַה לְאָסָר . הַלְכָו וְהַגִּדו לְמִלְכּוֹתָן : וַיְיַטֵּב בָּעִינִי פָרֻעַה .
שְׁסִבְרִים הָיָו שָׁאִינוֹ טִיוֹחַם , כִּיּוֹן שְׁרוֹא אֶת אֶחָז וַיְשַׁטְעַ אֶת שְׁטָע אָבִיו
שְׁהָזָא בָא מַאֲבָרָהָם , שְׁכַתּוּב בּו נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְתַוְכָנו (נִלְחָשִׁת ג' ו) , וּכְבָר הָיָת
עַדְע לְפָרֻעַה גְּדוֹלָתוֹ שֶׁל אַבָּרָהָם , טִיד וַיְיַטֵּב בָּעִינִי פָרֻעַה וּבָעִינִי עֲבָדִיך , שֶׁלֹּא סְלִיך
עֲלֵיכֶם עֲבָד , אֶלְאָ (בֶן) בֶן גְּנוּסִים :

ח) ויאמר פרעה אל יוסף אמור אל אחיך ואת עשו טענו את בעירכם. (כח) לשון מצרי,
הוא: ולכו בואו ארצה כגען. שתהא הליכתם כביהם זה אחר זה שלא
תתעכבו לשם: (כח-טז) וקח את אביכם. שתתנייחסו בו בזקן: ואתנה לכם את טוב. ארץ מצרים.
כשם שהטיבתי לאברהם אביכם, שנא' ולא ברם היטיב בעבורה (כללית יג ט):
יט) ואתת צויתה זאת עשו. מresherות המלך: קחו לכם מארך מצרים עגלות. לפיכך
שלא יהיה רשות להוציא עגלות מארך מצרים, כי אם על פי פרעה,
(כח) וכן ארו"ל. שאין פרעה חזרה יוצאה מאלבנדייה של מצרים, אלא אם כן
חוותיכין האם שלה בשכיל שלא תלך:

ב) ועינגבם אל תחום על כליכם. מיכן שטילטולן קשה, (כו) היינו דאמרי אינשי מבית לבית חליק, (כו) מאינרא לאינרא נפש : כי טוב כל ארץ טוריים . הם .
הוא . זו בשורה ליווצאי טוריים , שנאמר זה , נתן את חן העם בעיני טוריים וישאלום
וינצלו את טוריים (קמוט יב לו) :

כא) ויעשו כן בני ישראל. בזוכותם אביהם : ב. כב) לבלם נתן לאיש חליפות שמלות . החליף עליהם העניין , שנאמר והפכתי אביהם לשנון ונחמתם ושבחתם מיניהם (ימ' נט יג) : ولבנייתן נתן שלוש פאות כהה . שצפה ברוח הקודש (כח) שעתיד לצאת מטנו פרדיי , שנא' בן יאיר בן שמעי בן קיש איש ימיי (לפטル ב פ) , שעולה חשבונו רע"ד הוטיפ עלייך ב"ז ושםו עליהם (כת) תרי שלש פאות : וחמש חליפות שמלות . (ל) זה פרדיי שיצא בחמשה מלבושים מלכות

ה. הערות ותקוניים

(ב) וכי כמה גורמים. מניין נט וע"צ נסירותי, נ"ל פ"ג, וילקוט זס. (כא) לחה נרוכזק. מניין נט, נ"ל וילקוט זס, ולט"י עס"ח. (כב) וימצ מתקן טילה. וכ"ט נ"י פלארעה, ונקלע כתוב טעל. (כג) צנ גוטיס. מ"י, מיום וסיה פ מלאה קיונית בסאץ. (כד) בזון מגדי כו. האריך נארתיס. פירוז נט טניו פטען לקירס אדרוקליין סמסות נדרנן טלאס ננטת מסלה ולמהו לנזון טגרני טולומר הטעין פ"ל חמ"ר, כלמל דקו ראה נדרנו מהרו. (כה) וכן אמרו רז"ל. מיטה נטוות כ"ח פ"ב, סנדליין, ד"ג פ"ה, וכן טלאנ"ס נטירוזו כתוב זו"ל כי נ"ט כ"ה לדס יכול לאיזה מן, גמלכות ענלה כי חס עלה פ' פרטת, וחינמלו זו כמלמודlein פרט וחירלה יוגה' מתנים מה"כ נטלה פהום טלה מא"ל. וזה נקח מדנלי רכינו. (כו) א"יט דהMRI הייטי. נ"ל פלט טל פ██וק וחנלה שמק וילקוט נ"ר רמו ס"ר. (כו) מליינרל נחרעה. נכ"ז סלארען מלודרל נחרעה, ובג"ל וילקוט מהאל נחל. (כח) טפheid נטהת מתן מרליך. כמלמלס קרי ליה זמיינ' ה למם מגניטין קלתו מגילס י"כ ג"נ. (כט) קלי טלה מהות. עיין נהי טכני נט פלט מהות. (ל) זה מלרכי.

בראשית מה וינש

שנאסר וסחבי. יצא מלפני הפלך בלבוש מלאות תכלת וחור ועשרה זהב נזרלה ותכין בוץ ואתמן (הסתר ח טו) :

בן) ולאביו שלח כזאת עשרה חמורים ועשר אתונות. (לא) נתן לעשרה השבטים משא חמור ומשא ארנון, להביא מנוח לאביהם. מה לפניו כי בנין לא החיו ירושה אל אבינו יעקב, אלא נשאר עם יוסף בצרים, שאלטלי בן היה גותן נס בוד בנים טשא חמור ומשא אהון אלא לפניו כי נשאר לשם, ובבות זאת ישיע הקב"ה שבטי ישראל עי עני רוכב על החמור ועל עיר בן אהנות (ויליכט ט פ): בר. (לב) זה עיבר: ולחם, במשטו: וטוזן. (לנ) כל האבלות שלפעתין בו הלחם נקרא טוון:

בר) וישלח את אחיו. נהג עטיהם דרך אחוה וריעות. ויאמר אליהם אל תרגנו בדרך. אמר להם (לד) אל תפטעו פשיעה נטה, שהפשעה גסה גוטות אחד מהמש מאות ממואר עינוי של אדם. (לה) ואל תעמיד עציכם מדברי תורה. (לו) שנים: שפהלכין בדרך ואין ביןיהם דברי תורה ראוין לישוף. (לו) הבניטו חמה לעיר כדי שתדרעו סקום לינתקם בטוב: ד"א אל תרגנו בדרך. (לו) אל תביאו דברי מהלוקת בדרכך (לה) שמא תרגנו עליכם חרדך.

כה) ויעלו מטבחים. עליה הייתה להם: כו) זיניזו לו לאמר עוד יוסף חי ונג לבו. זיפן לשון תלמוד. (לט) כטו תבשיל שהפיג טעמו, בן לא היו הדברים מתאים בראתו, אלא מפינין היו: כי לא האמין להם. (ט) חני ר' חייא כך עונשו של בראי אפילו אומר דבר של אמת אין באמניין אותו, כך לפי שאמרו הבר נא הבתוות בך (נכלה טו לנו), וכיחסו לו, כשהאמץ לו עוד יוסף חי, לא האמין להם:

כו) וידברו אליו את כל דברי יוסף. ועדין לא היה מאמין עד שראה את הענלות שליח יוסף לשאת אותו, (פא) אמר בודאי אין ענלה יוצאת מטבחים כי אם על פי המלצות, ובכן האמין להם: ותחי רוח יעקב אביהם. (טב) הוא שא茅 רח' אין השכינה שורה לא טהוך עצמות, ולא טהוך עצבות, אלא טהוך דבר שפהלה, וכן הוא אומר והיה כגן חמנן (טג) ותחי עליו רוח אללים (מג ג טו): כח) ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי. (טד) רב הוא בזו של יוסף שסבל כל הצרות הללו ועדין הוא חי: ופה) ד"א רב עות יוסף בני חי. בטוח אני (טו) שיש לי חלק בטה רב טובך (חקליס טו כ):

הערות ותקוניים

מנילה ט"ז פ"ג. (לא) נתן למלך סכנים. טי רט"ו ולמכ"ן. (לב) זו מיטר. וכן חיל, וכן מטבח נמדת ג"ר פל"ד. (לג) כל סמלחות מלפעתין נט בלחם נקלת מון. גג"ר כל קדנליים קרייס מאן, וכי"כ צירופלמי מדריס פ"ז פ"ח, ושיין מרוך עריך בסוף סכתוב כל דגר טמאלן פס ספת בשן לפתן נמלון מטבח ומלון דרבנן טמו נמס, פכ"ל, וגס רט"י כתב מעון ליפתן. (لد) ה"ל להל חפסטו פסיפס נסה. תפנית י' פ"ב. (לה) וכל תפניתו טמיכת מדברי חולב. ג"ל ט"ז וילקוט טס. ונגמר טס היל חתנסק כדר נלכט סמל תרטזו עלייכס פדך. ונחותס טס כתבו ויט מדרש היל תפמייקו מהר נלכט. (לו) סצניות טמאלcin. תפנית טס, וע"ט נתום. (לו) טכינטו מהר לעיר. חטנית טס, וטילט"ו כטהחים לין וטוכין כדרך נעיירות טכינטו לעיר נועז טהמלה אורחת טכ"ל, וכטינט כדין קהמשו מיקט לינתקס נפוב, טס דנרי לנט. (לו) היל חנינו. סוספתי כמו טכו נכ"י פל"ר עט. (לה) סמל תרגנו עלייכס סדרך. חטנית טס, וטילט"ו תרגנו פל"יכס פדך, חטש. (לט) כמו חטסיל טפסיג שטחו. פיין מרוך עריך טג' ונס רט"י כתב וויג לטו, נחלף לט וקלק מההמין לעט טו טו היל פדנויות. לפון מסיניין שטמן גלעון מטנא (ציה י"ד ט"ה) וכמו מהין טפנות, ורינו לעט גמר, מתבנמן לעט פג. (ט) חי ר' חיימ. ג"ר פט"ל. ילקוט רמו קג"ב, טגדליין פ"ק ע"ה, הלר"ג פ"ל. (פא) היל נודמי הין טגלאס. פיין לפין טפוק יט. (טב) טו טהמלה ח"ל. צנחה ל' ט"ב, ושיין טדר"ה פל"ח; ומחי רוח ישקב חכינט, וכי מהה שיטח לו וו טיקט שמייה, היל מפי סנטולקה רוח פקדת מפליז ומלחץ פלהס פל"ז רח' פקדת כנטולה, טגלהר ותחי רוח יפקן; ות"ל וטלה רוח נטולס על יעקב מטבון. (טג) ותחי פליו רוח מלכיס. וככ"י סגדרשען וטכ"י טליו רוח ס', ונקרא כתיב ותחי טליו יד ס', ונכ"ל ט"ז פ"ז זאמג וטיכ נכיות מגן רוח חלסיים רעב ונגע בידו וטוג נק. (טד) ריכ טו כהו טל יוסף. ג"ר וילקוט טס. (טה) ליל פטוח טי ט'. יט נקניא כה גג"ר וילקוט טס. (טו) טס ני חלק נמה ריכ מוקן רעל כי נסיבות

בראשית מז' ויגש

קיא

[מ"ג] א) וַיֹּסֶעْ יִשְׂרָאֵל וְכָל אֲשֶׁר לוּ יָבָא בָּאָרֶה שְׁבֻעָ וַיּוֹבַח וּבְחִים לְאֱלֹהִי אָבִיו יִצְחָק
 (א) אָדָר יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לְוִי חֹרְתִּי עַל בָּעֵל הַגָּדָה שְׁבָדָרוֹם, שִׁיאָמְרוּ יְיָ
 פָּסָוק זֶה, מִפְנֵי מִתְּהִוָּה כְּתוּב לְאֱלֹהִי אָבִיו יִצְחָק, וְלֹא אָבִיו אַבְרָהָם, וְלֹא אָמָר לְיַד כָּלָם
 עַד שְׁעִמְדָתִי עַם רַבִּי יְהוָדָה פָּנִים פְּרִיהָ בֶּן אַחֲתָתוֹ שֶׁל בֶּן הַקְּפָר וָאמָר לְיַד, הַרְבָּה וְהַתְּלִמְדִיד
 שְׁחוּי מְהֻלְבִּין בְּדָרְךָ. (ב) בְּתַחְלָה שׁוֹאָלִין בְּשָׁלוֹם הַתְּלִמְדִיד, וְאַחֲרָכָב שׁוֹאָלִין בְּשָׁלוֹם
 הַרְבָּה, אָדָר הַונָּא כִּי אַתָּא רִ' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לְוִי לְטַבְרִיא שָׁאלִיה לְרִ' יוֹחָנָן וְלִרְ' שְׁמַעוֹן בֶּן
 לְקִישׁ, (ג) רִ' יוֹחָנָן אָוֹטֵר שָׁאָדָם חִיבָּב בְּכָבוֹד אָבִיו יוֹתֵר סְבָכְבוֹד זָקִינָו, לְפִיכָּךְ לְאֱלֹהִי
 אָבִיו יִצְחָק, (ד) בָּר קְפָרָא אָמָר לְמַתָּה אָבִיו יִצְחָק, אָמָר יַעֲקֹב אָבִינוּ אָבִי הַיְהוָה לְהֹזֶט אַחֲרָנָנוּ,
 וְאַנְיִ לְהֹזֶט אַחֲרָנָנוּ, וְלְפִיכָּךְ אָגִי יוֹדֵד מְצָרִים, דְּכִתְבָּה וְכִלְבָּלְתִּי אַוְתְּךָ שְׁם: (ה)
 דָּא אָבִיו יִצְחָק. אָמָר יַעֲקֹב אָבִינוּ, אָבִי בְּרָכָנִי בְּרָכוֹת יַעֲבֹדֵךְ עַטִּים וַיִּשְׁתַּחַווּ
 לְךָ לְאוֹטִים (גְּלַלְתִּית כָּו ט), סְבָור אֲנִי שְׁהַקְּבָ"ה מְבָרְכָנִי מִאָוֹתָן הַבְּרוֹכֹת, וְרִ' בְּרָכָה אָמָר
 שְׁאַיִן הַקְּבָ"ה טַיְחָד שְׁמוֹ עַל אָדָם חִי אֶלָּא עַל בָּעֵל יִסּוּרִים, וַיִּצְחָק אָבִינוּ הַיְהָ בָּעֵל
 יִסּוּרִים, שְׁנָאָמָר וְתַכְהִין עַיִנָּיו (פס ט ט), לְפִיכָּךְ לְאֱלֹהִי אָבִיו יִצְחָק: (ו) וּרְבָנָא
 טּוֹבְיָהוּ בָּרָ אַלְיעָזֶר פִּירְשָׁת לְאֱלֹהִי אָבִיו יִצְחָק עַל שְׁהִיָּה יִצְחָק אָבִינוּ הַיְהָ בְּמִכְרֹתָו שֶׁל
 יוֹסֵף, בְּדָאָמְרִין וַיְבַךְ אָוֹתוֹ אָבִיו (פס ט ט ט), זֶה יִצְחָק... (ז) וְהִיא יִצְחָק חִי אֶחָד
 טְכִירָתוֹ שֶׁל יוֹסֵף שְׁנִים עַשְׂרִים שָׁנָה, שְׁהָרִי יַעֲקֹב אָבִינוּ אָסָר לְפָרָעָה יִסְיִי שְׁנִי מְנוּחָי
 שְׁלִשִּׁים וּמְאַת שָׁנָה (פס ט ט ט), צָא מְהָם לְמִפְרָעָה בְ' שְׁנִי רָעָב, וּוֹ' שְׁנִי הַשּׁוּבָע,
 וּשְׁלִשִּׁים של יוֹסֵף, נְשָׁאָרוּ לַיַּעֲקֹב כְּשָׁנוֹלֵד יוֹסֵף צ"א, הַוּסִיף עַל צ"א יִצְחָק, דְּכִתְבָּה
 בֶּן שְׁבֻעָ עַשְׂרָה שָׁנָה (פס ט ט ט), נִמְצָא יַעֲקֹב בֶּן ק"ח שָׁנָה בְּטָבִירָת יוֹסֵף, וּמְטוּל שְׁשִׁים
 לַיִצְחָק אָבִינוּ קָדוֹם שָׁנוֹלֵד יַעֲקֹב אָבִינוּ, הִיָּה לַיִצְחָק קְסָ"ח בְּשַׁנְמָכָר יוֹסֵף וְכָל יִסְיִי
 יִצְחָק אָבִינוּ קְסָ"פ, לְטָדְנוּ שְׁיִבְשִׁים חִיָּה יִצְחָק אֶחָד טְכִירָת יוֹסֵף, וְלְפִי שְׁהִיָּה מְצָטָעָר
 עַל יוֹסֵף, בְּלִכְתִּי יַעֲקֹב מְצָרִים וַיְבַחֵךְ אָבִיו יִצְחָק: (ח)
 (ב) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לִיְשָׁרָאֵל [בְּמִראֹת הַלִּילָה] וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב יַעֲקֹב. (ח) אַלְשׁוֹן חִיבָּה, לְשׁוֹן וַיּוֹזֵן:
 (ג) וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָאָל אֱלֹהִי אָבִיךָ אֶל תִּירָא טְרָדָה מְצָרִים. אָמָר יַעֲקֹב אָבִינוּ, יִצְחָק
 אָבִי בָּקָשׁ לְרָדָת מְצָרִים, אָמָר לוּ הַקְּבָ"ה אֶל תִּרְדֵּד מְצָרִים (גְּלַלְתִּית ט ט),
 וְאַנְיִ הָיאָךְ אֲנִי יוֹדֵד, (ט) לְפִיכָּךְ וַיְבַחֵךְ זְכִים לְאֱלֹהִי אָבִיו יִצְחָק, עַל שֵׁם שְׁעִיכְבָּנוּ
 לַיִצְחָק טְלָדָת מְצָרִים, וַיַּעֲקֹב צָוה לְרָדָת, וּרְאוּתָה לְדָבָר שְׁהָרִי אָמָר לוּ הַקְּבָ"ה אֶל
 תִּירָא טְרָדָה מְצָרִים, אַעֲפָ שְׁעַכְבָּתִי אֶת אָבִיךָ טְלָדָת, אַתָּה רָד. וּנְרָאִין הַדְּבָרִים
 שְׁהָרִי עַנְתָּה לוּ הַקְּבָ"ה מְעַיִן מְחַשְּׁבָותָיו, (י) לְפִיכָּךְ רְבָנָא טּוֹבְיָהוּ אָמָר (יא) כִּי בְּחָדָאי רָאָג
 יַעֲקֹב אָבִינוּ הָיאָךְ יָרַד טְכִירָה, עַד שָׁאָמָר לוּ הַקְּבָ"ה אֶל תִּירָא: כִּי לְנוּן גְּדוּלָה אֲשִׁיכָּךְ
 שֵׁם. וּכְהָא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיְשַׁרְצּוּ וַיָּרְבוּ וַיַּעֲצִמוּ בְּמַאֲד (קְמוֹת ט ט) שְׁשָׁה
 סְפָדוֹת כְּנֶגֶד שְׁשָׁה דְּבָרִים שְׁבָהְבָּתָה, שְׁלִשָּׁה אֲמִירָות, שְׁלִשָּׁה אֲמִיחָות, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לִשְׂרָאֵל
 אָנֹכִי אֶדְעָךְ, וְאָנֹכִי אַעֲלֵךְ גַּם עַלְהָ, שְׁלִשָּׁה אֲמִיחָות, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לִשְׂרָאֵל
 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב יַעֲקֹב, וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָאָל:

ה עֲרֹות וְחִקּוּנִים

פְּשִׁיטָה יוֹסֵף חִי נְפֹוח לְנֵי טִיטָּה לְחָלָק לְשָׁהָבָ"ב, פְּיִימְכָּהוּמָה וַיְשַׁטֵּן וְכָונְמָה נְסָתָּה נְלָטָה נְלָטָה,
 נְלָטָה סְפִינָה וְזֶה כִּיְמָרְכָּר נְסָתָּה לְמַעַן יִמְתַּחַת מְגַנְּנִי נְמִימָה צְוִינָה צְוִינָה
 (מ"ג) (א) הַיְלָד יְכֹוֹטָן לְזֶה. נְכָ"ר פְּלָ"ד, וַיְלָקְעָתָרְמָה קְגָ"ב. (ב) נְתָמָלָה טְוָלָיָן נְמָלָטָה סְתָמָלָטָה טָהָרָה.
 כָּן יִפְקַד דָּנָר חִלָּה פָּס יִחְקָק לְנֵי, סְלָעָתוֹ יוֹתֵר קְרוּנוֹס ט. (ג) רִ' יוֹחָנָן מָמָר. פְּיִ' בָּ"ל וַיְלָקְעָתָרְמָה
 פָּס, וְחִמָּלָה נְסָדְרָיָה לְטָבָ"ל. (ד) נְכָר קְסָלָה אַמְּלָה. נְכָ"ר וַיְלָקְעָתָרְמָה כָּנִי' כָּר קְפָלָה וְלִ' יוֹסִי' נְכָר פְּסָמִים,
 וּרְנָמָת לְהַלְלָה לְזֶה דָּנָרָיָה רִ' יוֹסִי. (ה) לְיַהְלָמָד יוֹחָק. נְכָ"ר וַיְלָקְעָתָרְמָה צָס פָּס דָּנָרָיָה לְזֶה יוֹלָן. (ו) וּרְנָמָת
 שְׁנִיאָרָנוּ נְכָ"ר לְלִיפָּזָר. נְכָ"ר פְּלָמָרָק וְחִנְיָה סְפָנִיאָרָנוּ נְכָ"ר לְלִימָלָר אַיְל. וּשְׁנִיאָרָנוּ נְמָנוֹת. (ז) וְסִיאָרָנוּ יְמָקָה.
 פְּיִין לְפִילָּה וַיְפַקְדָּה לְזֶה נְכָ"ר. (ח) לְזֶה נְחָסָה נְחָסָה. סְפָלָה רִיטָּה וְיִקְרָה טָף פְּיִין מְטָהָמָה, הַנְּכָלָטָה
 לְגַרְאָסָה יִשְׁקָב יִשְׁקָב שְׁמָוֹתָל לְפָנָן חַבָּס לְפָנָן זְיוּוֹן. (ט) לְפִיכָּךְ וְיִזְנָחָה זְנָחָה.
 עַלְמָן כְּנֶחֶםָה לְחַלְלָה חַנְיָה יְלָחָק, מְפִי מְוֹרָה מְמַדְכָּא טְשָׁבָ"ט. (י) לְפִיכָּךְ רְכָנָלָה מְזִינָה מְלָמָדָה. נְכָ"ר פְּלָמָרָק
 לְפִיכָּךְ חַמִּינָה כְּפָנִיכָו חַמִּינָה. (יא) כִּי טְולָמִי דְּלָמִי קְגָ"ב חַנְיָה. פְּיִין סְלָלָיָה לְרִיטָּה סְלָלָיָה כִּי מְלָכָרָק נְלָטָה
 וְלָגָל מִינְךָ פְּנָאָגָל מִלְּזָנָה מִתְּהִוָּתָה טָהָרָה. מִלְּגָל כְּקָגָ"ט יְשָׁקָנָה לְרִיטָּה טָמָא מְגַלְמָס וְלָגָל מִלְּגָל

בראשית טו ינש

ד) ויזקפת ישית ידו על עיניך . (יא) ז עצמת העינים ;
ה) ויקם יעקב טבר שבע וישאו בני ישראל את יעקב אביהם ואת טפם ואת נשיהם.
חביב כודם .

בנין ובניו [אתה] בנות בנין. (יב) א"ר יהודה בר אלעאי בנות בנים כבניים
ליירושה. (יג) ובני בנות אינם כבניים, דכתיב בנות בניו ולא בני בנותיו;
(ח) ואלה שפטות בני ישראל. כלם מטה שלימה: בכור יעקב ראובן נתיחס על
ה בכורה, טשומ דכתיב וישטו ראובן ויצילחו מידם (נכלה מית לו כל):
אליה בני אלה ונור כל נפש [ונוי] שלשים ושלש. דע כי הם שלשים ושתיים נפשות,
כפי עדר ואונן מתו, נשאר ל"ב לאליה, (יר) אלא עם יעקב הרי ל"ג: וו"ז לולפה,
וארבע עשר לרחל עם יוסף מנשה ואפרים, ושבעה לבלהה הרי שבעים, צא מחים
יעקב יוסף מנשה ואפרים והם ס"ו ועם יעקב יוסף מנשה ואפרים הרי שבעים: (טו) וו"א
בי יוכבד בת לוי נולדה בין החוטאות בכניטתו למסרים, הוצאה את יעקב אבינו ושימש את
יוכבד הרי שבעים:

ביה) וזאת יהודת שלח לפניו אל יוסף. ובן דרך העולם להודיעו מהו בא, שכן אתה מוצא ביתרנו, ויאמר אל משה אני. חותנן יתרו בא אליך. (אמות יט 1). (טו) מיבן ארצו ליעולם אל יכנים אדם פתאום בתוך ביתו כל שכן לבית חביו : הגדה להורות. (ייו) לאורות, אורחות שש מאות ושלש עשרה טוצאות, (יח) מלמד שהיה ליוסף בית הוראה בארץ גושן שם היו אבותינו עוסקים בחכמת התורה עד שלא ניתנה. (יט) הוא שאמרו כי בפרק ענלה ערופה היה מתחעס, שהרי ענלה ערופה הייתה בא על לא נודע טרי הכהן, ובן יוסף לא נודע טרי הכהן, וכיון שהאה יעקב את העגלוות זכר את הפרק, סיד ותחי רוח יעקב אביהם, ועיקרו של דבר, זאת יהודה שלח לפניו אל יוסף, למה יהודה, לפי שהיהודיה היה חביב על יוסף מכל השבטים, שניין שנמצא הנבי עבתה בניטין לא נתן אחד מהם נפשו להצילו: אלא יהודה, שנאמר ויגש אליו יהודה ויאמר ישוב נא עבדך תחת הנער עבר לאדוני: לפניו. לפניו של יעקב אבינו: להורות לפניו. (כ) מתרגמם לפנאה קדתויה: להורות לפניו נשנה. לאמר לו כי אביך בא עד גושן:

בפט) ויאמר יוסף פרכברתו . (בא) הוא עצמו , לפי שהאהבה טקלקלת השורה של גדולה : וירא אליז . פנים בפנים : ויבך על צוארו עוד . (כב) מה עוד , לפי שבכה על אחיו בראשונה , וכך נאמר ויבך על צינאריו עוד :

הערות ותקוניים

(יא) זו עליית בטויות. פון גשר טרן לאן ה', ולפי ני' ספירים לתוכן נצחים קנו מ-^ב מוחלטין יסח峩' כי' אטגה כלה עטיה עילס ה' נטנס פ' פ' ג' היבויו לאו מהלטין תון לו מטהין חון ווחורי'ה ב' מ ה' עונס מעינו ונו' כרי' זמעטין סייע מטהין וספיר טכל גרים כהן טים עילס.
 (יב) ח'ר יודס כר הלאה. נ'ר וילקוט קס. (יג) וכי' גנות לייס כניש. כ'ס כי' נ'ר, ח'ר, ח'ר בככ' פלהען, ונילקוט אס פ' כי' נ'ר גנות לייס כניש, ועיין ניט'ת, ועיין גגמלת ינמות ס'ב פ'ג.
 (יד) לאו עס יעקב כרי' לא'ג. עיין סראנ'ע ספק כ'ג זכתה כל נס נ'ר זנוויז זלז'יס ואלה. ועס זלז'יס זטהיס ט', ופגון בעני' שיעקב נחנטן וממנו יחל כליאו טמל כל נס נ'ר זטהי' עס נס זלז'יס וועל'ס פ'ג. (טו) וו'ה כי יוכנד נת לוי. נ'ג קב'ג פ'ג, כ'ר אס, ורט'י פ'ג, וע' קרטנ'ע אס זולמאנ'ן, ועיין ספיקת פסקו ויפי נסלה עד פ'ג פ'ג. וכטראק קב'ג. (טו) מיכן תלמו ר'אל. פטחים קי'ב פ'ג וע' ממכת ד'אל פ'ג. (ו') להירות. לר' לאורות. כמו נסונות הורות גיגמראיה פליינ'ג.
 (יח) מלמד זס'ס ליוסף בית סורה. נ'ר פ'ג לאתקין ל' בית ועד סייח מורה בו דנרי טרכ, זדעט לאחורות לאון סורה ולימוד ונילקוט כי' נ'ר תלמוד, וכן בתגמולו ויונ' לאתקין ל' בית תלמוד זס'ס מורה עס טרחה. וכן ר'ג'י עס'ת בכיה ומדרש הגדה לאחות לפניו לאתקון לו בית תלמוד זס'ס ח'ר טרחה. (יט) וכואל טהלו. כ'ר פ'ג ותגמול. אס, וכן מונ' נרט'י נראית מ'ט כ'ז סיון מטה' לאס נמל ס'ה שוק כקיטץ מהנו נפרחת מגלה ערוף. (ב) מתרנס לפנה קדוש'. כן תלנס מונקלס, זנס ר'ט'י עט'ת ה'ג'י' להורות נסלו כתרנוו' נס'ת ל' מקום ולארות פ'יך יתייח' נ'ה. (בא) כו' נטה'ן עיין מכילתם פ' נ'לה, וו'ג' נרט'י פ'ג כו' נ'ה לס'ת לטראס' למרכבה לאודה' נ'הו.
 (כב) מה עוד. פון ר'ט'י עט'ת לאון ר'נו' כו'.

כלוּמָר

קייב

בראשית מז טז רינש

ל) **ויאמר** יְהוָה אֱלֹהִים יְזַקֵּע אֶת־מִזְרָחָךְ וְיַעֲשֶׂה
הַזָּהָר אֲצִינְךָ תְּחַזֵּק אֶת־בֵּית־אָבִיךָ אֶל־בְּנֵי־אָחִיךָ
לֹא) **ויאמר** יְזַקֵּע אֶל־אָחִיךָ וְאֶל־בֵּית־אָבִיךָ אֶל־בְּנֵי־אָחִיךָ
לֹב) **וזהאנשים רועי צאן** . הַקְל אֹתֶם בְּעִינֵיכֶם כִּי שְׁלָא יִפְלֶל עַלְדָם טוֹרָח חַחִילָת,
וּבָן חֹא אָוֹמֵר בַּי תַּעֲבֹת טָזָרִים בְּלֹ רְועֵי צָאן , הָוָא שָׁאָמֵר שְׁלָמָה
בְּתַחְפְּטוֹ אֶל רַתְתָּדָר לִפְנֵי מֶלֶךְ (תְּאֵל כה ו) :
(מז) **ב) ומקצת אחיו** לְקָח חַמְשָׁה אֲנָשִׁים . מִן־הַחַלְשִׁים שְׁבָשְׁבָטִים ; (א) אָמֵר שְׁסָא
סְרוּבָן גְּבוּרָתָם יַעֲשֵׂה דָבָר וַיְשִׁימֵם עַל־הַחַיִילָת לְצָאת־לְצָבָא , לְכֹךְ
לְקָח חַמְשָׁה טָן שָׁאַיָּן גְּבוּרָים כָּל־כֹּךְ (ב) וְסִי הַמ אָוֹתֶן שְׁלָא נְכַפְּלוּ שְׁמוֹתָם בְּפִרְשָׁת
זְוֹאַת־הַבְּרָכָת , וְשְׁמוֹת־הַגְּבוּרִים כְּפָל , כְּמוֹ זְוֹאַת־לִיהְוָה וַיֹּאמֶר שְׁטוּ הַיְלָדָה
(דְּנִילִיס נג ז) , וְלוּבּוּלָן אָמֵר שְׁמָה זְבוּלָן בְּצָאתָךְ (סָס יט) , וְלִנְדָר אָמֵר כְּרֹזֶךְ טְרוֹחִיב
נֶד (סָס כ) , וְלִדְן אָמֵר דָן גּוֹר אַרְיָה (סָס כב) וְלִגְנְתָהָלִי אָמֵר נְפַתְּלִי שְׁבָע רִיצָׁן (סָס כב)
וְלִאַשְׁתָא אָמֵר בְּרֹזֶךְ טְבָנִים אֲשֶׁר (סָס כד) , וְכָן יוֹסֵף מְוֹכָפֶל שְׁמוֹ , וְלִוּסָקָה אָמֵר גּוֹר
חַבּוֹאַתָּה לְרָאֵשׁ יוֹסֵף (סָס כו) , לְמַדְנוֹ שְׁהָיו , רָאוּבָן , שְׁמֻעוֹן , לְוי , יְשִׁשְׁכָר , וּבְנִיטִין :
ד) **ויאמרו אל פרעה** לְגֹר בָּאָרֶץ בָּאָנו . כִּיּוֹן שָׁאָמֵר לְדָם מָה־פָּעָלֶיכֶם ? אָמְרוּ לְ
רְועֵי צָאן עֲבָדִיךָ , בְּקַשׁ לְדָם מָה־רְגָנָה יִשְׁלַׁי סְכָם שְׁבָאתָם בָּאָרֶץ ,
הָלָא כָּל־רְועֵי צָאן הָוָא תַּעֲבֹתָת מִצְרָיִם , וְקוּדָם שְׁדָבָר הָוָא , תַּחַיְלָזָהָם לְמַדָּר
לְגֹר בָּאָרֶץ בָּאָנו , לֹא יַרְדְּנוּ פָה לְהַשְׁתַּקְעָא לֹא לְנַעַר בָּאָרֶץ בָּאָנו , בַּיְ אַיִלְעָה לְצָאן
אֲשֶׁר לְעַבְדִּיךָ , הָא אִם־חַיָּה פָּרָעָה , לֹא בָּאָנו לְמִצְרָיִם , וְשָׁמָא תָּאָמֵר לֹא־חַיָּה רַעַב נְדֹול ,
תְּלַי . בַּי בְּבֵד הַרְעָב , הָא תַּדְעַכְיָ אֲנוֹסִים יַרְדְּנוּ :
ו) **ארץ מצרים לפניו** הָוָא . שְׁבָן אָמְרוּ לוּ וּבְלַעֲדֵיכָה לֹא־יַרְיָם אִישׁ אֵת יִדוֹ וְאֵת רַגְלָי
(כְּלַחְצִית מַלְמָד) :

ו) **ויבא** (ונגו) וַיַּבְרֹךְ יַעֲקֹב אֶת־פָּרָעָה . (ג) מָה־בָּרְכָה־בָּרְכוּ אֶל־לֹו יְהִי־רְצָוֹן שִׁיעָלָה
נִילּוּם לְרֹגְנְלִיךְ :

ח) **ויאמר** פָּרָעָה אֶל־יַעֲקֹב כַּמָּה יְמִי שְׁנִי חַיִּיךְ . מָה־רְאָה פָּרָעָה לְשָׁאָול לְיַעֲקֹב בְּפִתְחָה
יְמִי שְׁנִי חַיִּיךְ , לְפִי שְׁהָיָה אַיְקוֹנִין שֶׁל יַעֲקֹב אַבְינוֹ־דָוָתָה לְאַבְרָהָם אַבְּיָתָה
יכְּמַבּוֹר תְּהָא שְׁהָא אַבְרָהָם :

הַעֲרוֹת וְתַקְוִנִּים

(מג) כָּלָמָר לְסָס לְפִילָוּ הַיְיָ מִתְנַפְּטָס כְּזָלָט לְמִינְיָה וְמִזְבְּחָת . טִין תְּמֹומָה וְיִנְגַּט , עַל־סְמָנוֹב וְלֹתָס־סְלָם ,
כְּסָס אַמְלָא שְׁמָחָה כְּפָטָס , שְׁמָלָא קְנָזָוּ נְגִי וְמְמָנוֹז לְיַוְסָפָה מִתְסִימָה שְׁמָלָא מִתְמַמִּיס , שְׁמָלָא
שְׁדָמִיטִי שְׁוֹטָק מִי ? מְנִינָר מִי טְלִילִי מִתְהָלָל עַכְמָיו נְלָכֶד לְקָרְבָּן שְׁמָוֹתָס סְפָטָס , וְלֹזָק־כְּלָרָט כָּאן
גָּס לְטָס יְנִיזָשׁ עַסְתָּה :

(מג) (א) לְמַר שְׁמָלָא מְלֹובָן גְּטוּרָתָס . (ב) וְמי כְּסָס לְמַחְטָס קְלָנוּ כְּכַפְּלוּ שְׁמָחָס , גְּסִיס לְמַדָּש
(סְלָוָתָס קְלָנוּ כְּכַפְּלוּ שְׁמָחָס סָס כְּחַלְפָטִיס) סְסִיו לְמַוְנוֹן שְׁמָנוֹן לְיִטְפְּלָר וְכְנִימָין . כְּיָה גָּס כְּגָד
פְּלָס וְיִלְקָם רְמִי כְּגָד . הָוָלָס גְּנָמְדָל כְּיָק ۵۲ כְּפָל לְחַמְתָּה לְכַפְּלוּ שְׁמָהָן לְקָח ,
וְסָחָס , סָס כְּתָנוֹן כְּגָדִי יְטִיפָלָן , שְׁגָגָלִיס גְּטוּרָתָס כְּיָזָן ; וְסָס כְּתָבָן וְזָעָלָן לְמַחְטָס
בְּגַדְתָּה סָס , שְׁוֹדִינְךָ סְכָטָבָן שְׁבָטָן טָוָו אֲגִיכִין תְּיוֹזָק ; לְפִיכְךָ כְּפָל מִתְמַס לְחַזְקָס , וְשָׁתָן
(פְּאַגְּלָה כְּכַפְּלוּ שְׁמָחָס) סְכִינָה יְזָסָפָה גְּפָלָה לְמַחְטָס לְפִיְתָה גְּיַוְתָה וְלַפְּמָרִוָת .
וְקָנְטִי מְסָגָה כְּתָבָן וְמְקָטָה מְחִיוֹן , מְנַעַּט שְׁמָחוֹתָס גְּנוּרָתָס גְּטוּרָתָס , גָּסְסָס יְדָמָס
גְּטוּרָתָס יְשָׁמָס . הַוְתָּס מְאַטָּי מְלַתְמָטוֹ וְלֹאָס סָס : רְלָוְנוֹן שְׁמָנוֹן לְיִטְפְּלָר וְכְנִימָין , הָלָחָן כְּלָמָן כְּפָל
שְׁמָנוֹן כְּתָנְלָקָן , הָלָכָל שְׁמָתוֹת כְּגָדִי לְיִסְוָס כְּמָל וְזָהָמָת לְיִסְוָס כְּמָל
כְּסָלָה כְּתָבָן כְּלָמָן [כְּיָק ۵۲ עַט] מְלַיְתָה שְׁמָתוֹן מְלַיְתָה שְׁמָתוֹן סְסִים שְׁמָחוֹתָס וְחוֹתָן סְכִינָה לְפִי
סְסִים זְנִכְיִיתָה לְסְפָרִי גְּרָכָס הוֹתָם פְּלִידָס מְסָס , וְגִילָקָם רְאָוָן כְּגָדִי דְּגָרִי סְכִינָל סְיִירָס וְלַמְּדָרִי
לְמַמְמָא כְּסָפָרִי גְּרָכָס הוֹתָם פְּלִידָס מְסָס , וְגִילָקָם רְאָוָן כְּגָדִי דְּגָרִי סְכִינָל סְיִירָס וְלַמְּדָרִי
לְפִסְלָה לְפִסְלָה וְמְמָקָה לְמָקָה נְקָמָה וְלָלָקָה שְׁמָחוֹתָס שְׁמָחוֹתָס נְקָמָה . (ג) מָס גְּרָכָס
גְּרָכָס כְּלָ. גָּס לְטָס טְפִיאָה כְּפָל וְזָעָלָן שְׁמָחוֹתָס הָוָא שְׁמָחוֹתָס נְקָמָה ? קְיֻמָלָה גְּרָכָס כְּלָ. גָּס גְּרָכָס
מְגַמִּיט , מְלָמָס נְלָמָס וְמְטָקָה וְמְגַרְכָה טָל יְפָקָן וְמוֹילָךְ סְפִים פְּרָעָה כְּלָה פָּל נְלָמָס וְגָאָוָה טָלָה נְקָמָה
וְמְקָסָס

בראשית לט ט ווישב

ויאמר יעקב ישי שני מנורי. מה פגורי, לפי שהצדיקים בעה"ז נרים, וכח"א כי נרים ותושבים אתם עמדיו (ויקל"ט ט ע), ובתיב בדוד כי נר אנבי עפ"כ תושב בכל אבותי (תל"ס ל"ג), כאשר שענבר בכל יום מצפה ליצאת פן חמקום, כך הצדיקים החשככים יום חמיתה, ודם כנרים בארץ, אבל הרשעים אין חוששין ליום חמיתה, שנא' כי אין חרצובות למורתם ובריא אלום (ס"ס ע"ל), אין חרצובות (ד) איתן חרדיין ועכני טיים חמיתה: מעט. שענבריהם אבינו חיים קע"ה, ואבינו יצחק ק"ט, אבינו יעקב קט"ז: וודיעים. ברוח טפוני עשו, בבית לבן אבלחו חורב וקרח בלילה, הארץ כגען טרכ טרכ יופק: בימי טנויהם. בחיהם על האדמה:
י) ויברך יעקב את פרעה. ברכה בначלה, וברכה בטומך, להודיעך דרך ארץ היאך
אדם יכנס לראות פני המלכות:

יא) ויזשְׁבַ יוכְת אֶת אָבִיו . בָּאָרֶץ נוֹשֵׂן הִיְה מְשֻׁבּוֹתָם , וְאַחֲרוֹתָם בָּאָרֶץ רַעֲמָמָם :
 יב) וַיַּכְלֵלְי יוכְת אֶת אָבִיו וְאֶת אָחִיו . (ה) זֶה שָׁאוֹרְזָל שְׁהִיו יִשְׂרָאֵל טְצִוִּינִים שֶׁם ;
 שְׁבָל זְמָן שְׁהִיו יִשְׂרָאֵל פְּרִים וְדָבִים הִיו נְכַתְּבִים שְׁפָתָות בְּבֵית הַמֶּלֶכֶת ;
 (ו) כְּדִי שִׁיטָלְלָי פְּרָס שְׁלֹז סְבִית הַמֶּלֶכֶת , פְּלוֹנִי יִשְׁלֹז עֲשָׂרִים נְפָשָׁות יַטְלֵל כְּךָ וּכְךָ ;
 פְּלוֹנִי יִשְׁלֹז שְׁלֹשִׁים נְפָשָׁות יַטְלֵל כְּךָ וּכְךָ , הָוָא שְׁהַמְצָרִים אֲוֹטָרִים הַנָּהָה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 רַב , וְעַזּוּם מְבָנו (סְמוֹת ה ס) : לְחַם לְפִי הַטְּפָת . יוֹתָר מַפְתָּח שְׁהַתִּינְקָא אָוֶל מְטָרָטָר :
 יג) זְלָהָם אֵין בְּכָל הָאָרֶץ וְנוּ וְתַלְהָ . (ז) לְשׁוֹן עִיטּוֹת , תְּרִגּוֹם עִיפּוֹ וְוִינְגּוֹ (לְגִלִּיס כֶּס יַעַד)
 פְּשָׁלָחָי וְלָאָי , כְּלוֹמָר וְוִינְגּוֹ :

ד) וילכט יסף את כל הכספי. כדי להתיישב כחן של מצדדים :
יח) ותרם השנה התווא ייבואו אליו בשנה השנית .^ז (ח) יש לזכור שתוא שנה שגיאת הרעב, ואית הרוי למעלה מהענין בתוב כי זה שנתיים הרעב (לפייל מה ז), וחות המעשה שמכרו המצריים איש שדו לא היה אלא אחר שבאו אחיו למצרים, יש להסביר שהענין פוקדים ומואחר, וגאמר שהזה המעשה היה בשנה שבא יעקב אבינו ובנוו למצרים, (ט) ומשבאו נפסק הרעב ורתחילו לזרוע, וזה מסיעו למלה (י) שארוזל ריבך יעקב את פרעה, אמר לו ידי רצון שיעלה נילום לרגוליך, וכן היה כי בשנה הראשה מכיר הכספי והמקגה, ובשניה גם שדותיהם, ומקניותם וזאת עצם, ומכאן ואילך נפסק הרעב והיו זורעים ונונתנים חמשית לפרט, ואם רצונך אמר, כי הכתוב אומר ועוד חמיש שנים אשר אין חריש וקצר (טס), ואיך תיז זורעים בשנה השלישית, אלא זה שאמר הכתוב ייבואו אל יסף בשנה השנית, שניית המכירות סקיגיהם, שדו שבעית בסוף שני הרעב, כי סה שאמר למעלה ותלה ארץ צרים (פרק י), הוא בשנה הששית עד כי תם הכספי ומקגה תบทמה, ושביעית פכרו גויהם ואדרמתם, וכן הוא אומר

הארון והמגנוים

וה ערך זה גורקן. פ' סעודה מטעם כל אחד מהרשותות, רק מהתאמנה של סכנתו
וישבי נזוט כולם, ה"ד נקלים בסיכון יעקב לביט כטפלן לאלו פרטס לנו יהל מלהן מד טנרכו ומש נרכס
נראש עיטול נילס נרגנן ע"ל. וחיוון שפק האלי טרטז מגלה כן נתמאנם, וכוחם פ"ל מעת סמלנד פ' ויינט;
(ר) פיק חידין ופוגין מיש סמייתס. בנתת ל"ה פ"ג. וכחוב ל"ה פ"ג. פס חידין ופוגין טפליקון מחלצתית.
(ה) איז טהמכו ר"ל. פ"זין סאג' כי זכם פ"י פ"ה. (א) כדי טהמון פ"ם. בספקתי כמו טהום נכ"י
טהון עישות. (ז) חלנות עיף ויונע מצלב' וולף כלומל ויונש, וגס ר"ט כהוב ותלה כהו ותלהס
טהון פימין כתנטנוו ודומה ל' כטהלט' כירוס אקייס. ואחד"ק זדא ל'ה פניהם נקס לריכו ספליט גלון
על פשלט ותלה כהו וחולו כלווד כהוד טהומ' נל' ידע מה לטחות וכאן כטהלט פאלמה טהומ' כהילו
לה ידע מה לטחות. וגס מלהבנית מהיחס טולט נכס בכיהם לחמי פתיזין פתיזו וחלם מגן פג'יס יניטט
ול' יונע מה לטחות. (ט) ומגנול' נסוק לאטב וטהטט לאיזט. ק' בטיח ל"ט' נקס טופטם טקס
פ' ויין ברמנין. (י) טהומ' ר"ל. פ"זין גטיל טטלס נ' טשיירטוי נטהון
נתמאנם

בראשית מז וינש

כלו שבע שני תרעב, וכן עשה: והאדמה לא תשט. מלבד שהאדמה נאה בזען שבני אדם עליה, כלו האנשים, האדמה משוטטת: (א) וזאת העם העביר אותו לערים. (יא) למה עשה כן, כדי שלא יאפרטו לא מברנו שודותינו, שכיוון שהتلמים טער לעיר, ידעו כי לא נותר להם נחלה בשודותיהם, (יב) פ"א כדי שלא יאמרו מצרים לאחיו של יוסף בבני נולדה אתם, נרים אתם, לפיכך הרגלים יוסוף פער לעיר, שלא יהיה להם פתחון מה על אחיו שלא יתגאו עליהם. וכזה א' טורה רשותם מלך חכם וושב עליהם אופן (מקלי כ'כו), מלך חכם זה יוסף, שני' טוב ילד מסכין וחכם (קהלת ד' י'), שזרה את המצריים סקוצה נבול מצרים עד קצחו, ועליו הבהיר אומר שפם לרוב וארין לעומק ולב טלבים אין חקר (מקלי כ'ג'): (בב) רק אדמה הכהנים. (יג) אלו בוטרי פרעה: ואכלו את חכם. את מזונתיהם, בעניין שנאמר חטיריפני להם חקי (פס ל'ח): (גנ) היא לכם זרע. סלשון הילובי (אמות ג'ט), אלא שניתוקת א' הנחה והוא תיבה לעצמה, פ"א היא לכם זרע כי שיש ענים מניין ה"א מתפרנסין משליהם, מיבן ואילך נסקרו, לבך נאמר ה"א: (דד) זה היה בתבאות וגתהם חמישית לפרקעה. מה ראה יוסף לשום עליהם חומש לפי שעתיין היו ללקות באצבע שהוא חוטש היד עשר טבות: ד"א בנדח חמישה דברים שעשה עמו פרעה, וילבש אותו בגדיו שיש, וישם רביד הזהב, וירכב עליו בטרכבה המשנה, ויקראו לפניו אברך, ונתרן אותו על כל הארץ מצרים (גמלית מ' מג ומ'ו), הרי חמש: (זז) וישב ישראל בארץ מצרים [וננו] ויאחזו בה: ויפרו וירבו מאד. ישתחב אליהינו שהוא סבטייה לצדיקיו וועיטה עטיהם כל טוב, שכן הוא אמר אל תירא מרדת מצרייה כי לנו נдол אשיטך שם:

סליק פרשת וינש

פרשת ויחי

כח) ויהי יעקב. כתוב מוב מלא כת נחת מטלא הפנים עמל ורעות רוח (קהלת ד' י), טוב היה לאבינו יעקב, אלו שבע עשרה שנה במצרים, שני' ויהי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, שחיה אותם בנחת, והשבטים סביבותיו, ובני בניו פרים ורבים, ועינוי רואות ולבו שמה, אין שטן ואין פגע רע, ויוסף בנו מלך על הארץ, וטביה ונוטן לתוך פיו, שנאמר ייכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפני הטע (גמלית מו' יב). מטלא הפנים עמל ורעות רוח, ממאה ושלשים שנה-שלא היה אלא כולם בעמל, שנאמר וישטום עשו את יעקב (פס כ' מלח), כתוב וערת בני שמע בקולי וקום ברוח לך (פס זס מג), ובתיב היתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה (פס לא ט), ובתיב את עני ואת גניעי בפי (פס זס מג), ויאמר יעקב אל שמעון ולא לוי עכרתם אותו (פס לד'), ויקרע יעקב שמלותיו וישם שק נטהני ויתאבל על בנו ימיים רבים (פס לו לד), כל אותן השנים היה עמל ורעות רוח, לבך נאמר ויהי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, אלו השבע עשרה היה בהם חיים טובים: ויהיימי יעקב שני היו שבע שנים וארבעים ומאת שנה. חור הבהיר והכליל הי'ו עם הקץ.

הערות ותקוניים

תחומו של כהן. (יא) למה מטה כן כדי כן. נס זט' ט"ח סכ"ח כן הפטיר מעיל לעיל, נזכרון אלהין בסיס חלק נולין, וכוטיג אל עיל זו בחרכמה. (יב) ס"ח כדי מלך יהמורי מלכים להחים. וכן סכ"ח רס' טס. יוסף מהcoins לטס ערפה מעיל יהמוי טלט' יט' קולין הותס גליס, ועין מולין ס' טע"נ ולת הטע טעטיר מהתו לטרייס מה כ"מ לדלקו יהמוי גלוותל, פילט' טלט' יקלו מלכים יהמוי מלחל זעם גוליס נגי נוליס לך גולס. וולס כוון נס פ' וית פטל לפקון טרין נמלינחה הפטיר בקריתם כן' לדלק יסוע מונין לנכינו ליטקן ולטリン לנכון הנטמי גלוותל. וכינ' טס מן גנאל מהוי דיאסף לדלק יתקרין גלוותל. (יג) מה כומלי ערפה. וכן פ' ט' ויג'ט וכ'ך לך':

בראשית מז ויחי

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְאָדָם וְלֵבָנָן וְלְשָׂעָם פָּנָנוּ :
וַיַּקְרְבּוּ יִמְיָרְבָּל לְמוֹת וַיִּקְרָא לְבָנָו לְיוֹסֵף . (יח) וְשָׁה כִּי גְּרִים אֲנָחָנוּ לִפְנֵיךְ
וַיַּתְשַׁבֵּם כָּל אֲבוֹתֵינוּ בְּצֵל יִמְינֵנוּ [עַלְיָ אָרֶץ וְאֵין טֻקּוּה] (דכ"ל נט' פ"ו)
(יט) וְהַלְוָא יָכֹל שֶׁל בָּוֹתָל , או בָּצְלוֹ שֶׁל אַיִלָּן , אֶלְאָכְלוֹ שֶׁל שָׂעֵף , שֶׁנָּאָמַר יִמְיָרְבָּל
בְּצֵל עֹבֵר (חכְלִיס קָמָל ג') , בְּצֵל יִמְינֵנוּ עַלְיָ אָרֶץ וְאֵין טֻקּוּה , וְאֵין טַיְקָה שֶׁלֹּא יִמְתֹת ,
הַכָּל יְהֻדִּים וְאֹוֹתְרִים בְּפִיהֶם שְׁהָם מַתִּים , אֶבְרָהָם אָמַר וְאֶגְבָּי הַוָּלֵךְ עֲרִירִי (גְּלָאָשָׁת כ' ב')
(ב') יִצְחָק אָמַר בְּעַבְורְ תְּבָרֶכֶךְ נַפְשֵׁי בְּפִרְצָם אַמְתּוֹת (פס' כ' ד') , יַעֲקֹב אָמַר וְשַׁבְּכָתִי עִם
אֲבוֹתֵי (פס' מ' כ') , זֶה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב אֵין אָדָם שְׁלִיטָ בְּרוֹחַ לְכָלֹא אָתָה חֲרוֹחַ (קָטָל ח' ח')
וַיַּקְרְבּוּ יִמְיָרְבָּל לְטוֹתָות . מִפְנֵי מָה נָאָמַר בַּיַּעֲקֹב אָבִינוּ וַיַּקְרְבּוּ , וְלֹא נָאָמַר בְּאֶבְרָהָם
וּבְיִצְחָק , (כ'א) אַרְזָוָל כָּל מָקוֹם שֶׁנָּאָמַר בְּוֹ קָרִיבָה שֶׁל מִתְּהָה , לֹא הַשְׁינוּ לְהִיָּ אֲבוֹתָם ,
אֶבְרָהָם אָבִינוּ חִיָּה קָעֵה שָׁנָה , יִצְחָק אָבִינוּ חִיָּה קָעֵפֶשׁ שָׁנָה , יַעֲקֹב חִיָּה קָמָז שָׁנָה ,
לְכֹךְ נָאָמַר וַיַּקְרְבּוּ יִמְיָרְבָּל לְטוֹתָות , שְׁחַסְרוּ שֶׁלְשִׁים וְשֶׁלְשָׁה שָׁנָה מַחְיִי אָבָיו . וּבָנָן
בְּמִשְׁהָ רְבִינוּ בְּתֹבוֹ , הָנֵן קָרְבּוּ יִמְיָרְבָּל לְטוֹתָות (דְּנָרִיס ל' י') , לְפִי שֶׁלֹּא הַנִּיעַ לְשָׁנִי חִיָּי
אֲבוֹתֵינוּ , שְׁהָרִי לְוי חִיָּה קָלָז , וְקַהַת בָּנוּ חִיָּה קָלָג , וְעַטְרָם בָּנוּ חִיָּה קָלָז , וְמִשְׁהָ רְבִינוּ
לֹא חִיָּה אֶלְאָ קָבֶשֶׁנָּה , לְכֹךְ נָאָמַר בְּוֹ קָרִיבָה . וּבָנָן בְּזֹוד הָוּ אָוֹטָר וַיַּקְרְבּוּ יִמְיָרְבָּל
לְטוֹתָות (מ"ל כ' ח') , לְמָה שֶׁלֹּא הַשִּׁיג . לְשָׁנִי חִיָּי אֲבוֹתֵינוּ , יִשְׁיָּוָבֶד וּבְטוּזָה , (כ'ב) אַרְזָוָל
יֹוֹתָר סָאָרְבָּע סָאוֹת שָׁנָה חִיָּוּ , וּרְאֵיהָ לְדָבָר , שְׁהָרִי נְחַשּׁוּ בְּנֵן עַמִּינְדָּבָ הַקָּרִיב קָרְבָּנוּ
בְּחִנּוּבָת הַפְּזֹבָחָה , וּבְתִּיבָּ (כ'ג) נְחַשּׁוּ הַוָּלֵיד אֶת שְׁלָמּוֹן , וּשְׁלָמּוֹן הַוָּלֵיד אֶת בּוֹעֵז , וּבּוֹעֵז
הַוָּלֵיד אֶת עַובְדָה , וַעֲבָד הַוָּלֵיד אֶת יִשְׁיָהּ , וַיְשִׁי הַוָּלֵיד אֶת דָוד (י'ו' ד' כ' כ'ג') , וּבְתִּיבָּ
וַיְהִי בְּשְׁמִינִים שָׁנָה וְאֶרְבָּע סָאוֹת שָׁנָה לְצֹאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִאָרֶץ מִצְרָיִם (כ'ד) הָוּ

הערות ותקוניים

(ו'יח'י) (יד) ס'ינו דהמלי חיינט' סופך פ'ב טולך פ'ב . וכן גלוקט כוכב פ'ב . חמש מנילות נקפת על ה'פ' סוכ להלית דרכ' מלהיט'ו . לביה נ'כ' ס'ינו דהמלי חיינט' סופך פ'ב כולך פ'ב . ויתוונס עגדת גוט הלאפם טוט . (טו) ה'בליכס לודיקיס . ס'פלוי לר'ס ס'י' כ'ב , וועין מס' טמאות סוף ס'ג . (טו) למ' ס'פלטה זו טזומל . כ'ב ויתו ס'ג , וילקוט למו קג'ל וכס' עס'ת-צ'ט-צ'ט ג'ב , ול'ל נמס פ'יו ס'חומה שלם כדרך ס'סראיות ענחותלה צ'ט זביס ליוח , וכחון חיון ריווח כלג . (יז) ל'ח וגס ד'ח כאנט' פ'וא ב'ר וילקוט טס . (יח) א'ג'ה . נ'ל טס וילקוט רמו קג'ס , ח'ג'ומל ו'יחי . וכל ס'פלטה זו הועתקה מן כתגומו אל כ'ג'ל וולינו מן ס'ב'ל כה'ל ניכר לכל מהין . (יט) ואלוויי כאלו אל כומל . טוין פ'ירווא גען יוסף וענף יוסף : וגס נ'יס'ט . (כ) י'ח'ק חמד נפנול ח'נרכ'ק נפשי . כן מזגה נס כתגומו , הולס ב'ג'ל מונגו ס'כתוב וולגרכ'כה לפ'י ה' לפני מותי (נ'ר'ח'ט'ה כ'ז ז'). (כא) מ'ח'ע'ל כל מקום קג'ומל נ'ו ג'איינט' . נ'ל טס . כל מי פ'נומל נ'ו קרי'ז'ה ג'מות , למ' ס'ג'יט ל'ימי חייט'ו , וגס צמונומו קג'ו כ'לען לבג'נו ל'ח'ל "כל מי פ'ג'ומל נ'ו קרי'ז'ה" . (כב) מ'ל'ז'ל'ן י'וח'ל מ'ל'ג'ע'ן מלהות ט'ג'ה חי'ו . ה'כוונת כ'לען כ'יח'ל פ'יו י'וח'ל מ'ל'ג'ע'ן מלהות ט'ג'ה , ו'ז' ט'פ'יס ו'ל'ז' לד'ר' ז'ו' . נ'פ'נו כי י'וח'ל מ'ל'ג'ע'ן מלהות ט'ג'ה חי'ו ס'ה'ל'ג'ט' ד'ו'ז'ו' , ולפ'ג'נו כ'ג'ל , ג'ו'ז' ו'ע'ונד ו'יט' ה'מלו' ח'מ'יט' י'ומ'ל מ'ד' מלהות ט'ג'ה פ'ז'ו , ז'ל' חי'ו ה'ז' ע'ג'ו' חי'ק'ס . וכתגומו אל ה'יח'ל למ' ס'ג'יט ל'ימי חייט'ו ג'מו ו'ע'ונד ו'יט' , ט'ונד ה'מלו' ר'ז'ע'ל י'וח'ל ט'ז' ד' מלהות ט'ג'ה חי' , נ'לה ט'ה'ט'ג'ה ה'מל נ'ג'יס כ'ן ק'ש'נ'ל נ'כ'ז'ו חי' ה'ר'ג'ע'ן מלהות ט'ג'ה ו'ע'פ'י' כתגומו נ'ג'יק'ו כ'ן ג'מ'ל'ס ד'כ'ה ג'ל'ז'ה ד'ס'פ'יס ו'ה'ו' ט'ג'ו' , ו'ג'יל'ק'וט פ'ו'ר'ה ל'מו ק'ג'ו' מ'ונ'ג' נ'ס'ס כ'ג'ל י'וח'ל מ'ל' מלהות ט'ג'ה חי'ו ו'ק' ג'יל'ק'וט מל'כ'יס רמו ק'ס'ח ק'ג'י' ג'כ' ה'ר'ג'ע'ן מלהות ט'ג'ה חי' [ז'ל' חי'ו] כ'מו ט'א'ג'ה'ט' ג'מ'ל'ס . ו'ר'ח'יסי ג'ו'מ'ס'ין (ל'פ'ס ק'ר'ה'ק'ל' 79 י' ט'ב) ט'ג'י'ל' נ'ס'ס ג'ע'ל'י'ק'ג'ל'ס כי' ש'ג'ל' חי' פ' ט'ג'ה כ'ל'ז'יט'ה' ג'ט'גומו ס' ו'יחי ט'ע'ונד' חי' י'וח'ל מ'ט' ט'ג'ה כ'מו ט'ג'ה' ב'מ'פ'ל ק'ג'ל'ט'ה' ש'ט'מ'יד' ו'ק'ן כ'ג'ל' פ'ל'ס'ט' ו'יחי ע'כ'ל' מ'ול'ס כה'ל'ג'ט'ה' ס'ט'ו'ג'ה' כי' כ'ל'ס י'ה'ד ז'ל'מו'ן ג'ו'ז' ו'ע'ונד ו'יט' מ'יו' י'ומ'ל מ'ז' ט'ג'ה . (בג') נ'ה'צ'ו'ן כ'ו'ל'י'ד מ'ט' ב'ל'מו'ן . ג'ג'ו' מ'ט' ט'ל'מה . (כד) ט'ה' ט'ג'ה' כ'ל'ג'ע'ט' ל'מ'ל'ן ט'ל'מה . וכן מונגו' כ'ג'י' ס'ל'ל'ע'ן' , ו'כ'ל'ט' ב'ג'ג'ה

בראשית מז ויז'

קיד

השנה הרביעית למלך שלמה על ישׂעָאֵל ויבן הבית לה' (מ"ז ו' ט'), זאת מהן [ארבעים] שנה שהלכו ישראל במדבר נשאו ח' מ שנה לשפטון בעוז ועובד וישי, למdry כיו'ת פארבע מאות שנה חיו אלו הארבעה דורות, ואעפ'ב כתוב פטוק מל' עלי ישׁי, והאיש בימי שאול זקן בא באנשיים (ס"ל י' יג), אבל רוד לא היה אלא שבעים שנה, בן שלשים שנה היה במלכו, וארבעים שנה מלך, לבך נאמר בו קרי'ה: ויקרא לבנו לויופט. (כח) לטה קרא ליאוסף ולא קרא לרואבן שהיה בכור, לא קרא ליהודה שהיה מלך בשבעים, אלא לפ' שידע שיוסף היה בידו יכולת לעשות: ויאמר לו אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא יזר תחת ירכך. השבעו בדרך שהשביע אברהם אבינו את אליו עזר: ועשית עמדיך חמד ואמת. (כו) וכי יש חמד של שקר, (כו) אלא כל חמד שהוא שלא בפניו הוא חמד של אמת, אבל חמד שבפניו הוא חמד של חנופה, (כח) מטה אמר אינשי, מית בר חברך טעון, מית חברך פרוק, ולפי שהיה יעקב אבינו הולך לעולמו והוא עשה עמו חמד שלא בפניו, לבך נאמר חמד ואמת: (כט) ארץ' גודלה גטילות חמדים יותר מן הצדקה, הצדקה לחיים, גטילות חמדים לחיים ולמתים, הצדקה לעניים, גטילות חמדים לעניים ולבושים: אל נא תקברני במצרים. אין נא אלא לשון בקשה, (לו) לטה בקש יעקב אבינו שלא להקבר במצרים, לפי שידע שעתידה ארץ מצרים לקלות עפרה בכנות, כדי שלא יהיה הבנים מרחשות תחת גופו: ד"א שלא יעשה המצריים אלה, וכבר עתיד הקב"ה להפרע מן האומה הו ומן אלהיהם, שנאמר (לא) ובאהיהם עשה ה' שפטים (גמ"ל נ' ד):

ל) **ושבחתי** עם אבותי. (לב) כל מקום שנאמר בו שכיבה, הניה בנים כמותו, שנאמר והגד שמע במצרים כי שכוב דוד עם אבותי וכי מת יוֹאָב שר הצבא (מ"ה י"ה כה), נאמר שכיבה בדוד, ומיתה ביואב, פנוי טה, דוד שניהich בן כמותו ראי למלכות, נאמר בו שכיבה, יוֹאָב לא הניה בן נבוּר כמותו, נאמר בו מיתה, וכן במשה, הגך שכוב עם אבותיך (לכisis ל' טו), לפי שרבו בניו למעלה מכל ישראל, שנאמר (לנ) ובמי משה גרשום ואלי'עוז, (לו) ובני גרשום [שבואל הראש ויהי בני אליעזר] רחבה הראש, ובני רחבה רבו למעלה (לכ"ל נ' טו ט' יי). (לה) ואמרו רבותינו ז' ל' מא למעלה, למעלה מששים רבוֹא, אבל בשטואל כתיב (לו) ושמואל מט (ס' כה נ), וימת שטואל (ס' כה ה), לפי שכחוב בבניו ולא הלכו בניו בדרביו (ס' ח נ), לבך נאמר ושבחתי עם אבותי, שהיו צדיקים דור אחר דור, ונם הניה צדיקים אחוריים כמותו: ד"א ושבחתי עם אבותי. (לו) לפי שאין קוברין צדיק אצל רשות, שנאמר ויהי הם קוברים איש והנה ראו את הנדור וישליךו את האיש בקבר אלישע וילך וינגע האיש בעצמות אלישע ויהי ויקם על רגליו (מ"ג יג כה), על רגליו קם ולביתו לא הילך: ד"א ושבחתי עם אבותי (לח) לטה, כי האבות מהביבן קבורות ארץ ישראל. (לט) א"ר אלעזר דברים בנו, (ט) א"ר חנינה א"ר יהושע בן לוי מה דברים בנו, ארעה לך לפני

הערות ותקוניים

בשנה הרביעית נמלך זיו כוח מהודך כספי למלך שלמה. (כח) למטה קרן ליאוסף. ג"ר וחנומול סס זילקם כמו קג". (כו) וכי ית' חמד של זקל. ג"ל ומונומול וילקום. (כו) לאלו כל מסד. כסmeta לבינו, ה' מולי מסר גג'ר. (כח) מטלל חמלוי ליחס. ג"ל ותנומול, מטל קדיום לומל מית נריס לרחנן טעון, מט רמוך פלוק. (כט) ליה' ג' גדוול גמילות חסדים. ירושלמי פלק פ"ל כ"ל ד' ט' פ"ז וס' פ"ג. (לו) למה ניקש יעקב. ג"ר וחנומול וילקום כמו קג' וט' ט' ט' ט' (לא) ונמלק'ה ענ' פ' טפפיס. וכן מוגם נcli פלהרען ונקלח וכל מלי מלי מלי מלי טפפיס. (לב) כל מוקס טנומול נו טפפיס. ג"ב קמ"ז פ"ט: (לנ) וגני מטה וגני נרטוס. וכן מוגם נcli פלהרען, ונקלח גני מטה, גני גרטוס נלי ויז'. (לו) וגני גרטוס. וכן מוגם נcli פלהרען וכוספה טז'ל גני נרטוס טנומול פלרטס. ויסיו גני הליינדר, רמבה סלחת. (לה) ותמלו ר' ג'. גרכות ז' ט' ט' (לו) וטמואל מה, וימת טמואל. סלחת פלחרון מוקדס וג'ל וימת טמואל, ולמ' כ' וטמואל מה. (לו) לפי טהין קוכליין זדיק. סמאלין מ"ג ט' ועיין החומול נקנלי לפל כריטוי כו' למלך פכה'ם יתק נתקן לפסג טיקנרג טטו סרצע נקנולת מדיקיס וט' . (לח) למס כי כלנות מחייבין. ג"ד פ"ז, מהומול וימי. וירוטלמי פ' ט' דכללים. (לט) מ"ד הליינדר נכלים לנו. ג"ד חנומול וירוטלמי ט' וילקום טס. (ט) מ"ל חנינה מ"ר יקוטע לנו. ג"ל ליהם סמלות ה"ר מנינה ונחנומול כני' ה"ר מנינה דנרי' ננו ה"ר מלי דכלי'נו וביכו'תלמי

בראשית מז מה ויחי

ח' בארץ הרים (מל' קפ' פ) : ונשאתי מטקרים וקברתני בקברותם . (מأ) אמר קרנא דברים בנו , יודע היה יעקב אבינו בעצמו שצדיק גמור הוא , אם מתיים שבוחצתה לארץ חיין , לסתה הטריה בניו , והשבוהו (מב) שלא לקבל עליו צער מחלות : ויאמר אני עשה בדברך . וכה"א וישבע יוסף את בני ישראל [לאמר] פקר יפקד אלהים אתכם והעלתם את עצמתי מזה (נלו'ת נס) , אעפ' שידע היה יוסף בעצמו שצדיק גמור הוא , לא קיבל עליו צער מחלות :

לא) ויאמר השבעה לי וישבע לו וישתחוו ישראל על ראש המטה . (מנ) השתחווה בLEFT שכינה , שוכנה לבן זהה : ד"א וישתחוו ישראל על ראש המטה ,קיים טה שנא' הבוא נבוא אני ואטך ואחיך להשתנות לך ארצה (פס לו י) , (מד) היינו דאמר איינשי תعلא בעדניתה סנד ליה :

[מה] א) ויהי אחר הדברים האלה . אחר הרהוריו דברים , שהרהר יעקב לאמר מפני מה לא סיפר לי יוסף ירידתו לטקרים : ויאמר לויוסף . (א) מי אמר לנו , טנשה שהיה旆רת את אבינו יעקב : הנה אביך חולה . (ב) טיעלים לא חלה אדם עד יעקב שבא וביקש רחמים שיחלה האדם , אטר רבש"ע מtower שאדם חולה מרים בעצמו והוא מצוה את ביתו , וסתפרקם עונותיו והוא חוזר בתשובה , אל הקב"ה דבר טוב שאלת , חיך ספק אני מתחילה : הנה אביך חולה ויקח את שני בניו עמו .

ב) רינד ליעקב . הוא שקרא לויוסף , הוא שהגיד ליעקב : ויתחוק ישראל . מtower חליו נתחוק :

ג) ויאמר יעקב אל יוסף אל שדי נראה אליו בלו הארץ כנען . התחיל לספר לו על אחוזת ארץ ישראל , שעתידה להתחלק לשבטים , (ג) אעפ' שבנימין נולד בדרך , גם הוא נקרא קהיל , שנאמר :

ד) ונחתיך לקהיל עסים ונתתי את הארץ לורען אחיך אחוזות עולם . אלו ימות המשיח :

ה) ועתה שני בני חנולדים לך וגוי כראובן ושמעוון יהיה לך . (ד) שכן חלוקים בדגלים , ושכן חלוקים בחנוכת המשכן , ושכן חלוקים בנחלת הארץ .
ו) ומולדתך אשר הולדת אחיךם לך יהיה . לא מצאנו שהולדת יוסף בניהם אחרים חוץ טנשה ואפרים , והיאך אמר לו אבינו יעקב ומולדתך אשר הולדת אחיךם , אלא הם בני בני , בני טנשה ואפרים , שנא' וירא יוסף לאפרים בני שלשים נס בני טביר בן טנשה ילדו על ברבי יוסף (פס נס) , עליהם אמר יעקב לך יהיה על שם אחיךם , פירוש על שם אביהם , שכן כתוב ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים (פס ליה) . (ה) והם היו בניו וקראם הכתוב אחיו , כך בני טנשה ובני אפרים , יקרו על שם אביהם בנחלתם , שלא נקרו שבטים אלא טנשה ואפרים :

ה ערotta ותקוניים

ונירוטלמי כלוחיס סס וכן נירוטלמי כחוכות פ"ג דף ל"ב ע"ג כ"ג ר' מיגלה המל לדגליים נגננ' ר' יcotען בן לוי למאל לדגליים נגננ' מס' לדגליים נגננ' , ר' טמישון בן לקיט מלך לפניהם כ' נחלות סמויים וכו' . (סא) חלק קילנו . כתוגות קו"ה ע"ה . (טב) צלען לקילן עליו געך מחלות . עיין בגמלה סס וינרכס נגלו נ"ה צלען קילן עליו געך מחלות וכן נרמס קילקוט ע"כ . (מנ) סטחוהו כלפי טכינס . מגוממל ורט"ז עפ"ה . (מד) סייע דהממי ליטמי . מנילה פ"ז ע"ג :

[מה] א) מי המל לו מנטה . כתגוממל ויחי וימלך לויוסף הנה לך חולה , הילע' מפליס המל לו , טהיה עופק נחולה עמו , ונס רט"ז בפי' עה"ת כניהם וח"ל וס' חומליים מפליס טהה נגיל נטפי יעקב תלמוד , וכתחלה יעקב נמלן גוון פלק מפליס הילן חנוי למלרין נגיל לו עכ"ע . הולס נספיקת להנמי פ"ג פסקו ניוס בטמייני נטיל ליחוך לך : ויחמאל לויוסף טהה חניך חולה , מי המל לו שחנוי חולה , י"ה נרומ אקודות רלה . ו"ה צלכה חמלה לו כו' , ו"ה נגימין קודיטו . הולס כלהר בכיה ליגינו זמאנטה סודיעו לה מלהתי . (ב) מועלס לה מלט לדס . עיין ב"מ ס"ז ע"ה . (ג) הילע' טכינימין נולד לדרך . עיין פסיקת רנחי סס . ועיין זג"ר פפ"ב , גוי זה צנימין וקסל גויס זסימטה ולפליס , ועיין סוריות ר' ע"ב . (ד) און מלוקים נדנليس . עיין רט"ז נסוריות סס . גס מה טכני נטס הטעמומה . (ה) וכס טו נינו וקלוס הכתוב לחיו . עי' כ"ר פע"ל וילמל יעקב אל מהיז , הלו' גוי טהו קובל מותן צלען סקלט חמוי .
לפי

קפו**בראשית מה ייחד**

) ואני בבואי ספדן טהה עלי רחל. מה עניין זה הפטוק אצל זה, אלא צפה יעקב אבינו שדעתו של יוסף לשאול על רחל. אמו מפני מה לא העלה יעקב אבינו לקבורה במקבילה, הואיל וחביבה הייתה עלי, ועד שלא התחילה יוסף לשאול, התחילה יעקב לומר ואני, ככלمر ואני היו רוצח לוטר לך על אטך, כי בבואי ספדן טהה עלי רחל, עלי הייתה עצבונה, (ז) לפי שאין האשה מטה אלא לבעה, ואין האיש מטה אלא לאשתו, ושطا תאמיר מפני מה לא קברתיה במערת המכפלה, בארץ גנען מטה, וכאילו במערה נקברה, ולמה לא העליתיה עוד לשם, כי בדרך טהה ועוד כברת ארץ לבוא אפרתה, (ז) כי היה הקיע נдол ואבק הדרך הייתה יכול לכוברה בכברת, לפיכך ואקברה שם בדרך אפרות היא בית לחם, (ח) על אם הדרך קברתיה **שיהיו** בניה עליים לארכץ ישראל, ועומדים על קברותה וזכרין אותה:

ח) וירא ישראל את בני יוסף ויאמר טי אלה. שתי קושיות בפסוק, האחד, כתוב וירא ישראל את בני יוסף, ולמטה כתוב לא יוכל לראות, ועוד שאמר טי אלה, והלא לעלה אבר אפרים ומנסה ברואבן ושמעוון יהו לי, ועתה הוא שואל טי אלה, (ט) אלא ארוז'ל שצפה יעקב אבינו ברוח הקדש מעשה ירבעם בן נבט, שהיה עתיד לצאת מאפרים, וטה שכח וירא, ברוח הקודש ראה, שנאמר וירא ראשית לו (ילדיים נג), וירא את הקינוי (נולדנו נג), וירא את מלך (פס סס כ), בכך שאל טי אלה, טי הוא וזה שעתיד להודיע את ישראל ולומר אלה אלהך ישראל (פמות נג ל), בזמנ שהעמיד שני עגלי זהב, אחד בדין ואחד בבית אל: ט) **ויאמר יוסף אל אביו בנים.** אמר לו יוסף אבי מה שהם בנים: אשר נתן לי אלהים בזה. במצרים, מיד ברוכם:

ו) **ויעני ישראל** כבדו מזוקן. מלמד שהצרות מכחין את העינים:
יא) **ויאמר ישראל אל יוכף ראה פניך לא פלתי.** ככלmr לא הייתה מתחפל לראות פניך, לפי שנתייאשתי טבר ואמרתי טרוף טרוף יוסף (נכמייל נג), כי דבר שאדם סבור שהוא בעולם הוא מתחפל עליו רבונו של עולם זכני לראותך: יב) **ויזצא יוסף** אותם טעם ברכיו. הציגם לפני אביו: ווישתחוו לאפיו. חונן לאביו כדי לרוכן:

יג) **ויקח יוסף** את שנייהם את אפרים בימינו. (י) טפנוי מה לך יוסף את אפרים הקטן בימינו, כדי להניחו בשמאלי ישראל: ואת מנשה בשמאלו טימין ישראל. לפי שהיה עומד לפניו אביו כדי להביא בשמאלי ישראל פנים כננד פנים, וכדי להביא תחולת את מנשה בימין ישראל, הקדים את אפרים בשמאלי ישראל: יד) **וישלח** ישראל את יטיננו. בכל מקום היימין משובח, לעניין עבודה, לעניין הזהה, ולענין ברכת:

טו) **ויברך** את יוסף. (י) בגודלה מתחילין טן הנadol: האלים אשוי התהלו אבותיהם לפניו. שהיה רצים כטוטים לפניו לעשו רצון הטוקט: האלים הרועה אותי טעודי:

טו) **המלך הנואל אותו.** (יא) מיקן ארוז'ל נדולים מזונותיו שעודם יותר טן הגואלה, שהנאולה ע"י מלך, וסונות ע"י שכינה: וידנו לדוב בקרב

הערות ותקוניים

(ז) לפי שlion כתלה מהה הלה לנעלם. מילדיין כ"ב ע"ג. (ז) כי טין גקין נдол ט'. פין רצ'י פ"ת סכיו עת כגריל כייס מהלך מגולח ומונקנת כלכלת, ולווי נס כסוס קוה לך נט' מלנדי רני מטה סדרתן טכניilo נפסוק טז, ועיין ספיקתך לכתי פ"ג, צין פסקה לענלה סיס נזון טבלין מטפס, ווילכת ובלה ככנרת. (ח) על הסודך קנרטה סייסו ניטה שלום כו'. פין צ'ל ספ"ג מס כלה חכינו יעקב לא יכול מה רחל נדורך הלה נפה יעקב חכינו סכניות ממידות לטוטר סס לפיקך קנרכ טס כדי מהליך מנקחת לchromis, ועיין ספיקתך לכתי טס הלה קנרכיס סס. הלה טס' קדנור ט' פ"ט. ועיין רצ'י פ"ט. (ט) הלה הרכ"ל. מהרמול ופסיקתך רכתי פ"ג, ורכ"י מס'ח. (י) מספי מס לך יוסף. נכ"י פלהרטן מכל כמלה מספק י"ג ומחייב נפסוק י"ד ויטלם הלה. (י) נדולות מהחילין מן הנadol. עיין ברכות ס"ה פ"ג. (יא) מיקן חמלו רוז'ל, צ'ל פל"ז וילקוט נמי קג' רצ'ג' למיל פרגנס נדולות

בראשית מה ויחי

הארץ . (יב) מה דנים שבבים מוכסמים מבני ארם , ואין העין שליטה בהן , אף זרעו של יוסף לא תאה עין הארץ שליטה בחן :

יח) ויאמר יוסף אל אביו לא בן אבי כי זה הבכור . וכשם שאני בכור , והבכורה שלי , כך זה בכור : שים יטינך על ראשו . שתהה הברכה מיזננת לו :

יט) וימאן אביו ויאמר ידעתني בני ידעתני , כשם שידעתי במכירתך אעפ' שלא הגדת לי , כך אני יודעת טננה הבכור : ואולם אחיו הקטן יגדל פטנו וזרעו יהיה מלא הנויים . פירשו , וזרעו יהיה מלא הנויים , כמו כי אטילים (מלחין קה י) ; (ג) וזה יהושע בן נון שהכח ל"א מלכים : (יד) ד"א וזרעו יהיה מלא הנויים . הנש שועה וזרעו יהיה נשמע בכל הנויים , זה העמדת שמש בגבעון ליהושע , שנאמר ולא היה ביום ההוא לפניו ואחריו לשפטו ה' בקהל איש כי ה' נלחם בישראל (יקוטע יד) :

כ) ויברכם ביום ההוא לאמר בך יברך ישראל לאמר לדורות : ישיטך אלהים כאפרים ובמנשה . (טו) [להיכן ציינו ישראל מתרכין בענין הזה ישיטך אלהים כאפרים ובמנשה] , (טו) בטליה , ישראל אומרים [יחי הילד לאביו ולאמו] , יהיו אח לשבעה וגם לשפטונה , אלו אפרים ומנסה שהקריבו קרבן נשאים בשביעי ובשמיני , שנאמר (יז) [בימים השבעיים נשיא לפני אפרים (נמלג' ז מיל) ובימים השמיני נשיא לבני פנסה (פס נ) : וישם את אפרים לפני פנסה . (יח) וכן בנשאים הוא אומר אפרים לפני פנסה :

כא) ויאמר ישראל אל יוסף הנה אנבי מות והיה אלהים עטכם . מתחלך בתומו צדיק אשורי בניו אחיו (משל כי) : והшиб אתכם אל ארץ אבותיכם . וшиб לא נאמר , אלא והшиб , לפי שהבטחותיו של הקב"ה קיימות כאלו נעשית : כב) ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך . (יט) כלומר עיר שכם נתתי לך בנחלה יותר על נחלת אחיך : אשר לקחתי מיד האמוריה בחורבי ובקשתי . (כ) בשעה שלקחו שמעון ולוי אחיך דינה איש חרבו , אמר יעקב אבינו הייך אני מניח את בני ליטול בידי עובדי כוכבים , מז נטול חרבו וקשתו והרגו בשכם יותר משמעון ולוי , ולמה נתן ליוסף את שכם , לפי שטשכם מכרוהו , שנאמר וילכו אחיך לרעות את צאן אביהם בשכם (נילסית ז יכ) , ובתיב וישלחו מטעק חברון ויבא שכמה (פס סס יד) , לפיך נטה שכם לבני יוסף לנחלה , ולשם קברו את עצמות יוסף , שנאמר ואת עצמות יוסף וגוי קברו בשכם (יקוטע כד זכ) :

הערות ותקוניים //

נדוגה מן הכתובת , ג hollow פ"ש מלך , סמליך הנמל , ופלנטה פ"י סק"ס , סוחם לח' י"ד ומפניו לכל חי רען . ומפני סמיחס ק"מ פ"ל קשין מונחותו כל הלא יומל מן סגולה דמלו ג hollow כחיב המלך הנמל , מלך נפלמל , ומלנו כמושות מהין סמליטס הרכושה לותי . (יב) מה דנים פניש . הכלות כ' ע"ה , ועיין ב"ר פג"ז ותנחותה . (יג) זה יאטע לנו טבלה ל"ה מלכים . ועיין בתמונת ויתר , ומלום מהיו טקון ינדל , זה יקאנט צפוד מלקרים . (יד) ד"ה אגס טוועס זלעו . ב"ר סס , וע"ז כ"כ ע"ג ורט"ז טפ"ח , ועיין לט"ז נגמרה בס ד"ה וסיכלה למיוז . (טו) וליין מליט . הטסטוי כמו טהום בכ"י פלמרטן . (טו) נמיילם ציסראל הויליס יחי סילל להבוי ולחמו (טספתי כמו טהום בכ"י פלמרטן) יקי מה לטבעה ונס לטבעה לא הפליס ומטע . עיין לעיל חי כ"ה ה' וצטלה י"מ טגנאלתי נס כתניין רנחי סי' ז"ס טפכיה וויל' יהל' מה לטבעה ונס לטבעה יט מפלטים יקל לח לטבעה זה הפליס דכתיב ניוס פאניעי בטיח לנגי הפליס , ונס לטבעה זה מנטה דכתיב ניוס טפמי נטייל לנגי מטה וככ"ה יטינך הפליס כל הפליס וממטה ויטס מה הפליס לפניהם וויל' מטה וויל' מטה יגרכ' יטילל נרכח זו צנכתה סמלה . ולזה כוון נס תלנוס י"מ (גנולסית מ"ה כ') קד יגרכ' יטילל למילר יטינך מליטים כל הפליס וכמטה , קד יוסף כרוי יגרכן נית עדיל יט יייקל ציומל דמיטלה נמייל יטוקיך ה' כל הפליס וכמטה ע"כ ועיין נ█ערה בס מה טבעות כו . (ו) ניוס פאניעי . טופטה ומיל' לנכון בכ"י פלמרטן ומטעתיך סטמים מן ניוס טד בזוס . (יח) וכן בטיליס אוול הומר הפליס לטפי מטח . כי נחילה כתיב ניוס פאניעי טיה לנגי הפליס , ולהח' כ' ניוס פטמי נטייל נגוי מטה , ועיין ב"ל טס וחטמול וטמייה רכתי פ"ג , טקדמו כטולות נחלה נדלים בטופטם נמלכים נכרכה ע"ט . (יט) כלומר עיר טכס , וכן בכ"ר זו טכס ודחי , ר"ל עיר טכס , וכן הנייה עט' החרס וגיאת דמי' לכתיב ולח' טלמות יוסף לאך בעלו מלכים קנו טכס (יקוטע כ"ל זכ) . (כ) נטח טלקחו טמשן ולווי פיעז חכנו מהל' יעקב כו . נ"ר ס"ט מל סכטוב ויקחו טבי נבי יטנק טמן ולווי ליט מאנו . וטונט נכתבי ויחי פס :

בראשית מט ויהי

(מט) א) ויקרא יעקב אל בניו. לאחר שבירך את יעקב ואת בניו קרא לשאר האחים: ויאמר האפסו וגנידה לכם. (א) מהו האפסו, הטהרו, (ב) בטו תפניר שבעת ימים וגנו' ואחר תאפסת (כמלניל ינ"ז), (ג) וכמו ונשא ידו אל המקום ואספת המצורע (מ"ב ס' יט), אמר להם הטהרו וגנידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, (ד) ביקש לנלוות להם את הקץ, מיד נגלה עליו שכינה, כיון שראה את השכינה, התחיל מצוה אותם על יהודו, אמרו לו וכי בולם אנו חשודין לפניך על יהודה השם, שאתה מצוה אותנו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד (לנ"י ס' ג'), בישדאל אבינו מדבר, מיד ענה הוא בלחש, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, הם אמרו שששה מלות בלחש ולא בקול, בלחש משום כבוד יעקב אבינו שאמרו, ולא בקול טשומ כבוד משה רבינו שלא אמרו. (ה) ועיקריו בפסחים, והוא ענה שששה מלות, הכל שניים עשר, בוגנד השבטים, לפיכך נהנו ישראל יותר נקראיית שמע ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: הקבצו ושמעו בני יעקב. זו ברכת יעקב אבינו, פרשה זו. ושמעו אל ישראל אביכם, זו ברכת משה רבינו, פרשת זו את הברכה, שנאמר זו את הברכה אשר ברך משה איש האלים את בני ישראל לפני פותנו (לנ"י ס' ח): אביכם. שהפכו אביכם שבשבטים על ברכת אביכם ישראל, שהרי ברכת משה רבינו מעין ברכת יעקב אבינו: ד"א ושמעו שני פעמים, שמעו

ב) רואבן בכורי אתה. (ז) בכור לנחלה, בכור לכהונה: חי וראשית אוני.
 (ז) חי מתשפטיש המטה, וראשית אוני אף' מסקירה לילה, (ח) דאטר ר'
 לוי בן שלום בן שבעים שנה ושבע שנים היה יעקב אבינו ועדין לא ראה קרי,
 לפסך שבתון של אבותינו, כי לא על הנם בחר בהם הקב"ה: יתר שאות יותר עז,
 אטר לו ראוי היה לך ליטול שלשה חלקים יותר על אחיך, חכורת נ' הכהונה,
 והמלכות, (ט) יתר שאות זו בכורה שנוטל פ' שנים, יתר עז זו כהונה שנוטל כד'
 שתנות: (י) ד"א יתר שאות זו כהונה, (יא) שנאמר ואותה נתן לכם לשאות (ויקל' יי')
 יתר עז זו מלכות, שנאמר ויתן עז למלכו (צ"ה לבי), (יב) ועתה ניתנה בכורה
 ליוסף, וכהונה ללווי, ומלכות ליהודה:
 ג) מחייב רמיית אל חומר. (זז) יובל בר לפנה. שנייהלה פקד שלשה בתרים. לפי

הערות ותקוניים

(מ"ט) (א) מכיו כלהטו. נ"ר פ"ט, וטעים חלשה לנ"ר (האלסת נ"כ בניות למלצת ח'ב נ"ל ע"ל). וילקום רמז קג"ז ותנומת, ויז"ע טרנש הדרו מסותנאותו, רצ' נמקו מוקומתאנס. (ב) כמו פנור שבעת ימים וגנו'. כ"ה בני' בתקופה חלשה וחנומת וגילוקט, הולס לפניו נ"ר מוכן כתוב וייחסו هل יורטלייס וימכוו לח לאנטוח, וליה מלה מקדשו זה גחג'ך. ומיין נחלוטי כתש"ך ובטיוזה מחר'ז' נמלצת לנ"ה אלטסם נוילנד נצנתה תרל'ה צדפום רחים. (ג) וכמו וטול ידו هل כמקוס וולסן ואנוורע. וכ"ה נ"י שלגרען וכקרע וכגי' ידו. וככלית מלחותה האז כופטה לרבית. (ד) ניקוד נגנות לטט לח אקי. פאג'יס ג"ז מ"ה, נ"ל דס, וטעים חלשה נד פ"ג, ותנומת ויחי, לדריש לנ"ה ס"ג, וכן נתרנס יロטלמי עט"ת עניין כחדה ווחמלין טמא, ופני יעקב ווחמל ישם טמי' לרבח. (ה) ועייקלו נסתיים. דף ג"ז מ"ה, וע"ט ספל'י ולחמתן טי' ל"ה. (1) נכו' לנחלה נטור לכטונא. פ"י ילקום דס רחו' קג"ז נקס מדרת הנכירות נכו' מה' לנחלה נכו' אה' לוחמים נכו' לח'ונא. (2) כמה מתבניות כטב' ווילאייט הוו' חפי'ל ממקרה לילט. עי' יגמות פ"ז מ"ה בלאו רחים קרי מימץ. וכן תרנס יג'ע. (ח) לדמלר ל' נוי גן טלטס. וכן בתקופה חלשה לנרג'ית רנ'ב נד ע"ד מוגה זה גמ'ל לע' נר' פלוס, ונג'ל' לפנייט נ'ה טמ'ג'ו טס הוחמל, רק הא' גן פ"ל טנא נ'ה לרהי'טי פישט קרי. וכן נ"ר פ"ז, ותנומת כטב טער'יטי פ' טנות וטיטל פישט קרי נ'ה לרהי'טי, יט' להקון טג'ל פ"ד טנא. כי טט פ"ל פס' טנטה לח נ'ה, עי' נ"ד טט'ס, גן ס"ג טנ'יס טס יעקב בנתה טג'ל לח הנרכות, וו"ל זאט וויאן נכי'ז ענ'ר וו' טלייט טב' גראן, מג'ט טקה טקה גן פ"ל טנ'יס ע"ט ומיין מנילה י"ז פ"ה זגד'ז' טט. (ט) זאט טלה'ז או נכו'רט. פ'ין ג'ז פ"ז וט'יט'ז חלשה, זאט טלה'ז ויתר פ', בגכו'רט דית'ה פלק' וככמאן' כית'ה טק'. (י) ד'ין יתר טלה'ז כ'ג' פ"ז, ותנומת, ווילק'י טפ'ת. (יא) טג'ל' זמ'ז' וט'וט'ז נתן לבט' טקה'ז. נ"ר ותנומת מוכן' טכו'ונא. ב'יל פ"ז, ותנומת, ווילק'י טפ'ת. (יב) וטה'ז יתג'ס. נ"ר פ"ז וט'יט'ז מה'ז וכ'ר'ז ווילק' פ' נא'ז לח' ילו' (ויקרא פ'). (יג) ומ'יאג' ווילק' פ' נא'ז לח' ילו' (ויקרא פ'). (ו'ג) וכל' כ' למא טטעלט מפק

בראשית מט ויחי

שפחות, (יד) כתו יהפז גבו כטו ארו (ליוג מ י), כלומר נתקשתה ולא נבע רציך. (טו) וכמ'ils הנגידים ארצת בוריות, שהרי שאר טשין יודין בנהת, כתו הדין תחולב והדבש וריחן נשאר בccoli שהן נשפכין מטנו ונראין, אבל הטעים אל הנתר אינם נשאים בcoli שנשפכין מטנה, כך כל בעסך הבערת: כי עליית משכבי אביך. (טו) כדי לבלבל יצועי, (ויז) שכזון שטחה רחל הביא יעקב אבינו את כללה והושיכת על יצועה, אמר ראובן לא די שאחותامي היה צרה לאמי, אלא נם שפחתה הרה צרה לאמי, עמד ובלבל יצועה, לפיכך אמר לו אז חללה שלשה כתרים הללו על עסקי יצועה עליה, עלייתה לא נאמר, אלא עליה, ואין לו רפואה (יח) עד שיבא טשה רבינו, שבתוב בו וטשה עליה אל האלים (סמות יס ג), שכזון (ויט) שבתוב אלה יעמדו על הקלהה בהר עיבול ראובן נד ואשר (דנليس זי ג), ואמריו איזר שוכב עם אשת אביו (פס זס כ), ידעו הצל כי ראובן אביהם של שבט, לא שכב את בלחה פילנש אביו (ב) [אלא מפני שבבל מצעה כתוב הכתוב וישכב את כללה פילנש אביו] וישמע ישראל (נכחות זס כג), (כא) ולא עשה בו נקודות בדרך כל הפסוקין, אלא צורף העני עם וייחיו בני יעקב שנים עשר (פס), למסך שנקי היה אותו צדיק מאותו חפני ופנחים שוכבין נשין ישראל והן שותקין, אלא (גן) ששחו את קיניהן, וזה מתחזות לישכב עם בעלייהן, ומעלה עליהן הכתוב באילו שכנות, להודיעך שהתורה לא ניתנה לטפשים, ולא מסרה הכתוב אלא לחכמים, לדרש ולאון ולחקר ולהקן מדרשאות נאות דברים דבריהם על אפניהם, לקיים טה שנאמר משפטיה ה' אמת צדקו יהדו (טליס יט ו), ואין מקרא יוצא מידי פשוטו ואין מקרא עוקר טקראי: ד"א פחו כמים. (בד) לשון נוטריקון פחדת טן החטא, חיליתה, זרזה חפלתך: במים אל תותר, שלא נותר בך חטאך, וاعט שעליית משכבי אביך או חללה יצועי עליה, עליה שבחק בהצלת אחיך, שנאמר וישמע ראובן ויצילחו מדים (נכחות זז כה):

ה) שמעון לוי אחים. פאב ומאמ, (כח) אחים בעצה אחים בכעס, coli חמס טכוותיהם. (כו) שבון קוריין בלשון יון לסכין מכירין: ד"א (כו) טכוותיהם, טכוותיהם, ב' זונ' משפטין, כמו גנתו (ליוג מ יו), בנתו, ובנה אשר גטעה יטינך (טליס פ פז), פ"י זגנה, כלומר בארץ מגנותיהם עשו חמס להרוג בעלי שם, שם חטא שם בן חמור, כל העיר מה חטא:

הערות ותקוניים

מתק' ג' כתלייס. ב"ל פל"ס ותנומול. (יד) כמו ימפו' אדו'. וכן מוגה בכ"י סלהרמאך, ונמקרא כתוב ימפה', וכתוב אל"ק נטלייס כו' כמו ימפה' בתפקיד נלי' נז"ן כי בס מוגה חד. וollowי ית נסאייה מהו' כתוב כן ישאך נאל' לו' ימפה' (חיוב מ' כ"ג). (טו) זכויות בגרייס הילס. עיין ב"ל פל"ס ותנומול פח' כמיס, מה' כמיס, חס' יאל' ניד' חדט ריתון כל' מיס וטא' כטף ליט' מטהיר צ' כלט' טאנ' חס' כי' כל' טמן לו' כל' דב' מטהיר צ' לך' לאמר כמיס מל' חוטר, ועין חנדט גראנט' פס' נ. (טז) כדי נבל' יוציא. ענת' נ"ס פ"ג. (יז) סכין טמתק רחל. ב"ל פל"ח וטימס חדטא' נד ע"ל. (יח) עד טינ' מטה' לרנ'יס. ב"ל פל"ח ופל"ס, וטימס חדטא' נד ע"ס. (יט) סכין שכתוב לא' יעדנו. ב"ל פל"ח, ועין טימס חדטא' טס וע"ג ספלי' ווז'ס נגרכס ס' זמ"ז. (כ) חל' מסני. טופטי' ונמיה' לנכו' בכ"י פלארטען ורטמי'ם סמטעי'ק מן' חבי'ו על' חבי'ו. (כא) ול' טטה' צ' גקודות כדרך כל' פפסוקין. כי' נכתוב כז' ויטמע' יטלחן' ויס' נכי' יטקב' טnis פט' (גרנט' ל"ס כ"ב), כו' פמק'ן גהטע' פטוק, ובו' פטוק מה' ול' נפסק גנדייס כטה'ר פטוק'ס לנ' טוח' כפסוק' חד. (כב) הפט' חפני' ופלחים כו'. ב"ל פפ"ס נפסק ויכר' יcoldכ, ילו'למי' סומכ ס"ה כ"ז, ועין ענת' נ"ס פ"ג. (כג) טטה' לה' קיינ'ן. עיין רט' טט' טט' ל"ס טטה' לה' קיינ'ן, זגנ'ל' טט' טג'י' טטי' משליח' לה' קיינ'ס לט'יל' לטמכל' ובן' מטה'ן לה'ו' זונ' גנדייס' לוי' טטה' בטנו' עלי'ס נכתוב כהיו'ו' טמוא' פטסן. (בד) נזון טפליקון' פחדת' מן' כחמל' כו'.

כו' דנלי' רנן גמיה'ל ענת' נ"ס פ"ג וטט' טג'י' פיל'לה'כ' חל'ה' זליה' תפלה'ך, ועין ג'ל' פג'ז' ומלא'ס' וטימס חדטא' נד פ"ד וחת'ה' דרטות' זונ'וט פ"ס גומדי'קון. (כה) לח'ס נט'ה. עיין רט' טט' טט' טט'ו' ולו' לח'ס נט'ה על' טקס' וועל' יוק' ט' וטע' מא'ל' פל'ס הות' ז' ותנומול. (כו) נזון טפלין' גל'זון' יו'י' נס'ין מカリין. ב"ל פל"ס ותנומול' ויח' ופל'ר'ל' כלה' ורט' עט'ת' נז'ס' כתומול' וס'יל' זמל' כ'ו'ים' זט'ל'ס' א'ז'ן. (כז) מקורות'יס' מגו'וט'יס' . ב"ל פל"ס ותנומול' ורט' עט'ת' וט'יס'ס' כ' י'ג' מט'ט'ין ט'

בראשית מט ויחי

) בפודם אל תבוא נפשי . (כח) זה מעשה קרה, רכתייך ויקח קירה בן קהת בן לוי (נמלג' טז ט), ולא ייחסו הבתווב ליעקב לומר בן יעקב : ובקהלת אל חד בבודי . כמו לא תהד אתם בקבורתה (יקש' יט כ), זה מעשה זמני, נשיא בית אב לשטעוני (נמלג' כט יט), ולא נתיחס ליעקב : כי באדם הרנו איש . (כט) אלו יושבי שכם : וברצונם עקרו שור . (ל) זו חומות העיר, שהרי הוסה בלשון ארמי שור : ד"א עקרו שור . (לא) זה יוסף, שנאמר ויאמר איש אל אחיו הנה בעל החלוות תלחת בא (נמלג' טז יט), אלו שטעון ולוי שנקרו אחיהם, (לב) וראיה לדבר שהרי בתצריף לא לkich יוסף לאסור אותו אלא לשטעון, שנאמר ויקח מכם את שטעון ויאסור אותו לעיניהם (פס מ"כ כה), וכתיב ויפתח האחד את שקן (עט פס ס), (לג) זה לוי שנשאר יחיד, כי נותר לשם שטעון ושמו לו בספרו בפי אמתחתו כדי לבהלו :

ו) אֲרוֹר אֶפְמַכִּי עָזָו . (לד) שְׁלָא נְטָלוּ עַצָּה מָאֵיכֶם כַּשְׁהַלְכוּ לְהַדּוֹן אֶת שְׁבָם בֶּן חַמּוֹר : וְעַבְרָתֶם כִּי קְשָׁתָה . אֲרוֹר בָּעֵסֶם כִּי קְשָׁה וְאֵם יִהְיוּ שְׁנֵי הַשְּׁבָטִים הָאָלֶף יְחִדּוֹ אֲיִן הָעוֹלָם מַתְקִיִּים , אֲלֹא אֲחָלְקָם בַּיּוֹקָב וְאֲפִיצָם בְּיִשְׂרָאֵל , (לה) שִׁיחַי טַשְׁבָט שְׁמַעַן וְלֹאֵי מַלְמָדִים וּמְשֻׁנְגִּים בְּבָתִי בְּנָסִiot וּבְבָתִי סְדוּרָשׁוֹת , שִׁיחַי עֲוֹסְקִים בְּתוֹרָה אָוֶלִי תְּכִבְשָׁוֹן : רְאֵא אֲרוֹר אֶפְמַכִּי עָזָו . כְּמוֹ וְאֶרְוָה כָּל עֲוֹבָרִי דָּרְךָ (הַלִּסְפִּינְגָּה) כְּלֹוֶר תְּתִבְצָר אֶפְט וְתְּתִמְעַט , וְעַבְרָתֶם תְּקַבֵּן : אֲחָלְקָם בַּיּוֹקָב , (לו) שְׁהִרְיַי שְׁמַעַן נְתָנוּ לוֹ חָלֵק בְּסִקּוּמּוֹת בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל , וּבָנְיוֹ אַיִן לוֹ נְחַלָּה אֶלָּא אַרְבָּעִים וָשְׁמֹונָה עִיר גְּפֹזִים בְּיִשְׂרָאֵל : ח) יְהֹוָדָה אַתָּה יוֹדֹעַ אֲחִיךָ . יְהֹוָדָה שְׁמוֹ הַוּדָה , עַל שְׁחוֹדָת לְאָהָ אָמָו , שְׁנָא' הַפְּעָם אָוֹדָה אֶת הָאָהָה עַל בָּנֵן קָרְאָה שְׁמוֹ יְהֹוָדָה (גְּלָלָתִים כט לְכָ), (לו) וְהָוָא בְּעַצְמוֹ הַוּדָה בְּטֻשָּׁה תְּמָר וְלֹא בּוֹשָׁה , לְפִיכְךָ אַתָּה יוֹדֹעַ . כְּלֹוֶר אַתָּה הַוּדָה עַל הַאֲמָת וְהַצְלָת אֶת תְּמָר סְלִישָׁרֶף , וּלְפִיכְךָ יוֹדֹעַ אֲחִיךָ , שְׁאַתָּה מֶלֶךְ עַל יְהָמָם . וּבָנְיוֹ הַיָּה (לה) שְׁעַמְדוּ פְּמָנוּ

הערות ותקוניים

בראשית מט ויחי

שלשים טלכים ונשיותם במנין יהודיה הרי שלשים, (לט) טן אברהם עד שלמה ט"ז דורות, ואברהם אבינו נשיא היה, שנarter נשיא אלהים אתה בתוכנו (נכלהית כ' כ'), אברהם, יצחק, יעקב, יהודה, פרץ, חצרון, רם, עמינדב, נחשון. שלטון, בועז, עובד, ישע, דוד, ושלטה, הריטו, וטן שלטה עד גלות יכניה ט"ז, רחבעם, אביה, אסא, יהושפט, יהורם, אחיו, יואש, ואסציה, עזריה, יותם, אחו, יחזקיה, מנשה, אמון, יאשרו, (טא) יכניה, לכך נטלה מלכות יהודה בירח, טנא' בירח יבן עולם (תלאיס פט ל), בשם שהוא עולה ומתגבר עד ט"ז ים, ועוד חוזר ומתקפה מעט טעת עד ט"ז ימים, כך טן אברהם עד שלטה ט"ז, ומיכן ואילך ט"ז עד הנקודות הראשונות בימי יהויכין מלך יהודה. וכך עולה חשבון יהודה שלשים. (טא) ויהודה רביעי לבטן, והפטורות ביום רביעי נבראו, לפיכך נטלה מלכות יהודה במאורות, שנאמר וכסאו בשטש גנדי (פס סס ל), בשם שאפשר לעולם ללא מאורות, כך אי אפשר לעולם ללא זרע דוד, שנarter כי ברית עולם שטלו ערוכה הכל ושמורה (ס"ג כ' כ'), ואומר לעולם אשר לו חסדי וברית נאותו לו (תלאיס פט כט), ואומר אחת נשבעתי בקדשי אם לדוד אבוז (פס סס לו), דווייד על שם עשרים וארבעה ספרים, (טב) דוד תחלת שמו ד' וסופה ד', לפי שהיה יהודה רביעי לבטן לכך נקרא יהודה אתה יודך אחיך, שכל ישראל מודים שה' בחר למלכות בית דוד, ושיריו דוד המטילים, וחסדי דוד הנאמנים, (טג) ולפיכך לקח אהרן קדוש ה' את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון, שהוא ראש לנשיותם, דכתיב ויהי הטקfib ביום הראשון את קרבנו נחשון בן עמינדב למטה יהודה (גמラン ז' יג), ואומר כי יהודה גבר באחיו (לט"ה כ' ב'), ובשם שנברתה ברית לכהונה, כך נברתה ברית למלכות בית דוד, ודגל יהודה נושא בראשונה, וכן אחרי מות יהושע כתיב (מד) מי יעלה לנו בכנעני בתחלה להלחם בו ויאמר ה' יהודה יעלת (טופטס ה' ב'), ולא בחר ה' לבנות לו בית בירושלים, כי אם בשלטה בן דוד, וכך נאמר יהודה אתה יודך אחיך. (טה) יהודה הציל את יוסף טן הבור. טנא' ויאמר יהודה אל אחיו (נכלהית ל' כו), וגם הציל את תמר ושני בניה פרץ וורה טן האש, (טז) שהיתה שעוברת תאומים והיא בת נ' חדשים, ובבר נגמרה צורות הולדות בטעיה, ואומר חזיאת ותשוף (פס ל' כט), לו לא שהיהודים היה נשרפת היא ושני בניה, לפיכך הציל הקב"ה את דניאל מפני האריות, תחת תמר ופרץ וורה, טן הבור, ונוצלו חנניה משיאל ועוזריה מבבשן האש, תחת תמר ופרץ וורה, ישתחח שם אלהינו שאנו מקפת שכיר, נוצר חסד לאלפים, (מז) וזרובבל בן שלתיאל (טח) יימדר בית שני, וכך נאמר יהודה אתה יודך אחיך, וגם לעתיד לבא יצא חטר מגזע ישע (ישע' ל' ח), אשר עמד לנשיטים

הערות ותקוניים

וחביה מס' עד יכינ' עכ"ל. וכן מוגה נילקוט ר'ג'ג ע"צ, וכל פטולר טס טיה מיטפה חלצת נב"ר. וט' לתקון טס ופאלו ממנה מלכיס ג'ל סלאס מלכיס. (לט) מן הנוילס של טלמה פ"ז דוכות כו', וכן טלמה כו'. נפסיקת פ' בחולצת דף י"ג ע"מ היויה כך ה' נרכיש בחולצת פזה לטס, טימן כו' לטס כירח יכוון טולס- (הבליט פ"ט ל"ח) כדין טיבלה על מעלייה, והם זכיתם גברי יהוס מונין למלייה, כו' הנז' הנוילס יוחק וייעקב יגודה פרץ חלוזן ר'ס עמיינלב נחצון טלמן גנען שענ' ישי דוד טלמה. פה טיבלה על מעלייה. והם נלו סרי יהוס מונין לפגמה, כו' להנעם טבקה טסק יהוסט יכוולס מהז'בו יוארה למנייש פחויהו יומס מה' יתחזיקטו מנטה חמו' יאטיכו, גלקיכו, לאג טיבלה על פגמה. (ט) עזריך, כ"כ נקלות דב"ה ג' י"ג וכן כו' נמלכיס ב' י"ד כ"ה, הולס הכל האתקמות נתאנך כחוב מהז'בו, וכן נלה'ג כ"ז ט' כחוב מז'יכו, וככל חד וסל'ס נומך כמו טנט פדרניט. (טא) יכינ' . נפסיקת טס נס נפסיקת לרוצ'י פמ' כחוב במקומו גלקיכו עיין נפסיקת טס נהנלה קפ"ד. (טא) יכודא רנייעי לנפ'ן. נט'יך הדצת נד פ"ז, ונילקוט טס, יכודא רנייעי כו' טל' לטבנאים כו' ד' שטוח לומד רבינית כהלו'ג כ"ח, ובז'וס פדרניט נגרחו המורות, וכתייב במתיחאו וכסלו' כטמך גדי. (טב) דוד תחלת טמו ד' וסoso ד'. זהה כחאת כטולר נט'יך הדצת, ונילקוט טס, דוד לוחה רנייעית כו' לר'ז וסוף כו'. (טג) וnfיך לך' מהן. כו' מט'יך הדצת נד פ"ס. וט'ג נילקוט טס, נט'ט קם נחריות קמ'ת. (טד) ד' ישלי. לג' נט'יך. וט'ג ט'ג דל' מלהש'ג, וכקהל כי ישלה לנו אל'ה בכונני. (טה) יכודא ניל' מה' יוספ': טיבקה הדצת טס, וילקוט טס. (טז) ט'יך משכנית מהומות. טיבקה הדצת טס. (טז) וילוונבל' נט'יך הדצת טס, ימ' נית' צני. נט'יך הדצת טס מונ' כחונ' ידי איזונבל' כן' ט'ה'ח'הן

בראשית מט ויזח

אליו נוים ידרשו (יטמי' ל' יס), זה מלך המשיח ואומר והקימות לדוד צמח צדיק (ימין ג' ב), ואומר ועבדו את ה' אליזהם ואת דוד מלכם אשר אקים להט (פס ל' ט), זה מלך המשיח שהוא פורע יהודה, בכך נאמר יהודה אתה יודוך אחיך: | (טח) ד"א יהודה אתה יודוך אחיך. שכיוון שראה יהודה שהי' יעקב אבינו מוכיה את אחיו, ראהו על מעשה בלהה, שמעון ולוי על מעשה שכם, ועל מעשה יוסף, שהרי ראובן בקש להצילו, ויהודה הצילו, בני השפחות כתוב בהן והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה (נמלט ל' ב), אלא שמעון ולוי אחיהם, בעאה לחצרנו, מיד נתברכו פניו יהודה אמר שבא יוכיחני על מעשה תמר בין שראה יעקב אבינו שנתרכטו פנוי יהודה התחילה לפיסו, אמר לו, יהודה אתה יודוך אחיך. (טט) גלווי וידוע לפני הקב"ה שאתה הצלת את יוסף משפיכות דמים, ולא נטרדו אחיך לנו הנם, לפיכך יודוך אחיך, (ג) שביל ישראל יקראו על שם יהודה יהודים: ידק בעורף אויביך. (נא) זה הקשת שהוא יד בגנד העורף, וכשה'א בדוד ויאמר למד בני יהודה קשת, (גב) הגנה כתובה על ספר הישר (ט' ג' ל' ימ), והיכן היא כתובה, בספר בראשית, ספר שבתו בו מעשיהם, מעשה אברהם ויצחק ויעקב, וכן בלעם אמר תפות נפשי מות ישרים (גמלני ג'), (גנ) והיכן רמיוא, ידק בעורף אויביך, איזה הוא מלחמה שהוא יד בגנד עורף,

הוי אומר זו קשת:

ט) גור אריה יהודה. שלא יירא מפני כל, אריה שאג מי לא יירא (עמום ג' ח), (נד) וזה מלך המשיח, או כי יהיה משומו אל (גמלני כד ג), כי גדול יום ה' ונורא מאד וכי יכילדנו (יומל ג' יט): מטרף בני עליית. (גה) מסולק אתה מאותו עון. שאטרתי טרוף טורף יוסף (גמלט ל' ג): ברע רבץ כאריו וכלביא מי יקימנו. (נו) לעתיד לבא, שנאמר ה' בدد ינחנו ואין עמו אל נבר (לכليس ג' יג), הן עם כלביא יקום ובאריו יתנסה (גמלני ג' כל) בימי מלך המשיח ישתחוו לו נוים, וכתיב (נו) והיה הנכשל [בهم] ביום הדוא בדוד ובית דוד באלהים במלך ה' לפניהם (זכרים יג' ח) וכתיב ויעבור מלכים לפניהם וזה בראשם (מיכא ב' ג):

י) לא יסור שבט מיהודה. (נה) אלו מופרים שביהודה, כמו מושכים בשבט מופר (טופסים כ' יד): ומחוקק מבין רגליו. (טט) אלו יושבי יעצץ, שטוריין הלכות לישראל: עד כי יבא שלילה. (ס) פ' שי לו, שעתידין אומות העולם להביא דורוניות למשיח בן דוד, שנה,بعث ההיא יובל שי (יטעים יט' ז), ואומר מלכי תרשיש וアイים מנהה ישיבו וננו' (חאליט ט' י): ولو יקחת עטיפות, (סא) שעתיד להקהות שניניהם של עובדי ככבים, (סב) שנאמר וישתחוו לו כל מלכים כל נוים יאשרו (פס פס' יט), ואומר והבה הארץ בשבט פיו וברוח שפטיו יטית רשות (יטעה יט' ז), ואומר ונשא נס לגוים ואסקת

ה ערות והקונאים

טהנתילל יסדו סנית כה ויליו חננננה (זכרים ד' ט'). פמלות "גן טהנתילל" ליתול נקלת. | (טח) ל"ט ינודם מהה. כל טהנתילל כו נטיפה מהטה נד ע"ח. (טט) גלווי וידוע לפני נקנ"ה. הו נ"ל כס וגמלה כספוס פה נילקוט רימו ק"ט, וט"ט ותלה טהנתילט מהלמר גדול, כי סייס נמלמר וכתיכ נמסיח ומה עליו רוח ס', טוח נכנית המלrect כס נד פ"ז ולח"כ מהחיל כס יהודת הטה וז כייל טהנתילט נרו"ק ע"ז היין טהנתילט כל זלה עד נ"ח נמלמר חמר לו יעקב יאללה נני גלווי וידוע לפני נקנ"ה. (ג) צלול יתראל יקללו מל כס יקודה יסודיס. טיפה מדטה כס, נס גנ"ל פל"ת ומיין ח' ויב"ע. (נא) זה סקעת טסוח יד בגנד העורף. ע"ז כ"כ ע"ה. (גב) נס כתונת על מסר סייל. גכ"י כתוב כליה כתונה על סכל טcker, הולס נכ"י פלמרען כתוב כמו נקלת. (גנ) וסיכון רמיון. כס. (נד) וזה מלך המטיח. טיפס הדטה נד ע"ט וילקוט רוח ק"ס. (גה) מסולק מהה מלהו עון. טיפה מדטה כס, וולקוט כס. (גנו) לעתיד נגה. נ"ר פג"ח. (גנו) וסיכון האקסל נכס. כוספתי מלה "נכט" כמו נסול נקלת ונס נכ"ו פלגרען ליתול. (גה) הלו סופרים טניאולה כו'. ע"י פנדראין ה' ע"ה. פודיות י"ה פ"ב ורכ"י פה"ז. (טט) הלו יוטני יענן טמוריין טלאות ליטראל. צקיפה מדטה כס הלו יוטני יענן טמוריין טלאות נח"י נסיגדרי גדולה טסיל יומנת גלצתה פנינה גחלץ טל יולדת. (ס) פ' ז' ל. וכן מונח נילקוט כמו ק"ס, וכן רצ"י ט"ת כתוב ומדריך הנלה טיל ז' ט מהלמר יוצאו ז' לפורה. (סא) צפתה לאפקות. נ"ר פג"ח וז"ט, וילקוט למו ק"ט, וכילקוט חז' אויחט ליטא עמיד לטקנות טיעינט טל טונלי סכניות. (סב) טנו' ויסתמן לו גע מגיס כל נויס יהלומען. וכן מונח נכ"י פלמרען, ונקלת כתוב יענלו'ו'

בראשית מט ויחי

236

נדחי ישראל (יטעה יג יג) : (טג) מ"א עד כי יבא שלחה עד כי יבא בנו , כטו ובשליתה (דנليس כה ט) : (ס"ד) ע"א שלחה . זה שאמר הכתוב אשרי המחבה וייניע ליטים אלף שלש מאות שלשים וחמשה (לייל יג יג) , רמו יעקב אבינו בברכתו אלף והוא הכלל , והפרט הוא של"ה , (ס"ה) וכן רמו משה רבינו ואנבי הסתיר אסתיר פניו ביום החוזה (דנليس ט יח) , אלף ושלש מאות ושלשים וחמשה , כי א' אסתיר طفل , כי המתירה עיקר , ובא דניאל ופירשו אשרי המחבה וייניע ליטים אלף ושלש מאות שלשים וחמשה הם עידן עידוניין ופלג עידן מועד טועדים וחצי מטפירים יהיו שלוש שנים ומחצה שבהם יהיה ימי הצורה וממנה יושע , אבל התחלתן אין אנו יודיעין איטתי , וע"ז נאמר פתאים יבא אל היכלו (מלכי ג ח) , ושה' כי יבא שלחה ; פתאים יבא . (ס"ו) ויש לומר יקהת לשון יקהל , בעניין להקת נביאים (ט"ה יט כ) . וכשה' כי או אהפוך אל עטים שפה ברורה לקרוא כלם בשם ה' (ס"ו) ולעברו שם אחד (ט"ו ט) :

יא) אסרי לנפן עיריה . אסרי כטו יקבץ , בעניין שנאמר מלך אסור בראתיהם (ט"ט זו) : עיריה , עירו קרי , (ס"ח) פ"י נפן זה ישראל , שנא' נפן ממצרים תפיע (חליס ט ט) . יקבץ אותם לעירו בירושלים , שנקרה עיר ה' צבאות : ולשורקה . אלו ישדאל , שנאמר ואנבי נטעתיק שורק (יימיך נ כל) : בני אthonו . המה יבנו בית סקדשו , שכן בתוב ביהזקאל שער האיתון (יחוקל ט יד) לשון比亚ה הוא , שיבאו ישראל לירושלים , ויבנו אותה לימות הטשיה : כבם בין לבoso . יכברם כל צאתם , שנאמר והושעתו אתכם טכל טומאותיכם (יחוקל לו טט) : (טט) בין . רמו לתוכה שנקראות יין , שנא' הביאני אל בית היין (ט"ט ט ט) : לבoso . התחלבש ירושלים לישראל , שנאמר כי אני נאם ה' כי כלם בעדי תלבשי ותקשרים בכלה (יטעה מס יח) : ד"א כבם בין לבoso . אלו נקמות שעמיד הקב"ה לעשות באדום* , שנא' מי זה בא טדים חטוץ בנדיים מבצורה (טט טג ח) . ובדם ענבים סותה . כטו בטוטה , אלו נקמות שעמיד הקב"ה לעשות בעובי כוכבים , שנא' פורה דרכתי לבדי ומעמים אין איש אחוי ונגו' (טט טט נ) . ויז נצחים על בנדי וכל מלכושי אנאלתי (טט) , לך נקרה אדום על שם שיבוא צח זדים , ועשה נקמה באדום , ונקראת בצדקה , שעמיד הקב"ה לבוצר אותה באשר יבצרו הענבים וידרכם בנת : * ר"ל מלכות נושא .

יב) חבלי עינים טין . יתארמו הרי ישראל מרוב ברמייהם בימות הטשיה : ولבן שניים מחלב . (ע) והגבעות יתלבנו טן הצען , וכן הוא אומר והיה ביום זה הוא יטפו ההרים עפים , והגבעות תלכנה הלב וגנו' וטען מבית ה' יצא והשכה את

הערות ותקוניים

דק בכחוג י"ז נħמל כל גויס יהודו . (טג) ס"ה עד כי ינחו טילה עד כי יגוח דעת מלטן ונסלהה . וכן ברכונ"ע בנוילו ויכ לומדים טאו מגוזה ונטליטה . וכן בנוילו נס לנטיט נחוי . (ס"ד) פ"ה טילה זט"ט נו' , ופרט סול זל"ט . ווז כוונחם (מנדרין ז"ח ע"ג) מס טש טל מקים דני . לני טילה חמרי טילה טמו , טנלה גר עד כי יגוח טילה , ונס נמלמת לילך פ"ה ט' כי לתק ממוני מנהס מוגן נ"כ סמלמר חזק דני ל' טילה הוילר טילה טאו טל מטייח טיל' פד כי יגוח טילה טלא כתיב פ"כ . ונכל סמפליס כתוב טילה ביז"ל , רק בכונח קרי ניס טלה חמرون יו"ד לדירוש טלא גניימסרייח טלא מלהות וטלאיס וחמתה כמו טסניהם רניט , ונח כמו שתק עפמו . כמ"ל וכחנן טלא כתיב גל' ויז' קרי ניס טילה כלמ"ד קומו , וכל חד חד דרכם כהנו לפסמן וכן נ"ג"ר טג"ט כתיב סמ"כ על כי יגוח טילה מי ספמלכות טלו . טלא כתיב חסר י"ל קרי ניס טלא , טכ"ל . והנה בגמරם טט ונמלמת טיו דוכתים ומיתesis טס כתטיב כס רנס , כי דני לני טילה קרלווכו טילה נס רנס , ודני רני מנייל קרלווכו טיעיס נס רנס , ודני רני יגלי קרלווכו יטן טבוח מלטן יגוי , כמו שכתיב כלב כלגנרגעל נספלו יטועות מטהיו . (ס"ה) וכן רמו מסק וטלאי ססתה למתריך כו' . וז"ל רניט קווניש נס' וילך ולחני ססתה למתריך , קרי הילך וטלא מלהות טלאיס וטלא זHAMSAH עכ"ל . (ס"ו) ויש לומר יקאה . טין רט"ז ורמג"ן עט"ה , ונמאגעל . (ס"ז) ולענדו נס טס ט' . גמגעל כתוב לענדו גלי ויז' , ונכ"ז סלמאנען חמל טיפול דקראה . (ס"ח) פ"י נפן זס יסלהן , עילאה זס ירוכניש , ות"ל ורט"ז טכ"ת נס טוונקלס זז"ל : וחונקלס תרנס גמלך המאה נפן סס יסלהן , עילאה זס ירוכניש , צורקס יסלהן ולחני מעתיך טורק . נס מהו ינטן טיליה טזון טעל כלימונן סספל יתוקעל . ושי' נ"ג"ר טל"ט לוסרי לנפן טירה מטיכנים כל יטלהל טינקלט נפן כו' . (טט) ניין רמו להחולס . תנאמול ויחי , חיין יון הילל חורס , סלמאל מוניס לוידיך פאין , סכימני היל בית סיון . (ע) וכגונשתה יחלכו מן סגן . וכן

בראשית מט ויחי

נהל השטחים (יולל יט) : 'ד"א חכלילי עינים . ישמח את ישראל , (עא) לשון ארמי הוא מצחק מחדך , בזמנן שיראו ישראל את השבינה , שנאמר עין בעין יראו בשוב ה' ציון (ישעיה גג ח), ובתיב וראו כלبشر יהדו כי פיהם דבר (פס מ כ) : לבן שנים מחלב . שיטמא שחוק פינו , שבל השוחק בפה מלא שניינו נראות , ועל אותו הומן הוא אוטר , או יטלא שחוק פינו ולשוננו רנה אז יאמרו בנויים הגדייל ה' לעשות עם אלה (חכמים קכו ב) זבולון לחוף ימים ישפון . (עב) שיהא תניר ויורד בספינות וטביא טהורה , לפי שהיה מביא ונוהן לתוכ פיו של יששכר שהיה עוכק בתורה , לפיכך הקדרימו יעקב אבינו קודם ליששכר , שאלמלא זבולון אין יששכר עוסק בתורה , וכן משה רבינו אמר שמח זבולון בצדך ויששכר באהליך (דנליים לג יד) , שמעין ברכתו של יעקב אבינו היה ברכתו של משה רבינו , לפיכך אמר שלטה בחכמתו כי בצל החכמה בצל הכסף (קלת ז יג) , ואומר ועוז חיים היא למוחיקים בה ותוסכיה מאושר (מליג יח) : וירכתו על צידון . (עג) כמו עד צידון . لما זכר צידון , שיהא צד המזונות ונוהן ליששכר : יד) יששכר חמור נרט . כמו עצמי אפיקי נחשנה נרטיו כסטייל ברול (ליג מ יט) . (עד) בשם שהחומר שובר את העצם , כך שבתו של יששכר שובר כל ישראל בהלהה , שנאמר ובני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשו ישראל (עה) אחיהם מأتים (דנ"ה יב לג) , (עו) אלו מأتים ראשין סנהדראות של שבתו של יששכר : רובע בין המשפטים . (עו) שהרבינו תורה בישראל , שנאמר בהם אם תשככון בין שפטים וגוי (חכמים פח יג) :

טו) וירא מנוחה כי טוב . (עה) זו תורה , שנאמר כי טוב סהרה טהרה כסף (מליג יד) : ואת הארץ כי נעמה . זו שבחו שלהן . שנאמר זמרו לשם כי נעים (חכמים קלג ג) : וית שבתו לסבול . אלופינו מסובלים (פס קמד יד) , אלופים בתורה מסובלים במצוות ; מסובלים ביסורין : ויהי למס עובד . למס זה סיינן , חשבון זה כזה קל : עובד . עבד אדמתו ישבע להם (מליג יג יט) , זו תורה , ואומר מתוקה שנת העובד (קלת ס יט) : טו) דן ידין עמו . (עט) זה שמשון בן מנוח שפט את ישראל והושיעם מיך פלשתים : באחד שבטי ישראל ; שפט שבטי ישראל כאחד , שהקב"ה נקרא אחד ; בשם שהקב"ה אינו טריה על ישראל יותר מדאי , כך שמשון היו שופט את ישראל ולא היה טריה עליהם , (פ) וכן אמרו רבותינו במס' כתה , מי דכתיב ה' צבאות (פא) זכרני נא ופקدني נא (צופים יז כה) , אמר שמשון לפני הקב"ה , רבוננו של עולם (פב) זכור לי עשרים שנה שהיית שופט את ישראל , ולא אטרתי לאחד מהם העבר

הערות ותקוניים

ובן ת"ל ימולן בקעתה נעהgor וגעדרי מנה. ויבן סnis נזון צני הסלעים עי' רצ"י עס"ת ז' (עא) נזון
הרמי כו' מלך מהליך. ונכ"ו פלגרען מהיר. ובן ת"ה מלך (נרגשתית כ"ה ט') קהא. הולט זה
נאצ'ו חזק וזה דרכו חכלל לו חכל ובלט' כטולט, ומגיה כטס מלילות עיניס, ועיניס עניין תלמידות
פעיעיס מלוכ שתית סיין, ועיגן כסמכה. (עב) טיטה מגן ויולד נספירות. נ"ל פע"ב ולע"פ, וי"ל
פכ"ב, וטיפל חלפס. (עג) כמו עד ידונ. ובן ת"ה וכן סניהם האמנים. (עד) כטס טאטמור אונר הות
כענס. טיטס חלפס, ובניהם האמלץ לד ס' גפטו טונר הות פטעיס ג"ל בעס. (עה) חוקיס מלהטיס.
ובן מוגה נכ"י פלגרען, ונמקה. כתוב רוחיתס מלהטיס וכל לחיקס על פיעס. (עו) אלו מלהטיס להט
סינדרחות. נ"ל פע"ב. (עו) טכדרנוו תורה נישאלן. נ"ל פע"מ אלו כתלמידים טיזוניס גהאן לפני
חכמים טגה' מה פטכנון צין טפתייס. (עה) זו תורה טגה' כי מוע סהילט. נכ"י פלגרען מונע לריחס
פכתוב כי לך מוע נתהי לכס, וכן גרכות כ' ע"ג, וכ"ל פל"ט, מוגה פכתוב כי לך מוע. (עט) זה
סמנון. בן מונח. נ"ר פל"מ והנומח, ועיגן בת"ה ויכ"ע ורכ"י עס"ת, וכרכ"ס כתוב וז"ל. כטפרת על
סמנון מה ידע געומך פטוטו צל מקהו כללכו, וויפלט ממענו כי כן דרכו האמלץ. (פ) וכן חמלקו רגוחיט
גמס' טופש. דף י' ע"ה. (פא) זכלני נול ופקדי נול. גמקלט כתוב זכלני נול וחוקני נול, ונכ"י פלגרען
מונח. רק התחלה האתונ. (פב) זכוכ לי. טבריס טגה. וכ"ט נכ"י פלגרען, ונגמלה סומה סט הגי'
זכוכ לי. טדריס וטתייס טגה, ובגנירו מלחה טטייס וכגלוון הלי"ב לטיאז וז"ל וכן שעיל הלאטב"ה בתזונת
ס"ה צננマルט פלטנו ליהו מלחה וטתייס עכ"ל. ונתקונת האחויס (ליק תלכ"ד) נטוף: התזונת מ"ס
מגיה תפונת מל' יהודתי גהון וז"ל טס דוחלו מן קמלי מל' יהודתי גהון ריש מתינמה ז"ל בה דהנמר רב

ז) יְהִי הַנֶּחֶשׁ עַלְיָדֵךְ . זה שמשון, (פג) מה נחש זה נוקם וגוטר, אף שמשון נקס וגוטר לפולשתים: שפיון עלי אורח, מה השפיון מלא כעס, אף שמשון מלא חימה על פולשתים: (פד) הנושך עכבי סום ויפול רוכבו אחר. ושה'ה ויך אותם שוק על ירך (פה) סבה רבתה (טומיס טו ח), ופי' שוק על ירך. הפרשים עם הרוגלים: יח) לישועתך קייתי ה'. (פו) כיון שראה יעקב נבורתו של שמשון, אמר לישועתך קייתי ה', לפ' שמשון החל להושא את ישראל מיד פולשתים, שנאמר והוא יחל להושא את ישראל מיד פולשתים (פס ג' ח), לישועתך קייתי, שתים עשרה אותיות, בנגד שנים עשר שבטים, ושה'ה שם על שבטים שבטי יהודות לישראל (חיליס קכג ד):

יט) גָּד גָּדוֹד יְנוּדָנוֹ . (פו) אלו שעברו את הירדן בימי יהושע, שנאמר (פח) באربعים אלף חלוצי צבא עברו את הירדן (יקופט 7 יג): והוא יגוד יעקב. שאחרי בן ברעם יהושע וחورو, שנא' ויברכם יהושע וגוי' ויאמר אליהם [לאמר] בנכשים רבים שבו אל אחיכם ובמקנה רב מאד בכוף ובזבוב ובנחות וברזול ובלתיות הרבה מאר חלקו שלל אויביכם עם אחיכם (פס ככ ח): ד"א גָּדוֹד יְנוּדָנוֹ . זה היה בימי יהושע, והוא יגוד יעקב, בימי דוד, שכן כתוב בדברי הימים (ל' יג ח) ואלה הבאים אל דוד לצלג'ג וגוי' טן הנדור, ומן הגדי נבדלו אל דוד למאן מדבר נבורי החיל אנשי צבא למלחמה עורבי צנה ורמח ופני אריה פניהם ובצבאים על ההרים למהר (פס סט ח) אלה טבני גָּדוֹד ראש הצבא אחד למטה הקטן והגדול לאף, אלה הם אשר עברו את הירדן בחודש הראשון והוא סמלא על כל גנותיו ויבריחו את כל העמקים לטזה ולטערב (פס סט טו וטז):

כ) מאשר שמנה לחמו. (פט) שהיו מפקין שמן המשחה. (צ) שהברט בחלק אשר היה, וכן כתוב מאשר ולא כל אשר: והוא יתן מעدني מלך. שחיי בנבול נחלתו (צא) היה אלימלך, על שם מעدني מלך, דבתייב ויצא חנורל החמיishi לטפה בני אשר (יקופט יט כד):

הערות ותקוניים

יעודם שלם לגד (סופה י' ט"ה) המלר שמשון לפניו בקנ'ה רג'ש צור לי כ"ג טנה, וכל כתיב וכטו שפם הות יסראל טרליים טנה, ולו שפם. ונמלך שלם נמי טרליים תנול עכל: ורלה קולע נמיים מה טרליות נטלות ותקניות להזונה נגוניות לד' י"ז (יג' לmorph ט"ז חנכתה: מקי' נגדמים ליק תלכ"ס), טמה הנטלית חטואה גרטנ'ה טנסל מחייב מה פ'ינו טל טמי טnis כלו, וכטיב טפלנו גנמלו כתיב טרליים טנה. וט"ז מה טרליות על דנורי כתום, טמה י"ס פ"ב טניל מילוט למי פ"י לטמה והוא שפם הות יסראל מרנויות טנה ונכל טרליים טלו כתיב (סופה ט"ז ל"ה) טרליים טנה. וכלהלך הנייה לטמי מוניכ' חרלה טנס לפניו ביטח קני' גנמלו טרליים טנה. (פנ) מה מטה זה טקס וטפר ה' שמשון טקס וטפר לטטלתיס. גנ'ר פל"ט חייתו, ד"ה יט' דן נחש עלי דרך כס טהנת נקמן כך טיה שמשון טנה' ווינטש נקס לחתח. ונטיפה הדתך דף פ' כחוב יט' דן נחש עלי דרך זוס שמשה הוומו ישקב וכוח שמם בין טני טמודיס וכטפלן עליו טנתון ט לח טנה' ס' הטהיס זכרני נלה וחווקני נלה. (פד) בטרך טקבי טס ויטול רוכנו לmorph זט"ס וי' הווטס טוק על ירך. שיין לט"ז ט"ח טכחן טנוון טקי' טום ויטול רוכנו לmorph זט"ס וי' הווטס טוק על ירך. וילסת שמשון הות טני טמוני בטך וננו' וטפל בגן מתו. (פה) מככ' רוכנו לmorph, גונמותו מליט שמשון, וילסת שמשון הות טני טמוני בטך וננו' וטפל בגן מתו. (פה) מככ' רוכנו. נקרם טכה נדולה, וכן רהיתי זכ"י טלערען מועל לניטן מכה נדולן כמו זטוח נמקרל. (פו) כיוון טרלה יעקב ט'. ב"ר פל"ט, וטין ב"ר פט"ח, טין רט"ז טכ'ית טכטב ליזטטן קייתי ס' נמנעל טינקרו פלטחיס הות טינוי וטוטו לומר זכרני נלה וחוקני נלה חך ספמס ונו'. (פו) ה' טעבנו לה טילדן נימי יטוט. עיין ב"ר פט"ח וטין רט"ז וכטמבל. ולזה כוון ת"ה מדנית גד מסריה טיינין כד יטגרון ית יידיג קדש מהיקון לקלנד ונככים טגילין יטודון למלעטן, ר'על מגית גד יט'ו מהנתה חלוי גט' נטע טינגרו טילדן לפני לחיסס למלחתה בנככים רניס יטוגו להרטס. (פח) טהראנטיס ה'לך חלוי נטע פגנו הות טילדן. זכ"י טלערען כלרנאים ה'לך חלוי נטע פגנו הות טילדן, וזקראט' כתיב כלרנאים ה'לך חלוי נטע טגנו לפני ס' למלחתה הות ערנות יריהו. (פט) טסי' מספיקין טמן בטטה. טיפס חדב' לד' פ', וילקוט רמז קפ"ה. (צ) טקלרמל נחלהק טאלט ס'ט. עיין תגוזות טהלהן גל ק"ט טכטיה נטע סיופין תכוורת לטר עמק כר טקלרמל גל יлон. וטפ"ט טכטיה טכטיה גלטן גלימה ט' דרומס גד טמוך לטמק זטעלן נטעו אל כרמל טפואה לרוחנית מורהית. (צא) טיכ' טליאלך. כוונתו נאלימלך יטצע יט' צ'.

בראשית טט ויז'

בא) נפתחלי אליה שלוחה. שהיו קלים כאילים לוחץ: התרן אמר שפר-א (צב) שהיה לשונם של שבת נפתחלי מרטוקים מדבש. דברי הגדה, (צג) אמרו רוי' על נפתחלי טפש שכשבאו לקבור את יעקב במערה, עמד עשו לעכב, שהיה אומר לו אתה קברת את לאה במערה לא נשאר לך חלק בה, כי אם חלקי נשאר, וכבר יעקב אבינו קנה חלקו ממנה, שנאמר בקברי אשר כריתי לו בארץ כנען (כללית ז), ואין כריתה אלא מכירה, עד שקפוץ נפתחלי להביא השטר של מערה ממזרים, חוזים בן דן היה חרש, וכשרהח מונעין לקבור את יעקב, מיד דקרו בידיו על צוארו, והתייז את ראשו, ונפלו שתי עינייו על מטהו של יעקב אבינו, ופתח עיניו וראה נקתה רשותה שנאמר ישמה צדיק כי חזה נקם פעמי ירחץ בדם הרשע (טליס מה יט), באותה שעה נתקינה גבואה רבקה שאמרה למה אשכל גם שנייכם يوم אחד (כללית זז מז), שאעפ' שלא

כב) בן פורת יוסף בן פורת עלי עין. אמר שני פעמים בן פורת, על שם מנשה ואפרים: עלי עין. (צד) מלמד שאין עין הרע שלט בוראו של יוסף, אל תקרי עלי עין, אלא עולי עין: ד"א עלי עין. שיהא שבתו פרה ורבה כמעין הנבע, שנאמר ויפלו חבלו מנשה עשרה (יקות יז ס), וכתיב יידבר בני יוסף את יהושע לאמר (צח) מזוע נתת לי חבל אחד זגורל אחד ואני עם רב (צז) עד אשר כה ברכני ה' (פס יד), (צז) ויאמר לו יהושע אם עם רב אתה עליה לך הדURAה, אמר להם החבאים עצמיכם בערים, כדי שלא ישלוט בכם עין הרע, אמר לו אין עין הרע שלט בוראו של יוסף, שנא' בן פורת יוסף בן פורת עלי עין: בנות צעה עלי שור. (צח) שהחי בנות מלכים צועדות על החומה לראות את יוסף, בשעה שהרכיבו אותו במרקبات הטנה, ולא נתן עיניו באחת מהן:

כג) וימרדהו ורבו. אלו אחיו. וישטמו הוו בעלי חיים. אלו שמונן לוי, דכתיב
ויתנכלו אותו להמיתו (נרכשת לוי יח):

ט' מלאכתו ואין איש (סס ל' יט), (צט) באותה שעה נתנבר יצרו עליו גורלה (ק) דמות דיווקנו של אבינו יעקב בחילון, אמר לו, יוכף עתידין אחיך שיחקכו על בני השם ואותה עמדו, רצונך שתמחה משם, פיד ותשב באיתן קשו, מלמד שבקשו לאיתנה: ויפנוו זרועי ידייך, (קא) מלמד שנתקפוו זרעו מבין צפניו:

הערות ותקוניים

(צב) ספיקת נזונות מחוקק עדנן. כי"כ נמייה חדשה ספיקת נזונות כל טעם נפקחי צהורה מחוקק מדעת. וכן נתן על כתולב וכקסו עתוח טומיך. בכליותלו דישקב ליטיל הלי כדורטול ועי' נ"ד פ"ג' כתון למורי ספל סגן מטבחין למורי שנתן צבוסר ונתרופט. ולע' כתולב פיניתנה צבוסר. (צג) למורי חז"ל. סופר י"ג ע"ל ועיין נ"ר פ"ג' מה מוגה נצפֶה קפל נקנול מה יעקב חנית בלא בני מה נטאטלר עמכן על אקטיב ווין ספתני אהילם ובקניהם היה רבפר מגיריס. לפי דרשת/amdras סיו בני מה כמערליים לפי פסיפת משפטון כחמי תחלה. ובגמרא בס מטעם שפכו לי' פמערל פל חלקו נמפרה, ולרינו לך דבריו מטעפת מהדא (לך פ'), זו"ל מלמד טקפן נמג'ריס נחיל ובגיאו שמל שאער לאט טנייע עד פכו כו'ך כל חומייס בן דין וסיס תרטס וכקלחט שטו מושג מלקטור מה הבינו יעקב דקרו ניז' פל טהרו וכתיו מה רעהו ויגפל סמיכס פל מפטו זל יעקב חנית ופתח ה' שינוי ורלה נקחש וטחן פאלו' יטיח נדיק כי חזק נקס זנו' ונתקיימס נזוחת לרבקה טהומלה נמס האכל נס טניכס יוס ה'ה טכ"ל. וצמוקס וגסלו טניכס פל מפלו בכיניהם דניצ' ונסלו זלי פיעו על מפטו. ועי' פדר"ה פסלים וכח' וינ"ב נרתקיות מ"ט כ"ה, וצינ"מ בס' כ' י"ג. ובתמא'ן גראנט'ה כ' ל"ה. (צד) מלמה. סופר ל"ז פ"ג. (צח) מלוע נתה לי חכל מהל ונורל מהל. וכ"ג נכ"י פלאהטן. ובמקלט כתיב מדו"ש נתה לי נחלה נורל מהל וחכל מהל. (צז) סל האל כב מדכי כ'. נקלע פל מזר פד כב נרכמי כ', זכ"י סלארעך השר עד כב נרכמי ס' ומלהט נד האלזון ליטה בס. (צז) ויימל ער יזונט. וכן זכ"י פלאהטן, ובקלט כתיב ויימל לאט. (צח) טז'ו נטה מלכיים. פדר"ה פל"ט ות"ז וינ"ט, ועיין נ"ר פ"ג ורכ"י פ"ט, וטיקס מהדא נד פ'. (צט) נטוחט טב נהנבר. טומכ ל"ז פ"ג, וט"ט נחום' ל"כ נלוותה טפה טכניilo וזע' כתוב רג'יט מטס אדרטן ווין לי' [טאגטי כנית בס' ננית], מהקשי כנית נל' סי' בס', מכלל דוחט מהל טלה מלהני טניה כטמר חלק ומופלע מחרותה ה'מי כנית פ'יס' טט, ח'טו לדוחט ליוקנו טל'H נ'ז' פ"ל. (ק) דוחט דיווק טל'H נ'ז' יעקב. וכן נגמלה בס' ליוקנו טל'H הא'ו, וכירחצ'למי אוריות פ"ג כ"כ ונ"ל פס'ז ופ"ג' חיוקין טל'H נ'ז' לר'ב. (קא) מלמד טנטפוזו זרש' מ'ין

בראשית מט ויחי

טדי אביר יעקב. מאביר תוכחת יעקב: טדי רועה ابن ישראל. כדי שיהא חוק באבן ישראל, דבריב ששאה פשומות (קב) על האבן הארץ (אמות כח י'): ד"א ותשב באיתן קשו. זה וכותו של יוסף: ויטו. כמו ומפני רב (חליס יט יט): טדי אביר יעקב. שעטדה לו זכותו של יעקב, שבשם שיעקב אביו לא יוכל לו אחיו, אך יוסף לא יוכל לו אחיו: שם רועה ابن ישראל. אב בן. שחרוי יוסף כלכל אביו ואת אחיו ואות בית אביו:

(ה) **מאל אביך ויעזרך.** ככלומר סאל אביך הייתה עוזרת יעוזך נס מעתה: ואת שדי. מי שאטר רדי לאזרותי יאמרי רדי לאזרותיך: ויברך. וכה"א (קג) עד אשר כה ברכני ה' (יקוטע יז יט): ברכת שמים טעל. הוא ברכה שנירך יצחק את יעקב, שנאמר וייתן לך אלהים מטה השמים (נלהקת יז כה): ברבות שדים ורחם, שדים אלו מזונות, ורחם אלו בניים: ד"א שדים. זו זכות אבות, וכן הוא אומר אני תומה ושדי בתנדלות (פס' ח'): ורham. זו זכות אבות:

(ו) **ברכות אביך.** זה יעקב: גברו על ברכות הורי. זה יצחק: עד תאות נבעות עולם. זה (קד) אברהם שעשה נבעה של ערבות בתוך אהלו ביום שנימול אברהם וכל אשר לו, שוכתו עוטה לעולם: תהין לראש יוסף ולקדקד נזיר אחיו. (קה) שטshaה שנמכר יוסף הזיר עצמו מן הין. שנאמר וישתו וישכו עמו (נלהקת גג גג)

עד אותו הזיר לא שתו יין לא הם ולא הוא:

(ז) **בניים זאב יתרף.** (קו) שבט נדול וחוק. (קז) מה הזאב חוטף, כך בני בניין היו חוטפים נשים ספנוי השבועה, כי נשבעו בני ישראל אורוד נתן איש לבניין (טופס כה יט), וכתייב וחתפתם לכם (פס טס כה): בבקר יאלע עד, (קח) זה שאל בן קיש שהבה את עטלק: ולערב יאלק שלל. זה פרדי, ותשם אסטר את פרדי על בית הפטן (לסתה ח'ג): ד"א בבקר יאלע עד. זה תמיד של שהריה. ולערב יאלק שלל. (קט) וזה תמיד של בין העברים, שהרי המזבח היה בחלקו של בניין. ובן משה רביבנו אמר לבניין יידיד ה' ישבון לבטה עליו (לנכיס גג יג):

(ח) **כל אלה שבטי ישראל שנים עשר.** לא פחות ולא יותר, (קי) בשם שהיה חוקים על אבני האפוד ועל אבני השחם: וזאת אשר דבר להם אביהם. (קי'א) אמר להם איתה הברכות האלו מניעות לכם, בזמנן שיבא משה. ויברך אתם בזה העניין, שנאמר וזאת הברכה אשר ברך משה (פס טס ח'), ויברך אותם איש אשר בברכתו ברך אותם, (קי'ב) מת"ל לפיו שבירך את יהודה בגבורתו של אריה, ואת יוסף בכחו של שור, ואת נפתלי בקלותה של אלה, שמא תאמר שזה גדול מזה, ת"ל ויברך אותם, כולם שווין, (קי'ג) ולפי שחלק להם את הארץ, ונתן ליהודה שערים,

ה עדות ותקוניים

מן נפריו. נ"ר פ"ט וירוצלמי טס, ומין גמלוך גנלי טס, ונכט"י טס. (קב) על כלן סלחנות: כל"י טפנינו כתוב כלנן כלחד, חולם נכ"י פלמרען מונע נ"כ לנכו נקלע כלנן כלחה. (קג) על מאר כס נרכני ס'. בקרע מד חלק כל נרכני ס', ונכ"י פלמרען מונע נס כלן. חלק עד כס נרכני ס', פ"ז עיל פערה י"ז. (קד). חנוך טעסה נגע. כומפתיא טפ"י כ"ז פלמרען. (קה) טמצעם טמכר יוסף. בנת קלט ע"ה ונ"ר פ"ט. (קו) צנט נדול וחוק. טימס חדסה טס. (קו) מה פולג מושך. טיפה מדטה זד ס"ה ותוכומו ויחי, וילק' ז רמז קפ"ה ורס"י עכ"ה. (קח) זה פולג נז קיט כו' וס מרטלי. וכ"ס נילקוט רמז קמ"ה. וככ"ל פ"ט ותוכומו ויחי, פ"ז מילך נמלכו מה צווג טז חוףך כך חוף פולג הות האלוכה טן, ופולג נבדך מה האלוכה טל טלא. בנקר יולע עד, וילחט פניך נכל הוייניו, וולען יאלק טל, וימת פולג נמעלו השר מטל, והח"כ מתחיל נמלרכ טס על הספה מס זיין חוףך כך מסתיר חוספת המלכה ס"ד ותקח מסתר ונו. בנקר יולע עד, גויס ספוח נתן סמלך להחצורים נלטת המלכה הות נית כמן, וולען יאלק טל, ומתס מסתר הות מלדי על נית כמן. (קט) ד"ה זה תמיד טל שחר. נ"ר פ"ט וטיפה מלטה והכמה ויחי, וילקוט רמז קמ"ה, ות"ז וינ"ע. (קי) כס פהיו חוקים על חנני סלחנות. עין הנחמה ויחי. (קי'א) מהר להס חיימי. הנחמה וקימט חדטה זד פ"ג. (קי'ב) מס ח"ע. נ"ר פ"ט, ותוכומו ויחי, וטיפה מלטה זל ס"ה, ות"ז עכ"ה. (קי'ג) ולפי שחלק לנו הות כלון ונתן ליהודה טשליט. הנחמה ויחי, וטיפס חדטה מה

בראשית מט נ ויחי קבא

ולנפתל חטים, יכול לא ייזה אוכליין אל משל אלו, תיל איש אשר כבר ברכז ברך אותם, הכליל הברכה לכלם:

בטע) וייצרו אותם. (קד) מה צזה אותם, אמר שאו מטהי בדרך הדגולים שאתם עתידין להיות חונים בדבר, שלשה טן המזרחה, ושלשה סגן המערב, ושלשה טן הצפון, שלשה טן הדרומה. וייצרו אותם. אמר להם אל יסבלו בניכם את מטהי, אלא אתם בעצמיכם: ויאמר אליהם אני נאפק אל עמי. אמר להם אם זכיתם להזיה בטוני מוטב, ואם לאו בשני מסתלק טן העולם אני נאפק אל עמי:

לא) שמה קברוז את אברהם. (קטו) לבך נקראת טערת המכפלה, שהזיהה כפולה בזוניות: ד"א מכפלת טערת לפנים מסעודה: לנ) ויבל יעקב לצות את בניו. יעקב התחילה במצוות: ויאסוף רגלו אל המטה.

וישב היה ומצוחה כאדם שיוצא לדורך: (ג) א) ויבל יוסף על פני אביו. שזו הבטיחה. דכתיב יוסף ישית ידו על עיניך

(גמלתית מו') : וישק לו. נשיקה של פרידה: ג) וימלאו לו ארבעים יום כי כן יטלו ימי ההנותים. ויבכו אותו מצרים שבעים יום. בוגר שבעים נשפש שבאו למצרים בית איש יומו היה הספידזו של יעקב אבינו:

ה) אבי השבעני לאמר. (א) ביוון אמר פרעה ליוסף רק הכאב אנדרל מפץ (סס מל' מ') אמרו המצרים עברו שכנוו רבו בעשרים כספ' חמליכחו עליינו, אמר להם

(ב) גוני מלכות אני רזהה בו, אמרו לו אם כן יהא יודע בשבעים לשון, באותו הלילה בא נבריאל והוסיף לו אחת טשטו של הקב"ח, ולמדו שבעים לשון, שנאמר עדות ביהופף שמו בצעתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתו אשמע (תכליס פל' ו'), בבקר קראוהו פרעה ושאלו בשבעים לשון, וווסף היה מחויר לו, ביוון שהתחילה יוסף בלשון הקודש, ולא השיבו פרעה, אמר לו השבע לי שלא תגלה הסוד, שלא יאמרו זה והנול ספרעה, ביוון שהשביעי יעקב את יוסף שלח לו אבי השבעני לאמר, אם אקיים שבועתי זו, אני עוטד בשבעתך, ואם לאו בשם שאני עובר על שבועת אבי, כך אני עובר על שבועה שהשביעתי, מיד

ו) ויאמר פרעה עלה וקבע את אביך כאשר השבעך:

ז) ויעל יוסף לקבור את אביו:

ח) ובכ' בית יוסף. (ג) בעלייה הזכיר כל עבדי פרעה, ואחר כך בית יוסף ואחיזו, לפי שעדיין לא היו טכירין כחן ונגורותם, ביוון שייצאו לדורך, הבירוי כחן ונגורותם, דכתיב:

ו) ייבאו עד גורן האטד. (ד) וכי גורן יש לו לאטד, אלא מלמד שבא עליון בני ישמעאל ובני קטורה ושבעה עסמים למלחמה, ביוון שראו בתהו של יוסף תלוי בארון, מיד כל אחד ואחד ירדו מטרכבותיהם, ותלו כתריהם בארון של יעקב אבינו, והקיפו חותם כתרים בגורן זה שמקיפין אותו אטד: (ה) ר' אליעזר אומר ביוון

הערות ותקוניים

(קיד) מה גוֹתְהַס. ג"ל פ"ק, וילקוט רמו קס"ה וע"ר רט"י טוריות ו' פ"ג ל"ס כנמלהס מה טכניין סס נס סהנסומל וסוח מנומול נמדנאל, ועיין רט"י עס"ח. (קטו) לך קילת מעלה המכפלת. פילוגין ג"ג פ"ה. (קטו) ל"ה המכפלת מעלה לטיס מעלה. זה חסר נס"י פלהרעך.

(ג) (א) ביוון צלמר פרעה כו'. סומס ל"ו פ"ג מסוס ר' חיון נר חנוך נסס ר' יוחנן. (ב) גווני מלכות. וכ"ס נס"י פלהרעך, ונגמאל סס פני' גטוי מלכות, וכחוב לט"י גנווי מליפה גנווי מלכות נהכמת גנוולס ווופי, והערכוך גורס גנווי מלכות. (ג) צעליס זוכיר כו'. סומס י"ג ע"ה, ור"ז עס"ח.

(ד) וכי גורן יט לו לממד. מופס סס, וסיטס מדסה נד פ"ג. (ה) ר' חליינר הומר. סיטס חדטא סס, ומונומול ויתי, ומונאל נילקוט סוף רמו קס"ה וסיטס נד סס רטנאי המר קדרי כתופתיקן כתילו, ורכנן למרו נילקוט קרלו הום סהלו. ונילקוט סס יט למוקן נמוקס ר' פמוול המר, ז"ל ר' פמוול נר חממי

המר, וצמוקס נטלי כתופתיקס, ג"ל קדרי כתופתיקס. וכן מלוחתי כמונמר נס"ר פ"ק ר' חלענער הומר

חוורי (לק"ט)

בראשית ג זיהוי

242

שראו ארוןו של יעקב התייר אורי מתניהם וחלקו לו כבוד: וייעש לאביו אל שבעת ימים. טפנוי מה האבל שבעת ימים, (ו) בוגר ז' ימי המשתה: ד"א בוגר שבעת ימי בראשית, שאדם נפטר טן העולם שיש בו שבעת ימי בראשית, לפיכך מתאבל עליו שבעה ימים, (ז) ובוגר שבעת ימים:

יא) אבל כבד זה לנצחים. (ח) מלמד שהראו באצבע בארוןו של יעקב אבינו: יב) וייעשו בניו לו בן כאשר צום. לא שני טפנויו, (ט) כיון שראו מנצחם בשבחן מבני יעקב אבינו, התחילה לנחות בהם כבוד, שהרי בשעה מוכיר הבהיר את עבדי פרעה ואחר כך בית יוסף ואחיו ובית אביו, ובחזרותם כתיב יד) ויישב יוסף מצרימה הוא ואחיו וכל העולמים אותו:

טו) ויראו אחיו יוסף כי מות אביהם. (י) מה ראו, אלא בעלייתם אל ארץ ישראל נתה יוסף מן הדורך והלך וצפה בבור שהשליכבו אחיו, (יא) אמרו עדים השנאה בלבו: והשב ישיב לנו. האחד שהשליכנו אותו בכור, והשני שמכרנו אותו: את כל הרעה. שאמרנו טרוף טרוף יוסף (נכלהית ז' ג'): (יב) ד"א מה ראו, לפי שכל חי טו) ואביהם היו אוכלים על שלחנו, משחת לא אכלו על שלחנו:

טו) ויצו אל יוסף לאמר. (יג) אמרו צו לבלהה לאמר לו ליוסף: אביך צוה לפני מותו. (יד) מותר לשנות טפנוי דרכיו שלום, (טו) כדכתיב בשורה לעיל: י) בה תאמרו ליוסף אני שא נא פשע אחיך. זה המרד שמרדו בר, שנאמר ויתנהלו אותו להטיהתו (נכלהית ז' יט): וחטאיהם. שמכרו אותו: ועתה שא נא. (טו) טיבן ארז"ל (יז) המבקש מטו מחבריו אל יבקש מטנו יותר טג' פעמים, (יח) שנאמר אני

הערות ותקוניים

הוורי מהליכס בטירו, ור"ל חמר קדרי כחפטויהן סטירו, ר' יטולס נר סלוס חמר כרמו נחננש ותמןו חכל כנד זה למאריס, ולכון חמלו זקפו קומתן. ורחליה נמערין ערך סיתר בכינוך דנרי ככ"ר הוזויה מהליכס בטירו קדרי כחפטויהן סטירו, וכחוב למייתת קפי' נזה מטלס מלמפליט, לטויתס נחחי נקיוחיס גמילג ערנניש, גמל יט"ת ספר דנרי מי קדמאנ, וכוח כהוב טוואן דרכן חנילות לסחיר סחואר, נט סתרת קדרי כחפטויהן, ר"ל טאלכו חלווי כתף, ווילו לומר כי בתרת סחואר לה מאיינו טיסיס לדרכן חנילות, ומ"ז טאלכו חלווי כתף, חילו סיה זה כי להומר כחפטויהן חלאן, וועוד דמ"כ חכל גמור טאנ, וככונה רז"ג לנטמיעים חפס וזוכוטס, ועתה דעת לי דרכן ערנניש לגאניה גנדיאס דחואר נטעת מלחה, ולכון חלו טאלכו גנדיאס לכדו, נס מנכס לנטות בתוי ידים לחלויקס רחניש ולחוכיס מהל וננטמ מלהכח מגניבאן לחוון וקוטרין זו צו נחמלוי כחפטויהן, ועפה כתירוס וטאלכו לכדו. (ו) בוגר ז' ימי קמpta, ג"ר פ"ק טיסיס חלה, ותנחו מה ויחי, ועי' מ"ק כ' ע"ה מאיין להנילות טאנס מה חמ טאנס ק"ר האיטה טנפה וע"ז כתום' ד"ה מה חג. ורט"ז גויר ט"ז ט"ב ד"ה חיל גאנילות לרננן. בכינוך לרננן חקט חכלוות טנעה ולחמאכו לאקרת ויעט להביו חכל סבנט ימייס פל"ל. וככ"ר בס מון קמלהר "ליינא החרינן" גוּ מטיפסה חדסס. (ו) ובוגר מטול ז' ימייס. עיין במחומל, וטיטח חדקה נד ס"ב, וככ"ר פל פכתוב ויספנד טס וביב"ת. (ח) מלמד טברמו נחננש. פ"י געל פערה ס'. (ט) כיון טרלו מאריס. טופס יג ע"ה, ורט"ז עס"ת. (י) מה רלו חיל גאנילות. חנומו סוף ויחי, וככ"ר פ"ק ר' ימתק חמר כלך וטילן נטהו טנול. (יא) חמלו עליין האנלה נלכו. ככ"ז פלערען חמלו עליין פיעיל נלטו. עי' עורך ערך פון ג'.

(יב) ד"ה נפי אכל חי האיכס סי' חוכלים על סלחת. מונב נילקוט רמזו קס"ג נאס נ"ר פ"ק, ולטנינו בככ"ר בס ר' נוי חמר טול זימאן לסודס. וכן רט"ז בכינוך זול וירחו חמי יוסף מהו וירלהן. בכינוך נמייתו חיל יוסף טסי רנילס לנטול על סלהנו טל יוסף וטיס מקרבן נטניל כנול חייו ומאתה לה קראנו סכ"ל, וכן תרלה נתרננס יג"ע ומתחם מנטנוז טלי מנטנין זיטין דלעט קווינט מסתחל עמכון למילן. (ז) חמדז טו לנדסס. וככ"ז צילוקט בס נאס נ"ר, זוז חסר לפנינו, וכן נטה"ז על התורה היהול ופקיתו טנטיאית נטילין חיל, טנמאר וויל נער מה בכינוך זנס. (יד) מוחל לנטות מפי דרכי טנס. ינמות ס"ה ע"ב, וככ"ר פ"ק, ויק"ר פ"ט, ומוחומל סוף ויחי, ילקוט רמזו קס"ב וירוצלמי פ"ק דפלה, ורט"ז עס"ת.

(טו) כדכתיב זטרכט לטיל. וירחו י"ח י"ג. וככ"ז פלערען טיס סט טברי ערלה חמלת ולהלוי זקן. וכחוב חומר וויל זקמתי סה טמפהה וכחוב גנסוי דרכיו טלוס, הולס טמעהיק בכ"ז טלפניט קגר ננטוט וכחוב "כלכתיב נטרכט נעני". (טו) מכון ק"ר זיל"ז. יומל פ"ז ע"ה. (ז) נאנקט כמו מהניר. וככ"ז גנמא טס, וככ"ז פלערען טמנקט מהיל מהניר. (יח) טול' חיל נט. כסופתי ועתה טה נט כמו טס נגמלה

בראשית ג וַיְהִי

שא נא ועתה שא נא, (יט) וכן באיוב אמר ישור על אגנשימים ויאמר חטאתי ריש העיתוי ולא שווה לי (חויכ גח). וכל כי שחתה לחרביהו ולא ביקש טמננו מתיילה אין יום הכפורים פכפר, (ב) רתגן בספט' יומא עבירות שבין אדם לטקום יום הכפורים פכפר, עבירות שבין אדם לחרביו אין יום הכפורים פכפר, עד שירצה את חבירו, שנאמר אם (כא) יחטא איש לאיש ופלו אליהם (ט"ו ג כט), אלהים דיניהם, ואם לה' יחטא איש כי יתפלל לו (פס טס), תשובה ומעשים טובים: ויבך יוקט בדברם אליו. אם על ידי שליח דברו אליו, נתמלא עליו רוחמים, הם עצם לא כל שכן, (כב) לפיכך אמרו כל המתרחם על הברית בידוע שהזא (כג) טורען של אברהם יצחק ויעקב, וכל כי שהזא אבד על הברית, אינם מהם, וכן הוא אוטר וצבענים לא בני ישראל המת (ט"ג מ"ג), לפי שהזא מבקשים להם למחיל לשבעה בני שואול ויאמרו אין לנו בפה זהב עם שואל (כד) ועם בניו (פס טז ד), (כח) אין לי כתוב, (כו) סלמא שהזא משתחוים בגין לכל אחד ואחד מהם לרשותן, ולא קיבל אחד מהן להתרצות, אך נאמר לא בני ישראל המת, שם היו בני ישראל היו רחמים:

יח) וילכנו נם אחיו. מלמד שאע"פ שאדם מוחל עלבונו על ידי שליח, צריך להראות אליו פנים:

יפ) כי תחת אלחוט אני. אמר להם אני בנו של יעקב שאמר תחת אלהים
אנבי (גמליה ל כ):

ב) ואתם חשבתם עלי רעה. טיבן שהתוכחה נאה, שטחוך התוכחה באה אהבה,
וכה"א טוביה תוכחת פנויה פאהבה מסתורת (מפל כ' ס' :

כג) ועתה אל תיראו ונורו יינגחם אוחטם וידבר על לבם . (כו) מה אמר להם , אמר להם עשה נרות לא כבליתם נר אחד , ואני נר אחד , הילך אני יבל

לכבות עשרה גרות, כיון שאמר לדם דבריהם האגנפין בלב, מיד נתנהמו: (כח) ד"א אמר לדם יעקב אבינו בירך אותו איש איש כברכתו, אם ברכת אחד ספנו בטלה, גולת מה בעלויות רונו אשרבו בבריות של עצמו. צה יתנו: (ז"א) רשות להט בטלה

בולם כתבטחות, כיון שהכיוון דבריהם של אתה, פ"ד נתנו חטו: ד"א אמר להם קודם שבאותם היז חושבין אותו עבד, משכאתי הוודעתם (כט) שאני בן חורין, אם הורג אני שטרם הלא מבו אנו אל אצט במאחד. לרבות יונבר אל לבך:

ככ) רישב יוסף במצרים. עשה שם יישוב בתים ובניינים: ויהי יוסף מאה ועשר
אותם לא פניה אליו עטיפונה,iken זידנו על לבם:

הערות ותפוניות

ונגמרה אס. ופי' רט"י חין נס לאלה נטען נקיטת. (יט) וכן נטען מוחרם. נגמרה בס סבויו או לרהייט טוריין נפישט נג' טורות כל ג' נס לאס, ופי' רט"י יטול נטען טורס וחין שרש פוחתס מג' נס לאס תפוחתי הרי פעס לחות, ויאר כטעיתו כרי טטיס, וליה זוע לי כרי ג'. (ב) לחון נמס' יומל, דף פ"ז פ"ה. (כא) יחמל היה. מלט רט"י כומפטוי ותמר גס נכ"י פלארען. (כב) נפיך למלו כל אמרת טל בנהיות. נילס ל"ג פ"ג. (כג) מזרש כל חנראטס יתק ויטק. נגמרה בס מחרשו כל חנראטס חניש וט"ק גראט". (כד) ועס נמי. וכן מונט נכ"י פלארען, ונקלות כתיב ועס נינו. (כה) חין לי כתוכ. כתיב חין לי, וכקראי חין לט. (כו) מלמד טפיו מטהחויס נינו הכל חד וחד לרשות ולח קינן הלא مكان' לאגות. רט"י נקע ליפוי נס נטען וליה לט, למיל שמלה בס מהציניטין זה מוץ טך וסיטים כל חלא וחד נגעוו וליה נתפיכט נך כתיב חין לי כספ ווועט נטען יחיד, זו רהיית נירוסלמי טכ"ל. וטומטו למלהmers ירושלמי. קדושין פ"ד כי"ה (דף ט"ס ע"ג) חמץ לנו מה בעייכ נטען ווינו מתקפלין, פטע נטען כספ ודרכ וכוון למארין חין לט כספ ווועט טהו ועס נינו, למיל דילמה לדיעטן בטחין, פלגון מק פאנג, נטע כל מוד מנפער ווועה מפאים ליש קומי גראמי ווועה ה"ל מה בעייכ היה לך דליהוון מתקפלין סב לך דרכ וכספ וכואה חמץ חין לט כספ עט טהו ועס נינו, חין לי כתיב. וכן טטעט למחרם כזב צמלהט צמוהל טוף פכ"ח חמץ נבען ומס בעייכ היה לךון ווועה דיעטן מתקפלין סבו לךון דרכ וכספ ווועה למארין חין לט כספ ווועט, פלגון וונטון חד חד, למיל דלמה מתפישן, וליה פיעטו. וכן נטע ג"כ צמלהט כמ"ל פ"ח פ"ט. (בז) מה חמץ נטעט. מנילס פ"ז ע"ג, וילקוט טוף וויה. (כח) ד"ה חמץ נטעט כו'. צ"ל פ"ק ורט"י עכ"ה. (כט) טהני צן מערין. צמלהט בס כודעתה [ד"ל פודעתס] כונגטס טלי, זונפיקתל טלקו מטע (דף קכ"ו פ"ה) סודעתס גינומיה טלי. פי' יאום טלי וע"ט נהערה ע'. (ל) היה נטה לרננות

פְּסָלִים

בראשית ג ויחי

214

זהו הוי מבניין, (לא) ומתקודם למלם. (לב) אָרוֹלֶל פְּנֵי מֶה נִקְרָא יוֹסֵף עֲצִימָת בַּחֲיוֹ, שֶׁהוּא אֹמֶר וְהַעֲלִיתָם אֶת עַצְמוֹתִי מִזָּה (עלון פסק נג), לְפִי שְׁהִיו אֲחִיו אֹמֶרֶב לִפְנֵינוּ עַבְדָּךְ אָבִינוּ:

יג) וַיַּרְא יוֹסֵף לְאִפְרִים בְּנֵי שְׁלֹשִׁים. זה שאמר יעקב אביכו ואולם אחיו הקטן יגדל טכנו:

כ) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אֲחִיו אֱנֹכִי מֵת וְאֶלְهִים פָּקֹד יִפְקֹד אֶתְכֶם. אָטֶר לְהַם (לג) סִימֵן זֶה יְהָא מִסּוּר לְכֶם, כָּל טִי שִׁיבָּא לְהֹזְצִיא אֶתְכֶם מִמְצָרִים, אִם יֹאמֶר לְכֶם בְּלַשׁוֹן זֶה הַמְתִינוּ לוּ, וּבֶן הַזֶּה אֹמֶר פָּקֹד פָּקֹד תִּאְתְּכֶם וְאֶת הַעֲשָׂוָי לְכֶם בְּמִצְרִים (סמות נט), טִיד וַיָּמַת הַעַם, (לד) לְפִי שְׁכַל אֶתְיוֹת הַכְּפֹלוֹת סִימֵן נָאֹלה הַם: בֶּן נְרָמָה לְאַבְתָּהָם אָבִינוּ, לְרַק לְךָ (בראשית יג ה): טַיְם נְרָמָה לִיצָּחָק, וְאֶרְבָּה אֶתְךָ בַּמְּאָד מַאָד (פס יג): נְזַנְּרָמָה לְיעָקָב, הַצִּילָנִי נָא (פס נג יג): פִּפְפָ נְרָמָה לַיּוֹסֵף, פָּקֹד יִפְקֹד, צַיְעָנָה נְרָמָה לְטְשִׁיחָה, צַמְחָ צָדִיק (ילמ"ה נג כ), וְהַקְבִּיה יִצְמִיחָ יְשֻׁעָתָו, לְעָרְתָו תָּאִבָּי יִשְׁעוֹ וְאֶדְקָתוֹ, וְכַשֵּׁם שְׁפָקָד חַקְבָּה אֶת אֶבֶתְינוּ וְהַזִּיאָם מִצְרִים, כִּן יִפְקֹדנוּ לְרֹחֶטִים, כְּעַנְיֵן שָׁנָאָמָר זְכָרְנִיה' בְּרָצְוֹן עַפְרָה (לה) וְפָקָדנוּ בִּישְׁוּעָתָךְ (ה'ל' קד): כה) בָּקָד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלָתָם. (לו) לִית דְכוּתָה חַסְרָ יוֹדָה וְהַעֲלָתָם, סָר טָעַם, לְפִי שָׁאַנְיָו דָוָתָה לְקַוְלְתָהוּ מְחוּימָים לְקַוְלְתָהוּ לְאַחֲרָ טִיתָה, וְהַטְקוּם יִקְיִים לְנוּ קָרָא דְכִתְיבָה הַנָּה יִטְיִם בְּאַיִם נָאָם הַז' וְלֹא יִאָמְרוּ עוֹד חֵי הַז' אֲשֶׁר הַעֲלָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, כִּי אֶפְעַמָּה חֵי הַז' אֲשֶׁר הַעֲלָה (לו) וְאֲשֶׁר הַבִּיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (לח) סְכָל הָאָרֶץ וְנוּ' (ילמ"ה טז יד) וַיְתַקֵּים מִקְרָא שְׁכֹתָב וְהִיא בַּיּוֹם הַהוּא שָׁוֹרֵשׁ יִשְׁיָה אשר עומד לנו עתים אליו נוים יְדוֹשָׁא וְהִיא מְנוּחָתָנוּ כְבוֹד (יע"ט יט י):

סליק פרשת ויחי, וסליק ספר בראשית

הערות ותקוניים

פסחים פ"ז ע"ג. (לא) ומתקודם לטולס. ע"י מלרכ' חדת (כית אמדרכ' ח'ג נד קע"ה). וסופר ומונע פאות אַפְּגָנִים וְיוֹסְפָּלְדִּס. וְאַמְמִי סְמוֹתָן כְּנִילָה כְּמַלְמָלָה הַזֶּה נִתְּנָס מלרכ' חדת. וּז"ל סְמִלְרָכ' סָס יוֹסֵף טַלְלָכְלָה לְחוּזָתָה אַטְכִּינִי וְמַת כָּן ק"י סִנְאָה, מַלְמָד טַלְלָה מִיקְה מַלְמָלָה מִסְתְּכָנִים יוֹסֵף מַלְמָלָה מִסְתְּכָנִים טַלְלָה יוֹסֵף. (לב) מַמְרוֹ רַזְאָל. סְמִפָּה י"ג פ"ג. (לג) סִימֵן זֶה יִסְיָה מַטְרָה לְכָס. עַיְן תְּלַחְמוּלָה טָמוֹת מַחְטָה כ"ד נס' וַיְלַעַמֵּד מַחְטָה וְגַסְמָלָר ס"כ סִימֵן זֶה כִּיְשָׁמְרָה מִסְתְּכָנִים לְגַרְלָס וְיַלְמָקָ, וַיַּעֲקֹב מַפָּר לַיּוֹסֵף וְמַלְמָל נְסָס כָּל טַלְלָה תִּבְנֵל וַיְהִי מַלְמָל לְכָס פָּקָד פָּקָד תִּבְנֵל מַיְל וַיְהִי מַס. וּמַזְגָּבָנָס י"ג ע"ט טַל כְּמַחְטָה פָּקָד. יִפְקֹד הַלְּכָס-לְחָכָס, כָּל מַהוּן מַתְּפַתְּגָדִין נְמִרְלִיס, וְלֹא חַיְידָזָן לְמַיְסָוק מְמִלְרִיס עַד זָמָן דִּיְהָוָן תְּרֵין סְלָוקִין וַיִּמְרָא לְכָן מַדְכִּיר לְכָרְס' יְהָקָן. לְדַעַתִּי יְסָתָה לְחָקָן וְכַפְעָל שֶׁ אָמָן דִּיְהָוָן וַיִּמְרָא לְכָן תְּרֵין פָּקָדִין מַלְכִּיר לְכָרְס' יְתָפָן. וְסָטָה טָבָע מַפְלָר"מ פָּמָ"ח פ"ט וְאַנְסָה כְּקָרְבָּה נְתַחְמוּל וְגַמְ"ר סְקָנָה. (לד) לְפִי טַל הַלְּחָמִיתָה כְּכָפָולָה סִימֵן נְלָולָה כָּס. מְדָרְלִים סְמִחָה, וְגַמְ"ר סְוֹף כְּרָתָה פִּיחָה, וְמַגְחָמִלָּה קְרָתָה ע"ט לְזָה טָפִיס. (לה) וַיַּפְקֹדִי צִוּעָתָךְ. אַקְרָלָה פָּקָדִי צָלָן. (לו) לִת דְכוּתָה. וְכָנָלָג נְמִרְלָס. וְכָכְיָי טַלְהָרָמָנָן פָּסָר זֶה וְכָרְכָנִי סָס כְּמִין טָלָן. אַגְּרָיָס, נְלָטָן פָּמָקְדִּי צִוּעָתָךְ וַיְתַקֵּים מַקְרָא לְכָמִינָה כָּבָב יְמִיס נְלָטָן וְנוּ'. (לו) וְלֹאָרְכָנִי סָס, נְלָטָן פָּמָקְדִּי פָּלְגָרָעָן מַנְלָכָט גַּכְיָי קְלָמָט.